ADLİYE
DERGİSİ

YIL: 36 Mart 1945 SAYI: 3

ADLİYE BAKANLIĞINCA
ÇIKARILIR

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

ANKARA
Yeni Cezaevi Matbaası

257

Adliye Dergisine abone olma ve kitap satın alma şartları

I — Adliye Dergisine abone olmak veya Adliye Bakanlığı tarafından bastırılan kitaplardan satın almak istiyenler:

1) Ya Yayım Müdürlüğüne bir mektup yazarak adreslerini ve kitabın adını bildirecekler ve kitap veya abone bedelini dört kuruş damga pulu parasile birlikte posta ile Yayım Müdürlüğüne gönderecekler,

2) Veya kitap veya abone bedelini bulundukları yer malsandığına yatıracaklar ve karşılığında alacakları "hasılatı müteferrika„ makbuzunu oturdukları yer C. Savcılığına teslim ile adreslerini ve istedikleri kitabın adını bildireceklerdir.

C. Savcılığı teslim aldığı makbuzu ve istenilen kitabın adı ile alıcının adresini Adliye Bakanlığına gönderecektir.

II — Kitaplar, ayrıca posta ücreti istenmeksizin Bakanlık Yayım Müdürlüğünden alıcının adresine gönderilecektir.

III — Adliye Dergisi kapağında muntazaman gösterilmekte olan kitaplardan başkasını satın almak istiyenlerin, mevcudu olup olmadığını daha önce Yayım Müdürlüğünden sormaları ve ona göre ısmarlamaları lâzımdır.

Dergiye konulması istenilen yazılar doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilir. Yazıların Dergiye konulup konulmıyacağı bildirilmez ve konulmıyan yazılar geri verilmez. Dergideki yazılarda önesürülen düşünce ve inanlar yazarların düşünce ve inanlarıdır.

ADLİYE DERGİSİ

Adliye Bakanlığınca Çıkarılır

Yıl: 36 Mart 1945 Sayı: 3

İÇİNDEKİLER

İNCELEMELER — Sahife

Dr. CEMİL HALİT BENGÜ — SULH YARGICININ CEZA KARARNAMESİ.... 183

SALİH TÜMAY — TÜRK KANUNU MEDENİSİNDE BOŞANMA HÜKÜMLERİ..... 204

YAVUZ FINDIKGİL — TEKERRÜRDE CEZANIN ÇEKİLMİŞ VEYA DÜŞMÜŞ OLMASI ŞART MIDIR? 222

ZİYA DİRİL — TEKERRÜR HÜKÜMLERİNİN TATBİKI İÇİN TEKERRÜRE ESAS TUTULAN CEZANIN ÇEKTİRİLMİŞ OLMASI ŞART MIDIR?..... 229

AZİZ KORUKLU — AVUKATLIKTA STAJ MESELESİ, TATBİKATTA DOĞURDUĞU MESELELER..... 232

MEVZUAT ARASINDA 240

BİBLİYOGRAFYA..... 244

YARGIÇ VE SAVCILAR YÜKSELME CETVELİ..... 261

İSVİÇRE FEDERAL MAHKEME KARARLARI..... 313

YARGITAY KARARLARI (CEZA KISMI) 33-48

YARGITAY KARARLARI (HUKUK KISMI) 33-48

254

256

Sulh Yargıcının
Ceza Kararnamesi

Yazan:
Dr. Cemil Halit BENGÜ

İncelenen başlıca meseleler

On beş yaşından küçükler, on beş yaşını bitirmiş sağır—dilsizler "temamii mesuliyeti„ tetkika ihtiyaç gösterenler, gaipler, mevkuflar hakkında cz. kn. si verilebilirmi (II. B. 1, 2, 3); kabahat tabirinden ne anlaşılacaktır (III. A. 1. b); duruşma açıldıktan sonra cz. kn. si verilebilirmi (III. A. 3); belediye işlerinde boğazı tokluğuna çalıştırılma cezası (III. B. 2), feri cezalar (III. B. 3), tazminat kabilinden olan ve mütezayit nisbete tâbi bulunan para cezaları (III. B. 5), mânevi tazminat (III. B. 6), emniyet tedbirleri (III. B. 7), hafif para veya hafif hapis cezalarından biriyle birlikte meslek ve sanatın icrasının tatili cezası (III. B. 8. a), hafif para cezasile birlikte hafif hapis cezası (Orman dâvalarında), adli tevbih cezası (III. B.-8. b) cz. kn. sile verilebilirmi; cz. kn. sile beraet kararı verilebilirmi (III. C. 2); cz. kn. si müruru zamanı kesermi (III. C. 3), CK 105/2 (III C.3. b), CK 105/1 (III. C. 3.c), CK 104 (III. C. 3. d); cz. kn. si "hüküm„ müdür (III. C. 3. d); cz. kn sine itirazın mahiyeti nedir, bu bir kanun yolumudur (III. D. 1), bir acele itirazmıdır (III. D. 1. b), bu itirazı başka bir suretle adlandırmalımıdır(III. D. 1. d), bu itiraz gerekçe istermi, tahdit edilebilirmi (III. D. 2. b), C. Savcısı veya kanuni temsilci itiraz edebilirmi (III. D. 2.c); itiraz üzerine verilen kararların temyizi kabilmidir (III. D. 2. e); cz. kn. sine karşı fevkalâde kanun yollarına müracaat olunabilirmi (III. E. 2); cz. kn. si kesinleştikten sonra aynı fiil için yeniden takibat icrası mümkünmüdür (III. E. 3. Kaziyei muhkeme)?

I. KONU

Ceza kararnamesinin tatbikatında husule gelen bazı tereddütler ortaya bir takım meseleler çıkarmış bulunmaktadır. Bunlardan bilhassa, on beş yaşından küçükler ve on beş yaşını bitirmiş sağır — dilsizlerle «temamii mesuliyeti» tetkika ihtiyaç gösterenler, gaipler, mevkuflar hakkında Ceza kararnamesi verilebilip verilemiyeceği (II. B. 1, 2, 3); belediye işlerinde boğazı tokluğuna çalıştırma cezasının (III. B.2),mânevi tazminatın (III. B 6), emniyet tedbirlerinin (III. B. 7), hafif para cezasile birlikte hafif hapis cezasının (III.B. 8. b) ceza kararnamesile hükmolunabilip olunmıyacağı; beraet kararı verilebilip verilmiyeceği (III. c. 2); müruru zamanı kesip kesmiyeceği (III. C. 3); ceza kararnamesine itirazın mahiyeti (III. D. 1); itiraz üzerine verilen kararların temyizi kabil olup olmadığı (III. D. 2. e) meselelerini, Yargıtayın son bazı kararlarından da faydalanmak suretile tetkik etmeyi lüzumlu buluyoruz. Ancak, şümulleri itibariyle, ceza kararnamesi müessesesini, baştan nihayete, kavrayan bu meseleleri, bu müessesenin bü-

tünü içine koyarak, yerleri geldikçe, tetkik ve münakaşa etmeyi faydalı buluyoruz.

Ceza yargılama usulü kanununun 386-391. maddeleri hususi yargılama usulleri kitabının birinci faslını teşkil etmek üzere sulh yargıçlarının ceza kararnamelerinden bahsetmektedir. Bu maddeler; duruşma yapılmaksızın ceza kararnamesi verilecek halleri (mad. 386/1, 387); ceza kararnamesile verilecek cezaları (mad. 386); ceza kararnamesine karşı itirazı (mad. 388, 390); ceza kararnamesinin kesinleşmesini (mad. 388, 389, 390, 391/son) tâyin etmiş bulunmaktadır.

II. Ceza kararnamesinin lüzüm ve gayesi ve kimler hakkında verilebileceği

Bu hükümlerin tetkikina geçmeden evvel kısaca ceza kararnamesinin lüzum ve gayesi üzerinde durmanın ve kimler hakkında verilebileceğine işaret etmenin bu müessesenin iyi anlaşılmasına ve tatbik edilmesine yardım edeceğini umuyoruz.

A. Ceza kararnamesinin lüzum ve gayesi

Bu lüzum ve gaye Ceza yargılama usulü kanunu tasarısını hazırlayan İstanbul komsiyonunun gerekçesinde şöyle anlatılmaktadır: Kazai teşkilâtımızın bulunduğu merkezlerle takip edilmekte olanların ikâmetgâh ve meskenleri arasındaki muvasala ve münakale vasıtaları halkın bütün ihtiyaçlarına kâfi gelmediğinden, her hangi bir isnat, o merkezlere gelecek kimselerin, hiç olmazsa, üç gün işinden kalarak zaman kaybına ve masrafa uğramalarına ve, yeni lâyıha gıyabi muhakemeyi de kaldırmış bulunduğundan, en ehemmiyetsiz bir dâva için maznunun mahkemeye getirilmesine ve bunun için icabında ihzar ve hattâ tevkif edilmesine sebep olacaktır. Ufak bir iş için bir maznunu bu suretle mahkemeye gelip gitmek gibi müziç ve yahut ihzar ve tevkif gibi cebri bir muameleye tâbi tutmaktan doğabilecek mahzur, bir kararname ile mahkûm etmenin teminatındaki noksandan doğabilecek mahzurdan çok daha ağırdır. Esasen, maznunun böyle bir kararname ile mağduriyete uğramamasını ve tabiî hakkı olan müdafaa hakkından mahrum kalmamasını temin için, kararnameye karşı itiraz üzerine duruşma yapılması da kabul olunmuştur. Bu müessese ceza kanununun 119. maddesinde kabul olunan esasa da uygun bulunmaktadır. Filhakika en çoğu iki yüz lira (kanunda elli lira) hafif para cezası tâyin edilmiş olan kabahat faillerinin, takibat icrasından evvel (kanunda duruşmadan evvel) kabahat için muayyen para cezasının en yüksek haddini (kanunda muhakeme masraflarını da birlikte) ödeyerek hukuku âmme dâvasını ortadan kaldırabilecekleri kabul olunmuştur. Bu suretle maznun kanunun hükmüne razı olarak mahkemeye gelmekten ve âmme muvacehesine çıkmaktan kur-

258

tulmuş olacaktır. «Böyle olunca bir tetkik neticesinde ve ekseriya kanunun tertip ettiği cezanın âzami haddini tazammun etmiyerek verilen bir karar ile aynı faidenin temin edilmesinde hiç bir mahzur görülmemek lâzımdır» [1] Adliye Bakanlığının 10/9/935 tarih ve 38 sayılı tamimiyle de ceza kararnamesinin adli işlerin çabuk çıkarılmasını temine mâtuf olduğuna işaret edilmiş bulunulmaktadır [2].

DAGUİN, yalnız ehemmiyetleri pek az suçlar hakkında kabul edilen ceza kararnamesinin bu lüzum ve gayesini «usul muamelelerinin basitleştirilmesi ve müddetlerin kısaltılması» faydasını haiz olduğuna işaret etmek suretile, pek iyi bir şekilde ifade etmiştir [3].

B. Kimler hakkında ceza kararnamesi verilebilir?

Kimler hakkında ceza kararnamesi verilebileceği hususunda kanun bir sarahat ihtiva etmiyor. Binaenaleyh, bu noktanın aydınlanmasına, yalnız dermeyan edilen bazı düşünceleri kısaca kaydetmek suretile çalışacağız.

1. Ceza kararnamesi duruşma yapılmaksızın verilmiş olacağından fiilin işlendiği anda on beş yaşını bitirmemiş olan veya on beş yaşını bitirmiş olupta sağır – dilsiz olan sanık hakkında tatbik olunamaz. Filhakika, mahkeme onbeş yaşından küçük olanın veya on beş yaşını bitirmiş sağır—dilsizin, temyiz kudretinden mahrum olarak hareket ettiğini kabul ederse (CK 54/1, 58/1,2) ceza veremiyecek veya kanunda tâyin edilen hallerde (CK 53 maddesinde gösterilen) emniyet tedbirlerine (ceza karanamesile olmaksızın) müraceat edecektir. Buna mukabil on beş yaşından küçük olanın veya on beş yaşını bitirmiş sağır dilsizin farik ve mümeyyiz olduğu kabul edilirse cezası indirilecektir (CK 54/2,58/4). Fakat sulh yargıcı böyle bir sanığı dinlemeden temyiz kabiliyeti hakkında bir kanaat edinemiyeceğinden ceza kararnamesi veremiyecektir [4].

Yine «hürriyeti salip bir cezaya maruz kalacak sanığın temamii mesuliyeti için dimaği tekemmülü tetkik edilmek icap eyleyecek olursa, o halde bilâ mürafaa tertibi ceza kabil olamıyacağından, kararname isdar etmek muvafık olamaz» [5].

[1] CMUK Projesi hakkında İstanbul komsiyonunun hazırladığı esbabı mucibe lâyıhası, eski harflerle, taş basma, s. 132—133.

[2] Adliye Bakanlığının 20/9/935 gün 18—178 sayılı yazısile tamim edilmiştir. KÖSEOĞLU, c.: Haşiyeli ceza muhakemeleri usulü kanunu, 1937 s. 236.

[3] DAGUİN, F.: Code de procedure pénale allemand (1 Şubat 1877 tarihli), Paris, 1884, s. 235, not 2; yine bak. VİDAL, G.: Cours de droit criminel, 8 inci bası, Paris, 1935, s. 972; DALCKE: Stafrecht und Strafverfahren, s. 1415—1418.

[4] DAGUIN, F.: Adı geçen eser, s. 236 not 2; CMUK esbabı mucibe, s. 55; Alman ceza kanununa göre on sekiz yaşından küçükler hakkında (§. 57) ceza kararnamesile hapis verilemez: 16 Şubat 1923 tarihli Jugendgerichts Gesetz (RGBL.I,s. 135) § 7—16.

[5] CMUK esbabı mucibe, s. 134.

Medeni hukuk sahasında kanunun bir hal tarzı derpiş etmediği iddiasile önüne gelen dâvayı hal etmekten istinkâf edemiyen yargıç kanunu tefsir hususundaki serbesliğine mukabil, kanunun tâyin ettiği istisnalar (meselâ, boşanma) dışında esas itibarile tarafların iddiaları ile ve gösterdikleri delillerle bağlı bulunduğu halde ceza hukuku sahasında kanunu tefsir hususunda «kanun dışında suç ve ceza olamaz» kaidesi gereğince, sıkı surette bağlı bulunan yargıç delilleri ve suçlunun «ahvali şahsiyesini» takdir hususunda tamamen serbesttir. Yargıcın vicdani kanaatını doğurmıya yetmiyen hiç bir delil katî sayılamaz. Suçlunun yaşını tesbit eden nüfus kaydı tapu sicilinin ispat kudretini ve hukuki neticelerini haiz değildir. Yargıç nüfus kaydı ile suçlunun yaşı arasında bir tehalüf sezdiği takdirde bu kayda itibar etmiyerek suçlunun hakiki yaşını tesbit için diğer çarelere baş vurabilir. Bunun gibi suçun neticeleri (mağdur üzerindeki eserleri) suçlunun «akli haleti» ve temyiz kabiliyeti hususundaki her türlü ehlihibre rapor ve beyanatı da yargıcı tamamen bağlıyan katî bir mahiyet arzedemezler. Bunları da nihayet yargıç takdir edecek ve suçlunun şahsiyeti ve suçun, hâdisenin şartları karşısına koyarak hakikate erişmiye çalışacak ve lüzumlu görürse her türlü diğer tetkikata baş vuracaktır.

Ceza yargılama usulü kanunumuz katî ve yargıcı her suretle bağlıyan deliller kabul etmemiştir (CMUK 76,254,257). Bu itibarla, akli haleti tetkika lüzum gösteren sanık hakkında, hazırlık evrakı arasında müsbet rapor ve evrakın mevcudiyetini kâfi saymıyarak, sanığı bizzat görmek ve icabında diğer vasıtalara da baş vurmak suretile, «temamii mesuliyeti» hakkında kanaat edinmeyi istiyebileceği ve binaenaleyh duruşmaya lüzum görebileceği gibi, kanunun temyiz kabiliyetlerinin teşekkülünü şüpheli saydığı suçlular (15 yaşından küçük olanlar veya 15 yaşını bitirmiş sağır—dilsizler: CK. 54/2,58/4) hakkında, basit bir hazırlık tahkikatına istinaden kanaat edinmesine imkân bulunmadığından, duruşmıya mutlaka ihtiyaç hissedecektir.

2. Gaipler hakkında ancak ceza yargılama usulü kanununun 269—288. maddelerinin koyduğu özel hükümler dairesinde hareket edileceğinden ceza kararnamesi verilemiyecektir [6]. Filhakika 278. madde, gaip aleyhinde, 270. madde haricinde yapılabilecek işleri delillerin halile muhafazasını temine hasretmektedir. 270. maddede bahse konu olan ise bazı (suç para cezasını veya müsadereyi yahut her ikisini istilzam ettiği) hallerde duruşma yapılabileceğinden ibarettir. O halde duruşma yapılamazsa veya iş duruşma yapılabilecek hallerden değilse, duruşmasız, ceza karanamesile işi neticelendirmek mümkün olmayıp, delillerin muhafazasını teminle iktifa olunacaktır.

[6] SCHWARZ, O.: Alman ceza muhakemeleri usulü kanunu şerhi, TAŞKIN, R. tarafından türkçeye tercümesi, Ankara, 1939, s. 708.

8. Buna mukabil mevkuflar hakkında ceza kararnamesi verilmesine bir mâni yoktur [7]. Suçlunun mevkuf olarak hazır bulunması, ceza kararnamesi verilebilecek hal ve şartların mevcudiyetine rağmen, mutlaka duruşma yapılmasını istilzam etmez.

III. Ceza yargılama usulü kanununun 386—391. maddeleri hükümleri

Şimdi 386—391. maddeler hükümlerini tetkik edelim.

A. Duruşma yapılmaksızın ceza kararnamesi verilebilecek haller (CMUK 386/1,387):

1. Bu hallerin mevcudiyeti için fiilin, evvelâ, sulh mahkemesinin vazifesi dahilinde bulunması; sonra, kabahat nevinden olması lâzımdır.

a) Yani kabahat nevinden olmakla beraber sulh mahkemesinin vazifesine dahil bulunmıyan fiiller (meselâ, hususi kanunlarda yazılı olupta sulh mahkemesinin vazifesine dahil olduğuna dair sarahat bulunmıyan fiiller) ve sulh mahkemesinin vazifesine dahil bulunmakla beraber kabahat nevinden olmıyan fiiller (eskiden cünha dediğimiz az ehemmiyetli bazı cürümler, hususi kanunlara göre cürüm nevinden olduğu halde sulh mahkemesine tevdi olunan fiiller) bu haller dışında kalmaktadır [8].

b) Kabahat tâbirinden ceza yargılama usulü kanununu hazırlayan İstaubul komisyonu, ceza kanununun üçüncü kitabındaki kabahat fiillerinden olan suçlarla hususi kanunlarda yokarı haddi bir seneyi geçmemek üzere hapis veya münferiden ikiyüz lirayı geçmemek üzere para cezasını müstelzim fiilleri (CK meriyet K 20) anlıyordu [9]. Bugün bu hususta ceza kanununun 11. maddesi esas olmuştur. Yani (1 günden iki seneye kadar) hafif hapis veya (1 liradan 200 liraya kadar) hafif para cezasını veya muayyen bir meslek ve sanatın icrasının tatili cezasını istilzam eden suçlar kabahat fiillerindendir. Ancak ceza kanununun geçerliğinden önce çıkarılan özel kanunlarda yazılı bulunup yokarı haddi bir seneyi geçmiyen hapis ve müstakillen konmuş olup ikiyüz lirayı geçmiyen para cezasını müstelzim fiillerde, geçerlik kanununun 20. maddesi gereğince, kabahat fiillerinden sayılmaktadır.

---

[7] DAGUIN, F.: Adı geçen eser, s. 236, not, 1; SCHWARZ, O.: Adı geçen eser s. 710.

[8] Meselâ, 3116 sayılı orman kanununun 126. maddesi gereğince orman suçlarına müteallik dâvalar sulh mahkemeleri tarafından görülür. Binaenaleyh bu kanunun 105. ve ceza kanununun 11. maddeleri gereğince cürüm nevinden bulunan ormandan ruhsatsız yaş ağaç kesmek fiili bu haller dışında kalmaktadır.

[9] CMUK esbabı mucibe, s. 133.

261

Meselâ, ormandan ruhsatsız ağaç kesme (orman nizamnamesi33, 36: mıktarı azalıp çoğalan para cezası; 3116 sayılı orman kanunu ile mülga 680 sayılı kanun, 1: hapis cezası) suçu geçerlik kanununun 20. maddesi son fıkrası geregince cürüm nevinden bulunduğundan ceza kararnemesine mevzu olmamıştır [10]. Bugün 3116 sayılı kanuna göre ormandan ruhsatsız kuru odun kesmek fiili (mad. 23, 107: bir aya kadar hafif hapis veya 30 liraya kadar hafif para cezası) ceza kanununun. 11. maddesi gereğince kabahat nevinden bulunduğuadan ceza kararnamesi vermek mümkündür. Halbuki ormandan ruhsatsız yaş ağaç kesmek fiili (mad. 105: bir haftadan altı aya kadar hapis ve 5 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası) cürüm nevinden bulunduğundan ceza kararnamesi vermek mümkün değildir.

2. Bu hallerden madut olmakla beraber bir fiilin duruşmasız, ceza kararnamesile hükme bağlanmasında sulh yargıcı mahzur gördüğü takdirde (mad. 387) duruşma yapar. Şu halde 386 ıncı maddenin birinci fıkrasındak «sulh yargıcı duruşma yapmaksızın bir ceza kararnamesile karar verebilir» ifadesinden de anlaşıldığı gibi bu hallerde de işi duruşmasız ceza kararnamesile hükme bağlayıp bağlamamak sulh yargıcının takdir ve ihtiyarına bırakılmıştır.

3. Ancak duruşma açıldıktan sonra işin ceza kararnamesile neticelendirilmesi mümkün değildir [11].

B. Ceza kararnamesile verilebilecek cezalar:

386. maddenin 2. fıkrası bu cezaları: Hafif para cezası, üç aya kadar hafif hapis cezası, muayyen bir meslek ve sanatın icrasının tatili olarak tâyin etmiş bulunmaktadır.

1. Bu cezalardan maada aslî cezaların ceza kararnamesile verilmesi mümkün değildir.

2. Yargıtay, dilencilik fiilinde belediye işlerinde boğazı tokluğuna çalışma cezasının (CK 544) ceza kararnamesile verilemiyeceğini kabul etmiştir [12]. Bu noktainazar, belediye veya hususi idareler işlerinde boğazı tokluğuna çalışma cezasının, ceza mahiyetini haiz olmıyan ve suçlunun yaşından dolayı ceza kanununun 54, 55, 56. maddeleri hükümlerine tevfikan çalıştırma müddetinden kanunda yazılı tenzilâtın yapılmasına yer ver-

[10] Ormandan ruhsatsız ağaç kesme suçunun cürüm nevinden bulunduğu düşünülmeksizin kabahatlara maksur ve münhasır bulunan CMUK 386 maddesine istinaden duruşma yapılmaksızın karar verilmesi yolsuz ve kanuna muhaliftir: Yt. 3. CD. nin 30/1/936 gün 3088 — 374 sayılı kararı.

[11] Yt. 2. CD. nin 17/3/944 gün 1998/2556 sayılı kararı: Duruşma açıldıktan sonra sanığın gelmemesi üzerine duruşma icrasından sarfı nazar edilerek ceza kararnamesile iş neticelendirilemez.

[12] Yt. 2. CD. nin 25/10/932 gün ve 6140 sayılı kararı.

262

miyen «içtimai ve iktisadi bir tedbir» olduğu yolundaki içtihat birleştirici karara dayanır görünmektedir [13]. Bu cezanın içtimai ve iktisadi gayeleri, yani suçlunun bir taraftan Devlete yük olmasına meydan vermemek, diğer taraftan tenbellik itiyadını bozup onu çalışmaya alıştırmak ve mübrem ihtiyaçlarını karşılıyacak kazancı temine yetecek bir iş ve meslek edinmesine yol açmak suretile ilerde tekrar suç işlemesine mâni olmak, iki kelime ile suçluyu ıslah etmek ve tekrar suç işlemesini önlemek gayeleri inkâr edilemez; ve bu itibarla, suçlunun yaşı gözönünde tutularak çalışma müddetinden tenzilât yapılması yoluna gitmenin de doğru olmıyacağı kabul olunabilir. Ancak diğer cezaların da, bilhassa bugünkü infaz zihniyet ve tekniği bakımından, bu gayelerden tamamen uzak olduğunu söylemek mümkün olmadığı gibi mevzuatımız bakımından da bu cezanın asli bir ceza olmadığını müdafaa etmek güçtür. Filhakıka ceza kanunumuzun, 11. maddesinde sayılan asli cezalardan hafif hapis cezasının tatbik suretine dair, 22. maddesinde «kanunun tâyin ettiği ahvalde hafif hapis cezası bazı imalâthanelerde veya nafia ve belediye işlerinde kullanılmak suretile de icra ettirilebilir„ denmektedir. Bu maddenin aslı olan İtalyan ceza kanununun 22. maddesi kanun «hafif hapis cezasının hangi ahvalde bir imalâthane veya menafii umuma ait işlerde çalışmak suretile icra edileceğini tâyin eder » demiş ve aynı kanun kanunumuzun 544. maddesine tekabül eden 455. (Dilencilik) maddesile 488. (Sarhoşluk) maddedsinde bu halleri tâyin etmiş bulunmaktadır [14].

İtalyan ceza kanununun 455. maddesi, «Yargıç 443 ve 454. maddeleride beyan olunan cezaların (hafif hapis) 22. maddede gösterilen muayyen eşkâl dairesinde ifasını emredebilir» demek suretile, 22. maddede bahse mevzu «çalışma» cezasının hafif hapis mahiyetine, hafif hapisten muhavvel ve onun yerini tutan bir ceza olduğuna, açıkça işaret ettiği halde kanunumuz 544 maddesinde 22. maddeye atıf yapmamış ve hafif hapis cezasından açıkça bahsetmemiştir. Bu hal teredüdü ve buraya konan çalıştırma cezasının mahiyetinin yanlış anlaşılmasını intaç etmiştir. Halbuki 22. maddenin, hafif hapis cezasının çalıştırılmak suretile çektirileceği halleri kanunun tâyin edeceğine dair hükmünün ve çalıştırma cezasının kanunda yalnız 544. maddede tâyin edilmiş olmasının bu cezanın mahiyetini tâyine ve hafif hapisten kanunen muhavvel veya hafif hapis yerini tutan ve onun mahiyetini haiz bir ceza olduğunu kabul ettirmeye yeter bulunması icap ederdi. Nazariyatta da bu çalışma cezasının, «iş mü-

[13] Tevhidi içtihat: Esas 28, Karar 11, 23/5/941 tarihli Resmî Gazete; ÖNER, H.: Mevkuf ve Mahûmların firar suçları, Adliye Dergisi, 1944. 4. s. 336.

[14] MAJNO: Ceza kanunu şerhi, İstanbul, 1927, cilt I, s. 82, 83, 84, 85; cilt IV. s. 311, 319; MANZİNİ, V.: Trattato di Dritto penale Italiano, 2. bası, cilt III, Torino, 1921, s. 77, 78; kanunnmuz sarhoşluk (mad. 571— 575) halinde bu imkânı derpiş etmemiştir.

763

kellefiyetinin» kısa müddetli hapis cezalarının mahzurlarından suçluyu korumak maksadile, para cezalarından muhavvel hapis cezalarının ve hafif kapis cezalarının yerini alması kabul olunmaktadır [15].

Görülüyorki ceza kanununun 544. maddesindeki belediye işlerinde çalıştırma cezası 11. maddede gösterilen hafif hapis cezasının 22. maddede derpiş olunan tatbik şeklinin bir nevidir. Binaenaleyh bu cezanında ceza kanunumuzun tatbikatında hafif hapis cezasının mahiyet ve neticelerini haiz bulunduğunun kabul edilmesi idap eder. Bu itibarla asli bir ceza ve hafif hapis cezasının bir nevi olarak bu cezanın ceza karar namesile de verilebilmesi lâzımdır.

3. Bu cezalarla birlikte hükmolunacak fer'i cezalar hakkında bir tahdit bahis mevzuu değildir. Bu cezalar asla tâbi bulunduğundan asıl ceza ile birlikte ceza kararnamesile, meselâ hafif hapis veya hafif para cezasına fer'i olarak, müsadereye de karar verilebilir [16].

4. Ceza kararnamesile cezalanacak kabahat fiilinin aslında ancak üç aya kadar hafif hapsi müstelzim olması zaruri değildir. Takip edilen fiile kanunun tertip ettiği ceza yokarı haddi itibarile daha ağır olabilir. Ancak Yargıç muayyen cezadan yalnız en çok bu kadarına hükmetmek düşünce ve kanaatında bulunursa ceza kararnamesi verebilir [17]. Bu üç aylık ceza cezaların içtimaı süretileda tespit olunabilir [18].

5. Tazminat kabilinden olan ve mütezayit nisbete tâpi bulunan para cezalarını müstelzim suçlar hakkında ceza kararnamei verilemiyacektir [19]. Filhakika 386. maddenin tasrih ettiği cezalar meyanında bu cezalar bulunmadığı gibi geçerlik kanununun 20. maddesi son fıkrası geregince de mikdarı muayyen bir nisbet dairesinde ve hadiseye göre azalıp çogalabilir mahiyette bulnan dara cezalarını müstelzim suçlar cürüm sayıldığından ceza kararnamesi tatbik edilemez.

6. Ceza kararnamesile *manevi* tazminata hükmolunabileceği kabul olunmaktadır [20] Suçtan zarar gören veya şikâyet edenin tazminat talebi (CMUK 358) ceza mahkemesinde ceza yargılama usulü dairesinde halloluı

[15] KUNTER, N.: Suçluların çalıştırırılmalarında yeni esaslar, Adliye dergisi 1941 syaı 5, s. 309, 310; Le travail péral, thèse, Lausanne, 1940, s. 53.

[16] Yt. C U H. nin 23/3/1936 tarih 46 sayılı kararı.

[17] CMUK Esbabı mucibe, s. 133.

[18] SCHWARZ, O.: Adı geçen eser, s. 708.

[19] Yt. 3. CD.nın esas 1348, karar 2371 sayı 23/5/ 1941 tarihli ve 2. CD. nin 342— 617 sayı 28/1/1944 tarihli ve 3. CD. nın 9363/7392 sayı 6/11/1944 tarihli kararları.

[20] SCHWARZ, O.: Adı geçen eser, s. 708.

265

nacağından [21] ceza kararnamesile de suçlunun aynı zamanda tazminata mahkûm edilmesi mümkündür. Tazminata mahkûmiyet cezai mes'uliyetten tamamen ayrı bir keyfiyet teşkil ettiğinden bu cihetin ceza kararnamesile hangi cezalara hükmolunabliece ğine dair olan 386. maddenin ikinci fıkrasında derpiş edilmemiş olması tabiidir. Ancak tazminat talebi ceza kararnamesine mevzu teşkil edecek suçun bir neticesi olacağından cezaya mahkûmiyetle birlikte bu cihetinde hükme bağlanması kabildir.

7. Ceza kararnamesile emniyet tetbirlerine hükmolunması kabul edilmemektedir [22].

Ceza kanunumuza, mahdut bir kaç istisna haricinde [23], emniyet tetbirleri henüz girmemiş bulunduğundan, bu tetbirlere ceza kararnamesile hükmolunması bahse mevzu değilsede, esas itibarile, emniyet tetbirleri cezai mesuliyet esasına dayanamayıp, bir cezaya mahkûmiyet teşkil etmiyeceği gibi, emniyet tetbirine hükmolunması da suçlunun yakından ve şahsan tetkikine ihtiyaç köreceğinden, duruşmasız, ceza kararnamesile bu hususuda temin etmek mümkün değildir.

8. 386. maddede tâyin olunan cezalardan her üçünün veya ikisinin bir arada verilebilip verilemiyeceği tereddütlü bulunmaktadır.

a) Hafif para cezası veya üç aya kadar hafif hapis cezalarından biri ile icabında muayyen bir meslek ve sanatın icrasının tatiline hükmolunabileceği hususunda tereddüt yoktur. Zira burada kanun "ve„ kelimesini kullanarak «hafif para cezası veya üç aya kadar hafif hapis ve icabında bir meslek ve sanatın icrasının tatili» demiş bulunmaktadır.

b) Halbuki hafif para cezasile birlikte hafif hapis cezasına hükmolunabilip olunamıyacağı tereddüdü mucip olmaktadır. Filhakika kanun burada "veya„ kelimesini kullanmak suretile «hafif para cezasına veya üç aya kadar hafif hapis" cezasına hükmolunabileceğini söyliyerek bu cezaların teker teker verilebileceğini ve fakat ikisinin bir arada verilemiyeceğini anlatmak ister gibi görünmektedir. SCHWARZ da, buradaki cezalardan münferit cezaların kastedildiğini, para ve hapis cezalarının bir arada hükmedilmesinin caiz olmıyacağını söylemektedir [24]. Ancak, kanunun ve bu müessesenin maksadı, ehemmiyetleri küçük bazı kabahat fiillerini hususi ve seri bir yargılama usulüne tâbi tutarak mahkemeleri uzun boylu işgal etmemek olduğundan ve ceza kararnamesile verilebilecek bu cezaların ehemmiyet ve

[21] Ceza mahkemesinde hukuk meseleleri de ceza yargılama usulüne göre halolunacaktır: CMUK 255.

[22] SCHWARZ, O.: Adı geçen eser, s. 707—708.

[23] CK 53 58/2; CK meriyet K 13.

[24] SCHVARZ, O.: Adı geçen eser, s. 708, mad. 407, not, 11.

265

şiddetleri itibarile bir birlerinden esaslı farkları bulunmadığından, birinin veya diğrenin veya her ikisinin bir arada hükmedilmesinin yargılama usulünün teminatı bakımından, mühim bir tesiri olmıyacaktır. Buna mukabil, her ikisi bir arada, yalnız birinin âzami şiddetini tecavüz etmiyecek surette, bu cezaların birlikte verilebilmelerini de kabul etmek bu hükümlerin ihtiyacı tatmin edecek şekilde tefsir ve tatbikine imkân verebilir. Bu takdirde meselâ, orman kanununun 114. maddesi gereğince bir aya kadar hafif hapis ve elli liraya kadar hafif para cezasını müstelzim olan ormana ruhsatsız davar sokup otlatmak fiilini de tıpkı aynı kanunun 107. maddesi gereğince otuz liraya kadar hafif para cezasını veya bir aya kadar hafif hapsi müstelzim olan ormandan ruhsatasız kuru odun çıkarmak fiili gibi ceza kararnamesile cezalandırmak mümkün olacaktır. «Tahkikatın mevzuu olan suç gerek yalnız ve gerek birlikte olarak para cezasını, hafif hapis ve müsadere cezalarını müstelzim ise maznun gelmese bile duruşma yapılabileceğini» kabul eden ceza yargılama usulü kanununun 225. maddesi de bu tefsire müsait bulunmaktadır. Burada da bahse mevzu olan ceza kararnamesinde olduğu gibi sanığın gıyabında, sanık hazır bulunmaksızın, bir usul muamelesini icradır. Kanun koyan bu hallerde sanığın hazır bulunmamasının hukukunun ziyaına sebep olmıyacağını kabul etmiş bulunmaktadır.

Ceza yargılama usulü kanunumuzun 386. maddesine tekabül eden Alman ceza yargılama usulü kanununun 407. maddesi ikinci fıkrasında şöyle denmektedir:« ..... Ceza karanamesile para cezasından, en çok üç aya kadar hürriyeti bağlayıcı bir cezadan ve lüzumlu müsadere ve hüküm ilâmından başka bir ceza verilemez." Bu maddenin «başka bir ceza verilemez» tâbirini izah eden LÖWE bu tâbirin 413. maddenin ikinci fıkrasında olduğu gibi «daha ağır bir ceza verilemez» mânasını ifade ettiğini binaenaleyh tevbih (Verweis) cezasını da (CK 26, 29 son fıkra; Alman CK 57/4) ceza kararnamesile vermenin mümkün olduğunu söylemekte ve her biri ikinci fıkrada gösterilen hududu aşmamak şartile, asli ve para cezasından muhavvel hürriyeti bağlayıcı cezaların yan yana bulunmasının ceza kararnamesi verilmesine mâni teşkil etmediğine işaret etmektedir [25].

Görülüyor ki asıl ehemmiyet verilmesi gereken esas 386. maddede konmuş bulunan cezalardan daha şiddetli bir cezanın ceza kararnamesile verilememesidir. Yani iste rayrı ayrı ister birlikte verilsin bu maddede gös-

[25] LOWE, E.: Adı geçen eser, s. 882, c. Ceza yargılama usulü kanunu mevkufiyette geçen müddetin ceza kararnamesile mahsubunun yapılabilip yapılamıyacağı hususunda sarahatı ihtiva etmemektedir. Bu yapılabilmelidir. Ancak cezanın tamamı, mahsup ile birlikte dahi, üç ayı (Almanyada altı haftayı) geçmemelidir: LÖWE, : Aynı eser,s . 882.

terilen cezalardan her biri için tertip edilen had tecavüz edilmemelidir. Ohalde, hafif hapisle birlikte hafif para cezasına da hükmolunması, bu iki cezanın bir arada her biri için tâyin edilen hadde tekabül eden bir şiddeti tecevüz etmemek şartile mümkün olabilir. Meselâ, orman kanununun 114 maddesi gereğince, bir aya kadar hafif hapis ve elli liraya kadar hafif para cezasını müstelzim bulunan, ormana ruhsatsız davar sokup otlatmak fiiline, CK 19/3, 34/2. maddeleri gereğince, bir lira hafif para cezası bir gün hafif hapis cezasına tekabül etmek ve o şiddette sayılmak suretile, birlikte tertip olunacak bu cezaların şiddeti, âzami hadleri yani bir ay hafif hapis ile elli gün hafif hapse tekabül eden ve o şiddette bulunan elli lira hafif para cezası hükmolunsa dahi, 386. maddede mevzuu bahis hafif hapis veya hafif para cezalarından yalnız biri için muayyen haddi [26], yani şiddeti tecavüz etmiyeceğinden ceza kararnamesi vermek mümkün olabimelidir.

C. ceza kararnamesinde yazılması lâzımgelen hususlar:

388. maddeye göre tertip olunan ceza; işlenmiş olan suç; tatbik edilen kanun maddesi; sübut delilleri; kararnamenin tebliği tarihinden itibaren sekiz gün içinde, Sulh mahkemesine bir dilekçe vermek veya mahkeme kâtibine beyanda bulunarak (yargıca tasdik ettireecek) bir zabıt varakası tanzim ettirmek suretile, itiraz olunabileceği; itiraz olunmadığı takdirde ceza kararnamesinin icra edileceği cihetlerdir.

1. Yargıcın yalnız fiilin tavsifile kalmayıp kanuni unsurlarını ve işlendiği zaman ve yer şartlarını da göstermesi lâzımdır [27]. Ayrıca muhakeme masraflarının da birlikte hükme bağlanması icabeder [28].

2. Ceza kararnamesiyle beraat kararı verilmiyecektir. Bunun için iki türlü sebep mevcuttur:

Bir taraftan ceza kararnamesiyle beraat kararı verilmesi savcının âmme dâvasını açmak hususundaki takdir hakkile tezat halinde bulunacaktır. Zira âmme dâvasının açılmasına karar veren savcı gibi duruşma yapmaksızın beraat kararı veren sulh yargıcı da aynı hazırlık tahkikatı neticelerine dayanacakdır. Yani savcı bu tahkikat neticesinde elde edilen delilleri âmme dâvasını açmak için kâfi gördüğü halde sulh yargıcı bu delil-

[26] Üç aya kadar hafif hapis ikiyüz liraya kadar hafif para cezası.

[27] DAGUİN, F. : Adı geçen eser, s. 237, not 3.

[28] SCHWARZ, O. : Adı geçen eser, s. 710. Harç hususunda adliye harç tarifesi kanununun 51. maddesine bak : "Sulh hâkimleri tarafından verilmiş olan ceza kararnamesi duruşma yapılmaksızın kat'ileşirse 50. maddede yazılı harçların onda ikisi alınır„.

267

leri sanıgın cezalanması için kâfi bulmıyarak beraatine karar verecektir. Ceza kararnamesinin gayesi, şüphesiz usul muamelelerini kısaltmak ve dâvayı suratle neticelendirmektir. Fakat bunun için hazırlık hakikatı neticesinin hüküm tesisine kâfi bulunması iktiza eder. Eğer bu tahkikat suçlunun cezalandırılması için kâfi delil toplamış bulunuyorsa ceza kararnamesiyle işi neticelendirme ktâbiidir. Fakat bu tahkikatla elde edilen delillerin tecziye için kâfi bulunmaması halinde yine bu tahkikatla iktifa olunarak beraat yoluna gidilmesi, usul muamelerini kısaltmak değil noksan bırakmak, tahkikatı aynı noktada bırakmak suretile, savcının takdirini yeni bir takdire tâbi tutarak onun aksi bir neticeye varmak olacaktır. Yani bu suretle verilen karar sulh yargıcı sıfatile verilen bir beraat hükmünden ziyade, belki daha üstün bir savcı sıfatile, âmme dâvasının açılmasına mahal olmadığına dair bir karar mahiyetinde olacaktır. Sulh yargıcı hazırlık tahkikatı neticesinde elde edilen delilleri tecziye için yeter görmeyebilir, fakat bu takdirde ondan beklenen bir adım daha ileri giderek tahkikatı genişletmek, duruşma yapmak ve hüküm tesisine medar olabilecek bir netice elde etmeye çalışmak tır. Bu duruşma neticesinde, ya, lehte veya aleyhte,yeni deliller elde edilerek açık bir kanaatle, mahkûmiyet veya beraat kararı verilecek, veya,ancak âmme dâvasının açılabilmesine kâfi gelebilmiş olan delillerden başka bir şey elde edilemiyerek ve bunlar tecziye için yeter görülemiyerek, beraat kararı verilecektir.

Diğer tarafdan ismininde işaret ettiği veçhile ceza kararnamesi ceza hükmünü ihtiva eden bir kararname olup bununla beraat kararıda verilebileceğine dair kanunda bir kayıt mevcut değildir. Bilâkis, yokarıda gördüğümüz gibi, usulün 388. maddesinde ceza kararnamesinin tertip edilmiş olan cezayı ihtiva edeceği tasrih edilmiştir. Bu suretle kanun koyan da bu kararname ile beraat kararı verilmemesini iltizam etmiş bulunmaktadır [29].

Buna mukabil ceza kararnamesile, şartları mevcutsa, tecil kararı verilmesine kanun mâni olmamıştır. Tecil Şartları suçlunun gıyabında da mevcut olabileceği gibi, tecil lehine olduğundan müdafaa hakkını da takyid etmez. Kanunun bu hususta açık bir hüküm koymamış olması bu imkânı red ettiği şeklinde menfi bir netice çıkarmağa müsait değildir.

3. Ceza kararnamesile ancak mahkûmiyet kararı verilebileceğini gördükten sonra, burada bir meseleye daha dokunmak faydalı olacaktır. Bu, ceza kararnamesinin dâva mürurnzamanını kesip kesmiyeceği meselesidir. Yani bu karar ceza kanununun 104. maddesindeki «mahkûmiyet hükümü» mefhumuna dahilmidir?

a) Almanyada ceza kararnamesinin dâva müruruzamanını kesmesi hususunda bir tereddüt mevcut değildir Zira dâva müruruzamanını kesen sebeplerden bahseden Alaman ceza kanununun 68. maddesi, işlenen suçtan ötürü bir ceza yargıcından fâil hakkında sadır olan «her muamele» (jede Handlung) nin müruruzamanı keseceğini kaydetmektedir. Bu pek ge-

[29] Yt. 2. CD. nın 2829/3351 sayı 11/944 tarihli kararı.

niş mefhumun, âmme dâvasının hiç bir zaman müruruzamana uğramamasını intaç edebilmesi itibarile haiz olduğu mahzur bir tarafa bırakılırsa, Alman ceza yargılama usulü kanununun 407. ve sonraki maddelerinde derpiş edilen ve oradan ceza yargılama usulü kanunumuza da geçmiş bulunan (mad. 386 ve sonrakiler) sulh yargıcının ceza kararnamesinide ihtiva ettiği şüphesizdir [30]. Nitekim Alman ceza yargılama usulü kanununun 413. maddesinde (fıkra 4) derpiş edilen «polis ceza emirnameleri »ile 419. maddesinde bahsi geçen (fıkra 3) «idari makamlarca verilen ceza kararları »dahi tatbikatta yargıç tarafından yapılmış bir muamele gibi kabul olunmaktadır [31].

b) Ceza kanununumuzun 105. maddesinin ikinci fıkrası «bir seneden aşağı müruruzamana tâbi kabahat nev'inden suçlarda bir sene içinde mahkûmiyet kararı verilmiş olursa hukuku âmme dâvası müruruzamana uğrar «demekle bu nev'iden kabahat fiillerinde [32] Müruruzamanın yalnız «mahkûmiyet kararı» ile kesileceğini kabul etmektedir. Ceza kararnamesinin bir mahkûmiyet kararı olduğunda tereddüt bulunmadığından ceza kararnamesinin de böyle bir halde dâva müruruzamanını kesmesi tâbiidir

c) Bir seneden aşağı müruruzamana tâbi cürümlere tatbiki icabeden [33] 105. maddenin birinci fıkrası hususunda da tereddüt yoktur. Zira bu fıkra bu hallerde «her türlüusuli muamele»nin müruruzamanı keseceğini kabul ettiğinden ceza kararnameside bu neticeyi hasıl edecektir [34].

d) Kanunumuzdaki tereddüt 104. maddenin «mahkûmiyet hükmü» tâbirinden ileri gelmektedir. Filhakika bir seneden yokarı müruruzamana

[30] KOHLRAUSCH, F.: Strafgesetzbuch, 32 bası, Berlin, 1936, s. 142, § 68, not 1.

[31] LİSZT, F.: Lehrbuch des deutschen Strafrechts, cilt 1, 26. bası, Berlin, 1932. s. 455 III.

[32] Meselâ, CK. 102/6 gereğince CK 547, 564/1, 576, 583 384. maddelerindeki kabahat fiilleri altı aylık müruruzamana tâbi olacaktır.

[33] Yt. CUH.nin 270/178 sayı 11/4/938 tarihli kararında 105. maddenin münhasıran bir seneden aşağı müruruzamana tâbi kabahat fiillerine kabili tatbik olup cürümlere şumulü bulunmadığını kabul etmişse de bu görüş maddenin sarahatına aykırı bulunmaktadır. Zira birinci fıkrada umumî olarak bir seneden aşağı müruruzaman tâyin edilen hallerde her türlü usuli muamelenin müruruzamanı keseceği kabul olunduğu halde ikinci fıkrada bir seneden aşağı müruruzamana tâbi kabahat fiilleri bu kaideden istisna edilerek bunlarda yalnız bir sene içinde verilecek bir mahkûmiyet kararının müruruzamanı kesebilmesi kabul olunmuştur. O halde birinci fıkra hükmü ancak bir seneden aşağı müruruzamana tâbi cürümlere tatbik olunabilecektir. Meselâ, 490. madde gereğince 6 aylık müruruzamana tâbi "hakaret ve söğme cürümleri" (CK 480 — 490).

[34] Bir seneden aşağı müruruzamana tâbi bir cürmün yanlış bir tavsif veya unsurlarından birisinin ihmali suretile (sulh mahkemesi vazifesine dahil ve diğer şartlarıda haiz) bir kabahat fiili gibi ceza kararnamesine bağlanması halinde: Meselâ, sulh mevadından olup 6 aylık müruruzamana tâbi (CK 482) söğme cürümü 547. maddeye giren bir kabahat fiili (İncitme) olarak kabul edilerek ceza kararnamesi verildiği takdirde söğme cürümünün müruruzamanı kesilmiş olacaktır.

764

tâbi kabahat fiillerine [35] ve cürümlere [36] tatbiki icabeden bu maddeye göre de ceza karanamesi dâva müruruzamanını kesecekmidir?

Ceza kararnamesinin bir mahkûmiyet kararını ihtiva ettiğini ve ancak böyle bir karar ihtiva edebileceğini yani bir mahkâmiyete dair olabileceğini görmüş bulunuyoruz.

Fakat, bu kararname bir «hüküm» müdür? İşte bu nokta aydınlatılmıya muhtaçtır. Mahkeme içtihatlarımızda ve doktrinde bu hususta bir şeye rastlanamamıştır.

Mahiyeti itibarile ceza kararnamesinin bir hüküm olduğunu iddia etmek güçtür. Çünkü hüküm bir duruşma neticesinde bir mahkeme tarafından niha'i olarak verilen karardır.

Filhakika hüküm özü itibarile bir takdir ifade etmekte ve bu takdir işe bakan yargıcın münhasıran evrak üzerinde değil, hâdise ve delillerin ve bizzat sanığın duruşmada gösterdikleri hale göre edindiği kanaata dayanmaktadır. (CMUK 219, 253, 254, 257). Gaip hakkında dahi hüküm ancak duruşmaya istinat edebilmektedir (CMUK 270, 278). Bunun içindir ki bir yargıç, veya bir mahkeme ve bilhassa bir üst derece merci veya mahkemesi (itiraz tetkik mercii, Yargıtay) tarafından yalnız evrak üzerinde yapılan tetkikat neticesinde verilen kararlara hüküm denemez. Ceza kararnamesi bu bakımdan bir hüküm sayılamaz. Zira bu kararname, sanık mevcut olmaksızın, ve hattâ savcının her hangi (şifahi veya yazılı) iştiraki dışında, duruşma yapılmaksızın, yalnız hazırlık tahkikatı evrakı üzerinde yapılan tetkikata dayanmaktadır.

Ancak hüküm yine özü itibarile hal ve fasledici bir karardır; yani dâvaya son vermekte, bir hal tarzı meydana koymaktadır. Bu suretledirki hüküm duruşma esnasında veya duruşma dışında nihai olmıyarak verilen kararlardan ayrılmaktadır (CMUK 34). Sanık ve savcının şifahi veya yazılı her hangi bir iştiraki dışında verilmiş olmasına rağmen ceza kararnamesi bu hususta hükme çok yaklaşmaktadır. Filhakika hüküm gibi ceza kararnamesi de nihai olarak verilen hal ve fasledici bir karardır.

Hükümlere karşı, âdiyen, itiraz mümkün olmayıp, ancak temyiz yoluna

[35] Meselâ CK 102/5 gereğince 533, 540, 567, 582. maddelerdeki kabahat fiilleri iki senelik müruruzamana tabidirler.

[36] Meselâ, sulh mevaddından olup CK 102/4 gereğince 5 senelik müruruzamana tabi memnu silâh taşıma (CK 264/2. altı aya kadar hapis ve otuz liradan elli liraya kadar ağır para cezası) cürmü 549. maddeye giren bir kabahat fiili (memnu olmayan silâhı ruhsatsız taşıma :30 güne kadar hatif hapis veya 30 liraya kadar hafif para cezası) olarak kabul edilerek ceza kararnamesi verildiği takdirde memnu silâk taşıma cürmünün müruruzamanı gesilecekmidir? CK102/1, 2, 3 için bu imkân gayet güç tahakkuk edebilir.

gidilebilmesine karşılık ceza kararnamesine karşı temyiz mümkün olmayıp yalınız, aşağıda göreceğimiz gibi, nev'i şahsına münhasır, bir itiraz yolunun açık bulunması, ilgilendiğimiz nokta hususunda, pek ehemmiyetli olmasa gerektir. Filhakika itirazı mümkün hüküm yoksa da (CMUK 297,298 temyizi kabil olmıyan hükumler mevcuttur (CMUK. 305/2). Bu, öze ait bir fark teşkil etmekten ziyade karar ve hükmün haiz olduğu ehemmiyet itibarile tabi olması gereken kanun yolunun tayin edilmesinden ve ceza kararnamesinin, sürat ve sadelik bakımından haiz olduğu hususiyetlere ve mevzuunun büyük olmıyan ehemmiyetine uygun bir teknige tâbi tutulmasından ibarettir.

Şekil bakımından ise, ceza kararnamesi, bir hükmün ihtiva ettiği unsurları, kendi ölçüsünde de olsa, tamamen ihtiva etmektedir. (CMUK .388, 260, 268).

Görüyoruz ki ceza kararnamesi hükümden hem ayrılmakta hem de ona benzemektedir.

Bu benzerlik ceza kararnamesinin ceza kanununun 104. meddesindeki «hüküm» mefhumuna sokulmasını temine kâfimidir? Biz bunun kâfi geleceği kanaatindeyız. Bu tâbiri daha dar bir mânada alarak ve hükmün bütün evsafını arıyarak ceza kararnamesini bu mefhum dışında bırakmak ve binaenaleyh dâva müruruzamanını kesmiyeceğini kabul etmek kanunun ruhuna uygun olmıyacaktır. Zira kanun, yakalama, tevkif, celp veya ihzar müzekkereleri gibi bir mahkûmiyet ifade etmiyen daha az ehemmiyetli usul muamelelerinin dahi dâva müruruzamanını keseceğini kabul etmiş bulunmaktadır. Bu vaziyete göre nihai bir karar mahiyetinde olup bir «mahkûmiyet hükmünü»de [37] ihtiva eden ceza kararnamesinin dâva müruruzamanını kesmesi evleviyetle mümkün ve kanunun maksadına uygun olur.

4. Bu suretle bir hüküm olarak kabul edilebilen ceza kararnamesi kesinleştiğinden itibaren ceza kanununun 113. maddesi gereğince ceza müruruzamanına da başlangıç olabilecektir.

D. Ceza kararnamesine karşı «itiraz»

Ceza kararnamesine karşı temyiz yolu kapalı ve buna mukabil «itiraz» ve icabında fevkalâde kanun yolları olan muhakemenin iadesi ve yazılı emir yolları açık bulunmaktadır [38].

[37] Yargıtay yokarda bahsettiğimiz bir kararında «isminden de anlaşılacağı üzere ceza kararnamesi ceza hükmünü ihtiva eden bir kararname „ dir demiştir Yt. 2. CD. 2829/3351 sayılı 11-4-944 tarihli kararı. Adliye dergisi 1944, 9, s. 113—114.

[38] Usulün 388. maddesi sarahatına nazaran C. kararnameleri yalnız kabili itiraz olup temyiz edilemez . Yt. CUH.nın 11-7-932 tarih 48 sayılı kararı.

271

Burada fevkalâde kanun yollarını bir tarafa bırakarak âdiyen açık bulunan «itiraz» ı tetkik edeceğiz (bak. III. E. 2).

1. Ancak, kanunun bu husustaki hükümlerine geçmeden evvel itiraz mefhumu üzerinde biraz durmamız icap etmektedir.

a) Burada bahse konu olan itiraz ceza yargılama usulü kanununun 297—304. maddelerinde hükme bağlanmış bulunan kanun yolu mânasında bir itiraz değildir [39].

Çünkü bu itiraz asıl kanun yolu olan itirazda olduğu gibi üst bir mercie değil bizzat kararı veren mahkemeye yapılmaktadır. Bu göstermektedir ki verilen kararın doğrudan doğruya esasına, kanuna veya hâdiseye uygunsuzluğuna taarruz edilmemektedir. Netice itibariyle mahkûmiyeti bertaraf etmek arzu edilmekte ise de asıl hedef duruşmanın ve bizzat müdafaanın temin edeceği teminattan mahrum kalmamaktır. Bununla kararın doğrudan doğruya muhtevasına değil her şeyden evvel duruşmasız verilmiş olmasına karşı gelinmektedir [40]. Yani bu «itiraz»ın mevzuu 386. maddenin sulh yargıcına işi duruşmasız halletmek hususunda verdiği takdir hakkıdır. İtiraz eden sanık bu hakkın kullanılmamasını, duruşma yapılmasını istemektedir. Bunun içindir ki sulh yargıcının bu hakkı kullanması üst bir merciin tetkik mevzuu yapılmamış itirazın otomatik olarak duruşmayı intaç etmesi ve haddi zatında duruşmada yeni bir karar vermekten ibaret olacak tetkikin kararı veren hâkime bırakılması tercih olunmuştur (CMUK 388, 390).

b) Ceza yargılama usulü esas itibariyle itirazı bir mehle bağlamamış ve itirazı, bir mehle bağladığı yerlerde, «acele itiraz» olarak kabul etmişse de (CMUK 297, 304); ceza kararnamesine itirazın 8 günlük bir mehle bağlanması ona acele itiraz vasfını da vermiyecektir. Zira acele itiraz da yine kararı veren mahkemece değil tetkik merciince tetkik edilmekte ve hattâ «acele hallerde» doğrudan doğruya bu mercie yapılması tercih edilmektedir (CMUK 299/3, 304/2) [41].

[39] LÖWE, E.: Strafprozessordnung, 19. bası, s. 826, 838. CMUK 97. maddesinde sulh yargıcının dâva neticesine taallûk etmiyen kararları aleyhine itiraz olunabileceğini ve binaenaleyh neticeye taallûk eden kararlara itiraz mümkün olmadığını kabul etmekle bunu göstermektedir.

[40] Halbuki kanun yolu olan itirzda asıl maksat verilen kararın üst bir merci tarafından tetkiki olduğundan esas itibariyle bu tetkik duruşmasız yapılmaktadır (CMUK 302). Kararına itiraz olunan makamın itirazı varit görürse kararını düzeltebilmesi (CMUK 299/3 son fıkra) itirazın bu mahiyetini değiştiremez.

[41] Bu hususta bak. LÖWE, F.: Strafprozessordnung, 19. bası, 844, 851, 852, 856, § 311.

c) Ayrıca, itiraz üzerine verilen kararlar katî olduğu (CMUK. 303) halde ileride göreceğimiz veçhile, ceza kararnamesine itiraz üzerine verilen kararlar kabili temyizdir.

d) Esasında bir kanun yolu olmaktan uzak bulunan bu «itiraz»ı asıl itirazdan ayırt etmek için, Alman ceza yargılama usulü kanununun yaptığı gibi, başka suretle adlandırmak çok isabetli olurdu [42].

2. Şimdi kanunumuzun bu «itiraz» hususundaki hükümlerini tetkik edelim.

Ceza kararnamesine karşı itirazın müddet ve şeklini 388. madde tâyin etmiş bulunmaktadır.

a) Eğer itiraz mehil geçtikten sonra veya usulüne uygun olmıyarak dermeyan edilmişse (CMUK 388, 391) caiz olmaması noktasından ret olunur [43].

388. maddeye göre bu itiraz kararnamenin tebliğinden itibaren 8 gün içinde yapılacaktır.

Bu itirazı, ya sulh mahkemesine bir istida vermek veya mahkeme kâtibine beyanda bulunarak bir zabıt tanzim ve bu zaptı yargıca tasdik ettirmek suretiyle, iki şekilde yapmak mümkündür.

b) Gaye duruşmayı, yani normal usulün tatbikını temin etmek olduğundan itirazın bir sebebe istinat ettirilmesine ihtiyaç yoksa da, tahdidi, meselâ yalnız cezanın miktarına hasrı, caiz değildir. Çünkü bu itiraz, görmüş olduğumuz gibi, bir kanun yolu değildir [44].

c) Bu itiraz yalnız sanık tarafından yapılır. Savcı ve müdahiller ceza kararnamesine itirazda bulunamazlar [45]. Bu itiraz bir kanun yolu olmadığından kanuni temsilcinin de bu hususta bir hakkı yoktur [46].

[42] Alman CMUK itiaaza "Beschwerde„, ceza kararnamesine itiraza "Einspruch gegen Strafbefehle„ demektedir § 304 ... § 409, 411. Bizde de bu itiraza "duruşma isteği„ veya "ceza kararnamesine karşı koyma„ gibi bir ad verilebilirdi.

[43] SCHWARZ, O.: Adı geçen eser, s. 712,§ 409/1.

[44] SCHWARZ, O.: Adı geçen eser, s. 712; LÖWE, E.: Strafprozessordnung, 19. bası, s. 868.

[45] Ceza kararnamesine karşı müdahillerin itiraz salâhiyeti yoktur. Müdahillerin ceza kararnamesine itirazı üzerine duruşma yapılması yolsuzdur: Yt. 3. CD. nın 3/6/943 gün 457/585 sayılı ve 24/11/943 gün 6636/9531 sayılı kararları. Ceza kararnamesine C. savcılarının itiraz salâhiyeti bulunmadığı düşünülmeden C. savcısının vaki itirazına binaen suçlunun beraetine karar verilmesi yolsuzdur: Yt. 2. CD. nın 13/11/937 tarih 12720/14086 sayılı kararı.

[46] SCHWARZ, O.: Adı geçen eser, s. 710, § 298.

173

d) İtiraz üzerine (mad. 390) yargıç duruşma yapacaktır. Bu duruşmanın yapılması için ayrıca son tahkikatın açılması hakkında bir karara ihtiyaç yoktur [47].

Bu duruşmada mutadın hilâfına olarak, (CMUK 223 ve istisnaları: 225, 226) sanığın bizzat bulunmak mecburiyeti yoktur. İsterse kendisi duruşmada bulunabileceği gibi tâyin edeceği müdafii vasıtasiyle de kendisini temsil ettirebilir. Ancak hiç değilse müdafiinin duruşmada bulunması her halde şarttır.

Yapılan duruşma sonunda yargıç bu itirazı ya kabul veya ret edecektir.

İtiraz kabul olunduğu takdirde yargıç evvelki kararının hükmünden kurtulmaktadır. Artık serbesttir. Yeni bir hüküm verecektir. Bu hükümde evvlki kararını muhafaza edebileceği gibi değiştirebilirde. Evvelki karar ile hiç bir suretle bağlı değildir. Çünkü duruşmanın başlamasiyle ceza kararnamesi ortadan kalkmıştır. Yine mahkeme vakanın hukuki ve fiilî cihetlerden takdir ve tevsiki hususunda da (CMUK. 254, 257 hükümlerine göre) tamamen serbesttir. Keza yargılama usulü kanununun 263. maddesi gereğince işi başka bir mahkemeye de sevk edebilir [48]. Ancak ceza kararnamesiyle verilen ceza suçlunun itirazı üzerine arttırılamaz [49].

«Yalnız ihzarî tahkikat ile elde edilen delâile istinaden ittihaz edilmiş bir kararname aleyhinde mahkûmun müracaatı üzerine icra kılınacak şifahi mürafaası evvelce medarı hüküm olan delâili zayıflatacak veya ortadan kaldıracak bir hukukî durum hasıl ederse hâkimin hatası zahir olmuş demek olan eski kararda ısrar etmiyeceği şüphesizdir» [50].

Verilen yeni hüküm bir hükmün bütün neticelerini hasıl edecek ve bilhassa, hükmün mahiyetine göre, aleyhine temyiz yolu açık bulunacaktır[51].

Yapılan duruşma sonunda yargıç itirazı red edebilir. Red iki suretle olur: Yargıç ya itirazı hiç tetkik etmeden veya tetkik ettikten sonra red edecektir:

Eğer sanık mazereti olmaksızın duruşmaya gelmez ve bir müdafide göndermezse yargıç tetkika lüzum görmeksizin itirazı red eder (mad. 391/1) [52].

[47] SCHWARZ, O.: Adı geçen eser, s. 712.

[48] SCHWARZ, O. : Adı geçen eser, s. 712, 713; CMUK. Esbabı mucibe, s, 134, mad. 390.

[49] Yt. 2. CD. nın 8/11/935 tarih 9973/10685 sayılı kararı.

[50] CMUK. Esbabı mucibe, s, 132.

[51] Ceza kararnamesine itiraz kabul edilerek yapılan duruşma sonunda verilen hükümler kabili temyizdir: Yt, CUH.nın 26/6/944 gün 92/64 sayılı kararı.

[52] CMUK. Esbabı mucibe, s. 134.

Hangi hallerde sanığın mazeretinin mahkemeye bildirilmiş ve varit sayılacağını kanun tasrih etmemiştir.Bunu yargıçın tayin etmesi icabedecektir.Ancak maddenin sarahatına göre, sanık müdafi göndermemiş olmakla beraber usulü dairesinde mazeretini bildirir ve mazeretide kabule şayan görülürse yargıç itirazı tetkik etmeksizin red edemiyecektir. Eğer sanık, 226. madde gereğince, bir müdafi ile kendisini temsil ettirmeksizin, duruşmadan vareste tutulmuş ise mahkemede hazır bulunmaması caizdir. Sanık mahkemeye gelir ve fakat iş hakkında hiç bir şey söylemiyecek olursa, gelmemiş sayılamaz. Sanığın mahkemeye göndermiş olduğu müdafi, müdafilik şartlarını (mad. 137) haiz değilse kabul olunmaz ve bu takdirde mahkemede sanığın bir temsilciside hazır bulunmamış olur. Duruşma başladıktan sonra veya talik edilmiş olan bir duruşmada hazır bulunmamak itirazın reddini tecviz ettirecek bir sebep olamaz [53].

Sanık duruşmaya gelmiş veya bir müdafi vasıtasile kendisini temsil ettirmiş olur veya ne kendisi gelir ve nede müdafi gönderir fakat mazeretini bildirmiş bulunursa itirazı tetkik edilecektir. Bu tetkik neticesinde itiraz varit görülmediği takdirde yine red edilecektir.

Görülüyorki ceza kararnamesine karşı vaki itiraz sanığın mazereti olmaksızın duruşmaya gelmemesi ve bir müdafi de göndermemiş olması sebebile tetkik edilmeksizin, sanık duruşmaya gelmiş veya ne duruşmaya gelmiş nede bir müdafi göndermiş olmakla beraber usulü dairesinde kabule şayan mazeretini bildirmiş olması itibarile tetkik olunarak, varit görülmediği takdirde, red edilecektir (CMUK 391).

e) Yargıtay üçüncü ceza dairesi evvelce «ceza kararnamesi aleyhine vaki itiraz üzerine verilen kararların temyizi kabil olmadığı» [54] reyinde bulunmuşsada bilâhara bu görüşünden ayrılarak bu kararların kabili temyiz olduğunu kabul etmiştir.

«Ceza muhakemeleri usulü kanununun 302. maddesine tevfikan ve itirazen verilen karar kati isede, ceza kararnamesi aleyhine vuku bulacak itiraz üzerine verilecek kararın kati olduğuna dair sözü geçen kanunun 390 ve 391. maddelerinde sarahat bulunmadığına göre ceza kararnamesine vaki itirazın reddine dair verilen karar kabili temyizdir»[55]. Bu

[53] SCHWARZ, O.,: Adı geçen eser, s. 713—14.

[54] Yt. 3. CD. nin 28/6/932 tarih 4169 sayılı kararı. Yine bak. ceza kararnamesi aleyhine kanun yollarına müracaat etmiş olan C. savcısının indel itiraz sadır olan karara karşı temyiz salâhiyeti yokdur: Yt. 2.CD. nin 17/5/ 933 tarih 2548 sayılı kararı.

[55] Yt. 3. CD.nin 28/6/935 tarih 1441/ 3408 sayılı kararı; sanıgın mahkemeye gelmemesiden dolayı itirazın reddine dair olan karar aleyhine temiz yolu açıktır. Menemenlizade Hasan Seyfettin: Ceza muhakemeleri usulu kanunu haşiyeli fihristi, 1934, s. 51 not 2; DAGUİN, F.: Adı geçen eser, s. 238, not 4.

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA

bakımdan ceza kararnamesine karşı vaki olan itirazın kabulüne dair kararın da usulen temyizi kabil olması icab etmekte isede, itirazı kabul edilmiş olan sanıgın bu kararı temyiz etmesi mevzuu bahis olmadıgından ve C. savcısınında itiraz üzerine verilen karar aleyhine temyize müracaat salâhiyeti bulunmadıgından itirazın kabulüne dair karar aleyhine temyiz fiilen mümkün olmıyacaktır.

E. Ceza kararnamesinin kesinleşmesi.

1. Ceza kararnamesi, itiraz edilmemek, itiraz müddeti içinde itiraz edilmiyecegini bildimek, itiraz müddetinden sonra fakat duruşmadan evvel itirazdan vaz geçilmek,[56] itiraz edilmiş olupta itiraz üzerine karar aleyhine temyize vaki müracaat bu kararın tasdikile neticelenmek veya itirazın retdine dair karar temyiz edilmemek suretlerile kesinleşir.

a) Ceza kararnamesinin tebliginden itibaren 8 gün içinde itiraz edilmedigi takdirde bu kararname kesinleşecek ve icra edilecektir (mad. 388, 389). Ancak bu halde sanık eski hale katirme talebinde bulunabilecektir. Bu talep kabul olunupta sanık duruşmaya gelmedigi için itiraz red olunursa kararname yine kesinleşcektir. Ve, sanık bir daha eski hale getirme talebinde de bulunamıyacaktır (mad. 391 son fıkra) [57].

b) Mahkûm itiraz müddeti bitmeden evvel itirazdan vazgeçebilir (mad. 388 son fıkra). Binaenaleyh bu müddet bitmeden mahkûm itiraz etmiyecegini bildigi takdirde ceza kararnamesi kesinleşmiş bulunacakdır[58].

c) İtiraz edilmiş olup duruşma için tâyin edilen günden evvel itirazdan vaz geçildigi takdirde (duruşmaya mahal kalmadıgı gibi) kararnamede kesinleşecektir(mad. 390/1)[59]. Bu suretle itirazın geri alınması duruşma başlayıncaya kadar caizdir [60].

d) Yokarıda görmüş bulunuyoruzki ceza kararnamesine itiraz üzerine verilen kararlar (red veya kabul) ve bilhassa bu itirazın reddine dair olan kararlar kabili temyizdir. İşde bu suretle temyize vakı müracaat neticesinde temyiz olunan karar tasdik edildigi takdirde ceza kararnamesi kesinleşecektir. İtirazın reddine dair olan karar temyiz edilmedigi takdirde de ceza kararnamesi kesinleşmiş bulunacaktır.

[56] SCHWARZ. O. :Adı geçen eser, s. 711.

[57] CMUK.Esbabı mucibe, s. 134.

[58]CMUK Esbabı mucibe, s. 134.

[59] DAGUİN,F. :Adı geçen eser, 238, not 3.

[60] SCHWARZ,O. : Adı geçen eser, s. 712.

2. Kesinleşmiş bulunan ceza karnamesi aleyhine ancak muhakemenin iadesi [61] ve yazılı emir yollarına müracaat olunabilir.

3. Ceza kararnamesi verilmiş olmasına ragmen daha agır bir ceza tatbikini tecviz ettiren sebebler mevcut ise veya cezanın hükmedilmesi başka bir mahkemenin vazifesidahilinde bulunursa aynı fiil hakkında, amme dâvası müruru zamana ugrumamış bulunmak şartile, yeniden takibat yapılması caizdir. Burada fiilin mahiyet ve vasfı degişmiş veya agırlaşmış bulunacagından (misal için bak. III. C.3. d., not 33, 35; III. A. 1. b.) kaziyei muhkeme iddiası varit olmıyacatır [62]. Böyle bir halde yeniden verilen hükümdeki ceza evvelce çekilmiş olan ceza ile mahsup edilir ve fakat yeni hükümdekinden fazla çekilecek ceza var ise bu tatbik edilmez[63].

---

[61] DAGUİN,F. :Adı geçen eser,s. 236, not 2; Menemenlizade Hasan Seyfeddin: Adı geçen eser, s. 54 not 1. mad. 327 ve sonrakiler; SCHWARZ,O. :Adı geçen eser, s. 711. SCHWARZ ceza kararnamesine karşı muhakemenin iadesi talep olunamıyacagı kanaatındadır.

[62] ROUX, J.A. :Cours de droit criminel français, 2. bası, cilt II, Paris, 1927, s. 210 — 215.

[63] SCHWARZ,O. :Adı geçen eser, s. 711.

Türk Kanunu Medenisinde Boşanma Hükümleri

Yazan:
Salih Tümay
Adliye Müfettişi

— BOŞANMA —

Boşanma müessesi evlenmenin teessüs gününden beri mevcut ve eskidir. Sükûn ve nizamı muhtel her ailede boşanma vukubulur. Sükûn temin edilememekle beraber çocukların vaziyetini düşünen ana ve baba bu düzensiz ocağı devam ettirebilirler.. Ve bu devam zahiri olur.

Boşanma pek eski zamanlarda kocanın karısını, evinden uzaklaştırması ve boşaması suretiyle vukubulurdu. (Mustafa Reşit. Aynı eser— S. 56, Not— I) Fakat bu şekil zamanın mururu ile değişti. Ve hiristiyanlarda boşanma mevcudiyeti kalmadı. Yalnız boşanma nadir bazı hale inhisar ettirildi. İslâm hukukunda koca (bazı elfaz sarfı suretiyle) karısını boşayabilirdi. Hatta bu elfaz lâtife ile sarf olunmuş bile olsa nikâh zevale uğrayor ve karı ancak hâkime müracaat etmek suretiyle bir boşanma isteğinde bulunabiliyordu.

Medenî kanunumuz boşanmayı bazı sebeblere atf etmiş ve bu sebeblerin mevcudiyeti ile boşanma mümkün olabileceğini kaydetmiştir..

Bittabi ayrılma ve boşanma kararları ve takdir neticesi hâkime aittir.

Medenî kanunumuzun kabul ettiği boşanma sebebleri—ki zina, Cana kast ve fena muameleler, çürüm ve haysiyetsizlik, terk, akıl kastalığı ve imtizaçsızlıktır—Bu boşanma için kâfi birer sebebmidir..?

Ve bunun genişletilmesi muvafıkmıdır?..

Bu hususta son zamanlarda bir haylı mütaleat dermiyan edilmiş ve nihayet bazı hukukşinaslar rızayı tarafeynin boşanma sebebleri meyanına alınmasını muvafık bulunmuşlardır..

Biz kanunların sık sık tadili fikrinde değiliz.. Bir kanun—üzerinden uzun senelerin geçmesi ve tatbikattaki müşkilâtın neden ileri geldiği ve nihayet tadili düşünülen madde veya bahse ne gibi bir şekil verilmek suretiyle idamesinin muvafık olacağı cihetinin uzun bir tetkikinden sonra kanunun tadili cihetine gidilmesini muvafık buluyoruz.

278

Hale nesebi sahih olmayan çocuk vaziyetinin kurtarılması ve nikâhsız birleşmelerin önüne geçilerek daha kolay evlenme veya beşanma sebeblerinin aranması muvafık olurmu?.. olmazmı?.. Mes'elesi üzerindeyiz. Ve bu mes'ele üzerinde yüksek vekâletimiz meşgul olmaktadır. Bir neticeye kadar boşanma mes'elelerinde kanunumuzun altı maddesinin tatbiki icab edecektir..

(A) Boşanma sebepleri:

1 — Zina: Madde— 129 — Karı kocadan her biri, diğerinin zina etmesi sebebiyle boşanma dâvasından bulunabilir, dâvaya hakkı olan karı veya kocanın boşanma sebebine muttali olduğu günden itibaren altı ay ve her halde zinanın vukuu tarihinden itibaren beş sene geçmesiyle boşanma dâvası sakit olur.. Af halinde dâva mesmu olmaz..

Gerek ceza ve gerekse hukuk kanunlarımızda zina tarif edilmemiştir. (Zina evli olan bir erkek veya kadının diğer bir kadın veya erkekle münasebeti cinsiyede bulunmasıdır) „Mustafa Reşit, aynı eser S. 59 Not:l) Binaenaleyh bu gibi gayrı ahlâkî bir duruma düşen karı veya koca aleyhinde diğer taraf bir boşanma dâvası açabilir. Zinanın boşanma sebebi olarak kabulü vaziyet ve neticesinin pek feci ve bir aile yuvasına yaptığı tesirdir. Zanî bir baba ve koca veya zaniye bir karı veya ananın teşkil ettiği aile dolayısiyle cemiyette de bir fena mevkii vardır ve olacaktır. Böyle bir durum sahibi olan karı veya koca ile müşterek hayatı idama müşküldür.. Bu gibi mahzurlar zinanın bir boşanma sebebi olarak kabulünü istihdaf emişitir.

Zina eden bittabi haksız olduğu için bir boşanma dâvası isteğinde bulunamaz .Bu hak doğrudan doğruya diğer tarafa aittir. Zina eden karı ve koca aleyhinde cezaî bir takibat isteneceği gibi doğrudan doğruya hukuk mahkemesine müracaat suretile boşanma yolu da tercih olunabilir..

Zina dâvası ittilâ tarihinden itibaren altı ay içinde ikame olunur. Bu müddet içinde zinaya muttali olamayın taraf için zinanın vukuu tarihinden itibaren beş sene içinde dâva açması hakkı verilmektedir.

Bu beş senelik müddetin mürurundan sonra zina dâvası sakıt olur. Bu sukut keyfiyeti intizamı amme icabıdır.

Sarih veya zımnî af da bu dâvayı ıskat eder. Sarih bir afiv hâkim huzurunda şifahen veya bir istida göndermek suretile yazı ile olur. Zımnî af da; (takip etmemek neticesi hukuk usulü muhakemeleri kanununun 409 uncu maddesine tevfikan) câvanın düşmesi ile vukubulur.

2 — Cana kast, pek fena muameleler. Madde: 130 — Karı kocadan herbiri, diğeri tarafından hayatına kastedilmesi veya kendisine pek fena muamelede bulunması sebebile boşanma dâvası ikame edebilir..

229

Dâvaya hakkı olan karı veya kocanın, sebebine muttali olduğu günden itibaren altı ay ve herhalde mezkûr sebebin vukuundan beş sene geçmesile boşanma dâvası sakıt olur.

Af halinde dâva mesmu olamaz..

1 — Bu maddede zikredilen ve boşanma sebebi olarak gösterilen cana kast keyfiyeti öldürmek gibi bir fiilin tezahürüdür. (Öldürmek fiili bu maddenin tatbikine dahil değildir. Zira evlilik karı veya kocadan birinin vefatından sonra boşanma ile katedilemez.) Curti et Forrer. Aynı eser, S. 230) Binaenaleyh ölüm mevcudiyeti bahis mevzuu değildir.

Öldürmek niyeti veya kasdının mevcut olması ve bunu izhar etmesi lâzımdır. Batınî ve izhar edilmemiş bir kasıt düşüncesinin mevcudiyeti kâfi değildir. (Ölümü intaç edemiyecek vasıtalarla olsa bile katle teşebbüş veyahut henüz cezayı müstelzim bir teşebbüs derecesine varmıyan ihzarî fiiller de kâfidir.) (Egger. Aynı eser. S. 163, Not—1) Yalnız bu ihzarî fiillein katle bir başlangıç teşkil ettiğinin ispatı gereklidir.

2 — Maddenin işaret ettiği ve boşanma sebebi saydığı ikinci fıkra pek fena muamele keyfiyetidir.. Ne gibi şeyler fena muamelden maduttur. Egger bunları zikretmektedir: (Hertürlü cismanî elem vermek, fiili müessir, sıhhatı ihlâl, "kâfi yiyecek vermemek suretile» hastalık aşılamak, cinsî münasebette pek fazla ileri gitmek, döğmek) gibi... (Egger. Sahife: 163 «Not — 2».) Yalnız bunların ağır olması lâzımdır.

Bir muamelenin ağır olup olmadığı cihetinin "tarafeynin mevkii içtimaiyesine ve muamele ve hakaretin yaptığı muhit ve mekâna» bakılmasını Profesör Mustafa Reşıt aile hukuku kitabının 61 inci sahifesinde kaydetmektedir.. Mamafih «ağır» sıfatının tâyini hâkimin takdirine aittir. Yalnız her fiilin kasda mukarin olup olmadığının da tetkikı zaruridir.

3 — Cürüm ve haysiyetsizlik: Madde 131 — Karı kocadan herbiri, terzil edici bir cürüm işliyen yahut kendisile birlikte yaşamağı çekilmez bir hale koyacak derecede haysiyetsiz bir hayat süren diğeri aleyhine her zaman boşanma dâvası ikame edebilir..

Evvelki maddede olduğu gibi bu maddede de iki fıkra mevcuttur. Biri (terzil edici cürüm işlemek) diğeri (birlikte yaşamağı çekilmez bir hale koyacak derecede haysiyetsiz bir hayat sürmek.) tir.

1 — Karı, koca yekdiğerinin şerefini, vekarını ve haysiyetini korumak ve bunların sukut etmemesini temin etmek vazifeleri cümlesidir. Bir aile yuvasının saadeti ancak yekdiğere sadakat ve hürmetle kaimdir. Binaenaleyh, bu sadakat ve hurmeti ihlâl eden ve haysiyetin sukutuna sebep olan terzil edici cürüm işlemek bir boşanma sebebidir. Terzil edici cürüm: İşle-

280

nen fiilin uzun veya kısa bir cezayı müstelzim olup olmaması bakımından değil, belki mahiyeti itibarile terzil keyfiyetini ihtiva etmesinden mütalâa olunabilir. Siyasi bir suç herhalde takip ettiği bir maksada göre terzil edici değildir. Bütün müellifler bu hususta müttefiktir. Egger: (işlenen fiil bayağı bir zihniyeti, âdi bir seciyeyi ifşa etmelidir.) Diyor.. (Doktor Tahir Çağa tercümesi. S. 166); hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimâl, sahte senet tanzimi gibi suçları misal olarak gösteriyor. Hakikaten tadat olunan bu suçlar da buna mümasil terzil eden fiillerde (âdi bir seciye, bayağı bir zihniyet) mevcuttur..

2 — Haysiyetsizlik ... ve birlikte yaşamanın çekilmez bir hal alması.. Burada da esas, haysiyetsiz sürülen hayatın devamlı olmasıdır. Binaenaleyh, itiyad halini almamış veya devam etmemiş bir vakaya mahsus kalmış olan çekilmez hayat tarzından dolayı boşanma bahis mevzuu olmamalıdır. Esasen fıkrada da «birlikte yaşamağı çekilmez bir hale koyacak derecede haysiyetsiz bir hayat sürmekten» bahis olunduğuna göre bu suretle sürülen hayatın devamlı olmasının lâzım geldiği anlaşılmaktadır. Yine Egger'in mütalâa ettiği gibi (cinsî münasebetlere tavassut) gibi bir iş yapmak, (içki iptilâsı) halleri birer haysiyetsiz hayat sürmeğe güzel birer misaldir (Egger. aynı eser. S. 167).

Bu madde de iki evvelki gibi dâvanın ikamesi halinde maksur bir müruru zaman tâyin edilmemiş ve af gibi bir hususi cihet de ilâve olunmamış isede (bu hallere muttali olan (eş) in uzun müddet dâva açmaması ve cezai müddetin geçmesinden sonra müşterek hayatı) tekrar tesis etmesi bir dâva açmıyacağına işaret telâkki olunabilir..

4 — Terk. Madde: 132 — Karı kocadan biri, evlenmenin kendisine tahmil ettiği vazifeleri ifa etmemek maksadile diğerini terk ettiği veya muhik bir sebep olmaksızın evine dönmediği takdirde ayrılık en az üç ay sürmüş ve devam etmekte bulunmuş ise diğeri boşanma dâvasında bulunabilir. Dâvaya hakkı olan tarafın talebi ile hâkim, diğer tarafa bir ay zarfında evine avdet etmesini ihtar eder. Bu ihtar icabında ilân tariki ile yapılır.. Şukadar ki bu boşanma dâvasını ikame için muayyen müddetin ikinci ayı hitam bulmayınca ihtar talebinde bulunulamaz ve ihtar vukuunda bir ay bitmeden dâva ikame olunamaz...

Boşanma sebeplerinden biri de, karı ve kocanın muhik bir sebep olmadığı halde evini terk etmesidir.. Bu terk keyfiyeti «evlenmenin kendisine tahmil ettiği vazifeleri » ifa etmemek maksadına mübteni olmalıdır. Binaenaleyh evinin iaşe, aile ve çocuklarının istirahat ve istikballerini temin maksadile yapılan evden uzaklaşmalar birer boşanma sebebi olamaz.. Kezalık işlediği bir cürmün cezasını çekmek için ceza evine alınmış olan bir kimsenin va-

281

ziyetî de terk sayılamaz.. Terkeden maksud: 1 — muhik bir sebep olmaması hali, 2 — evlenmenin kendisine tahmil ettiği vazifelerden kaçmak, 3 — Terkin devamlı olması.

Bu üç sebep terke esastır. Boşanma dâvasına bir mesnet teşkil eder. Curti: (kanun müşterek hayatın karı ve kocadan diğerini rızası hilâfına ve hiçbir sebeb muhikka istinat etmeksizin devamlı ve Hakiki bir terki ilzam etmektedir.) Diyor. (Curti. Aynı eser. S. 234 — Not: 2)

Terkin devamlı olması ve kanunda tâyin olunan (müddetin inkıtaa uğramaması lâzım değildir) (Curti. S. 234 — Not: 10)da verdiği izahatta» anî bir avdetin boşanmanın bir sebebini ilga)etmiyeceğini ve bu avdetin kat'î olmasının ve zevciyet hayatının devamlı olmasının teminini kaydetmektedir. Profesör Mustafa Reşit, de bu fikirdedir. Mustafa Reşit aile hukuku S. 63, Not: 2) Binaenaleyh uzun müddet evine avdet etmiyen ve evlemenin icabı vazifelerinden kaçınan bir kimsenin bir gün gelmesi ve yine gaybubeti boşanmaya mâni olmamalı ve bu gelip gitmenin kanunda tâyin olunan müddetin ınkitaı sayılmamalıdır.

Kanun terk müddetini en az üç ay olarak kabul etmiştir. Bu müddetin devamı boşanmaya blr sebeb teşkil eder. (Ancak dâvaya hakkı olan tarafın tâlebi ile) hâkimin evinden uzaklaşmış olan tarafa «bir ay zarfında evine avdet etmesini ihtar» eder. Bu ihtar yapılacak olan duruşma ile teblig edileceği gibi ilân ile de kabildir. Bundan maada boşama dâvasını ikame için kanunda tâyin olunan en az üç ay müddetin ikinci ayı sona ermelidir. Bu müddet Münkazî olmadıkça boşanma dâvası açılamıyacağı gibi «ihtar vukuunda bir ay bitmeden de» başanma dâvası yapılamaz.

Terkin; boşanma dâvası esnasında devam etmesi lâzımdır. Dâva rüyet olunmakta iken hüsnüniyetle evine evdet eden ve evlenmenin icaplarından olan vazifeleri ifaya başlıyan ve bu avdet üzerinde ikametin devamlı olduğu anlaşılan kimse hakkındaki dâva mesmu değildir. Reddi lâzım gelir.

Yüksek yağıtay ikinci hukuk dairesinin terk hakkında şöyle bir kararı da mevcuttur.

(Terk sebebile boşanma dâvası açılabilmek için evlenme akdinin yapılmış olması katidir. Karı kocanın terkden önce bir araya gelmiş olması şart değildir.) «Adliye ceridesi. 1941. Sene. 7 inci sayı. Sh. 142 temyiz hukuk kararları kısmı»

Şu vaziyete ve yüksek yarğıtay kararına göre terk sebebile başanma dâvası ikamesi için evlenme akdinin icrası kâfi olur tarafların terkden önce bir araya gelmeleri lâzım değildir..

282

Yine mahkemei müşarülileyhanın kararlarından: 1 — Evvelce ikame olunan boşanma dâvasının ret edilmiş olması ihtar dâvasının istimaına mâni değildir ve masarifi sagiresi temin edilmemiş ise müddeialeyhanın bu cheti def'aten dermeyan hakkı dergâdır. 2 — Terke müstenit boşanma dâvalarında evvel emirde medeni kanunun 132 inci maddesine tevfikan bilmuhakeme terk muhik sebebe müstenit olmadığı anlaşılarak ihtar yapılıp boşanma dâvası için bu maddede muayyen müddetin mürur etmesi lâzımdır. (Temyiz kararları hukuk kısmı. 1939-40, sahife 182 Sıra 109 Sahife 198, sıra 126).

5 — Akıl hastalığı: Madde 132 — Karı kocadan biri üç seneden beri devam eden bir akıl hastalığına duçar olup ta bu hastalık müşterek hayatın devamını diğer taraf için çekilmez bir hale koymuş ve şifası kabil olmadığı dahi ehli hibre tarafında tasdik edilmiş bulunursa o taraf, herzaman boşanma dâvasında bulunabilir..

Akıl hastalığı batıl olan evlenmenin sebeblerinden biridir. (Madde — 112) fakat doktor raporu ile evlenmiş ve bir akıl hastalığı olmadığı taayyün etmiş olan karı ve kocanın, evlenmeden sonra bir akıl hastalığına duçar olması ve üç seneden beri devam eden bu hastalığın şifasının da kabil olmadığı yine mütahasaıs doktorların raporlarile anlaşılan va bu hastalığın devamı müddetince diğer taraf için müşterek hayatın çekilmez bir hale girdiği taayyün eden sebeplerle boşanma dâvası ikamesi kabildir.

Ancak bu akıl hastalığının ağır ve devamlı olması lâzımdır. Geçici bir akıl hastalığı evlilik rabıtasını ihlâl edici mahiyette görülmemiştr. Kezalik şifa kabul eden bir hastalık da boşanmaya bir sebep teşkil etmez.. Müddet ise üç sene gibi bir zamandır. Bu müddet akıl hastalığının devamı lâzımdır.

Egger hastalığın (çocukların bedenî ve fikri selâmeti) ve bu (Hastalığın gelecek nesiller için bir tehlike teşkil etmesi endişesi de müşterek hayatı, hassaten bu boşanma sebebinde, çekilmez bir hale getirebilir..) demektedir. (Egger. aynı eser. Sahife: 173, Not: 2).

Vaktından evvel bunamalar, nisyanlar, tecavüzler de bu sırada sayılabirlir. Ancak bunların çekilmez bir hal alması ve eşi fazla ve ağır bir surette rahatsız etmesi icap eder. Maddede de bu gibi halin tahaddüsünde dâvanın herzaman açılabileceği kayıt olunduğuna göre mürur zaman mes' elesi: akıl hastalığının vukuu ve devamı ile geriye bırakılmış oluyor.

6 — İmtizacsızlık: Madde: 134 — Aralarında müşterek hayatın çekilmez bir hale gelmesini mucip olacak derecede şiddeli bir geçimsizlik başgösterdiği takdirde karı, kocadan herbiri boşanma dâvasında bulunabilir..

287

Eğer geçimsizlik, iki taraftan birine daha ziyade kabili istinat ise, boşanma dâvasının ikame hakkı ancak diğer tarafa aittir.

Muhtevası bakımından boşanma sebeplerini teşkil eden maddelerden engenişi bu 134 üncü maddedir.. (Karı koca için müşterek hayatın çekilmez bir hale gelmesini mucip şiddetli bir geçimsizlik) nedir?.. Bu geçimsizlik sebebi içtimaî mevkii nazara alabilirmi?..

Pek iyi hatırladığıma göre, içtimaî mevkii yüksek bir ailenin yaptığı bir toplantıda karının kocaya yalnız (dolandırcı..) gibi bir söz sarf etmesi ve bunun ispat edilmiş bulunması boşanmalarına sebep teşkil etmiş ve yüksek yargıtay da bu kararı tasdik eylemiştir. Hiç şüphesizki (şiddetli bir geçimsizliği..) ve (müşterek hayatın çekilmez bir hali) ni ancak hâkim takdir edecektir. Filhakika pek geniş ve gayri muayyen bir sebebe istinat eden bu maddenin mahiyettini tâyin ancak ve ancak hâkimin geniş takdirine muhavvel olmalıdır..

(Curti) nin kaydettiği belki (karı, kocadan biri üçüncü bir şahıs ile bir mukarenet olmaksızın münasebeti aşıkanede) bulunur. (Curti aynı eser. Sahife. 238) Bittâbi buna muttali olan eş, bu münasebetten müteessirdir. Bu teessür saikasile aralarında geçimsizlik baş göstermiş ve müşterek hayat çekilmez bir hale gelmiştir..

Kezalik; kocanın karısını ve çocuklarını ihmal etmesi; evine karşı gayrı muntazam bir hayat takip etmesi, evlilik bağını sarsacak ve koparacak derecede bir içki iptilâlığı ve (karı kocanın) yekdiğerini tahkir etmeleri ve döğmeleri pekâlâ birer geçimsizlik ve müşterek hayatın devamına engel birer sebeptir.

(Egger) de mânevi birlik altında: (Eşlerden birinin karıkocalık zihniyetinden uzak olması veyahut beraberlik hissinden tamamen bihaber veya buna gayrı kâfi derecede mâlik olması diğer eşin de evlilik zihniyetini öldürebilir..) (Egger. Aynı eser. S. 179) diyor.. Gerçekten bu mütalâa pek yerindedir. Nakıs vasıflara mâlik olan ve binnetice aile saadetinin sönmesine, ölmesine ve diğer eşin yuva hakkındaki fikirlerinin değişmesine sebep olan haller binnetice geçimsizliği tevlit edebilir...

Son fıkra; geçimsizlik vukuunda, geçimsizlik daha ziyade hangi tarafa kabili isnat ise boşanma dâvasını ikame hakkı ancak diğer tarafa aittir şekilni kabul ve haksız tarafa dâva hakkı vermiyor.. (Kabahat kendisine daha ziyade kabili atıf ve isnat olan kimsenin boşanma dâvası ikamesine hakkı yoktur.) (Temyiz H. U. Kararı Esas 134/4, karar 1, Tarihi: 12/1/944 Adliye Dergisi)

1 — Yüksek yargıtay ikinci hukuk dairesinin kararı: (Boşanma dâvalarında kabahatın taraflardan hangisine daha ziyade kabili atıf ve isnat olduğunun takdiri hususunda haizi tesir olan cihetlerin tahkiki lâzımdır..) (Esas 1146, Karar 1955, 30/5/938).

Yine mahkemei müşarünileyhanın bir kararı:

Vaka ve hâdise beyanı ile taraflar arasında şiddetli geçimsizlik olup birleşmeleri ihtimali bulunmadığı yolunda vaki şahadet hilâfında bazı müta· lâa ile dâvanın reddi doğru değildir.. (Esas 1199, Karar 1691, tarihi :24/ 5/939). Geçimsizlik hâdiselerinde dâvaya bakan hukuk yargıcı ceza mahkemesinin kararı ile kayıtlanmamıştır.. Bu hususta yüksek yargıtay hukuk heyeti umumiyesinin kararı mevcuttur: (Şiddetli geçimsizlik sebebine müstenit dâvalarda hukuk yargıcı, ceza mahkemesi hükmü ile mukayyet değildir..) (Esas 47/14, Karar 1, tarihi :5/1/944)..

(B) Dâva: .....

1 — Mevzuu: Madde 135 — Boşanma dâvasını ikameye hakkı olan taraf dilerse boşanma, dilerse ayrılık istiyebilir..

Bu maddede yeni bir müesseseye tesadüf ediyoruz: Ayrılık... Boşanma dâvasını ikame etmek hakkına sahip olan taraf boşanma veya ayrılık talebinde muhtardır. Dilerse boşanma, dilerse ayrılık dâvası talep edebilir.. Boşanma neticeten karı ve koca arasındaki bağlılığı kaldırdığı halde ayrılıkta bu bağlılık devam eder. Ayrılıklarına karar verilen karı ve koca ayrı otu rabilecekleri gibi bir yerde oturmalarına mâni, engel yoktur.

2 — Salâhiyet: Madde 136 — Salâhiyettar yargıç dâvacının ikametgâhı yargıcıdır. Boşanma dâvaları asliye hukuk mahkemelerinde rüyet edilir. Hukuk usulü muhakemeleri kanununa tevfikan hukuk dâvaları müddei aleyhin mensup olduğu mahkemede rüyet edildiği halde bu madde: Salâhiyettar mahkemeyi dâvacının ikametgâhı mahkemesi olarak göstermiş ve bu dâvalara mahsus bir madde kaydetmiştir. Ancak kocanın aile reisi ve birliğin mümessili olması bakımından halen kocanın mensup olduğu mahkemede bo şanma dâvası ikame edilmesi takarrür etmiştir. Şu şekle göre dâvayı açmak isteyen karı kocanın mahkemesine başvuracak ve dâvasını bu mahkemede açarak delillerini arzedecektir..

3 — Muvakkat tedbirler: Madde 137— Yargıç dâvanın ikamesini müteakip lâzım gelen ve bilhassa kadının iskân ve infakına ve karı kocanın malî münasebetlerine ve çocukların muhafazasına müteallik muvakkat ted birleri ittihaz eder..

Dâvayı ikame eden taraf, bilhassa kadın ise, iskân ve infakına ve çocukların muhafaza tedbirlerine müteallik tedbirlerin ittihazını yargıçtan isteyebilir.. Hususile karı ve kocanın malî münasebetlerini tâyin zaruridir.. Çünkü karı ve koca arasında şiddetli geçimsizlik neticesi bir yerde oturmaları ve yaşamaları imkânsız bir hal almış olabilir... Ve zaruri ve hattâ mecburi olarak karı ve koca ayrı yaşarlar.. Fakat çocuklar ne olacak?..

289

Ve bunların hukuki ve malî vaziyetleri ne suretle temin edilecek ve dâvanın devamı müddetince karı bir zaruret halinde ise infak ve iaşesi ne suretle temin edilecek?. İşte yargıç bu hususları takdir ederek muvakkat tedbirler alır ve dâvanın neticesine kadar yargıcın bu takdir ve tedbiri devam eder.

Bu hususta yüksek yargıtay ikinci hukuk dairesinin kararı: (Aralarında boşanma dâvası açılmış olan taraflardan her biri ayrı yaşamakta haklıdır. Koca boşanma vukuuna kadar karısını infakla mükelleftir). (Esas 546, karar 1958, Tarihi: 31/5/938)

(C) Hüküm:

1 — Boşanma veya ayrılık: Madde 138 — Boşanma sebeplerinden biri sabit olunca yargıç boşanmağa veyahut ayırmağa hüküm ile mükelleftir..

Dâva yalnız ayrılmağa dair ise, boşanmaya hüküm olunamaz. Dâva boşanmaya dair olup karı ve kocanın barışmaları ihtimali bulunduğu takdirde, ayrılmağa hükmedilebilir.

Dâva eden taraf boşanmaya ait sebeplerini mahkemeye arzeder. Boşanma sebeplerinden biri sabit olduğu takdirde dâvayı rüyet eden yargıç ya boşanmağa veyahut ayrılığa hüküm verir. Eğer dâva eden taraf ayrılmak istemiş ise yargıç boşanmağa hüküm veremez. Bu hususta talep ile mukayyettir. Ancak dâvacı boşanma isteğinde bulunmuş ise burada - kanun maddesinin veçhine göre ya boşanma veya ayrılık hükmünü verebilir.. Zira boşanma talebinde bulunan tarafın arzettiği duruma göre diğer taraf ile barışma temayülü kuvvetli olabilir.. Bunu takdir eden yargıç boşanma talebine karşı ayrılık hükmünü verebilir. (Yalnız bir araya gelmek ihtimalinin pek zaif olmaması lâzımdır). (Egger. Aynı eser. S. 208)

Eğer pek zaif bir ihtimal mütalâa olunuyorsa boşanmaya karar vermek daha doğrudur.

Yalnız boşanmaya veya boşanma dolayısile ayrılığa ait olan dâvalarda delillerin iddiayı ispata kâfi olup olmadığını mahkeme takdir eder.

Yüksek yargıtay ikinci hukuk dairesinin buna dair bir kararı da mevcuttur: (İkame olunan delillerin sübut müddeaya kâfi olup olmadığının takdiri mahkemeye aittir..) (Esas 4884, karar 2188, karar tarihi: 11/6/938. Temyiz mükarreratı.

Kezalik mahkemei müşarünileyhanın ikinci bir kararları da: (boşanma dâvalarında hâkim tarafların arzettikleri delilleri takdirde büyük bir serbestiye maliktir.) (Esas 2726, Karar 2817, Tarihi: 15/temmuz/940. Temyiz mukarreratı.)

2 — Ayrılık müddeti: Madde 139 — Ayrılığa, bir seneden üç seneye

286

kadar bir müddet için hükmedilir. Tâyin olunan müddetin hitamında tefrik kendiliğinden nihayet bulur. Fakat karı koca bu müddet içinde barışmamışlarsa, iki taraftan her biri boşanma talebinde bulunabilir.

Bir madde evvel, boşanma sebeplerinin sübutu halinde hâkimin boşanma veya ayrılık kararı verebileceğini görmüştük. Ayrılık kararı vermek istiyen hâhime asgarî ve âzami olmak üzere bir müddet tâyin edilmiştir. Bu müddet bir seneden eksik ve üç seneden fazla olamaz.. yargıç kararında ayrılık müddetini tâyin etmeğe mecburdur. Tâyin olunan müddet içinde barışma vukubulmuş ve devam etmişise artık boşanma meselesi mevzuubahis olamaz.. Eğer bir barışma mevcut değilse, iki taraftan birinin boşanma istegi karşısında bu boşanma kararı verilir.

Ayrılık müddeti; verilen hükmün katiyetkesbettiği tarihten itibaren cereyana başlar. Bu müddetin cereyanı içinde barışma vukubulmuş olabilir. (Barışma fiilen müşterek hayatın başlaması demektir.) (Profösör Mustafa Reşit aynı eser S. 72). Müşterek kayat olmaksızın bir barışma keyfiyeti bahis mevzuu değildir.

Ayrılık müddeti içinde taraf zina veya cana kast bir fiil işlese müddetin hitamına intizar olunmaksızın boşanma dâvası istenebilir.. (Mustafa Reşit aynı eser, S. 73)

3 — Ayrılığın hitamında verilecek hüküm: Madde 140 — Ayrılık hükmüne muayyen müddetin hitamında bu hükme esas olan hâdiseler münhasıran tâlibin aleyhine bulundukça karı, kocadan yalnız birisi tarafından talep edilmiş olsa bile, boşanmaya hüküm edilir..

Bununla beraber diğer taraf müşterek hayata avdetten imtina ederse, ayrılık hükmüne esas olan hâdiseler münhasıran tâlip aleyhine olsa bile yine boşanmaya hüküm olunur.

Hüküm, ayrılık dâvasının muhakemesi esnasında tahakkuk eden ve ayrılıktan sonra hadis olan ahval nazara alınmak suretile verilir.

Ayrılık müddetinin sona ermesi üzerine ve bir barışma vuku bulmamış ise haklı veya haksız olan tarafın talebile boşanmaya hüküm verilebilir.. Yalnız burada nazara alınacak bir cihet müddetin sonunda «hükme esas olan hâdiseler» tâlibin aleyhine bulundukça meselâ diğer taraf herhangi bir barışmaya veya sulha yanaşmamış ise (karı kocadan yalnız birisi tarafından talep edilmiş olsa bile) boşanmaya hüküm verilir.

Kezalik geçimsizlikte her iki tarafın kusuru da mevcut olabilir.. Misâl olmak üzere haklı olarak görülen tarafın, diğer tarafı ufak hareketlerle

287

tahrik etmiş olması ve müddeaaleyhin bu tahrike binaen yaptığı fiillerle çekilmez bir hal meydana koymuş bulunması gibi..

Bu gibi hallerde ve ayrılık müddetinin sonunda talep üzerine boşanmaya hüküm olunabilir..

yargıç bu boşanma kararını vermeden evvel; murafaa esnasında tahakkuk eden ve ayrılıktan sonra hâdis olan kusur ve kabahatları nazara alarak hüküm verir. Bundan maada çocukların terbiye meselesi, baba veya anadan kime tevdi olunacakları ve bu gibi müteferrileri dahi kararda zikrolunmalıdır..

4 — Boşanma ile ayrılan kadının ahvali şahsiyesi: Madde 141 — Boşanan kadın, evlenme ile iktisap ettiği şeraiti muhafaza eder. Şukadar ki evlenmeden evvel taşıdığı aile ismini tekrar alır. Eğer kadın evlenmenin hini akdinde dul idi ise, kendi aile ismini taşımasına boşanma hükmü ile birlikte müsaade edilebilir..

Evlenen kadın, kocasının aile ismini alır. Ancak hadis olan bir geçimsizlik üzerine boşanma vukuunda; evlenme ile iktisap ettiği (meselâ: Tabiiyet gibi) şeraiti muhafaza ederse de kocasının ismini taşımaz. Ancak evlenmeden evvel taşıdığı kızlık aile ismini alır.. Eğer kadın evlenmenin akdi esnasında kocasının vefatı ile dul kalmış olupda bu ismi taşımakta idiise talebile ve yargıcin müsaadesile bu ismi tekrar taşıyabilir. Yalnız bu ismi taşıma müsaadesi (boşanma hükmü ile) verilmelidir. Muahharan vaki olacak talep mesmu değildir.

5 — Memnuiyet müddeti — Madde: 142 — Kabahatlı olan tarafın yeniden evlenmesi için yargıç bir seneden az ve iki seneden fazla olmamak üzere bir müddet tayin eder..

yargıç tarafından hüküm edilen ayrılığın müddeti buna mahsup edilir.

yargıç bu boşanma kararını vermeden evvel hangi tarafın haklı veya haksız olduğunu tetkika mecburdur. Esasen dâvanın mevzuu da bu ciheti âmirdir. yargıç bu hususu tetkik neticesi hangi tarafı haksız ve kabahatlı buluyorsa; kabahatlı olan bu tarafın yeniden evlenmemesi için (yani boşanma hükmü akabinde) bir seneden az ve iki seneden fazla müddeti tecavüz etmemek üzere bir müddet tâyin ve bu ciheti kararında zikir ve kayıt eder- Bu suretle karar alan kabahatlı taraf yargıcın tâyin ettiği müddet içinde yeniden evlenemez. Müddetin münkazî olmasına intizara mecburdur.

Yalnız hâkim tarafından mukaddema bir ayrılık müddeti tayin edilmiş ise, bu müddet memnuiyet müddetinden mahsup edilir.

288

1 — Maddi ve mânevi

6 — Boşanma halinde tazminat: Madde: 143 — Mevcut ve hattâ muntazır bir menfaatı boşanma yüzünden haleldar olan kabahatsiz karı veya kocanın, kabahatli olan taraftan münasip bir maddi tazminat talebine hakkı vardır..

Bundan başka boşanmağa sebebiyet vermiş olan hâdiseler kabahatsiz karı veya kocanın şahsi menfaatlerini ağır bir surette haleldar etmişse hâkim mânevi tazminat namile muayyen bir meblâğ dahi hükmedebilir..

Yukarda zikir edildiği veche üzere boşanmıya hüküm verirken haklı ve haksız tarafı tâyin etmesi ve haksız tarafı bir müddet için evlenmekten menetmesi ve bu cihetleri kararında kayıt etmesi lâzımdır. Bu maddede boşanma sebepleri ihdas etmiş ve geçimsizlik vücuda getirerek evlilik hayatının çekilmez bir şekil almasına yer vermiş olan haksız tarafa da; haklı tarafın isteği üzerine; maddî bir tazminat takdir edilmesi hususu kabul edilmiştir.

Hiç şüphesiz; haksız fiilleri ile bir zarar husule getirenler işledikleri, yaptıkları haksızlıktan mütevellit zararı tazmin etmeleri icabeder. İşte bu maksatla evlilik hayatını çekilmez bir hale sokan, yuvanın dağılmasına sebebiyet veren, aile hayatının yükünü omuzlarında taşımak kudretini gösteremeyip, yaptığı haksız hareketleri ile karı veya kocanın içtimai mevkiini sarsan kimse aleyhinde de tazminata hüküm verilmesi esası vaz olunmuştur..

Tazminata hüküm verilmesi için bir tarafın haksızlığının, diğer tarafında haksız hareketlerinin tesbit edilmesi lâzımdır. Meselâ: Zina fiilini irtikâp eden karı ve koca; işledikleri bu fiil ile aileye, yuvaya ihanet etmiş oluyorlar.. Binaenaleyh busebebe dayanarak boşanma istiyen taraf aynı zamanda haklı olarak tazminat da isteyebilir.

Fakat ekser vak'alar bu şekilde cereyan etmiyebilir.. Meselâ: Yaptığı tahrik ile muhatabını haksız bir fiile sevk eden taraf için tazminat hükmü doğru değildir.

Kanun, (mevcut ve muntazır bir menfaat)in haleldar olmasını da tazminata esas tutmaktadır. Muntazır bir menfaati Curti: (Karının kezalik kocasının mirasından) — (vasiyetten) — (ve miras mukavelesinden bekliyeceği menfaatler) olarak kaydetmektedir. (Curti. aynı eser, S. 255. Not 3) yine (Curti) nin dediği gibi ileriye ait olan bu menfaatleri takdir hayli güçtür.

Haksız bir hareket işlemiş olan faraza bir koca ise; bunun karısına ileride yapacağı menfaatleri düşünerek bir tazminata hüküm verilebilir. Fakat

284

karının kocadan evvel ölmesi bazan bu muntazır menfaati ihlâl edebilir. Bu ve buna mümasil hallerde muntazır menfaatin takdiri bir haylı güç safha arzeder.

Maddi tazminat para olabileceği gibi «Hâkim diğer tarafa ait olan şeylerin tamamen mülkiyetini kabahatsiz karı veya kocaya tevcih edebilir.» (Curti. aynı eser. Sahife 255, Not: 8)

Maddi tazminattan maada kanun manevi tazminatı da kabul etmiştir, Mânevi tazminat «boşanmağa sebebiyet vermiş olan hâdiseler kabahatsiz karı ve kocanın şahsi menfaalerini ağır bir surette) haleldar etmiş olması lâzımdır. Bu cezai bir mahiyeti arzetmektedir. Meselâ: (Koca metresini müşterek hayata) ailesi ile ikamet ettiği yere getirmiştir. Kezalik busuretle, yani metresi (refakatinde olduğu halde halk huzuruna) çıkmıştır. (Curti Aynı eser. Sahife 255. Not: 10).

Bu ğibi haller bittabi karının izzeti nefsini, kadınlık ve analık vakar ve haysiyetini zedelemiş ve evin saadetini bozmuştur. İşte bu vaziyeti göz önünde tutan hâkim karıya mânevi bir tazminat hüküm eder.

(Egger): (Şahsi menfaatlerin ihlâli afakî bakımdan ağır olmalıdır) diyor. Ve misâl olarak: (eşin bedenî veya sıhhı durumunun ihlâli, haşin muamele, üçüncü şahıslara karşı küçük düşürmek) hususlarını kaydediyor. (Egger. Tahir çağa tercümesi. S. 231)

Kanun mânevi tazminatın (muayyen bir meblâğ olacağını göstermektedir. Müellifler bir irat tahsisini dahi kaydetmektedirler.. Hâkim vereceği kararda bu hususu nazara almalıdır..

2—Nafaka: Madde 144—Kabahatsiz olan karı yahut koca, boşanma neticesi olarak büyük bir yoksulluğa düşerse, diğeri boşanmağa sebebiyet vermemiş olsa dahi kudreti ile mütenasip bir surette bir sene müddetle nafaka itasına mahkûm edilebilir..

Kabahatsiz olan karı, yahut kocaya; boşanmadan mütevellit maddi veya mânevi bir tazminat hüküm edilemiyeceği hususu kayıt edilmiştir.. boşanmadan mütevellit netice böyle bir şekil de arzetmiş olsa; kabahatsiz taraf boşanma ile büyük bir yoksulluğa düşecek olursa (diğeri boşanmağa sebebiyet vermemiş olsa dahi) bu yoksulluğu gidermek için (Münasip bir nafaka itasına mahkûm edilebilir.) ve bunun müddeti bir senedir. Bu nokta boşanma esnasındaki yoksulluk vaziyetinin korunması maksadile tesis edilmiş olup boşanma ile nazara alınmalıdır) Bilâhara dâva ikamesi şayanı kabul değildir. (Curti. Aynı eser. S. 257, Not:8)

Yalnız nafakanın miktarı ne olmalıdır?.. Yoksulluğa düşen tarafı kurtarmak ve yoksulluğu gidermek maksadile aleyhine nafaka hüküm edilecek karı veya kocanın iradının tetkikı bahse mevzu olurmu ?.. Bunda şüphe

yoktur, çünkü malî durumu pek de iyi olmıyan tarafa yoksulluğa düşen tarafı kurtarmak için ağır bir nafaka hüküm olunamaz, bu nafakanın takdiri ancak irada göre olmalıdır. Bu cihet kanunda tasrih edilmiş ve (kudreti ile mütenasip) tabiri kullanılmıştır..

3—İrat: Madde 145—Bir mukavele veya hüküm ile kendisine maddi ve mânevi tazminat veya nafaka olarak bir irat tahsis edilmiş olan karı veya koca yeniden evlenirse bu irat kat olunur. Yoksulluğu sebebile kendisine nafaka tâyin edilmiş olan karı veya kocanın yoksulluğu zail olmuş veya his olunacak derecede azalmış ise, borçlunun talebi üzeerine nafaka kat veya tenzil olunur. Borçlunun malî kudreti nafaka miktarına nazaran azaldığı surette dahi aynı hüküm caridir.

Bu madde üç esas ihtiva etmektedir:

1 — Boşanma neticesi haklı olan tarafa münasip bir tazminat hüküm edileceğini madde 143 de kayıt etmiştik. İşte bu suretle ve bir mukavele veya hüküm ile kendisine maddi veya mânavi tazminat ve 144 üncü maddede işaret olunduğu üzere bir nafaka ve bir irat tahsis edilmiş olan karı veya koca yeniden evlenebilir.. Ozaman eski karı veya kocsından tahsis edilmiş olan bu iradın kat'i lâzım gelmektedir. Bu pek tabiîdir, çünkü evlenen tarafın vaziyeti düzelmiş ve 143, 144 üncü maddelerde izah olunan vaziyeti düzelmiş, tazminat ve nafakaya ihtiyacı kalmamış demektir. Bu vaziyet karşısında iradın kat'ı zaruri ve kanunidir.

2 — (Yoksulluğu sebebile kendisine nafaka tâyin edilmiş olan karı veya kocanın yoksulluğu zail olmuş) veya (his olunacak derecede azalmış) olabilir.. Ve bu vaziyeti borçlu görmektedir. O zman borçlu (yoksulluğun zevali halinde nafakanın kat'ını istiyebileceği gibi (his olunacak derecede azalması) halinde de azalma ile mütenasip bir tenzil talebinde bulunabilir.. Müddei mevkiinde olan borçlu zeval ve azalma hususlarını ispat ile mükelleftir..

3 — Borçlunun malî vaziyetinin sarsılması ve nafaka miktarına nazaran idame kuduretinin zaafa uğraması hali de tetkik edilebilir.. Borçlu malî durumunun tâyin olunan nafakayı edaya kâfi olmadığını ispat ederek ya nafakanın kat'ını veya bir nisbet dahilinde tenzilini istiyebilir.. Buradaki hüküm de ikinci noktada arzolunan şeklin aynıdır.. Ve hâkim borçlunun durumunu inceliyerek tâlebin muvafık olup olmadığına karar verir..

7 — *Mallarının tasfiyesi*

1 — Boşanma halinde: Madde 146 — karı koca, mallarının idaresi hakkında hangi usulü kabul etmiş olursa olsun boşanma vukuunda herbiri kendi şahsi emvalini geri alır. Husule gelmiş olan ziyade kabul ettikleri

741

usulün hükümlerine tevfikan aralarında taksim olunur Zuhur eden noksan, akrısı tarafından sebebiyet verildiği isbat edilmedikçe kacaya aittir..

Boşanan karı koca, birbirinin kanuni mirasçısı olamaz ve evlenme mukavelesiyle veya boşanmadan evvel yapılmış ölüme bağlı bir tasarruf ile temin olunan menfaatleri zayi eder . .

Karı koca arasında ölüm veya boşanma ile evlenme akdi kalmamıştır. Bittabi neticelerine göre hareket zaruridir. Bu madde ile karı kocanın boşanmaları halinde aralarında malların idaresine ait hangi usul kabul edilmiş olursa olsun (mal birliği, mal ayrılığı, mal ortaklığı) herkesin şahsi malını geri alabileceği kabul edilmiştir. Burada malların idaresine ait mevaddın tatbik olunamıyacağı görülmektedir. Bu şekle göre karı veya koca kurdukları aile yuvasına getirdikleri malı (aynen mevcut olduğu takdirde) geri alabilirler . . Husule gelen eskime, bitirilme keyfiyetleri diğer tarafın kusurundan mütevellit olduğu ispat edilmedikçe getiren tarafa aittir ve diğer tarafın mesuliyeti mevcut olamaz . . .

Mallarda hâsıl olan ziyade; kabul ettikleri (mal birliği, mal ayrılığı, mal ortaklığı) hükümlerine göre taksim olunur. Bir noksanlık mevcut ise; noksanlığa ait mal koca tarafından getirilmiş olduğu takdirde; noksanın karısı tarafından vuku bulduğunun ispat edilmesi lâzımdır . .

Boşanma ile karı koca arasında hukuki bir bağlılık kalmadığından biri diğerinin mirasçısı olamaz: Miras ancak birbirlerine bağlı ve aralarındaki yakınlık sebebinin mevcudiyeti halinde kabul edilebilir . . Karı ve koca evlenme ile bağlanmışlar ve hukuki mahiyette bir aile müessesesi vücuda getirmişlerdir. Bu müessese hukuk zevciyetin idamesi ile hayat kazanır ve ayakta durur ve binnetice bağlılığın tevlit ettiği vecaipten her iki taraf ta müstefit olur. Boşanma bu müessesenin hayatına nihayet vermiş ve zevciyet hukukunu ortadan kaldırmıştır . . Her iki taraf yekdiğerine yabancıdır. . Bu neticeye göre de karı ve koca yekdiğerinin mirasçısı olamaz . . Ve yine maddenin son fıkrasında kayıt ettiği gibi gerek (evlenme mukavelesi ile) ve gerekse (boşanmadan evvel yapılmış ölüme bağlı bir tasarruf ile temin olunan menfaat) da ziyaa uğrar ve bu menfaatlerin hukuki bir kıymeti kalmıyacağı gibi bir lüzum kanuni de ifade etmezler . .

2 — Ayrılık halinde: Madde 147 — Ayrılık vukuunda hâkim ayrılığın müddet ine, karı ve kocanın vaziyetlerine göre mallarının idaresi hakkında kabul ettikleri usulün feshini veya ipkasını emreder. Fakat karı ve kocadan biri tarafından talep vukuunda hâkim mallarını ayırmakla mükelleftir.

Boşanma isteğinde bulunmuş olan taraflar hakkında ayrılık kararı vermiş olan hâkim (ayrılığın müddetince karı veya kocanın vaziyetlerine göre)

malların idaresi hakkında da bir karar verir. Bu kararında malların idaresi hakkında hangi usul kabul edilmiş olursa olsun, bu usulün feshini veya ipkasını emreder.

Fakat bu karardan evvel karı veya koca mallarının ayrılmasını isterlerse hâkim o zaman malları ayırmakla mükelleftir. Bu (gayri muayyen ayrılık haline olduğu kadar hükmen tâyin edilmiş bir müddet için olan ayrılığa da lâzımültatbiktir.) (Curti. Aynı eser. S. 261. Not: 1).

8 — Ana ve babanın hukuku.

1 — Hâkimin takdir hakkı: Madde: 148 — Boşanma veya ayrılık vukuunda hâkim, ana ve babayı dinledikten sonra hakkı velâyetin kullanılmasına ve ana, baba ile çocuklar arasındaki şahsi münasebetlere dair iktiza eden tedbirleri ittihaz eyler . .

Çünkü kendisine tevdi edilmemiş olan taraf, kudretine göre onun infak ve terbiye masraflarına iştirak ile mükelleftir. Çocuk ile icap hale muvafık bir surette şahsi münasebette bulunmak hakkını da haizdir.

Boşanma halinde çocukların vaziyeti . . Boşanma halinde karı ve kocanın yekdiğerlerine karşı yabancı oldukları ve aralarında hiçbir hukuki rabıta kalmadığı evvelki maddelerde arzolunmuştu . . Fakat ana ve babaya her üususta bağlı olan çocukların; böyle bir boşanma halinde; hukuki vaziyetleri ne olacaktır. Terbiyeleri, bakımları, tahsilleri ve iaşeleri hususu hangi ele tevdi edilecektir. Kanun bu hususu hâkimin geniş salâhiyetine bırakaktadı Filvaki boşanma vakası esnasında hâkim taraflar hakkındaki iddia ve delilleri dinlerken hangi tarafın haklı veya haksız, hangi tarafın edebi ve ahlâki durumu iyi ve malî vaziyeti müsait, bu cihetleri öğrenir . . ve tesbit eder. Ve kararında bu hususatı göz önünde tutarak çocukların idare ve terbiyeleri hakkında müsait tedbirler alır . . Ancak bu velâyet hakkı meselesine karar vermezden evvel ana ve babayı da dinlemesi ve bunların arzularını tesbit etmesi icap etmektedir. Çünkü, bu çocuk işi (ana ve babanın en hassas tarafına dokunur) ve (ana ve baba boşanma dâvasında ekseriya herşeyden evvel çocuklar için birbirleriyle mücadele ederler. .) ve gerçekten ana ve baba herşeyden evvel çacuklarının (bedenî ve fikrî selâmetleri bakımından da fevkalâde mühim olan) (Egger. Aynı eser S. 249) hukuki vasıfları; tahsil ve terbiyelerini, iaşe ve ibatelerini düşünürler . Bina enaleyh burada hâkim ana ve baba kadar hassas davranmalı ve (ana ve babaile çocuklar arasındaki şahsi münasebetlere dair iktiza eden tedbirleri) almalıdır . .

Çocuğu, tevdi edilen taraf idare, terbiye ve iaşe eder. Ancak — (çocuk kendisine tevdi edilmemiş olan taraf da kudretiyle) müntenasip olmak

243

üzere (onunun iaşe ve terbiye masraflarına iştirak) etmekle mükelleftir.. ve (çocuk ile de) muvafık bir surette temasını muhafaza eder. Hiç şüphe yok ki çocuk her hususta ana ve babaya bağlıdır.. Boşanma ile aralarındaki hukukî bağlılık zail olan ana ve babadan; birine tevdi edilen çocuk üzerinde diğerinin de şahsî münasebeti mevcuttur, ve bu tanınmalıdır.. Meselâ: (Çocuğu görmek ve kendisine tevdi edilmemiş bile olsa terbiye ve tahsil ve iaşesi ile alâkalanmak) gibi....

2 — Yeni hâdiseler : Madde 149— Ana veya babanın başkasile evlenmesi, başka bir yere gitmesi, ölümü gibi bir halin tahaddüsünde hâkim, re'sen veya ana ve babadan birinin talebi üzerine hâdisenin iktiza ettirdiği tedbirleri itihaz eyler.. (boşanma kararını verirken hâkim tarafından çocuklar ile baba ve analarının münasebeti hakkında ittihaz edilen karar muvakkattır..) (Mustafa Reşit. Aynı eser. S. 87) Filvaki çocuğun tahsil ve terbiye ve infakı için tevdi edildiği ana veya baba bir başkasiyle evlenebilir. Ve bu evlenmeden mütevellit yeni vecibeler tahaddüs eder. Diğer taraf çocuğunun başka kimselerin yanında kalmasını istemez.. Ve bu hususta hâkime müracaatla yeni bir karar almasını talep eder Hâkim halin icabına göre lâzım gelen tedbirleri alır.. Ve bu suretle de hâkimin evvelce ittihaz ettiği kararı değiştirmesi zaruridir..

İkametgâhın tebdili ve uzak bir yere nakil edilmesi halinde de yine diğer tarafın isteği ile hâkim yeni tedbirler ittihaz eder. Bunlardan maada (Çocukların tevdi edildiği taraf devamlı bir beden veya akıl hastalığına düçar olur. Hürriyetini nez eden bir cezaya çarpar ve muhilli haysiyet bir hayat sürer veyahut vasiyet altına konduğu) — (Curti. Aynı eser. S. 266. Not: 3) takdirde diğer taraf hâkimden çocuk için yeni tedbirler ittihazını isteyebilir..

(D) Boşanma ve usul muhakeme: Madde 150 — Boşanma ve ayrılık karalarında hâkim aşağıdaki kaidelere riayetle mükelleftir:

1— Hâkim, boşanma veya ayrılık için sebep gösterilen hâdiseleri mevcudiyetlerine vicdanan kanî olmadıkça sabit addedemez.

2 — Bu hâdiseler hakkında gerek re'sen, gerek iki tarafın talebiyle yemin teklif olunamıyacağı gibi yemin makamına kaim beyanatta bulunulması dahi istenilmez.

3 — İki tarafın bu bapta sebkedecek her türlü ikrarları dahi hâkimi takyit etmez.

4 — Hâkim beyyinatı serbetçe takdir eder.

5 — Boşanma veya ayrılığın fer'î hükümlerine dair iki taraf arasında akdedilen mukavelât, hâkimin tasdikına iktiran etmedikçe muteber olmaz.

Boşanma için dâva açan karı veya koca; boşanma sebebi olarak gösterdikleri hususları şahit veya başka bir suretle tevsik ve sebebin hakiki mesnetlerini zikredebilirler..

Fakat hâkim (sebep gösterilen hâdiselerin mevcudiyetine vicdanen kanî) olmaz.. Bu delâili kanaatı için kâfi görmeyebilir.. Binaenaleyh dâvanın sıhhati ve ispatı bir takım meçhul fikirler ve deliller arasında kaldığını görerek dâvayı sabit addetmez.

Bu hususta hâkim hiçbir kayıt altında değildir. Takdir hakkını serbest olarak kullanır.. Hattâ (iki tarafın ikrarları da) bu hususta (hâkimi takyit etmez.) ikrar (Kanuni ve katî bir delil teşkil etmez, fakat hâkimi ikna için müracaatı caiz âdi bir delil teşkil eder. Yani gerek ahval zahiriyenin yardımı ve gerek dâvacıların tarz hareket ve beyanları ile ikrarın hakikatı ifade ettiğinde hâkim kanaat hasıl etmiş ise mucibince hüküm edebilir..) (Profesör Mustafa Reşit. Aynı eser. S. 89). Mamafih ikrar bir muvazaa neticesi de olabilir.. Bundan maada hâkim mevcut delilleri takviye için yemin teklif edemiyeceği gibi bugibi teklifleri de diğer tarafa tahmil edemez.. Kezalik yemine mütedair evza ve harekâtta veya yemin makamına kaim beyanat ta istenilemez...

Kanun bu maksatla (ikrarın hâkimi takyit edemiyeceğini) ve kezalik delilleri tâyin ve kabulde de serbest olduğunu zikretmiştir..

Taraflar boşanma veya ayrılma neticesine ait ve ferî hükümlere mütedair bir mukavele yapabilirler.. Meselâ: boşanma halinde çocukların tarz terbiyelerinde, iaşe ve ibaretlerine, kendi aralarındaki nafaka tedbirlerine, tarafların çocuklarla şahsî münasebetleri hakkında aralarında bir mukavele mevcut olabilir.. (Tecrübe gösdermiştir ki bu mukaveleler; ekseriya boşanmayı temin için bir tarafın düşünmiyerek, razı olduğu fevkalâda fedakârlık ile yapılmaktadır..) (Profesör Mustafa Reşit aynı eser. S. 90.) Binaenaleyh; bugibi mukavelelerin hüküm ifade edebilmesi için kanun hâkimin tasdikını zaruri kılmıştır...

245

Tekerrürde cezanın çekilmiş veya düşmüş olması şart mıdır?

Yazan :
Yavuz FINDIGIL
İstanbul C. Savcı Muavini

I. — Giriş

944 yılının 10 sayılı Adliye Dergisinde Doçent dokdor Faruk Erem'in yazdığı (Tekerrürde cezanın çekilmiş olması şart değildir) başlıklı makale ile aynı derginin 12 inci sayısında Reşat Bayramoğlu ve Çetin Ardalı'nın hulâsaten mevzuatımızda tekerrürde cezanın çekilmesi veya düşmesi lâzımdır mealindeki cevabî makaleleri yayımlanmıştır.

Bu münakaşa zemininde doktor Nurullah Kunter'in Adliye Dergisinin Ocak 945 sayısında yazıdığı geniş makale hakikaten kıymetli bir etüt mahsulü ve çok önemli bulunmaktadır.

Nurullah Kunter'in(Tekerrürde cezanın cekilmiş olması şat değildir) serlâvhasını taşıyan makalesi beş kısımdan meydana gelmektedir: Birinci kısımda makalesini ne için yazdığını ve Doçent Faruk Erem'in kendisini rişat ettiğini izah etmektedir. İkinci kısımda tekerrür müddetinin sonunu tâyin eden sabit ölçü müddetinin başlangıcı ile tekerrür müddetinin başlangıcının aynı olması lâzım değildir, tezini müdafaa etmektedir. Üçüncü kısımda kanunumuza göre tekerrür müddetinin başlangıcı mahkûmiyetin kat'ileştiği tarihtir fikrini: 81 inci maddenin ruhile, İtalyan kanununun Türkçe tercümesinin de bu günkü metinle aynı mealde oluşile, İtalyadaki nazariyat ve tatbikatla, kanunumuzu hazırlıyanların ifadelerile, muhtelif memleketlerde de tekerrür müddetinin başlangıcının mahkûmiyetin kat'ileştiği tarih olarak kabul edilmiş olmasile, Geza Kanunumuzun 85 inci maddesile, içtima ve tekerrürün aynı zamanda tatbik edilmelerinin mümkün oluşile, 77 inci madde mevcutken 82 inci maddenin kabul edilmesile ve 94 üncü madde ile ilmî bir şekilde vesika ve mehazlar göstermek suretile açık ifadelerle anlatmaktadır.Hukukçu eserinin 4 üncü kısmında tekerrürde cezanın çekilmiş veya düşmüş olmasını şart koşan bugünkü kazai içtihadın değişmesi lâzımgeleceğini beyan etmektedir. Eserinin son kısmında bugünkü içtihadın değişmesine engel olmadığını göstermekte ve içtihadın değiştirilmesi hususunda 1221 sayılı yargıtay teşkilâtına dair kanunun gayet müsait olduğundan bahsetmektedir.

Bu hulâsayı yaptıktan sonra kökleşen kazai içtihatlarımızın tekerrürde ilk cezanın çekilmesi veya düşmesi lâzımgeldiği merkezinde buluduğunu yazmayı zait görüyoruz. Kıymetli hukukçularımız tarafından açılan bu çığırda kendi görüşümüzü izah için bu makaleyi sunmayı tasarladık.

II. — Mevzuatımızda tekerrürde cezanın çekilmiş veya düşmüş bulunması şart değildir:

Tekerrürde cezanın çekilmiş veya düşmüş bulunması şart olmadığını aşağıdaki şekilde izah etmeğe çalışacağız:

A) Ceza Kanunumuzun 81 inci maddesinin münakaşa zemini açan 11/6/936 tarihinde tadil gören (bir kimse beş seneden ziyade müddetle bir mahkûmiyete uğradıktan sonra cezasını çekdiği veya ceza düşdüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde başka bir suç daha işlerse yeni suça verilecek ceza altıda bire kadar arttırılır) fıkrasıdır. «Mahkûmiyete uğradıktan sonra cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde» ibaresi tetkike muhtaç durumdadır. Bu ibare tekerrürde cezanın çekilmesi veya düşmesi esas olduğu yolunda anlaşılabileceği gibi, cezanın çekilmesi veya cezanın düşmesi tarihinden muayyen bir müddet sonra tekerrür hükümlerinin tatbik edilmiyeceğini temin maksadile konmuş sabit ölçü müddeti mahiyetinde de anlaşılabilir. Tekerrür başlangıcının muhakkak yukarda bahsettiğimiz tekerrür hükümlerinin tatbik edilebileceği zamanın sonunu tâyine matuf sabit ölçü müddetinin aynı olması lâzım değildir. Vazıı kanun tekerrür müddetinin ilk suç işlendiği tarihten başlatılmasını veya mahkûmiyetin kesinleştiği tarihin esas alınmasını muvafık görmemiştir. Zira 20 sene hapse mahkûm olanla üç gün hape mahkûm olana müşterek olarak bir tekerrür müddetinin başlanğıç ve intiha haddinin tâyini mahzurludur. Meselâ hükmün kesinleşmesinden itibaren on senelik bir müddet kabul edilse birinde mahkûm yakalandise halen ceza evindedir, diğerinde ise yakalanma müddetine göre belkide cezasını çekeli 9 seneden fazla bir zaman geçmiştir. Bu mahzurla birlikte infaz sisteminin ve mekanizmasının geç veya çabuk işlemesi de esasa müessir olur.

Fakat madde dikkatlice okunursa mahkûmiyete uğradıktan sonra ibaresini müteakip cezasını çektiği veya cezanın düştüğü ibaresinin kanunda bulunması cezayı çekmenin veya cezanın düşmesinin tekerrüre şart olmadığını göstermektedir. Çünkü aksi halde gayet tabiî olarak cezanın infazı veya düşmesi mahkûmiyeti müteakiben vaki olabileceğine nazaran fikrimizce (mahkûmiyete uğradıktan sonra) ibaresinin yerine maddenin (bir kimse beş seneden ziyade müddetle mahkûmiyetine müteallik cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde başka bir suç daha işlerse ....) Şeklinde mahkûmiyete uğradıktan sonra ibaresini havi olmıyan bir mealde bulunması ve bu ibareyi (doktor Nurullah Kunter'in adı geçen eserinden bahsettiği gibi) haşiv saymamız lâzımdır. Mademki daha sonraki bir hâdisenin izahı için evvelkinin alınma-

297

sına lüzum yoktur şu halde buradaki (mahkûmiyete uğradıktan sonra) ibaresini tekerrür için kâfi addetmek (cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ....) ibaresinden ayrı ve müstakil sayılmak icap eder.

Cezanın çekilmesi veya düşmesinden itibaren on ve beş senelik müddetler tekerrür müddetinin sonunu tâyin eden haddin unsurlarıdır.

Hatıra gelebilen bir sual şudur: kanunda (mahkûmiyete uğradıktan sonra cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde) ibaresi vardır. Buradaki «içinde» tâbiri cezanın çekildiği veya düştüğü anla on ve beş sene arasında tekerrür hükümlerinin tatbik edileceğini bunun dışında tekerrürün tatbik edilmiyeceğini göstermekte değilmidir? Fikrimizce içinde kelimesi tekerrürün infaz veya düşme tarihinden itibaren on ve beş seneyi geçmemek şartiyle tatbik edileceğini göstermeğe matuf bulunmaktadır. Yoksa infaz veya düşme tarihile hükmün kat'ileştiği tarih arasında tekerrürün tatbik edilmiyeceğini göstermeğe müteveccih olmasa gereketir.

Tekerrürün esas maddesi olan 81 inci madde hakikaten iki tarafa doğru çekilebilir mahiyette isede cezanın çekilmesi veya düşmesinin tekerrürde esas olmadığını kabule diğer tezin kabulünden daha müsait durumdadır. Kanun maddesi daha açık yazılabilirdi zannediyoruz.

B) Tekerrür babında bulunan 82 inci maddenin 1 ve 2 inci fıkralarında ise ne müddetten nede cezanın çekilmesi veya düşmesinden bahis yoktur. Müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olan kimsenin diğer bir veya bir kaç cürüm işlemesi halinde infazda zorluklar vaz edilmektedir. İctima babında aynı vaziyete uygun bulunan 68 inci madde varken 82 inci maddenin de konması ve zam miktarlarının artırılması kanun vazıının tekerrüre mahkûmiyeti kâfi gördüğünü göstermektedir.

C) 3 üncü delil ceza kanunumuzun 85 inci maddesidir. Bu madde aynen (İşlediği suçlardan dolayı her defasında üç aydan fazla olmak üzere iki defa veya daha fazla şahsi hürrüyeti bağlayıcı cezalarla mahkûm olan kimse 81 inci maddede yazılı müddetler içinde yine şahsi Hürrüyeti bağlayıcı bir cezanın verilmesini icap ettiren aynı cinsten bir suç işler ve göreceği cezanın müddeti 30 aydan aşağı olursa mezkûr ceza müddeti yarı ve sair hallerde ağır hapis ve hapisde 30 seneyi geçmemek üzere üçde bir nisbetinde artırılır) şeklindedir. Tekerrür babında bulunan bu madde tekerrür hükmünün tatbikı için 81 inci maddeye yalnız (81 inci maddede yazılı müddetler içinde) tâbiri ile atıfda bulunmaktadır. Cezasını çektiği veya cezanın düşdüğü tarihten itibaren 81 inci maddede yazılı müddetler içinde mealinde değildir. Şu hale göre 81 inci maddedeki cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde ibaresi

bir müddettir. 81 inci maddeden 10 ve beş seneyi yalnız olarak alırsak 85-inci maddede başlangıç ve intiha hadleri mevcut olmadığından tatbika imkân yoktur. Yukardaki ibare kalkınca 81 inci madde (bir kimse beş seneden ziyade müddetle mahkûmiyete uğradıktan sonra) mealinde kalır ki buda tekerrürün hükmün kesinleşmesiyle başladığı,nı maddedeki cezayı çekmek ve düşmek unsurlarının tekerrürün sonunu tâyin eden sabit ölçü müddeti olduğunu gösterir.

85 inci maddede infaz veya düşmek şartı bulunmamasıda aynı maddedeki ikinci delildir.

D) Ceza kanunumuzun İtalyan ceza kanunundan istifade edilerek yapıldığı malûm olduğuna göre Adliye Bakanlığı tarafından 1927 yılında neşrolunan ceza kanunu şerhi adlı eserin 80 inci maddesinde (bir kimse beş seneden ziyade müddetle bir cezaya mahkûm olduktan sonra cezasını çektiği veya cezası sakıt olduğu tarihten itibaren on sene zarfında vesair cezalarla mahkûmiyet halinde beş sene zarfında diğer bir suç daha işlerse bu yeni suçtan dolayı terettüp eden cezanın asgari haddi hükmolunamaz) dendikten sonra artırma nisbetleri gösterilmektedir. Görülüyor ki İtalyan kanununda da (mahkûm olduktan sonra cezasını çektiği veya cezası sakit olduğu tarihten itibaren on sene zarfında) ibaresi vardır. Mehaz İtalyan kanununun şarihi Majno dan tercüme olan bu eserin 435 inci sahifesinde majno: (80 inci maddeye nazaran sureti umumiyede tekerrürün vucuda gelmesi için muktazi şartlar şunlardır: bir mahkûmiyet kararından sonra yeni bir suçun işlenmesi ve evvelki mahkûmiyetin çekilmesi veya ortadan kalkmasiyle yeni suçun işlenmesi arasında yerine göre on veya beş senelik müddetin geçmesidir.) demektedir. Mehazda tekerrür böyle anlaşıldığına ve bu şekilde tatkik edildiğine ve mehazdan ayrıldığımız hususunda esbabı mucibe lâyıhasında ve sair yerlerde belirti mevcut olmadığına nazaran ne için tekerrüre cezanın çekilmesi veya infazını esas alıyoruz?

E) (Cezası tecil edilen mahkûm hazır ise mahkemenin reisi cezanın tecil edildiğini tefhim ettikten sonra yeniden bir suç işlediği takdirde 95 inci madde hükmü dairesinde tecil olunan ceza çektirilmekle beraber sonraki cürüm cezasının dahi şartlarına muvafık olduğu takdirde tekerrürden dolayı artırılacağını kendisine ihtar eder) mealindeki ceza kanununumuzun muaddel 94 üncü maddesi de bir delildir. Zira 95 inci madde hükmü dairesinde tecil olunan ceza çektirilmekle beraber sonraki cürüm cezasının dahi şartlarına muvafık olduğu takdirde tekerrürden dolayı artırılacağının sanığ'a ihtarını mutazammın kanuni vecibe mânasız ve sebepsiz olarak kanuna konmamış olsa gerektir. Müeccel cezanın infazına imkân olmadığına nazaran vazıı kanunun şartlarına muvafık olduğu takdirde ibaresini maddeye koymaktan maksadı; hükmün katiyet kesbetmesi ve ikinci suçun

tekerrürün tatbikının sonunu tâyin eden müddet içinde işlenmesini göster meğe yönelmiş olsa gerektir.

94 üncü maddenin tekerrür hükmünün 95 inci maddede tatbikına im kân olmadığını natık 20/5/942 gün ve 31/14 sayılı tevhidi içtihat kararı nın kanuna uygun bulunmadığı noktasındaki mestektaşımız doktur Nurullah Kunter'in fikrine aynen iştirak ediyoruz.

Bütün bu izahat bugünkü kanuni mevzuatımıza göre tekerrürde cezanın infazı veya düşmesi şart olmayıp hükmün kesinleşmesinin yeter oldu ğunu göstermektedir.

III. — Tekerrürle içtima hükümlerinin birlikte tatbikı mümkündür:

Tekerrürün hükmün kesinleşmesinden itibaren tatbik edileceğini ileri sürenlerin karşılaştıkları itirazların en başında tekerrürle içtimaın ayrı ayrı şeyler olduğu ve içtimaın bittiği yerden tekerrürün başlaması lâzım geldiği meselesi gelir.Fikrimizce işlenen bir suça hem içtima hem de tekerrürün tatbikı nazari bakımdan doğru bulunmamakta ise de tatbikat ve mevcut mevzuat bakımından engelsizdir. Nurullah Kunter'in adı geçen makalesinde izah ettiği gibi tekerrür suçlunun fazla tehlikeliliğini gösteren ve muayyen şartlar tahakkuk ettiği takdirde suçlunun mesuliyetini ve binnetice cezasını artıran bir haldir. İçtima ise suçlunun mesuliyetine değil cezasının tâyinine tesir eder. Hukuki içtima sistemi suçlunun ruhî haletini nazara alan ve cezaların asgari kifayeti esasına dayanan ve bu itibarla verilen cezaların temamen çekilmesinden Devletin vazgeçmesile izah edilebilen bir müessese bulunmasına nazaran tekerrür ve içtimaı beraberce yürütmek mümkündür. Hüküm kesinleşene kadar içtima hükümleri tatbik edileceğinden tedahül mevzuubahis olmaz. Fakat hüküm kesinleşdikten tamamen infaz edilene kadar hem içtima hem de tekerrür hükümlerini tatbikle karşılaşılır Kanunu tatbikle mükellef olanlar bütün hükümleri aynı derecede tatbika mecbur olduklarından fikrimizce bu halde yapılacak muamele şöyledir: farzedelim ki bir sanık 8 sene müddetle hapse mahkûm olmuş ve cezası kesinleşdikten sonra ve henüz tamamen infaz edilmeden aynı cinsten olmıyan diğer bir suç işliyerek 12 sene hapis cazasına çarptırılması icap etmiş olsa; bu ikinci suçun cezası 81 inci maddenin ilk fıkrasına uygun olarak tekerrürden dolayı altıda bir artırılarak iki sene ilâvesile 14 seneye çıkarıp hasıl olan 14 seneyi 77 inci maddenin 2 inci fıkrasına göre sekiz sene ile içtima ettirilerek sekiz senenin dörtte üçü olan 6 seneyi 14 seneye ilâve etmek suretile yirmi sene hapis hükmolunmak lâzımdır Görülüyor ki tekerrür esası gereğince son suçun cezası artırılmış ve kanunumuzun kabul ettiği hukuki içtima sistemi gereğince de binnetice içtima dolayısiyle eksiltme

yapılmıştır. Eğer cezaların cem'i sistemi esas alınsaydı o vakit mahkûm birinci suçtan dolayı 8 sene ve 2 inci suçtan da tekerrürle artırma suretile 14 sene hapis ki cem'an 22 sene hapis yatacaktı.

68 inci madde ile 82 inci maddeye gelince: esasen fikrimizce 68 inci maddenin 1 ve 2 inci fıkralarile 82 inci maddenin 1 ve 2 inci fıkralarında yekdiğerine aykırı hükümler yoktur. 68 inci maddenin 1 ve 2 inci fıkraları hükmün kesinleştiği âna kadarki vaziyetleri derpiş etmiştir. Zira 68 inci maddede yalnız cürüm işlenmesinden bahsedildiği gibi 77 inci maddenin 2 inci fıkrasında 68 inci maddede gösterilen nisbetler yoktur. 2/3 ve 1/2 ve 1/5 nisbetleri mevcuttur. Bu sebeplerden dolayı hüküm kat'ileşene kadar müebbet ağır hapisle beraber diğer şahsi hürriyeti tahdit eden muvakkat cezalı suç işlemesi halinde 68 inci maddenin 1 ve 2 inci fıkralarının ve hüküm kesinleştikten sonra muvakkat cezalı bir suç işlendiği halde 82 inci maddenin 1 ve 2 inci fıkralarındaki tekerrür hükümlerinin tatbikı kanunun metin ve ruhuna uygun düşer.

IV. — Nazariyat ve mûtalâa:

Bu mevzua temas etmişken ceza kanunumzun tadilinde içtima ve tekerrür hususlarındaki mütalâalarımızı bildirmek istiyoruz.

Tekerrürü, ceza kanunumuz tarif etmiştir. Majnonun Türkçe'ye Adliye bakanlığınca tercüme edilen esererinin 432 ve 433 üncü sayfalarının da Klâsik ceza hukuku mesleğindeki bir kısım mütefekkirlerin tekerrürün cezayı teşdit eden bir sebep olduğunu diğerlerinin ise bu halin isnadiyeti teşdit eylediğini iddia ve kabul ettikleri hususu izah edilmektedir.

Pozitivist ceza hukuku mesleğinde ise; tekerrür cemiyete iras edilebilecek zararın bir nişanesi olup evvelki suçların mahiyet ve ehemmiyeti tetkik edilmek suretile tekemmül eder. Bazı hallerde tekerrür mücrimin salâh kabul etmediğini yani ceza tehditleri karşısında hissizliğini yahut hemcinslerini düşünmek hassasından tamamen mahrum olduğunu gösterir. Yani tekerrür suçu veya cezayı teşdit edici âdi bir sebep değildir. Belki cürümlerin tasnifi ve tekrar suç işliyenler hakkında arzettikleri vehamet derecesine göre tatbikı lâzım gelen cezaların nev'inin tâyini için bir delil teşkil eder.

Suç ve cezaların içtimaının klâsik tarifi: bir şahsın hiç biri hakkında katî hüküm verilmiyen birden fazla suçlar işlemesi bu suç ve cezaların birleştirilerek bir neticeye ircaı demektir. Burada bir de hükmün katileşmesile cezanın çekilmesi ve düşmesi arasındaki halin bazı müfekkirlerce içtima ve bazılarınca da tekerrüre ithal edildiğini zikretmek lâzımdır. Ceza kanunumuzun 77 inci maddesi bu hale içtima hükmünü tetbik ettiği gibi 81 inci maddesi de kesin mahkûmiyet tarihi ile hükmün çekilmesi veya düşmesi arasında işlenen suçları yukarda izah ettiğimiz gibi aynı zamanda tekerrür hükmüne tâbi tutmaktadır. Suç ve cezaların içtimaında 3 sistem

mevcuttur. Birincisi cezaların içtima sistemi, 2 cisi cezaların beli sistemi, 3 cüsü hukukî içtima sistemidir. (Bu hususta 2 ci Kânun 945 tarihli İstanbul baro mecmuasında intişar eden makalemize de bakınız). Cezaların içtimaı yahut maddi içtima sisteminde her fiile mahsus ceza tamamen tatbik olunmak lâzımdır. Cezaların beli sisteminde ise faile işlediği suçlar içinde en ağırının cezası verilmekte, diğer cezaların bu ceza içinde mündemiç olduğu kabul edilmektedir. Hukuki içtima sistemi ise en ağır cezaya muayyen nisbet ve hadler dahilinde diğer saçların cezalarının ilâvesidir. Bu sistemde netice itibarile içtima dolayısile faile verilecek ceza miktarı azaltılmaktadır. Kanunumuz esas itibarile hukuki içtima sistemini kabul etmiştir. Fikrimizce en rasyonel sistem cezaların içtimaı sistemidir.

Ceza kanunumuz tekerrür babında tekerrürü hükmün kesinleşmesinden itibaren tatbik etmek şıkkını iltizam ve içtimada da hukuki içtima sistemini kabul ettiğine göre; yukarda izah ettiğimiz veçhile hüküm kesinleştikten sonra ve henüz cezası tamamen çektirilmiyen veya cezası düşmiyen bir şahsa hem 81 inci maddeye göre tekerrür hükmünün hem de 77 inci madde çerçevesinde içtima hükmünü tatbik etmek ve binnetice cezayı tekerrürden dolayı artırıp hukukî içtiması hasebile eksiltmek icap etmektedir. İster klâsik mektep isterse pozitivist mektep kabul edilsin muayyen bir devrede bulunan şahsın durumu ya cezasının artırılmasını ve yahut da eksiltilmesini icap ettirir mahiyette olmalıdır. Bu kimsenin hüküm giymesi kesinleştikten sonra ikinci suç işlemesi ya cezasının artırılmasını ve yahut da eksiltilmesini icap ettirmelidir. Şu hale göre ceza K. numuzun tadilinde yukarda bahsi geçen makalemizde izah ettiğimiz veçhile esas olarak cezaların cem'i sisteminin kabulü ve bu sistemin istisnaen ve mecburiyet hallerinde cezaların bel'i sistemile takviyesine tarafdarız.

Diğer taraftan cezanın gayelerinden en başta geleni uslandırmak olduğundan ve hükmün tefhimi ve infaza başlanması derhal tesirini gösterir mahiyette olmayıp kanun muhtelif suçlara ahlâki redaate ve sosyetenin menfaatini sarsma dereecesine göre ceza tâyin eylediğinden ve ancak kanunda muayyen olan cezanın çekilmesile mahkûmun uslanacağı derpiş edildiğinden tekerrür hükümlerinin cezaların infazından veya düşmesinden itibaren tatbikinin kabulü reyindeyiz. Para cezasından da ancak tamamile ödendikten sonra beklenen gaye hasıl olur. Para eezalarının infazı sisteminin de çabuklaştırılması lâzımdır.

Bu suretle yukarda izah ettiğimiz şekilde ceza kanunumuzun tadilinde cezaların cem'i sisteminin esas kabulile içtima ile tekerrürün bir birine tedahülü ve hukuki içtima sisteminin mahzurları önlendiği gibi tekerrürün cezanın çekilmesi veya düşmesinden itibaren başlatılmasile de tekerrür gayesine daha uygun hareket edilmiş olur zannındayız.

902

Tekerrür hükümlerinin tatbiki için tekerrüre esas tutulan cezanın çektirilmiş olması şart mıdır?

Yazan:
Ziya DİRİL
Burdur C. Savcı Muavini

Sayın arkadaşımız doçent Faruk Eremin tekerrür hükümlerinin tatbikına dair ortaya attığı yeni bir izah tarzı münasebetiyle sayın meslekdaşlarımdan Çetin Ardalı ve Reşat Bayramoğlu'nun, bu izah tarzının kanunun kastettiği mânaya uygun olmadığı hususundaki kıymetli yazılarını okudum. Sayın doçent T. C. K. nun 81 inci maddesinin metnini kendi izah tarzına uygun bir şekilde tefsir ederek; 81 inci maddedeki tekerrür hükümlerinin tatbikı için evvelce işlenen suçtan dolayı verilmiş olan cezanın çektirilmiş olması şart olmadığı fikrini ileri sürdüğü gibi 81 inci maddedeki (cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren) hükmünün sırf tekerrür hükümlerine esas tutulacak müddeti gösterdiği ve binaenaleyh bu hükümlerin tatbik edileceği müddet zarfındaki mühletin başlangıcı tekerrüre esas tutulan cezanın infazı veya düştüğü tarih olduğu iddia ettiği anlaşılıyor. Biz burada kısaca meslekdaşlarımız sayın Çetin Ardalı ve Reşat Bayramoğlu'nun fikrine iştirak ederek sayın doçent'in bu fikrinin yerinde olmadığını başka yönden ve başka delillerle izaha çalışacağız.

1 — T. C. K. nun 94 üncü maddesindeki (cezasının şartlarına muvafık olduğu takdirde tekerrürden dolayı arttırılacağı) şeklindeki kayıt, tekerrür hükümlerinin tatbikında evvelki mahkûmiyetinin çektirilmiş olması lâzım geldiğine açık bir delildir. Sayın doçent'in iddiası doğru olsaydı vazı kanun T. C. K. nun 94 üncü maddesindeki «şartlarına muvafık olduğu» kaydını derce lüzum göstermezdi.

Acaba«şartlarına muvafık olduğu» kaydından kanunun kastettiği husus, verilen mahkûmiyetin çektirilmiş olması şartının mevcudiyeti mi?

Bu meseleyi halletmeden önce Yargıtayın 20/5/1944 tarih ve 31/14 sayılı tevhidi içtihat kararına temas etmek istiyoruz. Bu karar mucibince tecil edilen bir mahkûmiyet hiç bir vakit infaz edilmiş olamıyacağından tekerrüre esas tutulamıyacaktır. Ve bu itibarla T. C. K. nun

303

94 üncü maddesindeki kaydın tatbik kabiliyeti yoktur. Temyiz mahkemesi bu içtihat kararıyle; tatbikatta hiç bir vakit tecil edildiği halde infaz edilmiş bir mahkûmiyet kararına rastlamak mümkün olmıyacağı kanaatinde olduğunu anlatmak istemiştir.

Halbuki kanunların tedvin edilmesindeki teknik, kanunların, namütenahi vukua gelen ve daima vukua gelmesi muhtemel olan cemiyet aleyhindeki zararlı fiilleri kavrıyacak kadar şümullü olmasını gerektirir. 94 üncü maddedeki kayıtta muhtemel bir zararlı fiili ve oluş tarzını gözönünde bulundurarak bu hükmü koymuştur. Ve koyması da isabetlidir. Meselâ mevkufen muhakemesi yapılan bir suçluya verilen ceza miktarının tevkif tarihine nazaran mevkuf olarak ikmal etmiş olması daima mahkemelerde kesretle rastlanan ahvaldendir İşte bu suretle mevkufiyet esnasında müddeti ikmal edilip mahkemece verilen cezanın tecil edilmesi kanuna uygundur. Nitekim yargıtay 2 inci ceza dairesinin 19/7/1944 tarih ve 60122 sayılı karar bunu müeyyittir. Şu halde tecil edildiği halde çektirilmiş mahkûmiyetler bu gibi ahvalde daima rastlanabilir. O halde 94 üncü maddedeki hükmün, ancak bu gibi istisnai hallerde kabiliyeti tatbikıyesi vardır.

Demek oluyor ki bu maddedeki «şartlarına muvafık» kaydından murat muhakkak surette 81 inci maddedeki (cezaların infaz edilmiş olması veyahut düşmüş olması) şartlarından başka bir şey değildir.

Vazı kanun bu 81 inci maddedeki bu şartları kastederek 94 üncü maddedeki «şartlarına muvafık olduğu» hükmünü koymuştur. Sayın doçent'in iddia eylediği veçhile tekerrürün bu şartlarına lüzum olmamış olsaydı 94 üncü maddedeki bu kaydın vaz'ına asla lüzum olmazdı.

2 — C. M. U. K. nun 403 üncü maddesi iddiamızı teyit eden kuvvetli bir delildir, 403 üncü madde aynen şöyle der; «Bir kimse hakkında başka başka katileşmiş hükümler verilir ve mahkemece cezaların içtimaı kaidesinin tatbik edilmemiş olduğu görülürse, ceza kanununun bu hususa müteallik ahkâmı dairesinde bir ceza tâyini için mahkemeden karar istenir.»

Bu madde mucibince muhtelif zamanlarda verilip henüz infaz edilmiyen cezaların içtimaları yapılmadan katiyet kesbetmeleri halinde mahkemeden bu kararların içtimaı istenir Bu kararı verecek olan salâhiyetli mahkemeyi aynı kanunun 405 inci maddesi göstermiştir. Bu maddeye göre bu kararların müteallik suçların aynı zamanda işlenmiş olması şart değildir. Meselâ bir suçtan dolayı mahkûm edilip cezası katiyet kesbettikten sonra suçlunun başka bir yere gitmesi dolayısiyle bu cezasının çektirilmemiş olması ve bu gittiği yerde başka bir suçtan dolayı mahkûm edilmiş bu cezasınında katiyet kesbetmesi olağan hâdiselerdendir.

Sayın doçent'in iddiası doğru olsaydı evvelki mahkûmiyetin ikinci cezanın verilmesinde, 81 inci maddenin tatbikı için, esas tutulması lâzımdı. Halbuki 403 üncü maddede böyle bir halden bahsedilmediği ve munhasıran muhtelif zamanlarda verilen mahkûmiyetlerin yalnız içtima ettirileceğinden bahsetmesi ve tekerrür ahkâmının tatbik edileceği hakkında hiç bir sarahatı ihtiva etmemesi fikrimizi ayrıca teyit eder.

3 — Ceza kanunumuzun sistemindeki prensiplerden birisi de şudur. Suçlunun redaeti ahlâkiyesi mevcut olduğu hallerde cezanın arttırılması ve bu suretle suçlunun ıslahı nefsetmenin temini prensibidir. Suçlunun redaeti ahlâkiyesi nisbetinde verilen cezanın arttırılması prensip edilmiştir. Acaba suçlunun redaeti ahlâkiyesi nasıl anlaşılır. Verilen ve çektirilen cezaya rağmen suçlunun ıslahı nefsetmemesi şenaati ve redaeti ahlâkiyesini gösterir. Yani suçluya bir şiddet ve acı tatbik ve ıstırap çektirildiği halde ıslahı nefsetmezse o halde suçlunun readeti ahlâkiyesine hükmedebiliriz. Hükmün tefhimi suçluya bir ıstırap verir mi?. Münevver ve düşünebilen ve duyabilenler için belki bu keyfiyet bir ıstırap verebilir. Fakat oldukça cahil ve şimdiye kadar cezaevine girmemiş olanve hapsin verdiği acı ve ıstırabın derecesi hakkında bir fikir edinmemiş olan bir suçluya tesadüf edelim. Bu suçlunun mahkûm edilmesine rağmen tekrar suç işlemesi halinde redaeti ahlâkiyesinden bahsedilemez. Ancak cezaevine girip bu acıyı tattıktan ve binaenaleyh tahliye edildikten sonra tekrar suç işliyen bir kimsenin redaeti ahlâkiyesi müsellem ve aşikârdır. 81 inci maddedeki hüküm cezayı arttırıcı bir kayıt ihtiva ettiğine göre, bu arttırıcı kayıt ancak suçlunun redaeti ahlâkiyesi ve şerirliği mevcut olduğu halde tatbikı lâzımdır. Şenaatı ve redaeti ahlâkiye mevcut olduğunu farz etmek için suçlunun infazdan mütevellit ıstırap ve acı duymuş olması lâzımdır. Kanun vazıı bu prensip ve mütalâalara tebaan tekerrür ahkâmının tatbikı için tekerrüre esas tutulan cezanın cektirilmiş olmasını bu yüzdende şart koşmuştur.

304

Avukatlıkta staj müessesesi
ve
(Tatbikatta doğurduğu meseleler)

Yazan:
Aziz KORUKLU

I—Yeni Kanun zamanında staj,

II—Bu stajdan vareste tutulmağı gerektiren görevler,

III—Hazine avukat namzetliği ve yardımcı avukatların durumu,

IV—Eski kanunun yürürlüğü tarihinde stajını tamamlıyanlar,

V—Eski kanunun yürürlüğü tarihinde stajını tamamlıyamıyanlar,

VI—Hukuk Mektebi mezunu olmadıkları halde Yargıçlık yapıp sonradan hukuk tahsilini tamamlıyanlar.

Avukatlık stajı, 4359 sayılı kanunla değişen 3499 sayılı avukatlık kanununun birinci maddesinde yazılı olduğu üzere avukatlık mesleğine kabul şartlarından biridir. Mesleğe girmek istiyenlerin nazari hukuk bilgilerini amelî sahada tatbik ve mesleğe aşinalık peyda eylemeleri için konulmuş bir hüküm olduğuna göre bu esasa dayanan ve avukatlığın belli başlı şartlarından biri olan stajın varlığı kanunun tâyin ve tarif eylediği bir tarzda tahakkuk etmedikçe meslege girmenin imkânı olmıyacağı tabiîdir. Bunun önemi üzerinde ziyadece izaha lüzum yoktur.

Bugünkü mevzuatımıza göre avukatlık stajı, en az bir yıl avukat yanında ve bir yılda Adliye Bakanlığınca onaylanan mahkemelerde çalışılmak suretile yapılır. Bu bir kaide olmakla beraber bazı hizmet ve görevlerde belirli bir süre ile çalışılmakla da stajdan vareste tutulmağı gerektiren hükümler de kabul edilmiştir. Bundan başka önce hükümleri yürürlükte bulunan eski 460 sayılı avukatlık kanunu ile ek ve değişikliklerine göre staj (mülâzemet) yapmış olanların da müktesep hakları 3499 sayıl kanunun geçici birinci maddesile tanılarak bu hususta bazı yeni hükümler dahi konulmuştur. Şu halde yalnız şimdiki kanuna göze yapılan staja değil aynı zamanda eskiden yapılıp tamamlanmış veya eski kanuna göre başlanıp ta yeni kanunun yürürlüge girmesinden sonra tamamlattırılmış stajlar(mülâzemetler) ile kabul edilen diğer bazı hizmetlere dayanılarak avukatlık mesleğine girmeğe hak kazananlar da vardır ki: bunları ayrı ayrı birer bent altında sıralıyarak her birinin mahiyet ve şümul derecesini belirtmeyi faydalı görüyoruz.

İşte toplu olarak:

I—Yeni hükümlere göre en az bir yıl avukat yanında ve bir yıl da mahkemelerde çalışanlar. (3499 sayılı kanun M. 8—19).

II—Adli ve Askerî Yargıçlık veya Savcılıkta, Danıştay Dâva daireleri Başkan ve Üyeliklerinde ve Hukuk Fakülteleri Medeniye, Ticaret ve Ceza hukuku ile usul dersleri Profesörlüklerinde veya bu derslerin Doçentliğinde yahut 2556 sayılı Yargıçlar kanununa göre Yargıçlık veya savcılık sınıflarından sayılan memuriyetlerde en az dört yıl süresince hizmet etmiş olanlar (Kanun M. 21).

III—İki yıl Hazine avukat namzetliğinde çalışdıktan sonra yardımcı avukatlığa yükselerek yardımcı avukatlıkta veya avukatlıkta toplu olarak dört sene hizmet etmiş bulunanlar (4353 S. K. geçici M2).

IV—708 sayılı kanunun ikinci ve yedinci ve 2573 sayılı kanunun 6-ıncı maddelerinde yazılı mülâzemet (staj) süresini 3499 sayılı kannnun yürürlüğe girdiği tarihte tamamlamış olanlar (K. geçici M. I bent A).

V—3499 sayılı kanunun neşri tarihinden 708 sayılı kanunun 2 inci ve 7 inci ve 2573 sayıli kanunun 6 ıncı maddelerinde yazılı mülâzemete (staja) başlanmış olupta geri kalan süreyi aynı hükümlere göre tamamlıyanlar (K. ge- çici M. I. bent B)

VI—Mektep mezunu olmadıkları halde 4 yıl ve daha ziyade Yargıçlıkta fiili hizmeti geçen ve sonradan hukuk tahsilini tamamlıyanlar (B. M. M. Adliye encümeni mazbata ve kararı).

Kanunun aradığı diğer vasıf ve şartları haiz oldukları takdirde avukat olabilirler. (Bunların dışında kalan, avukat olmak hakkını haiz diğer zümrelerin stajla ilgili bulunmamaları bakımından burada onlardan bahse lüzum görülmemiştir).

Şimdi bu VI bent altında gösterilen staj ve stajdan vareste tutulmağı gerektiren hizmetlerle bunların mahiyet ve şümulüne gelince:

I

Bu bentte yazılı staj; Avukat yanında ve mahhemelerde diye iki bölüme ayrıldığı görülüyor. Kanunun bu husustaki hükümlarine göre bu staj ayrı ayrı bağlantı ve işlemelere tâbi olmakla beraber aşağı yukarı bir kül halinde olduğu da anlaşılıyor. Şu kadar ki bu iki devre staj hizmet bakımından biribirinden farklıdır.

Avukat yanındaki staj; Bir baronun stajyer listesine usulen kayıt olunmak suretile kesimsiz olarak yapılır. Stajyer, staj süresi içinde yanında çalıştığı avukatla birlikte mahkeme celselerine ve staj konferanelarına devam ve avukatı tarafından verilen işleri takip eder ve dâva kâğıtlarını düzenler

307

ve bu esas dairsinde gösterilecek diğer ödevleri de yapar. Stajyer bu hususları avukatının gözetimi altında başarmak ödevinde olduğu gibi avukat da stajın kanun hükümleri dairesinde yapılmamasından sorumludur. Stajyerin kayıtlı olduğu baro idare meclisince, Avukat tarafından staj yapılırken staj görevinin yapılma tarzı ile bitiminden başarılar elde edilip edilmediği hakkında verilecek üçer aylık ve son delilli raporlara ve C. Savcılığından alınacak düşüncelere daynılarak ya stajyere staj belgesi verilmesine veyahut ta sürenin altı ay daha uzatılmasına karar verilir. Bu karar kesin olmakla beraber tatbikatta maddî hatalar karşısında ıslâhı kabil ve hattâ Bakanlıkça da üzerinde incelemeler yapılması imkânı olduğu neticesine varılmıştır. Baro idare meclisinin kararı gereğince staj belgesi alan stajyer artık avukat yanındaki stajını yapmış ve ikinci devre olan mahkemelerdeki stajına başlamaga hak kazanmıştır. (K. M. 8 – 19).

Mahkemeler yanındaki staj: bu bölüm staj, kaide olarak avukat yanındaki stajın tamamlanmasından sonra yapılır. Bununla beraber stajın gerekirse mahkemede başlattırılmasına da Adliye Bakanı izin verebilir. Bu halde stajyer ya avukat yanındaki stajını yapmışsa staj belgesini veyahut evvelâ mahkemelerde yapmak arzusunda ise kanunun aradığı şartlara taallûk eden belgelerini dilekçesine bağlamak suretile Adliye Bakanlığından mahkemelerdeki stajına başlattırılmasını isteyebilir. Bunun üzerine Bakanlıkça tensip edilen yerde stajyer bir yıl süresince mahkeme ve savcılar yanında yapmak ödevinde olduğu bu ikinci bölüm stajını talimatnamenin 20 inci maddesinde gösterilen yer ve sürelerle karşılıklı olarak şu suretle yapar. Staj sırasında ceza ve hukuk işlerinde zabıt kâtipliği ve baş kâtiplik görevini ve kendisine verilecek incelemeleri ve diğer yazı işlerini görür. İcra memurlarına ve sorgu yargıçlarına yardım ve vekâlet eder. Dinlemek üzere müzakerelerde de hazır bulunabilir.

Stajyer asıl görev sahibi gibi sorumlu bir durumda çalışırken bu hizmetinden ancak mesleğine yarar bilgileri elde etmek ve bu suretle ileride iyi bir avukat olarak yetişmek gayesini güderek faydalanabilir. Gerçekten her görev bir hak karşılığı olarak yapılır. Aynı zamanda stajın sürümü stajyerin geçinmesi üzerinde güçlükler de doğurabilir. Şu halde bunlar için bir maaş veya ücret verilmesi de hatıra gelir değilmi? Evet! Bu cihet avukatlık kanunu'nun tasarısı B.M.M. de görüşülürken bahis mevzuu olmuş ve yalnız Hükümette yapılacak olan bu bölüm staj için diğer stajyerler gibi aylık alacakları neticesine varılmış ise de bu hususta kanunda bir hüküm olmadığı gibi şimdiye kadar bir ödenek de alınmadığından stajyerler bundan faydalanamamışlardır. Demek isterim ki stajyerler avukat yanındaki stajlarını yaparlarken yanlarında staj gördükleri avukatlardan yardım imkânını bulabilirlerse de mahkemelerdeki stajlarını yaparken bir maaş veya ücret alamıyorlar ve stajlarını fahrı olarak yapıyorlar.

İşte stajını bu suretle yapan bir stajyer gösterdiği kabiliyet ve ahlâkî gidişi hakkında ilgili daire âmirlerile yüksek dereceli yargıç ve savcı taraflarından verilecek takrirlerle bu takrirlere dayanan düşünceler ve Adliye müfettişlerinin raporlarından alınacak bilgiler üzerine stajını bitirdiği ve seciye ve ahlâkça mâni bir hali de görülmediği takdirde Yüksek Bakanlıkça avukat olmak için imtihana girmesi onaylanır. (K.M. 18—19)

II

Gerçekten avukatlık için ilk adım olan bu staj devresi birinci bentte belirtilirken avukatlık kanununun 21 inci maddesine göre yukarıda yazılı 4 yıl süresince hizmetlerde bulunanlar da kanunun birinci maddesinin D. fıkrasındaki staj ve imtihan kayıtlarından vareste tutulmuşlardır. bu maddede belirtilen 4 yıl hizmet süresinin fiilî olması gerektir. Tatbikattan anlaşıldığına göre kanuni yıllık izin, memurlar kanununun 79 uncu maddesine dayanılarak verilen mezuniyet ve maaş kanunu hükümleri gereğince ayrılma ve başlama tarihleri arasında geçen süreler memuriyetin devamı mahiyetinde olduğundan bunlar dışında kalanların - kısa hastalıklar ayrık olmak üzere — fiilî hizmet addedilmemesi neticesine varılıyor Ve kısa hastalıklar da takdire bağlı bulunuyor. Bununlaberaber tatbikatta yer alan öyle bir işlem son günlerde idari dâvaya konu olmuş ve danıştayda yapılan incelemeler sonucunda: kanuni mezuniyetler sırasında memurun bütün haklarının mahfuz kalması gerekli bulunmasına ve 21 inci maddede yazılı yargıçlıktaki hizmet esnasında kanuni mezuniyetle geçirilecek sürelerin tenzili hakkında bir hüküm olmamasına ve mezuniyetlerin kısa ve uzun raporlu diye bir tefrik ve tasnife tâbi tutularak ona göre sonuç elde edilmesine de hukuk esasları asla müsait bulunmamasına binaen bakanlığın sözü geçen tarzdaki işleminin bozulmasına karar verilmiştir. (Danıştay 5 inci daire kararı: tarih 7/3/945,numara 45/381) Bahsi geçen 21 inci maddede staj dan ve imtihandan vareste tutulmağı gerektiren görevler sayılırken 2556 sayılı yargıçlar kanununa göre yargıçlık veya savcılık sınıfların dan sayılan memuriyetler de bu zümreye katılmıştır.Bu memuriyetlerin neler olduğu izah edilmemişse de yargıçlar kanununun çerçevesi içinde incelendikte; yargıtay başkan ve üyeleri ve baş savcı ve muavinleri ile raportörler ve mahkemeler Başkanlarile üyeleri, savcı, İcra yargıcı, ve yargıç, savcı ve üye muavinleri ve yargıç hakkını haiz icra memurları ve sorgu yargıçları yargıçlık ve savcılık tabirleri içinde olduğu gibi yargıçlık ve savcılık meslekleringden veya bu meslekten sayılan görevlerden Bakanlık hizmetlerine, ceza ve tevkif evleri müdürlüklerine alınan müsteşar teftiş kurulu başkanı, umun müdür ve muavinlerile müfettişler ve şube müdürleri ve hattâ durumları hükme uyan şef ve mümeyyizler dahi bu memuriyetlerde geçirdikleri sürelerni hâkimlikte geçmiş sayılacağı bakımından yargıçlık ve

savcılık sınıflarından sayılacakları da anlaşılır. Bundan başka yargıçlık ve savcılıktan veya yargıçlık sınıfından sayılan Bakanlık hizmetlerinden Profesörlük mesleğine geçtikten sonra yeniden yargıçlık veya savcılık sınıflarına yahut Bakanlık hizmetlerine geçenlerin o meslekte geçirdikleri müddetin yarısının yargıçlık ve savcılıkta geçirmiş oldukları süreye ekleneceğine ve yine Adliye mesleğinde bulunup ta millet vekili seçilenlerin millet vekilliğinde geçirdikleri sürenin kıdemlerine eklenmesi gerektiğine göre bunlarda aynı hükümden faydalanırlar. Yargıç namzetlari ise yargıç ve savc sınıf ve derecesine dahil olmadıkları için namzetlikte geçen sürelerin hesaba katılmaması gerekir. (Yargıçlar Kanunu 2, 71, 73,74)

III

Maliye Bakanlığı Baş hukuk Müşavirliğinin ve muhakemat Umum Müdürlüğünün görevlerine, Devlet dâvalarının takibi usullerine ve merkez ve Vilâyetler kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair 8/1/943 tarihinde onaylanan bir kanun vardır. (numarası 4353) Bu Kanunda Başkent ve İl Kurul ve görevlerinden bahsedilirken Müşavir Avukat, Avukat ve yardımcı Avukatlarla Avukat namzetleri de kurullar arasında gösterilmiştir. Bu kanuna göre Hazine avukat namzetliğine alınacak olanlarla Avukatlık kanunu gereğince avukat stajyerliğine onaylananlar arasında tahsil bakımından hiç bir fark yoktur. Ancak Hazine avukat namzedi iki yıl namzetlikte çalıştıktan sonra avukatlık kanununa göre Adliye Bakanlığınca yaptırılacak imtihanda başarı gösterirse yardımcı hazine avukatlığına yükseltilir (İmtihan mecburiyeti Maliye Bakanlığının yazısı üzerine Bakanlar Kurulunun 24/1/945 tarih ve 3/2087 sayılı kararile 3 yıl süresince geriye bırakılmıştır.)Şu halde iki yıl namzetlikte çalıştıktan sonra ehliyetleri kâfj görülen ve yardımcı avukatlığa yükselerek yardımcı avukatlıkta veya avukatlıkta topluca 4 yıl hizmet etmiş olanların bu hizmetleri avukatlık stajına sayılır ve yine kanunun bu husustaki hükümlerine göre yardımcı avukatlığa tâyin edilen namzet namzetlikte geçirdiği süre dışda kalmak üzere 4 yıl hizmet etmeğe mecburdur. Ancak bu mecburi hizmeti yaptıktan sonra kendisine avukatlık ruhsatnamesi verilebilir.

Bundan anlaşılıyorki: yazılı olduğu üzere ruhsatname istihsal etmemiş olan yardımcı avukatlar ancak sözü geçen teşkilât kanununa göre yardımcı avukat olarak haiz oldukları temsil yetkilerini kullanabililrer. Yoksa avukatlık kanunu gereğince kendilerine avukat sıfatı verilmiş değildir. Mecburi hizmetlerini yapmadan ayrıldıkları takdirde tâbi oldukları kanuna göre ruhsatname almak hakkını kazanamıyacakları gibi avukatlık mesleğine girmek için de avukatlık kanunu hükümlerine tâbi tutulurlar.

Yine 4353 sayılı kanunun geçici ikinci maddesinin kinci fıkrasında hukuktan mezun olupta bu kanunun neşri tarihinde Maliye Bakanlığı hukuk

Müşavirliği Muavin ve mümeyyizliklerinde veya muhakemat memurluklarında bulunanlardan isteyenler kendi kadroları ile avukat namzetliğinde kullanılabilecekleri ve bu ğibilerin namzetlik müsabaka imtihanına tâbi tutulamıyacakları ve birinci fıkra hükmünden istifade edecekleri yazılıdır. Bu hüküm yukarda izah edilen avukat namzetleri hakkındaki hükümden pek farklı bir şey değildir. Ancak sözü geçen memurlar namzetlik müsabaka imtihanından vareste tutulmuş bulunuyorlar. Şu halde bunlar da namzetler gibi iki yıl namzetlik devresini bitirdikten sonra tâyin kılınacakları yardımcı avukatlıkta dört yıl hizmet etmek mecburiyetindedirler. Bu mecburiyeti yerine getiremiyenler de aynı suretle ruhsatname almak hakkından mahrumdurlar. Görevlerinden ayrılıpta avukatlık mesleğine girmek istedikleri takdirde kendilerinden avukatlık kanununa göre şartların aranması gerekir.Bu izahat karşısında ancak 4353 sayılı kanun hükümleri dairesinde namzetlik süresini bitirip de tâyin kılındığı yardımcı avukatlıkta dört yıl çalışana avukatlık ruhsatnamesi verilmesi gerektiğine göre böyle bir zümrenin de avukatlık stajından vareste tutulduğu belirtilmiş oluyur.

IV

Bu bentteki staj, yukarda da yazılı olduğu üzere 708 sayılı kanunun ikinci ve yedinci ve 2573 sayılı kanunun 6 ıncı maddelerinde yazılı mülâzemet süresinin 3499 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tamamalanmış olanıdır. Bu bendin şumulüne giren ve staja sayılan muhtelif hizmetler olduğu için burasına önem verilirse yerinde bir iş olur. Bakınız: 460 sayılı (eski) avukatlık kanununun bazı maddelerini değiştiren 708 sayılı kanunun ikinci meddesine göre avukatlık kanununun ikinci maddesinde yazılı mülâzemetin, Adliye Bakanlığının tensip edeceği bir mahkemede iki sene adliye hizmetinde bulunmak suretile ifa edileceği ve 7 inci maddesine göre de avukatlık kanununun 2 inci maddesinde yazılı şartları haiz olup ta 2 sene askerî temyiz divanı üye ve Savcılıklarında ve muavinliklerinde ve Danıştay Başkan ve üye ve Savcı ve muavin ve Mülâzımlıklarında ve resmî daireler, müesseseler Hukuk Müşavirliğinde veya muhakim işleri müdürlüğünde veyahut adlî müşavirliklerde bulunanların ayrıca mülâzemete tâbi olmadıkları anlaşılıyor. Bundan başka sözü geçen 460 sayılı kanunun ikinci maddesinin 6ıncı bendinde de bu kanunun neşri tarihinden evvel bilfiil 3 sene süresince (bu süre 708 sayılı kanunun ikinci maddesile iki seneye indirilmiştir.) Adliye hizmetinde veya dâva vekâletinde bulunmuş olanların mülâzemet kaydından vareste oldukları hakkında bir hüküm konulduğu da görülüyor ve 2573 sayılı kanunun 6 ıncı maddesi gereğince de hukuk mezunlarının, merkez dairelerile hukuk müşavirlikleri muavin ve mümeyyizliklerindeki hizmet süreleri de avukatlık kanunundaki mülâzemet süresine sayılmış bulunuyor. Şu suretle eski hükümlere göre yapılan

mülâzemet ve bu mülâzemetten vareste tutulmağı gerektiren görev ve hizmetlerin neler olduğu belirtilmektedir.

Bunlardan başka 708 sayılı kanunun ikinci maddesinde yazılı iki yıllık mülâzemet Bakanlığın tensip buyuracağı bir mahkemede fahrî olarak yapılması kabul edilmiş olduğuna göre bu kanun hükümleri yürürlükte bulunduğu sıralarda gerek Yargıçlık ve Savcılıklarla bu sınıflardan sayılan memuriyetlerde ve hattâ mahkeme başkâtipliği, icra memurluğu, Savcı ve zabıtkâtiplikleri gibi vazifelerle Yargıç stajyerliğinde geçen fiilî hizmetlarde—bu vazifelere tâyin emri Bakanlığın tensibi mahiyetinde olması bakımından—sözü geçen iki yıllık mülâzemet hızmetine sayılarak bu suretle eskiden hizmeti geçmiş olanların da bu haktan istifade ettikleri ve hâlen de etmekte oldukları tatbikatla anlaşılıyor. İşte izah edildiği üzere 708 sayılı kanunun 2 inci maddesinde yazılı mülâzemet müddetini gerek Bakanlığın tensibile bir mahkemede fahrî olarak hizmet etmek ve gerek bu mülâzemete sayılan görevlerde ve aynı kanunun 7 inci ve 2573 sayılı kanunun 6 ıncı maddelerinde yazılı memuriyetlerde fiilen bulunmak suretile iki yıllık süreyi 3499 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tamamlamış olanlar bu kanunun birinci maddesinin A, B, C, E, F, G, H, bendlerinde yazılı diğer şartları haiz oldukları takdirde baroya kayıt ve kabul olunabilirler.

V

Bu bentteki staj, yukarda da yazılı olduğu üzere 3499 sayılı kanunun neşri tarihinden 708 sayılı kanunun ikinci ve yedinci ve 2573 sayılı kanunun 6 ıncı maddelerinde yazılı mülâzemete başlanmış olupta geri kalan sürenin aynı hükümlere göre sonradan tamamlanmış olanıdır. Bu zümreye dahil olanlar, hizmet bakımından bundan evvelki bentte bahsedilen stajyerlerle maddede belirtilen görevlerde çalışanların aynıdır. Ancak bunlar 3499 sayılı kanun yürürlüğe girdiği tarihte iki yıllık süreyi tamamlamamış ve aynı zamanda sözü geçen kanunun neşri tarihinden eski hükümlere göre mülâzemette veya belirtilen görevlerde işe başlattırılmış bir durumda bulunuyorlar ki o zaman staj ve görevlerine devam etmek suretile iki yıllık süreyi vaktında tamamlamış oluyorlar. Şu suretle kanun yürürlüğe girdiği tarihte mülâzemet süresini tamamlamamış olanlar bir de Yargıç muavinliği imtihanına tâbi tutulmuş iseler de sonradan çıkan 3885 sayılı kanunla Yargıç muavinliği imtihanı kaldırılmış ve avukat stajyerleri için konulan imtihan ise avukatlık kanununun yalnız 19uncu maddesindeki stajyerlere hasredilerek geçici madde gereğince mülâzemet süresini sonradan tamamlıyan stajyerler bunun dışında bırakılmıştır. Bu bakımdan bu gibilerin de kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mülâzemetini tamamlamış olanlar gibi yani imtihana tâbi olmaksızın haklarında işlemler yapılmak suretile müktesep hakları tanınmıştır.

312

VI

Gerek eski ve gerek yeni hükümlere göre yapılan mülâzemet ve staj ve bunlardan vareste tutulmağı gerektiren hizmetlerin genel olarak hukuktan mezun olduktan sonra yapılmış olması şarttır. Esasen eski kanun hükümleri yürürlükte bulunduğu sıralarda çıkan 1/4 929 tarih ve 143 sayılı yorumla avukatlık kanununda yazılı mülâzemetin, hukuk fakültesinden mezuniyet istihsalinden sonra yapılacağı, mektebe devam sırasında veya devamdan evvel adliyede geçmiş olan hizmetlerin mülâzemete mahsup edilemiyeceği tâyin edilmiş bulunuyor. Bu husus böylece tebellür etmiş olduğu gibi yeni kanun hükümleri karşısında da hukuktan mezun olmadan önce stajyer olmak veya stajdan vareste tutulmağı gerektiren hizmetlerde bulunmak imkânlarının mevcut olmadığı da anlaşılıyor. Yalnız bu kaidenin bir istisnasi olarak şurasını da arzetmek isterim ki:

3499 sayılı avukatlık kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 4359 sayılı kanun tasarısı B. M. M. adliye encümeninde görüşülürken kanunun geçici üçüncü maddesi üzerinde yapılan incelemelerde mektep mezunu olmadığı halde 4 seneden fazla yargıçlık etmiş olanların sonradan hukuk fakültesinden mezuniyet istihsal ederek avukat olmak istedikleri takdirde geçen yargıçlık hizmetleri dolayısile staja tâbi tutulmamaları için bir hüküm konması teklif edilmiştir. Cereyan eden müzakere sonucunda hukuk fakültesini bitirenlerin staja tâbi tutulmalarındaki maksat nazara alınırsa bunun tatbikatta bir bilgi iktisap ederek avukatlık masleğini ifaya muktedir olmalarını temin için konulan bir mecburiyet olduğnna göre hukuk fakültesini ikmâl etmeden önce 4 yıl veya daha fazla yargıçlıkta fiilî hizmeti geçen mezunlara staj mecburiyetinin tahmili zait ve lüzumsuz bir külfet olacağı tabiî ve bunların staj ve imtihana tâbi tutulmaları hiç tereddüde mahal olmıyan bir iş olduğundan geçici madde arasına bu suretle bariz bir hususun ayrıca bir hüküm olarak kayıt ve ilâvesine encümence mahal olmadığına karar verildiğinin encümen mazbatasında belirtildiği görülmüştür. Bu kayda bakılırsa eskiden Yargıçlık sınıfına alınmış olan mektepsiz kimselerin Yargıçlıkta geçen hizmetleri, sonradan hukuk tahsilini görmüş oldukları takdirde avukatlık kanununun 21 inci maddesinde yazılı diğer hukuk mezunu Yargıçların hizmetleri gibi nazara alınarak kendilerinin stajdan ve dolayısile de imtihan kaydından vareste tutulmaları gerekiyorki bu da ayrıca bir hakkı sağlamış, fakat staj için konulan kaidelerin bir istisnasını teşkil etmiş bulunuyor.

313

Mevzuat Arasında

I. Kanunlar arasında

§ ***Arazi vergisi hakkındaki 1833 sayılı kanunun ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun:***

17/1/945 Tarihinde kabul buyrulan ve 24/1/1945 tarihinde yayımlanan 4699 sayılı kanunun 1.maddesine göre 1833 sayılı arazi verğisi kanununun ikinci maddesine (Devlete ait olup Ziraat Bakanlığına bağlı haralara, Merinos çiftiklerine ve sığır damızlıkhanelerine tahsis olunan ve icar edilmiyen arazi.) şeklinde bir (E) fıkrası eklenmiştir.

Geçici Maddeye göre birinci madde gereğince vergiden muaf kılınan arazi için, kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tahakkuk ettirilmiş olup da henuz tahsil edilmemiş bnlunan vergiler kaldırılmıştır. Bu zamana ait olarak adı geçen arazi için yeniden vergi tahakkuk ettirimez.

2. Maddeye göre bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

3. Maddey göre bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Maliye, Dahiliye ve ziraat Bakanları memurdur.

§ ***Muhasebei Umumiye kanununun 5 ve 34 üncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun:***

17/1/1944 tarihinde kabul buyrulan ve 24/1/1945 tarihinde yayımlanan 4698 sayılı kanunun 1. maddesine göre 26 Mayıs 1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebei Umumiye kanununun 5 inci maddesi aşaşu şekilde değiştirilmiştir: Bütçe yılı, Ocak ayının birinci gününden Aralık ayının sonuncu gününe kadar olan on iki aylık süredir.)

2. maddesine göre aynı kanunun 34 üncü maddesi şu şekli olmuşkilde değiştirilmiştir: (Bakanlıklardan her biri kendi bütçesini hazırlayarak haziranın souuna kadar Maliye bakanlığına genderir. Maliye Bakan da kendi bakalığının gider bütçesi ile gelir bütçesinin hazırlayıp ekilerle birleştirerek Devletin bir yıllık genel bütçe tasarısını me tana getirir. Bu tasarı Bakanlar Kurulunca incelenip onandıktan sonra Ekim ayı başında Büyük Millet Meclisine sunulur.

1.Sayılı geçici maddeye göre: 1 Haziran 1945 den 31 Aralık 1945 e kadar olan süre için yedi aylık bütçe yapılır. Muhasebei Umumiye kanununun ellinci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı işlerden iaşe ve muayyenat maddeleri için gelecek yıla geçici taahhütlere girişmek yetkisi bu sürede bütçedeki tahsisatın bir misline çıkarılmıştır.

2. Sayılı geçici maddeye göre bütçe yılının değişmesi mükelleflerin yıllık vergi ve resim ödevlerinde bir artırma yapılmasını gerektirmez.

3. Maddeye göre bu kanun 1 Haziran 1945 tarihinde yürürlüğe girer.

4. Maddeye göre bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

II. Bakanlar kurulu kararları

§ *Zeytinyağı ve sair nebatî yağların bildirilmesi hakkında Bakanlar kurulu kararı:*

Gerçek ve tüzel kişilerin ellerinde bulunan zeytinyağı, pamuk yağı ve sair her türlü nebatî yağların nevi, miktar ve vasıflarının bildirilmesini ve bunlar hakkında gerekli görülecek diğer bütün malûmatın verilmesini istemek için Ticaret Bakanlığına yetki verilmesi ve bu maddelerin, müstehlikler dışında, ancak İzmir İncir, Üzüm Tarım satış kooperatifleri birliği ile bu maddelerin ticaretiyle uğraşanlara veya bu maddelerle imalât yaptığını tevsik edenlere satılabilmesi ve satışların fatura ile yapılması hakkındaki ilişik K/577 sayılı kararın yürürlüğe konulması; Bakanlar kurulunca 15/2/1945 tarihinde kararlaştırılmıştır.

(Karar sayısı 3/2167, Resmî G 21/2/945 sayı 5937)

Bahis mevzuu 577 sayılı karara göre:

1— Gerçek ve tüzel kişilerin ellerinde bulunan zeytinyağı, pamukyağı ve sair her türlü nebati yağların nevi, miktar ve vasıflalarının bildirilmesini ve bunlar hakkında gerekli görüledek diğer bütün malumatın verilmesini istemeğe Ticaret Bakanlığı millî korunma kanununun değişik 14 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince yetkilidir.

2—Millî Korunma kanununun 21 inci maddesi ile 31 inci maddesinin IV üncü fıkrası gereğince:

315

Zeytinyağı, pamukyağı ve diğer her türlü nebati yağlar, müstehlikler dışında,ancak İzmir, İncir, Üzüm tarım satış kooperatifleri birliğine ve bumaddelerin ticareti ile istigal ettiğini veya bu maddeler le imalât yaptığını grup vesikalarına kaydettirmek suretiyle tevsik edenlere satılabilir.

Satışların fatura ile yapılması mecburidir.

Tacir olmıyanların yapacakları satışlarda, eğer kendilerinin basılı faturaları yoksa, satış muamelesi satın alan tacirlerin basılı faturalarına kaydedilmek ve satıcıların sarih adresleri yazılarak bunlar tarafından imzalanmak suretiyle fatura tanzim edilir Faturaların bir suretinin satıcılar tarafından saklanması ve istenildikçe gösterilmesi mecburidir.

3 — Bu karar yayım tarihinde yürürlüğe girer.

III. Tamimler arasında

§ Noterlere tevdi edilen emanet para ve kıymetli eşyanın bir hafta içinde bankaya yatırılması:

Bankaya tevdii gereken emanet paraların faizleri Noter Kanunu'nun 84 üncü maddelerine göre Noter Yardım Sandığına ait olup bu paraların noterin şahsı namına açılacak cari hesaba yatırılması halinde elde edilecek faizden sandık faydalanamadığı gibi noterin ölümü halinde de mirasçıları sahsî mevduat olarak görünen bu paralara elkoymakta ve bundan emanet sahipleri zarar görmektedirler.

Noterlere tevdi edilen emanet para ve kıymetli eşyanın bir hafta içinde bankaya, «noter dairesi adına» açılacak cari hesaba yatırılmasının yargı çevreniz içindeki noterliklere tebliği ve noterlerin şahsı namına yatırılmış emanet paralar varsa soruşturularak bildirilmesi gerekir. (HU İŞ Gn. Müd. 5/2/945, Genel 11, Özel 109/3)

§ Yeni Avukatlık ücret tarifesi hazırlıkları:

Yargı mercilerindeki işlemlerle diğer işlerden alınacak ücretin enaz haddini gösteren ve halen yürürlükte bulunan avukatlık ücret tarifesinin süresi 15/9/945 gününde bitecektir. 3499 Sayılı Kanunun 130 uncu maddesi hükmüne göre her baronun idare meclisi; dört senede bir seçim dönemi başlangıcında, yargı mercilerindeki işlemelerle diğer işlerden alınacak ücretin enaz haddini gösteren bir tarifeyi hazırlıyarak Bakanlığa gönderecekler ve Bakanlıkça Avu-

katlık Haysiyet Divanının mütalâası alındıktan sonra tarife onanacak veya lüzumlu görülen değişiklikler yapılacaktır.

Avukatlık kanunu'nun 130 uncu maddesi gereğince yargı mercilerindeki işlemlerle diğer işlerden alınacak ücretin enaz haddini gösteren bir tarifenin baro idare meclislerince hazırlanarak Mayıs 1945 başlangıcına kadar gönderilmesi gereklidir. (HU. İŞ. GN. Müd. 15/2/1945, Özel 101/4 Genel 15)

§ Adli Sicil işlerine ait 20/12/944 tarih ve 2/128 Sayılı tamim gereğinin yerine getirilmesi hakkında:

12/9/944 gününde yürürlüğe giren adli sicil kanunu hükümlerine göre, Adli sicile bildirilmesi gereken hüküm ve kararlarla bunlara müteferri tâli kararlar ve infaza ait malûmatın bunların kesinleştikleri veya infaz edildikleri tarihten üç gün içinde bildirilmesi lâzımgelmektedir.

Ancak, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 1/1/945 tarihine kadar verilip kesinleşen hüküm ve kararların kanuni müddeti içinde bildirilmesine imkân olmadığından ve hepsinin birlikte bildirilmesi de güç olacağı düşüncesile parça parça bildirilmesi şekli kabul edilmiş ve bunların bildirilmesi şekil ve zamanı 20/12/944 gün ve 2/128 sayılı tamimle tebliğ edilmişti.

Buna rağmen ne 1/1/945 tarihinden sonra verilip kesinleştiği tarihten itibaren üç gün içinde bildirilmesi lâzımgelen ve ne de bu tarihle 12/9/944 tarih arasında verilip kesinleşen ve yukarda sözü geçen tamimde yazılı müddetler içinde doldurulması gereken hüküm ve kararlar için ceza, tâli karar ve infaz fişleri gönderilmediği görülmüştür.

Bu gibi hüküm ve kararlar hakkında şimdiye kadar malûmat verilmemesi sebebinin bildirilmesi ve fişlerin acele gönderilmesi gerekir. (C. İ. U. Gn. Müd. Adli Sicil 14/2/1945, Özel 5, Genel 13)

§ At vebası hastalığı ihbarı mecburi olan bulaşık hastalıklar arasına alınmıştır

At vebası hastalığının, 1234 sayılı hayvanların sağlık zabıtası hakkındaki kanunun ikinci maddesinde yazılı ihbarı mecburi olan bulaşık hastalıklar arasına sokulması, 3/1/945 gün ve 1988 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kabul olunmuştur.

(C. İ. Gn. Müd. genel 6, 3 Özel)

317

Bibliyografya

RİZA ÇERÇEL—TEVFİK ŞENOL: DEVLETİN ALIM, SATIM İŞLERİ (HÜKÜMLERİ VE TATBİKATI), ***Ankara 1945. Alâettin Kıral basım evi, sh. 510, fiyatı 5 lira.***

Son yüz yıl Kamu hukukunda göze çarpan en mühim tezahürlerden birisi, devlete düşen vazifelerin sonsuz denebilecek bir çoğalma ve çeşitlilik arzetmesidir. Eski jandarma — Devlet anlamı yerine bir çok sosyal ve iktisadî görevlerle donatılmış, yepyeni bir devlet anlamı ve kanun hizmeti mefhumu kaim olmuştur. Fakat, bu yeni görevler, bu sayısız işlerin görülebilmesi bir takım vasıtaların yani mal ve emeklerin bir araya getirilmesini gerekli kılar. Devlet bu vasıtaların ve, alınan malın vasfı, ucuzluğu; işin emniyeti bakımlarından alım satım işinin en müsait şartlar içinde cereyan edebilmesi için bir takım özel hükümler, sıkı merasim tesbit etmiştir. Devlet alım satımlarının pek mühim bir kısmına tatbik edilen bu kaideler, 10/12/1934 tarih ve 249 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale kanununda yer almıştır.

İktisadî ve hukukî hayatımız bakımından arzettiği öneme rağmen bu konuyla ilgili meseleler (Mümtaz Tarhanın 1938 tarihinde çıkardığı, ikinci cihan harbinin ortaya attığı yeni meseleleri zaruri olarak ihtiva edemiyen ve zaten mevcudu da kalmamış bulunan değerli eseri bir tarafa bırakılırsa) pek az incelenmiş; bu zemin üzerinde yüksek yargı mercilerimiz olan Sayıştay, Danıştay tarafından verilen kararları, B.M.M.in yorum kararları ile Maliye Bakanlığının görüşlerini belirten tamimleri toplıyan bir eserden mahrumduk. Devlet hava yolları U.M. lüğü levazım müdürü ***Rıza Çerçel*** ile P.T.T. UM lüğü hesap işleri Md. şefi ***Tevfik Şenol*** tarafından yeni yayımlanan eser bu bakımdan tam ve âcil bir ihtiyaca cevap vermektedir.

Her şeyden önce şu cihetı belirtelim ki, eser ***itinayla,*** hazırlanmış, bu konu üstünde uzaktan, yakından ilgili bütün müstenidat sabır ve özenle kitaba işlenmiştir. Bu suretle, alım satım ve ihale kanununun tatbikı ile ilgili bulunan herkes, kendisine lüzumlu ve faydalı olan bütün bilgileri bir arada bulmak imkânın elde edecektir.

Bundan başka, ***isabetli bir atıf sistemi*** ile kanunun her maddesi, hattâ her fıkrası, o maddenin tatbikı ile ilgili bütün kanun, tefsir, kazaî kararlara bağlanmıştır.

318

Alım satım kanunu bir çok işlerde muayyen *tipler, formüller* kullanılmasını gerekli kılmıştır. Her defasında bunları hazırlamak, yahut hazırlanmiş formülleri bulmak ilgili için zordur. Kitapta bu kabil formüllerin en faydalı fakat tatbikatta bulunması güç olanları da yer almıştır.

Kitabın muhtevasına gelince: konu sekiz bölüme ayrılmıştır

Birinci bölümde: 2490 sayılı artırma, eksiltme ve ihale kanununun tam metni mevcuttur. Bu kanunun her maddesi 1945 yılı başına kadar yapılan tadilleri içine almaktadır. Bundan başka ilgili kanun, yorum, karar, Daniştay, Sayıştay kararları ve umumi tebliğler maddelerin altına şerhedilmiştir.

İkinci bölümde: 2490 sayılı kanunla ilgili Kanunların kendilerine atıf yapılan maddeleri yer almıştır.

Üçüncü bölümde: 2490 sayılı kanunla ilgili Büyük Millet meclisi kararları, yorumları bulunmaktadır Bu kısım, ilgili kanun, karar ve tamimlere ayrıca atıflarda bulunmak suretile âdeta müstakil bir mahiyet almıştır.

Dördüncü kısım aynı kanunla ilğili bakanlar kurulu kararlarına, beşinci kısım danıştay, altıncı kısım sayıştay kararlarına, yedinci bölüm Maliye Bakanlığınca yapılan tamim ve düşünceleri, sekizinci mukavele, şartname, ilân, karar dayanaklar, teminat mektubu örneklerile 2490 sayılı kanunla ilğili diger evrak, formül ve örneklerini ihtiva etmektedir. Bu kısmın sonuna müteahitlerin alacaklarında kesilmesi lazım gelen verğileri, 2490 sayılı kanunun tatbikı dolayısile tanzimi lâzım gelen evrak ve vesikalara yapıştırılacak damga pullarının miktarlarını gösteren birer muhtira eklenmiştir. Kitabın sonuna biri sıra numarasına göre, digeri iş ve mevzu itibarile tahlil ve izah edilmek üzere İki nevi fihrist konulmuştur.

F. A.

FUAT HULÛSİ DEMİRELLİ: *Türk kanunu medenisine neler borçluyuz?* (Medeni kanunun XV. yıldönümü için adlı armağandan).

Yargıtay ticaret dairesi başkanı sayın Fuat Hulusi Demirelli, Medenî kanunun yürürlüğe girmesinin onbeşinci yıl dö-

314

nümünü kutlamak için çıkarılan anıt esere (Türk kanunu medenisine neler borçluyuz?) başlıklı değerli bir yazı ile iştirak etmişlerdir. Büyük kanunun hazırlatıcısı ve kabul ettiricisi olan rahmetli Mahmut Esat Bozkurt'un baş yazısını takip eden bu incelemelerinde sayın hukukçumuz, medeni kanun ve borçlar kanunumuzun muayyen bir konusu üzerinde durmıyarak, hukuk inkilâbımızın temel taşlarını teşkil eden bu iki kanunun getirdiği ilkeleri (Prensipleri) veciz bir ifadeyle belirtmişlerdir. Bu suretle, hususi hukukumuzun türlü alanlarında: şahsın kukuku, aile hukuku, miras hukuku, aynî haklar, borçlar hukuku münasèbetlerinde vukua gelen yenilik, ilerleme ve devrim hükümleri mânalı bir tablo gibi gözümüzün önünde canlanmaktadır.

Gayrımenkul mükellefiyeti ve bazı mirasçılar için kabul edilen kanunî intifa hakkı müesseselerinin fayda derecesini, haklı olarak, münakaşalı gören sayın makale sahibi, incelmelerine şu güzel sözlerle son vermektedir: «Bize türk kanunu medenisini veren büyüklerimiz aile yuvalarının her zamankinden daha bakımlı, halkın muamelelerinde doğruluk ve itimadın daha itibarlı, mahkemelerde şekillerin ancak lüzumu derecesinde, fakat basiret ve nasafetin en son ihtimamla mer'i olmasına kanun yolu ile de yardım etmek istemişlerdir. Bunun kaşısında hepimizin yüklendiğimiz şükran borcu ancak bu istekleri yerine getirmek yolunda elimizden her geleni yapmamızla ödenebilir.". F. Arık

DOÇENT DR. HALİL ARSLANLI: *İsviçre kanunu medenisi veya borçlar kanunu veya İsviçre hukukunun buld U+U bir tefsir normu Türk hukukuna müessir olabilirmi?* (Medeni kanunun XV. Yıl dönümü için adlı armağandan).

Kanunlarının mühim bir kısmını iktibas suretiyle meydana getiren bir melemkette uzun uzun durulması gereken bir bahsin, Medeni kannumuza ait anıt eserde bir inceleme konusu olması gerçekten sevinilecek bir şeydir.

Yorumlamanın mânası, yorumlama ile yargıcın hukuk normunu bizzat buluşu arasındaki ayrılığı belirten müellif yabancı bir kanunun ikt ibasında, yorumlama tefsir hususunda, yerli kanunun tefsirinde kullanılan aynı vasıtalardan istifade edilebilir mi?meselesi üstünde şöyle düşünüyor: bu suale cevap verebilmek için yasama (teşrîî)iradesinin mahiyetini araştırmak lâzımdır...Yabancı bir kanunun iktibasında yasama erkinin iradesi ancak bu kanunun kabulü tasarrufu ile kanunundaki

720

hükümlere müteveccih olabilir. Kamutay İsviçre medeni kanunun memlekete ithali hakkında karar verirken yalnız bu kanundaki hükümleri düşünmüş, ve yalnız bu kanundaki hükümlerin mer'iyeti hakkında iradesini kullanmıştır. Yaşama iradesinin doğrudan doğruya kanunun hükümlerinde mündemiç olduğundan yargıç kanunun mâna bakımından müphem hükümlerini yorumlarken (tefsir ederken) yasakoyanın hakiki iradesini meydana çıkaracak yalnız yabancı kanunu kabulüne yani iktibas tasarrufuna yönelmiş olduğundan ve münhasıran bu kanundaki hükümleri amaç tuttuğundan yorumlanacak biricik metin türkçe metin olup, Almanca, Fransızca ve İtalyanca metinlerden faydalanılmaz. Bunların yalnız ilmî bir tesiri olabilir (Medenî kanun madde 1) yabancı bir kanunun alınmasında, tâbir caizse, yasa koyanın iradesi kanunun ısdarı yasakoyanın vücudunden ayrılmış, ve kanundan ayrı bir varlık kazanmıştır. Bu yüzden kanun lâyıkı ile tercüme edilmiş olmasa bile yabancı metinden doğrudan doğruya faydalanılamaz. Çünkü yasama erki iradesini ancak türkçe olarak açığa vurabilir. Hattâ, tercümenin yanlış yapıldığı açıkça anlaşılsa da yalnız bu metin bizi bağlar. Metin açıksa, inhiraf hiç bir suretle caiz değildir, meğer ki bahse mevzu hükmün diğer fıkralarla veya diğer maddelerle mükayesesinden inhirafın ahenk bakımından zaruri olduğu mantıkî ve hukukî bir teselsülle ispat edilebilsin.

Bu ana fikirler tesbit edildikten sonra tatbikata geçilmiş ve borçlar kanunun 51 inci maddesinin birinci maddesi, borçlar kanunun 14. maddesi, medenî kanun 730. üncü maddesinin aynen tatbik edilemiyeceği, buna mukabil ticaret kanunun 1284 maddesi me'haza aykırı olduğu halde aynen tatbik edileceği Fikrinde bulunmuştur. Müellif varmak istediği neticeyi şu suretle formüle etmiştir: kanundaki hüküm açık ve bu hükmün diğer maddelerle ilgi ve rabıtası metinden inhirafı, hukukî teknik ve mantık bakımından zarurî kılmıyorsa, yargıç yanlış çevrildiği gerekçesile hükmün mânasını değiştiremez. Kanuna dayanarak hak iddiasında bulunan bir kişinin durumu göz önünde tutulmalıdır. Günün birinde iddiasına mesnet olan maddenin yanlış çevrildiği, me'haz metindeki ifadeye göre haksız olduğu ileri sürülürse mahkemelere karşı güven sarsılmaz mı?

Buudan sonra kanunun sakit kaldığı hallerde yargıçın kararı için zaruri olan hukuk kaidesini bizzat bulacağına işaret eden müellif, bu ameliyenin istatik ve dinamik, olmak üzere iki unsuru yani ka-

nun normu ile, daimi inkişaf halinde bulunan kamu oyu (Efkârı umumiye) vek amu oyunda ifadesin bulan dinamik evolusyonundan ibaret olduğunu söleyor Türk hukuku kendi yorum kaidelerini kendi hayatşartlarından ilham alarak vücuda getirecektir, aksi takdirde yorumlamakdaki ikinci unsur baltalanmış ve yorumlama kaidesi bu sıfatını kaybetmiş olur. Meselâ devletcilikte tahditat kaide, sebestî istisnadır. Halbuki liberalizimde serbestî asılt tahdidat istisnadır. Kanunu medeni ve Borçlar kanunu gerek Türkiyede gerek İsvireçde ayrı ayrı yorumlanabilir ve yorumlanmalıdır. Çünkü içtimai ve iktisadî telâkikler her iki ülkede biribirinden farklıdır ve bu fark her iki memleketin bünyesi icabıdır. Diğer yandan bizde devletçilik, halkcılık gibi mefhumların Anayasaya ithali, bu kanundan meratip bakımından sonra gelen bütün kanun ve nizamlara, dolayısile bunların yorumlanma tarzlarına da istikamet verecektir. Müellifin kanaatınca Yalnız başına bu husus İsviçre mevzuatında yer almışolan bir yorumlama kaidesinin Türkiyede tatbikın imakânsız olduğunu ispata kâfidir.

DOÇENT DR. RECAÎ GALİP OKANDAN — ***Medeni kanunumuzda hâkimin vazıı kanun rolü*** (medeni kanunun XV. Yıl dönümü içinde adlı armağan, Sh. 110—169).

Medeni kanunumuzun dikkati en çok hükümlerinden biride, hiç şüphesiz yargıça kanun vazıı yetkisi veren hükümdür. Bu konu üzerinde hukuk fakültesi ders kitaplarında oldukça geniş bilgiler verilmiş, mesele müteaddit makalelerde şükrana lâyık bir tecessüsün konusu olmuştur. Şimdi bu İstanbul hukuk fakültesi âmme hukuku doçenti Dr. R. Galip Okandan'nın yaptığı incelemesi, şimdiye kadar bu konu üzerinde memleketimizde yazılanlarla İsviçrede ve diğer memleketlerde ileri sürülen fikirleri göz önünde tutarak müstakil ve etraflı bir etüd mahiyetini taşımaktadır.

GİRİŞ kısmında yargıça verilen serbestinin eski hukukumuzda, muhtelif memleketler mevzuatında arzettiği mevkie işaret edildikten sonra, medeni kanunumuza göre yargıça verilen yetkinin iki safhada mütalâa edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bunlardan birincisi, medeni kanunumuzun bir çok maddelerinde de tesadüf edildiği gibi, her hangi bir hukukî hâdiseye tatbik edilecek hükmün kanun vazıı tarafından umumi bir tarzda tesbit edilmiş olması ve umumi tarzda tesbit edilen bu hükmün teferrüatına müteallik hususların tâyin ve tesbiti, bahis mevzuu kukuki hâdisenin teferrüatile ilgili

hususların hal ve takdiri işinin hâkime bırakılmasıdır. İkincisi, bu kanunda ve nede örf ve adet hukukunda bir hüküm, bir sarahat, ihtilâfı halledecek bir prensip (ilke) bulamıyan yargıçın, bu hususta-ki kuralı serbestçe araştırması, bulması ve bütün bu faaliyetinde de „kendisi yasakoyan olsaydı bu meseleye dair nasıl bir kaide koyacak idise ona göre hüküm" vermesi, hareket etmesidir.

Yargıçın yasa koyan gibi hareket edebileceği alan ve bu husus-ta gerçeklenmesi gereken şartlara gelince, bunlar, sırasiyle kanu-nun o hukukî hâdisenin halini mümkün kılacak açık bir hüküm bulunmaması, kanunun ruhu bakımından da o hukuki hâdisenin hal-linin imkânsız bulunuşu ve nihayet bu hâdisenin halli hususunda örf ve adetin de olmaması veya yargıç görmekte olduğu hukuki hâdiseye tatbiki lâzım gelen hukukî kaideyi örf ve adet hukukun-da da bulamamasıdır.

Yargıçın yasakoyan gibi hareket ederken göz önünde tutacağı hususlara gelince, kezai ve ilmî içtihatlar, tahdit ve takyit edici mahiyette olmamalarına rağmen yargıçın bu faaliyetinde en kiy-metli bir rehber işini göreceklerdir. Yargıçların, ilmin ilerlemesine hizmet eden, kendilerinin hukuki tefekkür ve şuurlarının aydınlatıl-masına yarıyan bu değerli rehbere müracaat etmesi, ilmî ve kazai içtihatları araştırması, bulması, hattâ icabında onları takip etmesi ve bunlardan ancak çok ciidî ve makul sebeplerin mevcudiyeti halinde ayrılması lâzımdır.

Yargıçın yasakoyan gibi harekete geçerek vücuda getirdiği ta sarrufun hukuki mahiyetine gelince, kendisinde teşrii tasarruf, ka-nun mahiyeti mevcut olmıyan, kimseye bir mecburiyet yüklemiyen böyle bir kaide yalnız tatbik edildiği hâdiseye, o hâdisedeki tara-flara münhasır kalır. Teşrii vasfından mahrum bulunan böyle bir ta-sarruf, olsa olsa, örf ve adetin teessüsünü mümkün kılabilecek bir istikamet ve kuvvet, zamanla ve hiç bir mecburiyet olmaksızın uy-gulana uygulana (tatbik edile edile) örf ve adet mahiyetini alabilir.

Yargıç tarafından yasakoyan gibi verilen hükmün Yargıtaya karşı kuvvet derecesi nedir? Bu çok önemli meselede değerli izah-larda bulunan müellif, netice itibariyle şu düşünceleri ileri sürmek-tedir: yargıçın serbestçe arayarak bulduğu, koyduğu kaideye istinat

ederek verdiği hükmü Yargıtayın denetlemesinden kurtaracak istisnai bir hal ve durum bahis mevzuu olmamaktadır. Yargıtayın bu husustaki kazai kontrolünü adli teşkilâtımızın ilkelerinin bir isteri, kişilerin hak ve vazifelerinin zarukî bir neticesi olarak kabul etmek lâzımdır. Bu hususta İsviçre ve Türk müllifleri arasında tam bir birlik vardır. Yargıtayın denetlemesi (mürakabesi) yargıçı yasa koyan gibi koyduğu kaiden çıkarılacak neticelerden ziyade, yargıçın bulduğu hukuk kaide üzerinde, onun pozitif hukukun, konmuş olan kanunların medeni kanunun, örf ve adetin esaslarına ruhuyla uygunluğu üzerinde cereyan edecektir. Üst mahkeme, keza hâkim tarafından kanun vazıı gibi ittihaz olunan hükmün hak ve nasafet uygun olup olmaması, aklın ve hak ve nesafetin kabul edebileceği bir hüküm bulunup bulunmaması, sağ duyuya, iktisadi ve içtimai içaplara, ahlâki telakkilere, müktesep haklara ve nihayet Anayasanın ruh ve prensiplerine aykırı olup olmaması bakımından kazai tetkikatını icraya çalışacaktır.

Yargıçın yasakoyan gibi hareket ederek bulduğu hukuki kaidenin kazaî içtihatlar karşısında durumu ve bu bakımdan yargıtayın rol nedir? Yargıtayın yasakoyan gibi hareket eden yargıçın bulduğu kaideye dayanarak verdiği kararı kazai kararlara aykırı olmasından dolayı mut-lak surette bozamaması icab eimektedir· fakat müellifin kanaatınca bu idial düşünce ve imkânın gerçekleşebilmese bu günkü mevzuatımız bakımından hemen hemen imkânsız gibidir.Bu, Yargıtayın adeta kanun kuvvetini haiz hükümler koyma salâhiyetinin tevdi olunmasından, bunların yargı makamları tarafından uygulanması mecburiyetinden ve diğer taraftanda yargıçlarımızın terfiinde göz önünde tutulan puvam esasının istinat ettirdiği prensiplerden ileri gelmektedir.

ORD. PROF. A. B. SHCWARTZ: ***Medeni Hukukta Umumi Kısım Meselesi. Mevzuatta ve Hukuk İlminde, Tarihte ve Bu Gün*** (Medeni kanunun XV. yılı için adlı armağandan).

Istanbul hukuk fakültesinin âlim medeni hukuk ve Roma hukuku ord. profesörü A. B. Schwarz, gerek müsbet hukuk, gerek hukuk ilmi ve hukuk tedrisatı bakımından pek önemli bir konu üzerine bol ışık serpen, pek değerli bir inceleme yapmışlardır. Huhukun müfferit ve nisbeten hususi konularından ziyade, ana, temel meseleleri inceleme konusu yapan, bu itibarla gerçekten geniş, kavrayıcı ve yüksekten bakan bir nazar getiren sayın üstadın bu incelemesi de aynı gaye ve metoda sadık kalmaktadır.

İncelemenin giriş kısmında mesele vaz edilmiş ve takip edilen gayenin Türk hukuk ilminin ve hukuk tedrisatının gelişmesi için haiz bulunduğu öneme işaret olunmuştur. Bundan sonra umumi kısmın tarihî inkişafı incelenmiştir. Bu münasebetle umumi hukuk prensiplerinin meydana gelmesi, Roma hukuku, umumi kısım hususunda doktrinler tarihinin vazifesi, Ortaçağın skolastik hukuk ilmi, eski müşterek hukuk nazariyesi, ilk kodifikasyonlar, (Prusya umum- kanunu — Praussisches Allgemeines Landreçht, Fransa ve Avusturya), XIX. Yüz yılda tarihî mektep ve Pandekt ilmi, Alman medeni kanunu meseleleri incelenmiştir.

İkinci kısımda Alman medeni hukuk ilminde tekemmül eeden umumi kısmın tesir ve nüfuzu, başka hukuk çevreleri üzerindeki tesiri (Avusturyadki tesiri, Fransa ve Italyadaki tesiri, İngilteredeki tesiri, en yeni kodifikasyonlar yaniJ apunya, Brezilya, Sovyet Rusya, Çin, Tayland, Yunanistan medeni kanunlarına tesiri), tetkik edilmiştır.

Üçüncü kısımda Umumi kısmın hukuk sosyolojisi bakımından mütalâasın ageçilmiştir. Bu münasebetle siyasî ve iktisadi amiller, umumi kısma karşı muhalefet (yasama tekniğine ait amiller, Millî mülâhazalar, yani Roma hukuku ilmi (Romanistik) ve Cermen hukuku ilmi (Cermanistik) tezadı, usulî (metodolojik) mülahazalar, siyasi-amiller incelenmiştir.

Dördüncü kısımda Umumikısım ve yasama (kanun vaz'ı), bahsi mütalâa edilmiştir. Gerçekten hususi hukuk sisteminde umumi kısmın nedereceye kadar muhafazası lâzım geldiği meselesi mevzuat, hukuk ilmi ve hukuk tedrisatı bakımlarından ayrı ayrı tetkik edilmelidir. Sayın müellif, her neviden olursa olsun bir umumi kısmı kanuna ithal etmenin maksada uygun olup olmadığı meselesini kanun vaz'ı tekniği bakımından, en yeni kanunların ekserisinde takip edilen bu metodun muarızlarından olduğunu bildirmektdirler. Bir kodifikasyonda yer alan böyle normatif (kaidevî) umumi kısmın mânası ancak şu olabilir: Bu perensipler bütün hususi hukuk alanında tatbik edileceklerdir, meğerki hususi hükümlerle meriyeti ref edilmiş olsun. İmdi sayısız tecrübelerle sabit olmuştur ki yasacı, koyduğu düsturun nedereceye kadar «umumi» olduğunu evelviyetle bilemez. Misal olarak Alman medeni kanunun umumi kısmında hukuki işlemlere, ezcümle akit mefhumuna ait kaideler vardır. Bu suretle bu hukuk kaidelerinin bütün hususi hukuk sahasında muteber sayılması istenmiş görünüyor. Halbuki kanun vazıı yasacı bir çok (bağıt) tipleri için, bilhassa aile hukuku ve miras hukuku alanlarında, geniş ölçüde hususi hükümler sevketmek zorunda kalmıştır. Bunun neticesi olarak bu nevi

329

tecrit (soyutlama) ve genelleştirme ile elde edilen düsturların meriyeti gene ehemmiyetli derecede azaldı. Böylece umulan sadelik yerine umumi manzaraya ehemmiyetli bir giriftlik arız oluyor ve umumî düsturların tatbik kabiliyetindeki hudutlar bakımından her tarafta sayısız ihtilâflar doğuyor. Sayın profesör bu noktada medeni kanunun 5. madesinde Borçlar kanunun tayin edilen prerensiplerinin medeni hukuk alanında kıyas yoluyla tatbik edileceğine dair kaideyi hatırlatarak şu dikkate değer tahlilde bulunmaktadır: Borçlar kanununun umumi hükümleri Medeni hukuk alanında kıyas yoluylatatbik edileceğine göre bu değişik taksim sırf şekle ait sanılabilir. Fakat vaziyet hiç de böyle değildir. bilâkis, maalen aynı olan hukuk kaidelerinin bu farklı sistematik tasnifi yalnız şeklî bakımdan, fakat metodolojik (usulî) bakımdan büyük bir önemi haizdir. Zira kanuni umumi kısım hukuki metod itibarile hukukun umumi mefhumlardan istidlâl olunması gibi büyük bir tehlike doğurur. Her hangi bir husus hukuki muamelenin nazarî tarifine irca edilebilince, hukuki işlemelere ait umumi perensiplerin buna tatbikı gerekeceği sanılır. Buna mukabil, medeni kanunumuzun başlangıç kısmında 5. maddeye dayanan kıyas usulü, teleolojik (gaî) bir takdire, yani dar ifade edilmiş olan bir hukuk kaidesini geniş tatbik etmenin maksada uygun olup olmadığı meselesini tetkika icbar eder.

Beşinci kısımda medeni kanunda genel kısım meselesinin doğmatik hukuk ilmi bakımından durumu incelenmiştir. Müellif bu münasebetle Pandektçilmi ve Alman Medeni Kanunundaki umumi kısım sistemini tenkit etmiştir. Bu tenkitleri şu suretle kısaltma mümkündür: bahis mevzuu umumi kısım bir taraftan çeşitli hususilikle mahmuldür, öbür yandan ise genel sayılması gerekenin ancak keyfî seçilmiş bir parçasını ihtiva eder. *a)* Çeşitli hususilikle mahmuldü, çünkü: şahsın hukuku teşekkülü pandekt hukuk sisteminde kaybolmakta ve aile hukukuna geçmediği nisbette genel kısma intikal etmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan, ayni hakların genel kısımlara derci hususunda da vaziyet buna benzer. *b)* Genel sayılması gereken keyfîseçilmiştir.: Borçlar hukukunun umumi prensiplerinden mühim bir kısmı sistematik bakımdan genel kısma tthal olunmalıdır. Bundan başka, mutad genel kısım, hukuki eylemler çevresi içinde yalnız sırf hukuki işlemeleri ve irade beyanlarını tek cepheli olarak belirtmektedir. Halbuki caiz olmıyan tavır ve hareket, en geniş mânasında gerek haksız fiil, gerek borca aykırılık, diğerlerine müsavi derecede genel hir tezahürdür. Nihayet sebepsiz iktisabın borçlar hukukunun özel kısmı souunda eski Roma hukuku köşesinde bağıt benzerleri arasında gizli kalması adeta mantıksız görülmüştür.

Altıncı ve son kısım genel kısmın hukuk tedrisatındaki rolü incelenmiştir. Almanyada son yıllarda genel kısmın, öğrenciye hukuku sevdirmemeğe ve onu amelî görüşlü olmıyan bir nazariyatçı yapmağa müsait olduğu gerekçesile kaldırıldığına işaret eden Profesör, şunu beyan etmektedir: talebeye hukukku sevdirmiyen mevzu veya matyerden ziyade yanlığş tedris usulüdür. Diğer taraftan, hukukun ana kavramları ve yüce perensiplerini hemen öğrenmek ihtiyacını müptedi kendiliğinden duyar. Ancak böyle bir müptedi tedriasatı ilgi uyandırması ve yetiştirici bir tesir yapması için umumi nazariyelerin renksiz, mücerret (soyut) bir şekilde değil, fakat «günlük hayatın hukuk ilmi» yardımı ile canlandırılması şarttır.

Sayın müellif, umumi ana mefhumları ve nazariyeleri bir giriş veya başlangıçta forme etmek imkânına hukuk tedrisatına vermiş olduğunu bildirerek sözlerine son vermektedir.

OSMAN TALUY: ***Orman Hükümleri, Zonkuldak 1944 sahife, 225 kuruş***

Orman kanunu, tatbik alanının genişliği, ortaya koyduğu meselelerin çeşitliği, karşı karşıya koyduğu menfaatlerin mahiyeti bakımından mevzuatımız içinde ayrı ve çok önemli bir yer tutar. Cumhuriyetin orman dâvasının bir ifade ve teyidi olan bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten beri bir iki defa değiştirilmis, başta Fahretdin Karaoğlan'ın değerli kitap ve incelemeleri olduğu halde bir kaç tetkik yazısının da konusunu teşkil etmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği yarda yanılan bu yyımlardan sonra bu konu üzerinde yapılmış herhangi bir yayımı hatırlamiyoruz. Halbuki ozamandanberi kanun bilhassa Yüksek Yargıtayın çok önemli ictihatlarile bir çok bakımdan aydınlanmış, ilk alışma devresi yerini mahkemeler tatbikaatı; ilgili resmî makamların tamim ve geleneklerile atlatılmış bulunmaktadır İstanbul Millî korunma C.Savcı muavinlerinden **OSMAN TALUY** un (Orman hükümleri) adlı kitabı bu alanda hissedilen boşluluğu doldurmak itibarile kaleme alınmış bulunmaktadır.

Kitap başlıca iki bölümden mürekkeptir.

Birinci bölüm: Daha ziyade nazari ve sistematik bilgilere ayrılmış olan bu kısımda müellif şu konuları gözden geçirmiştir: ormanların hayat önemi ve ormanlarımız; ormanlarımızın işletilmesi; orman mevzuatının kısa bir tarihçesi; yeni orman kanunumuzun hususiyetleri; orman kanunu ile ilgili kanunlar ve bunlar arasındaki münasebetler; orman kanununa göre ormanların tarifi ve taksimi; orman kanununda yazılı suçlar ve bu suçların hukuki mahiyeti; orman suçlarının takibi ve orman ceza dâvalarını görecek mahkeme; ormana

327

müteallik tazminat dâvaları; orman ceza ve hukuk dâvalarının temyizi ve bu dâvaları orman idaresi namına takip edecek kimseler; orman kanununda yazılı suçları cezalar; orman kanununa giren suçlarda dâva ceza müruru zamanı; ormana müteallik tazminat dâvalarında müruru zaman.

İkinci bölüm,Daha ziyade müsbet hukukunifadesi olan kanunve nizamnamelere ait metinlere ayrılmıştır. Bu kısımda şu metinler meucuttur: orman lâyıhası muvakkat encümeni mazbatası; orman kanunu (Yüksek Yargıtay kararları ve bazı notlar ile haşiyeli); orman kanununa ek kanun; orman nizamnamesi; 2/6/1937 tarih ve 2 /6738 sayılı kararname ile kabul edilen orman nizamnamesineek nizamname; orman işletme talimatnamesi; orman işletme talimatnamesine ek madde; orman umum müdürlüğü teşkilât kanunu; orman umum müdürlüğü teşkilât kanunuda bazı değişiklikler yapılması hakkında kanun, orman umum müdürlüğü teşkilât kanunu ile orman mektebi teşkilât ve mu allimleri hakkına kanun ile orman korudeğişiklikler yapılmasına dair kanun;orman umumümüdürlüğü teş kilâtına; ek kanun: orman umum müdürlüğü memurlarının göreceği işlere dair nizamname; orman korumateşkilâtı kanunu; orman koruma kıtalarının vazifelerine ve orman teşkilâtile münasebetlerine dair nizamname; amenajman ve teşcir işlerinde müstahdem memurini fenniyeye verilecek yevmiyeler hakkında kanun; zamanı mesai haricinde çalışan bazı orman memurlarına ücret itası hakkında kanun.

Üçüncü bölümde yabani ağaçların aşlanması hakkında kanun; zeytinciliğinıslahı ve yabanilerinin aşılanması hakkında kanun;Türk ceza Kanunundan maddeler ve bibliy oğrafyaya ayrılmıştır.

ALİ KARACA: *İzahlı İcra ve İflâs Kanunu*. Ankara 1945, Sh. 397; fiyatı 350 kuruş.

Ankara salâhiyetli icra yargıçlarından Ali Karaca İcra ve iflâs kanunu ile harç tarifesi kanunu Avukatlık ücret tarifesini, kamutay Yaigıtay Danıştay kararları ve Adliye Bakanlığı tarafından yapılan genelglerle birlikte temiz bir kapak vegüzel bir baskı ile yayınlamıştır. Kitap sahibi kıtabıçıkarıken güttüğü amacı şu suretle anlatmaktadır: «Son yıllarda bazı meslektaşlar kendi alanlarında tatbikettikleri kanunları izahlı; haşiyeli olarak bastırdılar. Bu çalışmaların hemen hepsi; ciddı surette duyulan bir ihtiyacı karşılamış olacaklarkı; rağbet gördü. Bende icra ve iflâs hukuku sahasında bu yönden eksiklik gördüğümden; yalnız adli kanunlar bakımından değil, diğer bir çok hususi kanunlar bakımından hukukun infaz sahasında

ana kanun sayılması icap eden icra ve iflâs kanunu büyük kaza organlarımızın ictihatları ve ilgili hususi kanun maddeleri ve bazı iktibas ve notlarla birlikte, güç basım yüküne katlanarak, bastırmış bulunuyorum.

Kitap sahibi kitabı nasıl hazırladığını da şöyle anlatmakiadır: «Kitabın hazırlanmasında kanunun doğru ve otabtik metninden, Adliye bakanlığı tamim koleksiyonlarından, Ankara icra tetkik mercine gelmiş olan yargıtay kararlarından ve bir çok arkadaşların yardımlarından, diğer hususi kanun metinlerinden, makalelerden faydalandım. Ayrıca Yargıtay yüksek icra ve iflâs dairesinin pek sayın başkanı Bay Abdullah Aytemiz'in (takip hukuku adlı) eserindeki çok entersan kararlarından bir miktarını, engin müsaadelerine güvenerek, nakletmek suretile kitabımı zenginleştirdim.»

Kitabın sonuna aramayı kolaylaştıran alfabetik bir fihrist ilâve edilmiştir.

A. HAYDAR KÖYMEN: ***NAFAKA, 157 sayife, İstanbul Marifet Basım evi*** 1945.

Üsküdar icra memuru bay A. Haydar Köymen, tatbikatta bir çok karışık meseleler ihdas eden nafaka konusu hakkında bir kitap yayınlamış bulunuyor. Kitabın Önsözünde, güdülen amaç şu suretle anlatılmıştır: «Bir taraftan nafaka ile ilgili bahisleri bir araya toplayıp, derlemek, diğer taraftan bu husustaki Yüksek Yargıtay'ın müesses karar ve içtihatlarını; tefsir,kararname,tebilg ve tamimleri hâdiselere göre tasnif ve tarih sıraları itibarile tertip etmek suretile alâkadarlara bir kolaylık teminine vasıta olmaktan ibarettir..» Kitapta nafaka ile ilgili ikametgâh, ehliyet, nişanlanma evlemenin sıhhat, butlan ve zevali... gibi bahisler de yer almıştır.

Kitabın içindekilere gelince: En başta nafaka bahsini hulâsa eden bir şema vardır. Bundan sonra Yargıtay kararlarını hulâsa eden bir fihrist gelmektedir. Birinci bölüm, sıra numarası takip eden Yargıtay kararları ile tefsir ve kararnameler tamim ve tebliğlere ayrılmıştır.

İkinci bölümde kitabın konusunu teşkil eden hâdiseler tasnif ve mahkeme ve icrada geçirdiği safhalar gösterilmiş ve her hâdiseye taallûk eden Yargıtay kararlarının kitapta aldığı sıra no. su gösterilmiştir. En son kararlar ayrı bir bahiste taplanmıştır.

HUKUK DÜNYASI (sayı 3, aralık 1944)

İstanbulda çıkan bu değerli hukuk derğisinin üçüncü sayısı da dolğun münderecatla yayımlanmış bulunuyor.

324

İstanbul Hukuk Fakültesi medeni hukuk profesörü Dr.Hıfzı Veldet tarafından yazılan baş yazı (Türkçeleştirmede prensip meselesi ve hukuk terimleri) başlığını taşıyor. Dilde kendimize dönüş hareketine yıllardan beri güzel ve başarılı öz türkçe terimler teklif edecek kuvvet vermiş olan bulunan sayın profesör, dilimizi millileştirme cereyanının hukuk diline de yayılmasını hararetle selamladıktan sonra, dilimizdeki parazitlerin nasıl ayıklanacağı meselesinde bir prensip araştırmaktadır. Profesöre göre bu işte üç yol tutulabilir: a) atılan parazitin boşluğunu başka cinsten yabancı bir kabukla kapatmak; b) bunu, kütüğün yapısına uygun oluk olmadığı araştırılmıyan suni bir kabukla örtmeğe ve onu kütüğe kaynaştırmağa uğraşmak; c) kütük kabuğunun derinliğine kadar işlemiş olan ve çıkarılmasında faydadan çok zarar bulunan bu gibi parazitlere şimdilik tahammül etmek. Profesör bu üçüncü yolun taraflısı olduğunu söyledikten sonra Anayasadaki kelimeleri dilimize yerleşmiş, dilimizin kaidelerine göre üretilmiş, veya halk dilinden alınmış olmaları itibarile beğendiğini,yalnız şahsen yargıç kelimesinde üzüldüğünü, bildirdikten sonra öteki ana kanunlarımızda yapılacak türkçeleştirmenin yine kanun dilini halk diline yaklaştırmak prensibinden hareket edilmesini dilemektedir.

ORD. PROF. ŞEVKET M. BİLGİŞİN (Sinama filimleri üzerindeki hakları) adlı yazılarında henuz millî veya milletler arası müsbet hukuk alanında umumiyetle bir hal şekli bulamamış olan bir meseleyi canlı bir şekilde izah etmektedirler. Sayın profesör, bir eserin sinema filmine alınması bakımından eser sahibinin telif hakkı ile teşhir edilmek üzere meydana getirilen bir filim üzerindeki hakların başka başka mahiyet arzetiklerini, bunlarin ayrı ayrı incelenmesine işaret etmektedir.Bir eserin sinema filimlerine alınmasını telif hakkının neticeleri arasında göstermek bugünkü kanunlarımız bakımından doğru olur. Bir sinema filmin üzerindeki telif hakkının kime ait olacağı meselesinde filim meydana getirilmesinde işbirliği eden senarist (senaryoyu yazan), rejisör, artist,bestekâr, filim sahibi (editeur — producteur) nin haklarının neler olabileceğini izah eylemektedirler.

ORD. PROF. M. REŞİT BELGESAY, Ecnebilerin dâva hakkı başlıklı yazıda ikinci dünya savaşının ortaya koyduğu pek önemli meselelerden diplomatik ve ekonomik münasebetlerin kesilmesinden doğan durumu,daha doğrusu bu durumun ecnebilerin dâva hakkına te sirini incelemektedir.Sayın profesör bu yazısında«mahkemeler politik organ olmamaları itibarile,ancak müsbet bir kanun yahut kanun şeklinde tanzim ve usulen neşir ve ilân edilen muahede hükümlerine is-

tinat edebilirler. Devletler umumi hukukuna istinatla politik mahiyeti haiz bir karar veremezler.» dedikten sonra devletler hukuku esaslarını kısaca gözden geçiriyor ve «ekonomik münasebetler kesilmiş devlet tebaaına karşı bir gayrimenkulü fuzul işgal etmesi veya kira mukavelesine riayet etmesi, veya mal sahibinin mesken ihtiyacı sebebi ile tahliye dâvası açabileceği tabiidir» neticesine varıyor. Nihayet ekonomik ve politik münasebetleri kesildiği devletler tebaasına karşı değil de; bu devletlerin ülkelerinde oturanlara karşı dâva açılması halinde tebligat meselesini incelemektedirler.

AVUKAT A. ŞEVKET ERGÜN (hukuk ve ceza işlerinde nasıl çalışmalıyız?) Başlıklı yazısında işlerin süratle ve intizamla görülmesi için tecrübelerine ve hatıralarına dayanan düşünceler serdetmektedir.

DOÇ. DR. S. DOMEZER (Ahlâk ve adaba aykırı olan ve aile nizamına taallûk eden fiillerin teziyesinde eski ve yeni temayüller) başlıklı yazısında, ele aldığı konuyu tarih içinde ve zamanımıza kadar açık bir görüşle takip etmektedir. Bundan sonra sırasile şu yazıları buluyaruz:

BEDİİ KARAORMAN (İngiliz hukukunda poliçe; emre muharrer senet, veya çek vasıtasile yapılan tediyeler), Sabir erman(ceza kanunumuzdaki son değişiklik), P. Calamandrei (çev. İ. işmen) den Hâkimlere methiye,Şarkın ve Garbın tanınmış hukukçuları, aktüalite; kitap tahlilleri, Bibliyografya,içtihatlar.

İSTANBUL HUKUK FAKÜLTESİ MECMUASI Cilt X, sayı 1—2.440 sahife, 2 lira.

İstanbul hukuk fakültesinin çok değerli mecmuası, sabırsızlıkla beklenen bilgin bir dosta benziyor. Muhtevasının zenginliği altı ayda bir çıkmasını mazur gösteren çok sevimli bir dost.. Hele mahkeme içtihatlarının tenkit ve tahliline ayrılan kısım gerçekten tam bir başarıdır denebilir. Mahkeme içitihatlarından uzak ve onlardan müstağni, yalnız nazarî daha doğrusu hayalî bir hukuk ilmi olamayacağını kanunlarımızın, hukuk düşünüşümüzen örneklik eden memleketlerdeki tedrisat veya yımlar açıkça isbat etmiştir. İstanbul hukuk fakültesi dergisinin bir kaç sayıdan beri gerçekten büyük bir istifadeyle okunan bu yeni bölümüüü candan tebrik ederiz.

Derginin içindekilere gelince: yalnız bağlıklarını sıralamak bile bu hususta bir fikir vermeğe kâfidır: *Etütler:* Ord. Prof. Dr. Chares Crozat: Dante Alghieri'nin Devlet nazariyesi; — Doçent Dr. R. G. O-

kandan: Çinde devlet ve devletle teorok görüşler; — Doçent Dr. Rsarıza: Teşri organının faaliyetinden dolayı devletin malî mesuliyeti; — Asistan V. Versan: Britianya müşterek ülkesi milletleri — Doçent Dr. Sulhi Dönmezer: «Tehlikeli hal» meslesi. — Asis. Zahit imre: usulsuz vedia akdi; — Doç. Dr. Türkân Rado: Roma hukukunda cebrî icra usullerini tekâmül usulleri; — Prof. Dr. Z. F. Fındıkoğlu: Eski romada ahlâkî fikirlerin tekamülü. Ord. Prof. Dr. Gboeme (alman miras hukukundan resmî vaziyetname. meslesine mütedair yeni hükümler (tercüme eden: Asistan Dr. Orhan M. Çağıl) G. Brosset: Muinden mahrumiyet (tercüme den Docent Dr. Ferit Hakkı Saymen) — Kronik: I — Teşrirî çalışmalar ve mevzuatımız (Doçent Dr. Rg. Okandan); II — Mahkeme içtihadları (Doçent D. R gıp Sarıca — Doçent Dr. Sulhi Dönmezer — Ord Prof. Ebul' üla Mardin — Ord. Prof. S.Samı Onar—prof. A . Kemal Yörük — Ord. Prof. A. S: Gönensay).

Istanbul Barosu Mecmuası (Sayı 12, Aralık 1944.)

Her ay muntazaman yayımlanan bu faydalı derginin son sayısında şu yazıları buluyoruz: Avukat Ahmet Refik Gorbon: Yüksek Temyiz mahkemesi birinci reisinin nutkundan ilhamlar, düşünceler. — Prof. Dr. Fındıkoğlu: Yakın akraba arasında evlenme yasağının Psiko sosyoljsi. Avukat Muzaffer Güral: Cezanın tecili, manevi tazminatın teminine talok olunabilirmi? - İstanbul Üniv. Medeni hukuk asistanı Volf Çernis: Ticaret kanunumuzun ticarî defterler hakkındaki hükümlerine toplu bir bakış —Avukat Yakım Bahar: Sigorta değeri — Adlî ve idarî kararlar.

Siyasi İlimler Mecmuası (Kasım 1944, sayı 164).

Her ay seçkin yazalarla mutazaman yayımlanan bu derginin kasım 1944 sayısında şu yazılar vardır: Mecmua: Atatürk'ün altıncı ölüm yılına girerken — Nuri Eren: Dumberton Oaks konferansı; — Dr. Cemil Halit Bengü:Devletin içtimai mesuliyeti meselesi;) günün meselesi olunak istidadını taşıyan bir konuyu inceleyen bu yazıda şu noktalara temas edilmiştir: devletin, devletlerarası memuriyeti içtimai bir mesuliyet olabilir mi! devletin, devletlerarası cemiyetin emniyetin emniyet ve birisi için arzettiği teklife; devletlerarası içtimaî müdafaa nasıl yapılmalıdır;—John Southerland: İşsizliği önlemek çareleri;—Dr. Celâl Ertuğ: Zührevi hastalıklar ve harp;—Burhan Belge: Amerikada cumhur reisi seçimi, Rusvelit'in yeniden seçilmesi; S. Cplume: Britanyanın içtimai yardım hizmetleri;—H. R. Ertuğ: Bibliyografya.

Siyasî İlimler Mecmuası (Aralık 1944, sayı 165)

Hasan Refik Ertuğ: Sulama kooperatifleri; Hasan Refik Ertuğ: Basım ve Yayım meselelerinin tetkikı; M. F.: Beveridge pilanı gerçekleşme yolunda; Dr. Cemil Halit Bengü: Devletin içtimai mesuliyeti meselesi; (geçen sayıdan devam eden bu yazıda, devletin devletlerarası içtimaî mesuliyetinin dayabileceği esas; devletin devletlerarası içtimaî mesuliyetinin gerçekleşme vasıtaları, devletlerarası emniyet tetbirleri meseleri incelenmiştir. Yazı şu fikirle sonu vermektir: devletlerarası cemiyetin içinde bulunduğu yeni boğuşmanın sonunda bütün insaniyetin daimi ideali ve en derin ve köklü ihtiyacı olan sürekli emniyeti ve barış, ancak devletlerarası umumî bir müeyyide sisteminin kürsüsü ve bu müeyyide sistemi vasıtasile,devletler hakkında devletler arası içtimaî müdafaa veya emniyet tetbirleri tatbik suretile temin edilebilecektir.)—Süreyya Ergün: Bergamada turizm tetkikleri;—Burhan Belge: Bu ayın ö-nemli meselelerine bir bakış; — M. F.: Birinci Türk kooperatifçilik kongresi; – F. R. Unat: Türk coğrafya kurumu ve mesie toplantıları;— Hasan Refik Ertuğ: Emil yahut Terbiyeye dair; — Siyasal Bilgiler okulunun 88. yıldönümü tören tafsilâtı ve söylevleri.

Siyası İlimler Mecmuası (Ocak 1945 sayı 166)

Hasan Refik Ertuğ: Basım ve Yayım Meselelerinin tetkikı; — Vedat Bayru: İçtimai sigortalar üzerinde bir tetkik; – Louis H. Pink: Milletler – arası teşkilâtlanmaya dogru; — Henry Wolff: Üçüncü bir cihan harbi mi — Burhan Belge: Almanya ve Japonya bakımından bu harbin sonu, Çabuklaşan harp hareketleri karşısında. — M. F. Birinci Türk kooperatifçilik kongresi: — Burhan Belge: Harp ve İnsan — Hasan Refik Ertuğ: Büyük teşebbüs yemişlerini veriyor.

333

725

Yükselmelerine halen kazai ve inzibati engel olmıyan Muavin, Yargıç ve Savcılarla Yargıç sınıfından sayılanların Haziran 945 sonuna kadar yükselme sürelerini bitirenlerin sicil sıra sayısı itibarile isimlerini gösterir liste Yargıçlar Kanununun 29 uncu maddesi gereğince her meslek sınıfları için ayrı ayrı hazırlanarak aşağıda gösterilmiştir.

Kendilerini yükselmeğe lâyık gördükleri halde bu listede isimlerini bulamıyanlar adı geçen maddenin ikinci fıkrası gereğince yayım gününden itibaren bir ay içinde iki sayılı ayırma meclisine yazılı olarak itiraz edebilirler.

Yargıçlık Sınıfı

Dördüncü Derecede Yargıçlık Sınıfına ait Liste

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	329	İbrahim Etem Ertem	Tekirdağı Yargıcı
2	392	Ata Bilgili	Amasya Ağırceza Başkanı
3	508	Nail Töre	Kocaeli Yargıcı
4	697	Esirettin Akşit	Giresun Hukuk Yargıcı
5	836	Hakkı Ergüvenç	Afyon Hukuk Yargıcı
6	937	Emin Gürçay	Tokat Ceza Yargıcı
7	1084	Reşit Maykut	İstanbul Asliye Ceza Yargıcı
8	1129	Kâzım Tokmak	Burdur Yargıcı
9	1746	Ramiz Alpaydın	Diyarbakır Yargıcı
10	1773	Yahya Güvendi	Trabzon Asliye Hukuk Yargıcı
11	1876	Etem Sandıkçıoğlu	Bursa Ağırceza Başkanı
12	1967	Zeki Çangır	Kırklareli Yargıcı
13	2939	Emin Aygen	Bergama Yargıcı
14	3142	Abdülkadir Beker	Edirne Ceza Yargıcı
15	3931	Yümnü Altınel	Çanakkale Ceza Yargıcı

5 inci Derece Yargıçlık Sınıfına ait Liste

1	640	Fazıl Kök	Şebinkarahisar Yargıcı
2	1171	Kemal Göğüş	Birinci Sınıf Adliye Müfettiş
3	1249	Mansur İçel	Kastamonu Hukuk Yargıcı
4	1422	Hamdi Doğu	İzmir Millî Korunma Yargıç Üyesi
5	1672	Enver Ünal	İzmir Millî Korunma Yargıç Üyesi

339

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
6	1705	Zeynelabidin Varan	Giresun Ağırceza Başkanı
7	1839	Muhittin Ülkü	Nevşehir Yargıcı
8	1869	Necmettin Başaran	Muğla Ceza Yargıcı
9	2032	Sedat Başer	Tunceli Ceza Yargıcı
10	3223	Mazhar Tüzel	Birinci Sınıf Adliye Müfettişi
11	3625	Mustafa Tüzün	Birinci Sınıf Adliye Müfettişi

6 ıncı Derece Yargıçlık Sınıfına ait Liste

1	213	Kemal Sorguç	Kars Ağırceza Başkanı
2	259	Avni Benli	Ankara Yargıcı
3	520	Şevki Egemen	Aksaray Hukkuk Yargıcı
4	1033	Hamdi Uğurlu	Edirne Hukuk Yargıcı
5	1466	Ziya Görgün	Tekirdağı Ceza Yargıcı
6	1789	Münip Bayraktar	Bandırma Yargıcı
7	1812	Ali Pekdemir	Şebinkarahisar Hukuk Yargıcı
8	1917	Ahmet Gümüş	Boyabat Hukuk Yargıcı
9	2254	Nuri Erenler	Sinop Yargıcı
10	2260	Hilmi Enercan	Kürreinühas Yargıcı
11	2774	Sami Atayer	Bayındır Hukuk Yargıcı
12	2922	Tevfik Çelikel	Bafra Ceza Yargıcı
13	2924	Şemsettin Bakkaloğlu	Bursa İcra Yargıcı
14	3153	Bahattin Tüzel	Uluborlu Yargıcı
15	3287	Niyazi Akay	Elâzığ Ağırceza Başkanı
16	3289	Emin Tüzel	Giresun Yargıcı
17	3329	Hilmi Uğur	Bitlis Yargıcı
18	3728	Nurettin Sirer	İstanbul Asliye Ceza Yargıcı
19	4628	Salih Tumay	İkinci Sınıf Adliye Müfettişi
20	4961	Nezihi Kumral	İkinci sınıf Adliye Müfettişi
21	5021	Nuri Pekin	Kütahya Ceza Yargıcı
22	5202	Osman Yeten	İstanbul Ticaret Mahkemesi Başkanı

7 inci Derece Yargıçlık Sınıfına ait Liste

1	250	Bahri Öktem	İsparta Ağırceza Üyesi
2	336	Şerif Kırkağaç	Antalya Üyesi
3	693	Sabit Yöney	Hekimhan Yargıcı
4	742	İhsan Sargut	Çankırı Üyesi
5	771	Sabri Sezer	Çatalca Hukuk Yargıcı
6	831	Talât Özberk	Sürmene Hukuk Yargıcı
7	1266	Veli Alp	İsparta Üyesi
8	1696	Hüseyin Güngör	Elmalı Hukuk Yargıcı
9	1738	Kâmil Ergin	Çorum Ceza Yargıcı
10	2275	Hamdi Aracı	Ezine Yargıcı
11	2801	Ziya Erol	Erzincan Sulh Yargıcı
12	3127	Tevfik Demircioğlu	Trabzon Üyesi
13	3219	Hüseyin Karacaoğlu	Adapazarı Üyesi
14	3533	Sadık Şimşek	Çankırı Ceza Yargıcı
15	3716	Şerif Dikbaş	İstanbul icra Muavin Yargıcı
16	3997	Hakkı Tezdil	Bilecik Sulh Yargıcı

276

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
17	4127	Hüsnü Lostar	Ankara Kadastro Yargıcı
18	4158	Avni Şener	İstanbul Sulh Yargıcı
19	4936	Burhaneddin Gültepe	İzmir Sulh Yargıcı
20	4988	Cemal Tümer	Kastamonu sulh Yargıcı
21	5195	İzzet Aker	İstanbul Sulh Yargıcı
22	5229	Veysi Sezer	İnegöl Ceza Yargıcı
23	5250	Abdülhalim Süner	Amasya Ceza Yargıcı
24	5266	Ferruh Adalı	Ankara Asliye Ceza Yargıcı
25	5297	Nasrettin Bilgin	İstanbul Ağırceza Üyesi
26	5391	Feyzi Artukoğlu	Ergani Osmaniye Yargıcı
27	5640	Necmettin Özenli	Ceyhan Hukuk Yargıcı
28	5644	Saim Bisalman	Hayrebolu Yargıcı
29	5708	Naci Tözün	Taşköprü Ceza Yargıcı
30	5952	Rıza Fıkırkoca	Yozgat Ağırceza Başkanı
31	5968	Cemâl Turgut Poyrazoğlu	Ankara Sulh Yargıcı

8 nci Derece Yargıçlık Sınıfına ait Liste

1	188	Kemalettin Akşit	Emirdağı Hukuk Yargıcı
2	307	Hulûsi Oğuz	Pazar Ceza Yargıcı
3	462	Naci Bıyıklı	Ceyhan Ceza Yargıcı
4	576	Fethullah Şerbetçi	Ulukışla Yargıcı
5	859	Nafiz Karabudak	Aydın Ağırceza Üyesi
6	953	Hâmit Güven	Sivas Üyesi
7	1222	Sadrettin Öztürk	Sivas Üyesi
8	1315	Naci Aksoy	Denizli Ceza Yargıcı
9	1445	Hulûsi Özkaya	Elâzığ Üyesi
10	1852	Ziyaettin Öğütçü	Gelibolu Ceza Yargıcı
11	3511	Fevzi Balkır	Koceli Sulh Yargıcı
12	4105	Rıza Özbilgin	Malatya Üyesi
13	4437	Osman Selçuk	Ankara Sulh Yargıcı
14	5013	Kâmil Özüaydın	Çiçekdağı Yargıcı
15	5014	Şevket Tüzel	Yaylâk Sulh Yargıcı
16	5557	Ferit Menteş	Bursa Ağırceza Üyesi
17	5714	Mehmet İlhan	Yozgat Üyesi
18	5716	Faik Barbarosoğlu	Kuşadası Hukuk Yargıcı
19	5727	Sami Orhon	Samsun Sulh Yargıcı
20	5773	Süreyya Soysal	Malatya Ağırceza Üyesi
21	5802	Asaf Günaç	Kayseri Sulh Yargıcı
22	6003	Zeki Barlas	İstanbul Sulh Yargıcı
23	6208	Zühtü Özalp	Tokat Üyesi
24	6286	Bahaettin Aydınol	İstanbul Sulh Yargıcı
25	6310	Cevdet Özden	Ankara Sulh Yargıcı
26	6317	Ahmet Cizrelioğlu	Konya Yargıcı
27	6356	Nuri Özpay	Biga Ceza Yargıcı
28	6359	Mürşit İlker	Gerede Ceza Yargıcı
29	6376	Sabiha Taşçıoğlu	Yargıtay Raportörü

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
30	6384	Çetin Ardalı	Kütahya Üyesi
31	6390	Şahabettin Tol	Silifke Hukuk Yargıcı
32	6420	Sırrı Kalayoğlu	Burdur Sulh Yargıcı
33	6422	Rıfat Çidem	Şavşat Yargıcı
34	6430	Fehmi Bingöllü	Sivas Sulh Yargıcı
35	6434	Abdullah Üner	Ankara Sulh Yargıcı
36	6435	Ratıp Seliçi	İstanbul Sulh Yargıcı
37	6457	İzzettin Adoran	Nevşehir Ceza Yargıcı
38	6466	Hadi Gürün	Tavşanlı Yargıcı
39	6467	Seyfettin Yamaç	Urfa Üyesi
40	6478	Cemil Tolunay	Kırklareli Hukuk Yargıcı
41	6491	Kâmil Boran	İstanbul Sorgu Yargıcı
42	6631	Cemil Bengü	Ankara Yargıç Muavini
43	7153	Fevzi Alperen	İstanbul Sulh Yargıcı
44	8059	Hakkı Uma	Ankara Yargıç Muavini
45	8157	Necip Bilge	Ankara Yargıç Muavini

9 uncu derece yargıçlık sınıfına ait liste

1	2790	Bahaettin Özduran	Bandırma Sorgu yargıcı
2	4445	Kâmil Oyman	İnegöl Sorgu yargıcı
3	4447	Selâhattin Bozacıoğlu	Ünye Sorgu yargıcı
4	4471	Kemâl Özgün	Akşehir Sorgu yargıcı
5	4492	İhsan Orhon	Lüleburgaz Sorgu yargıcı
6	4855	Sami Can	Eşme sorgu yargıcı
7	5035	Ali Altuntaş	Ödemiş Ağırceza üyesi
8	5056	Nazif Kula	Bodrum sorgu yargıcı
9	5280	Hakkı Bilen	Salihli sorgu yargıcı
10	5281	Abdurahman Özkan	Muş sorgu yargıcı
11	5336	Şekip Undurucu	Cebelibereket sorgu yargıcı
12	5536	Memduh Çidal	Ordu sorgu yargıcı
13	5619	Faruk Orhun	Çerkeş sorgu yargıcı
14	5633	Ali Doğan Dündar	Mecitözü sorgu yargıcı
15	5982	Ömer Kemerli	İstanbul sorgu yargıcı
16	6210	Bahattin Yüce	Çatalca sorgu yargıcı
17	6316	Agâh Nas	Devrek hukuk yargıcı
18	6773	Galip Yücel	Kırıkkale yargıcı
19	6798	Emine Yürük	Trabzon sulh yargıcı
20	6891	Nuriye Akçakanat	Karaman ceza yargıcı
21	6917	Müslim Gökgöl	Ankara sorgu yargıcı
22	6955	Ural İdil	Tefenni hukuk yargıcı
23	6972	Saadet Akın	İstanbul sulh yargıcı
24	6972	Sabiha Asal	Ankara yargıcı
25	6978	Semahat Arsun	İstanbul sulh yargıcı
26	6979	Liyuza Bilekser	Erzincan sulh yargıcı
27	6982	Edibe bağana	İstanbul sulh yargıcı

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
28	6983	Cemile yarman	Tekirdağı sulh yargıcı
29	6984	Melâhat Bibioğlu	Aydın sulh yargıcı
30	6989	Enver Özlü	Kelkit yargıcı
31	7004	Berire Beydeş	İstanbul sulh yargıcı
32	7028	Saime Bulak	Balıkesir ağırceza üyesi
33	7056	Nizami Karagözoğlu	Osmaneli sulh yargıcı
34	7088	Sinan Gürak	Bozdoğan sorgu yargıcı
35	7089	Derviş Kuntman	İstanbul icra muavin yargıcı
36	7099	Nedim Ergüven	İstanbul sulh yargıcı
37	7100	Şerafettin Bilgiç	Boğazlıyan ceza yargıcı
38	7129	Zühtü Cura	Balya yargıcı
39	7134	Ahmet Ülgen	Gerze yargıcı
40	7143	Cahit Alpay	Silivri yargıcı
41	7154	Galip Bilge	Seydişehir hukuk yargıcı
42	7156	Ferit Erel	Urfa hukuk yargıcı
43	7157	Sabri Tırpan	Mihalıççık yargıcı
44	7159	Hüseyin Tarhan	Kırklareli sorgu yargıcı
45	7160	Hamza Tuncel	Bucak yargıcı
46	7162	Hayri Mumcuoğlu	Akcaabat ceza yargıcı
47	7166	Kemal Sürmeli	Gördes yargıcı
48	7168	İsmail Ünlü	Fatsa hukuk yargıcı
49	7170	İrfan Özberk	Sarayköy yargıcı
50	7175	Kadir İzer	Trabzon ağırceza üyesi
51	7177	Memduh Öktem	Korkuteli hukuk yargıcı
52	7179	Muzaffer Akgün	Lüleburgaz yargıcı
53	7189	Nevres Tiryakioğlu	İstanbul ağırceza üyesi
54	7194	Rüştü Baykal	Artova sulh yargıcı
55	7197	Reşat Keskin	Akçakoca yargıcı
56	7209	Vasfi Göksu	Bulanık yargıcı
57	7211	Ziyaettin Dokumacı	Ankara sulh yargıcı
58	7221	Sabiha Türker	Maraş sulh yargıcı
59	7230	Nezih Çorgun	Uzunköprü ceza yargıcı
60	7281	Selâhattin Hakalan	Geyve ceza yargıcı
61	7282	Mustafa Dinekli	Konya Sulh Yargıcı
62	7285	Naci Gültekin	Bursa sulh yargıcı
63	7293	Nurettin Tolun	Kula Ceza Yargıcı
64	7297	Suphi Umut	İznik Sulh Yargıcı
65	7329	Nami Göksun	Bursa Sulh Yargıcı
66	7339	Celâlettin Celâsin	Gebze Sorgu Yargıcı
67	7343	Mehmet Şatoğlu	Ordu Sulh Yargıcı
68	7348	Fatma Özkan	Kütahya Sulh Yargıcı
69	7361	Faruk Uluğ	Antalya Sulh Yargıcı
70	7374	Mehmet Enginün	Uzun Köprü Sorgu Yargıcı
71	7386	İsmail Aygen	Kızılcahamam Ceza Yargıcı
72	7388	Nuri Ergün	Kütahya Sulh Yargıcı
73	7390	Ziya Kayaoğlu	Ağrı Hukuk Yargıcı
74	7396	Safi Tulum	Tire Ceza Yargıcı

379

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
75	7401	Şevket Türe	Suşehri Sorgu Yargıcı
76	7404	Tahsin Uysal	Bursa Sulh Yargıcı
77	7409	Kâzım Ökmen	Afyon Ağırceza Üyesi
78	7411	Nazif Ergüleç	İskenderun Sorgu Yargıcı
79	7414	Mahmut Çomak	Cihanbeyli Yargıcı
80	7428	Zeki Demirer	İskenderun Ceza Yagıcı
81	7425	Fehmi Alagöl	Karaisalı Yargıcı
82	7427	İhsan Menlik	Gündoğmuş Yargıcı
83	7430	Selâmi Yüksel	Çankırı Sulh Yargıcı
84	7431	Nezihi Orhonsoy	Mudurnu Ceza Yargıcı
85	7436	Lütfi Ömerbaş	Çerkeş Hukuk Yargıcı
86	7438	Cevat Ülkü	Çine yargıcı
87	7441	Osman Çetindal	Edremit Sorgu Yargıcı
88	7448	Emin Akyüz	Bor Ceza Yargıcı
89	7449	Ahmet Semiz	Babaeski Sorgu yargıcı
90	7450	Ahmet Gönen	Burdur Ceza Yargıcı
91	7454	Fuat Erdoğan	Ankara Sulh Yargıcı
92	7457	Hulûsi Özden	Sürmene Ceza Yargıcı
93	7460	İbrahim Vidinli	Ankara Sulh Yargıcı
94	7462	Nail Geveci	Torbalı Yargıcı
95	7463	Hüseyin Tavşancıl	Ankara Sulh Yargıcı
96	7482	Ata Germen	Zonguldak Sulh Yargıcı
97	7488	Hüseyin Özder	Meriç Sulh Yargıcı
98	7511	İbrahim Sorgun	Elmalı Ceza Yargıcı
99	7512	Altay Egesel	Ankara Millî Korunma Yargıcı
100	7528	Halil Altıntop	Burhaniye Hukuk Yargıcı
101	7530	Vehbi Aksoy	Kırıkhan Yargıcı
102	7535	Şefik Ayan	Mudanya Sorgu Yargıcı
103	7537	Hüseyin Baykara	Midyat Yargıcı
104	7569	Tevfik Temizer	Akşehir Ceza Yargıcı
105	7570	Muammer Akpınar	Çubuk Yargıcı
106	7578	Ömer Özben	Yıldızeli Yargıcı
107	7601	Rüştü Fırat	Çorlu Yargıcı
108	7607	Nuri Sangar	Bilecik Sorgu Yargıcı
109	7611	Müştak Ketizmen	Andırın Yargıcı
110	7620	Faik Özer	İzmit Sulh Yargıcı
111	8232	Besalet Demirsel	Van Ceza Yargıcı

10 uncu derece Yargıç muavinliği Sınıfına ait Liste

1	45	Edip Baran	Iliç Sorgu Yargıcı
2	446	Şevki Karadayı	Gürün Sorgu Yargıcı
3	594	Şefik Turhan	Kütahya Sorgu Yargıcı
	999	Nehri Yargıcı	Kozan Sorgu Yargıcı
5	1248	Murtaza Durgu	Maçka Sorgu Yargıcı
6	1451	Zülfikar Ural	Serik Sorgu Yargıcı

340

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
7	2841	Nazif Arıkan	İnebolu Sorgu Yargıcı
8	2950	Muhittin Arslan	Nevşehir Sorgu Yargıcı
9	3309	Halit Atalay	Mersin Sorgu Yargıcı
10	3378	Azmi Tuncay	Kandıra Sorgu Yargıcı
11	3437	Şevki Dumlu	Koyluhisar Sorgu Yargıcı
12	3529	Fahri Güveli	Vakfıkebir Sorgu Yargıcı
13	3588	Etem Gönenç	Bolu Sorgu Yargıcı
14	3677	İzzet Güvenir	Şarkışla sorgu Yargıcı
15	3872	Azmi Temel	Avanos Sorgu Yargıcı
16	3877	İlmi Atak	Malatya Sorgu Yargıcı
17	3881	Servet Kılıççı	Bafra Sorgu Yargıcı
18	4329	Salim Dinçer	İncesu Sorgu Yargıcı
19	4368	Şerafettin Bilgen	Osmancık Sorgu Yargıcı
20	4465	Haydar Erelmalı	Şereflikoçhisar sorgu Yargıcı
21	4888	Münir Omay	Bartın Sorgu Yargıcı
22	5612	Süleyman Türkyilmaz	Urla Sorgu Yargıcı
23	5690	Tevfik Öz	Afyon Sorgu Yargıcı
24	5720	Zühtü Kafalı	Dörtyol Sorgu Yargıcı
25	5749	Hulûsi Aydın	Niksar Sorgu Yargıcı
26	6023	Abdüssamet Erkol	Gemlik Sorgu Yargıcı
27	6216	Hikmet Pak	Kalecik Sorgu Yargıcı
28	6218	Rüştü Pekergin	Malkara Sorgu Yargıcı
29	7977	Şerafettin Benim	Kelkit Yargıç Muavini
30	8508	Mehmet Öngören	Alanya Yargıç Muavini

342

Savcılık Sınıfı

5 inci derece savcılık sınıfına ait liste

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	4139	Hayrettin Perk	Bursa C.Savcısı
2	4163	Saffet Ağabeyoğlu	Balıkesir C.Savcısı

6 ıncı derece savcılık sınıfına ait liste

1	3150	Ekrem Günay	Bergama C.Savcısı
2	4959	Asım Erkân	Yozgat C.Savcısı

7 inci derece savcılık sınıfına ait liste

1	4703	Şevket Algantürk	Şebinkarahisar C. Savcısı
2	5306	Mehmet Üstüner	Keskin C.Savcısı
3	5394	Cemâlettin Pekcan	Alanya C.Savcısı
4	5401	Halil Timoçin	Urfa C. Savcısı
5	5406	Fazlı Özlan	Salihli C.Savcısı
6	5436	Rıdvan Pınar	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
7	5450	Tahsin Özer	Pazar C.Savcısı
8	5559	Fehmi Doğan	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
9	5686	Celâlettin Kuralmen	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
10	5756	Fehmi Tüzman	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini

8 inci derece savcılık sınıfına ait liste

1	5705	Ferit Beşkardeş	Çankırı C.Savcı Muavini
2	6290	Hüseyin Baksı	Korkuteli C Savcısı
3	6296	Rıza Ünal	Nazilli C.Savcısı
4	6318	Ferruh Yoro	Ünye C.Savcısı
5	6334	Hasan Ersöz	Simav C. Savcısı
6	6374	Naci Benli	Ankara Millî Korunma Savcı Muavini
7	6375	Nail Topuz	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
8	6377	Ramiz Eren	Ankara C.Savcı Muavini
9	6382	Cevdet Sukas	Trabzon C.Savcı Muavini
10	6440	Mahir Özkurt	Polatlı C.Savcısı
11	6471	İbrahim Ergüven	Gümüşhane C.Savcısı
12	6475	Tevfik Özgen	Afyon C.Savcı Muavini
13	6661	Kadri Özin	Akhisar C.Savcısı
14	7574	Talip Güran	Eskişehir C.Savcı Muavini
15	7827	Hikmet Gündüz	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini

9 uncu derece savcılık sınıfına ait liste

1	6059	Cemâlettin Çopuroğlu	Bahçe C.Savcısı
2	6235	Necdet Tünay	Üsküdar C.Savcı Muavini

Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
3	6574	Hakkı Müftüoğlu	Çorlu C Savcısı
4	6606	Muhsin Sünnetçioğlu	İzmir C.Savcı Muavini
5	6625	Tahir Taşer	Yozgat C.Savcı Muavini
6	6630	Rıfkı Taner	Balya C.Savcısı
7	6672	Ziyaettin Oruçoğlu	Kayseri C Savcı Muavini
8	6990	Abdi Başar	Zara C.Savcısı
9	6994	Seyfullah Aygen	Kocaeli C.Savcı Muavini
10	6995	Kemâlettin Akansel	Orhangazi C Savcısı
11	6997	Süleyman Özsever	Tunceli C.Savcı Muavini
12	7003	Mehmet Yaycıoğlu	Ankara C.Savcı Muavini
13	7035	Abdullah Arkan	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
14	7104	Atıf Seyhun	Sungurlu C. Savcısı
15	7173	Ahmet Karabaş	Rize C.Savcı Muavini
16	7139	Baki Tekin	Sivas C.Savcı Muavini
17	7141	Cahit Uluğ	Samsun C.Savcı Muavini
18	7142	Cemâl Burdurlu	Çeşme C.Savcısı
19	7145	Dündar Başar	Ödemiş C Savcı Muavini
20	7146	Enver Ağar	Aydın C.Savcı Muavini
21	7148	Enver Karahan	Yenişehir C.Savcısı
22	7150	Fikret Davaz	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
23	7151	Fahri Cebeci	Konya Ereğlisi C.Savcısı
24	7152	Fazlı Ertekin	Fatsa C.Savcısı
25	7161	Halil Güral	Darende C.Savcısı
26	7163	Hüseyin Kaynak	Denizli C Savcı Muavini
27	7171	Lütfi Tezcan	Hatay C. Savcı Muavini
28	7176	Kemâl Demiroğlu	Kalecik C.Savcısı
29	7180	Kemâlettin Turan	Bilecik C.Savcı Muavini
30	7183	Fethi Arıemre	Ankara C.Savcı Muavini
31	7190	Necati Volkan	İstanbul C Savcı Muavini
32	7191	Osman Yazgan	Bozdoğan C Savcısı
33	7195	Ramî Ozan	Ayvalık C Savcısı
34	7196	Rebii Aktürk	Kaş C.Savcısı
35	7200	Seyfettin Goral	Orhaneli C.Savcısı
36	7202	Salih Aker	Sürmene C.Savcısı
37	7203	Selâhattin Kazancı	Alanya C. Savcı Muavini
38	7207	Şemi Ergün	Manisa C. Savcı Muavini
39	7216	Selman Yörük	Silivri C. Savcısı
40	7217	Emin Günoy	Safranbolu C. Savcısı
41	7226	Ziya Yücel	Çerkeş C. Savcısı
42	7233	Kemâl Akman	Saideli C. Savcısı
43	7271	Zekeriya Mengüç	Denizli C. Savcı Muavini
44	7294	Hüsnü Saydut	Amasya C. Savcı Muavini
45	7307	Fehmi Fırat	Adana C. Savcı Muavini
46	7351	Fethi Alpergin	Adapazarı C. Savcı Muavini
47	7362	Ziya İskenderoğlu	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
48	7376	Kâzım Günay	Menemen C. Savcısı
49	7382	İbrahim Erim	Elâzığ C. Savcı Muavini

Terfi Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
50	7384	Kâmuran Güralp	Adana C. Savcı Muavini
51	7385	Rafet Özdemir	Sındırgı C. Savcısı
52	7387	Rıdvan Akagün	Çorum C. Savcı Muavini
53	7389	Vasıf Kısmetli	Karaman C. Savcı Muavini
54	7391	Şinasi Akgönenç	Yalvaç C. Savcısı
55	7393	Mustafa Saygın	Diyarbakır C. Savcı Muavini
56	7395	İsmail Okay	Dinar C, Savcısı
57	7400	Basri Doğrul	Bozkır C. Savcısı
58	7402	Mustafa Öktülmüş	Giresun C. Savcı Muavini
59	7403	Esat Taluy	Ankara Millî Korunma Savcı Muavini
60	7406	Osman Talu	İstanbul Millî Korunma Savcı Muavini
61	7407	Murat Yangaçoğlu	Diyarbakır C, Savcı Muavini
62	7412	Mehmet Alaybayoğlu	Balıkesir. C. Savcı Muavini
63	7413	Ziya Diril	Burdur C. Savcı Muavini
64	7415	Kâzım Akdoğan	Ankara Millî Korunma Savcı Muavini
65	7417	Kâmil Okay	Ankara C. Savcı Muavini
66	7418	Hilmi Dura	Zonguldak Millî Korunma Savcı Mavini
67	7424	Ramiz Emre	Keskin C. Savcı Muavini
68	7426	Cevdet Menteş	Torbalı C. Savcısı
69	7428	İhsan Yücel	Zonguldak C. Savcı Muavini
70	7434	Reşat Tarhan	Buldan C. Savcısı
71	7437	Orhan Doğruder	Çine C. Savcısı
72	7439	Mesut Dolu	İstanbul C. Savcı Muavini
73	7446	Cevdet Ünel	Ceyhan C. Savcısı
74	7447	Reşat Çoldur	Refahiye C. Savcısı
75	7451	Sami Arkan	C. Başsavcı muavini
76	7452	Nedim Müren	Üsküdar Millî Korunma sav. muavini
77	7453	Cemal Tolkun	Vize C. savcısı
78	7458	Hayri Kuloğlu	Kastamonu C. savcı muavini
79	7459	Nasır Saydam	Aydın C. savcı muavini
80	7461	Burhanettin Ertuğ	Sivrihisar C. savcısı
81	7474	İhsan Tan	Foça C. savcısı
82	7478	Salih Çebi	Vakfıkebir C. savcısı
83	7479	Mustafa Yücetürk	Kırşehir C. savcı muavini
84	7481	Saim Gürkol	İstanbul C. savcı muavini
85	7483	Sırrı Aras	Bergama C. savcı muavini
86	7486	Hulûsi Özden	Sarayköy C. savcısı
87	7487	Mehmet Ungan	Hadım C. savcısı
88	7489	Recep Erkilet	Ulukışla C. savcısı
89	7490	Zeki Çulfaz	Adana C. savcı muavini
90	7492	Muammer Boduroğlu	Emirdağı C. savcısı
91	7493	Rahmi Ergil	Çubuk C. savcısı
92	7503	Abdurrahman Bayar	İskenderun C. savcısı
93	7514	Fahrettin Tanju	Sorgun C. savcısı
94	7517	Emin Baltaoğlu	Babaeski C. savcısı
95	7529	Şefik Türkdoğan	Edirne C. savcı muavini
96	7548	Veli İnanç	Alaşehir C. savcısı

345

Terfi Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
97	7554	Sadık Tüzel	İzmir Millî Korunma savcı muavini
98	7603	Ali Diker	İstanbul C. savcı muavini
99	7609	Hasan Tarhan	İzmir millî korunma savcı muavini
100	7612	Mustafa Karaoğlu	Muğla C. savcı muavini
101	7654	Orhan Hamamîoğlu	İstanbul C. savcı muavini
102	7618	Lütfi Arcan	Seferihisar C. savcısı
103	7642	Sadettin Erten	Malatya C. savcı muavini
104	7647	Sait Bilen	Tirebolu C. savcısı

10 uncu derece savcı muavinlerine ait liste

1	8640	Hasan Lefkeli	Çiçekdağı C. savcı muavini

256

Yükselme Sıra No.	Şicil No.	Adı	Memuriyeti

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 4 üncü derece yargıçlardan Birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilenlere ait defter.

1	1697	S. Faik Uras	Adliye Başmüfettişi

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren beşinci derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	68	Ruhi Tece	Ankara Kadastro Yargıcı
2	3347	Kâzım Haraççı	Birinci sınıf Adliye müfettişi
3	8	Şevki Yalım	Birinci sınıf adliye müfettişi
4	783	Kâzım Ünal	Malatya ağırceza Başkanı

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	737	Kadri Turan	Muğla Yargıcı
2	1488	Ahmet Remzi Özel	Elmalı Yargıcı
3	1354	Ali Rıza Balaban	Denizli ağırceza Başkanı
4	2024	Hakkı Kırgız	Mersin ceza yargıcı
5	444	Cemal Aksu	Erzurum Yargıcı

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	1703	Fehmi Eğmen	Bilecik Hukuk Yargıcı
2	405	Ömer Lütfi Erdem	Develi ceza yargıcı
3	793	Asım Güven	Marmaris Yargıcı
4	3661	Lütfi Tanverdi	Çarşamba Hukuk Yargıcı
5	2128	Edip Berkit	Emet Yargıcı
6	3527	İbrahim Ethem Apaydın	Kozan ceza Yargıcı
7	375	Mustafa Sezer	Mersin Kadastro Yargıcı
8	452	Mehmet güngör	Kalecik ceza yargıcı

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6677	Suat Bertan	İstanbul asliye hukuk Yargıcı

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık)olanlara ait defter.

1	634	Abdüllâtif Akalın	Ordu asliye ceza yargıcı
2	656	Remzi Öğüt	Mardin Üyesi
3	5233	Hüsnü Özerdem	Adana sulh yargıcı

347

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.			
1	3360	Hasan Yalçın	İnegöl Hukuk yargıcı
2	4625	Hasan Ünal	Tarsus ceza yargıcı
3	384	Mesut Demir	Çal hukuk yargıcı
4	896	Osman İlhami Türel	Tirebolu ceza yargıcı
5	2781	Fevzi Altıok	Suşehri Yargıcı
6	5233	Hüsnü Özerdem	Adana sulh yargıcı
(İtirazen tercih defterinin 3üncü sırasına kaydedilmiştir)			
7	2214	Nazım Buğraya	Elâzığ Hukuk Yargıcı
8	4960	Hüsamettin Yenier	İstanbul sulh yargıcı
9	3148	Hamdi Sözer	Amasya asliye hukuk yargıcı
10	1934	Behçet Barbarosoğlu	İstanbul sulh yargıcı
Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 nci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.			
1	5796	Nezih Kandemir	Zara Yargıcı
2	6144	Nazmi Baytok	Zonguldak Millî Korunma Yargıcı
Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.			
1	5936	Rifat Korkut	Bergama ceza yargıcı
2	5964	Abdülkadir Baytüre	Beypazarı ceza yargıcı
3	436	Nusret Tekin	Kastamonu üyesi
4	6025	Kemâl Kınoğlu	Tarsus sulh yargıcı
5	5799	Adnan Sözmen	İstanbul sulh yargıcı
6	679	Arif Hikmet Tarhan	Silifke sulh yargıcı
7	1092	Bahri Demir	Çorum üyesi
8	5415	Naci Nuri Aykun	Edremit ceza yargıcı
9	6199	Tayyar Yasa	Samsun asliye hukuk yargıcı
10	1025	Ali Rıza Bahadır	Kemâliye yargıcı
11	6185	Hâmit Aytunca	Yenişehir hukuk yargıcı
12	492	Kamer Gerçek	Erzurum sulh yargıcı
Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.			
1	8431	Ali Zahit Çandarlı	Ankara yargıç muavini
1 M.	6598	Nureddin Gürsel	Ankara sulh yargıcı
Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9. uncu derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.			
1	6598	Nureddin Gürsel (Mümtaz defterine itirazen alınmıştır)	Ankara sulh yargıcı
1 M.	6289	Ekrem Güven	Manisa üyesi

248

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6531	Ahmet Batur	Kayseri sulh yargıcı
2	6644	Ziya Davutoğlu	Alaşehir hukuk yargıcı
3	6289	Ekrem Güven	Manisa üyesi
		(İtirazen tercih defterine alınmıştır.)	
4	5974	Münir Pilâvcıoğlu	İzmir sulh yargıcı
5	6693	Hüseyin Hüsnü Erdem	Saideli yargıcı
6	6563	Reşat Soysal	İncesu yargıcı
7	6629	Fahri Erenkuş	Kilis hukuk yargıcı
8	6604	Naime Özevren	İzmir sulh yargıcı
9	6336	Nazım Akyüz	Göynük sorgu yargıcı
10	3493	Suphi Ödemiş	Tunceli üyesi
11	3725	Ali Riza Beyazıt	Bursa sorgu yargıcı
12	2516	Hamdi Kantürk	Kastamonu sorgu yargıcı

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece yargıç muavinlerinden (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	8369	Reşat Tesal	Üsküdar Millî korunma yargıç muavin
2	8710	Nedim Seylan	İstanbul yargıç muavini

Aralık /943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece yargıç muavini ve sorgu yargıçlarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8660	Ferzan Aras	İstanbul yargıç muavini
2	7897	Sabri Erdem	Bulancak yargıç muavini
3	6517	Sabahattin Baybura	Ankara icra memuru
4	3605	İsmail Hakkı Levendoğlu	Ankara sorgu yargıcı
5	3873	Azmi Yanıkömeroğlu	Samsun sorgu yargıcı

Aralık 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece yargıç muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	7979	Haydar Ocakçıoğlu	Sorgun Yargıç Muavini
2	8185	Rasih Gürkan	Çorlu Yargıç Muavini
3	8179	Tevfik Kuzucu	Tavas Yargıç Muavini
4	8307	Kâmil Tuncel	Fatsa Yargıç Muavini
5	7915	Şevki Ecevit	Divriği Yargıç Muavini
6	8291	Tevfik Ataman	Dinar Yargıç Muavini
7	8304	Abdullah sünnetçioğlu	Sarayköy Yargıç Muavini
8	8070	Kevni Sızan	Çankırı Üye Muavini
9	8266	Hüseyin Amucaoğlu	Hadım Yargıç Muavini
	69	Ulvi Türkmen	psala Yargıç Muavini

349

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
11	7519	Muammer Sinal	Karadeniz Ereğlisi Yargıç Muavini
12	8302	Hicret Abışka	Babaeski Yargıç Muavini
13	8065	Edip Asya	Balıkesir Yargıç Muavini
14	8296	Ahmet Başıbüyük	Mersin Yargıç Muavini
15	6964	Sabiha Erdem	Tekirdağı Yargıç Muavini
16	8322	Haydar Gür	Suruç Yargıç Muavini
17	8313	Fikret İmre	Erzurum Yargıç Muavini
18	8279	Yusuf Binatlı	Erzincan Yargıç Muavini
19	8231	Celâlettin Oğan	Yayladağ Yargıç Muavini
20	7926	Hüseyin Atalay	Hassa Yargıç Muavini
21	8208	Kemâl Çimen	Yıldızeli Yargıç Muavini
22	8306	Fahrettin Öztürk	Şebinkarahisar Yargıç Muavini
23	8224	Şefik Seren	Ceyhan Yargıç Muavini
24	8267	Ali Sezal	Mesudiye Yargıç Muavini
25	8196	Necdet Kalelioğlu	Gümüşhacıköy Yargıç Muavini
26	8312	Hayri Aksoy	Korkuteli Yargıç Muavini
27	8258	Şefik Simav	Hayrebolu Yargıç Muavini
28	8189	Rıza Gökçe	Mardin Yargıç Muavini
28 M.	7138	A. Rıza Tekimen	Burdur Yargıç Muavini
29	8300	Abdullah Tolga	Taşköprü Yargıç Muavini
30	8209	Hayati Şener	Pazarcık Yargıç Muavini
31	8297	Muzaffer İnal	Kırıkhan Yargıç Muavini
32	7974	Nihal Doğu	Kırklareli Yargıç Muavini
33	8299	Şevket Sancakoğlu	Akdağmadeni Yargıç Muavini
34	8323	Rauf Denker	Cizre Yargıç Muavini
35	8289	Ali Rıza Göktürk	İmroz Yargıç Muavini
36	8187	Orhan Demirhan	Of Yargıç Muavini
37	8190	Ziya Ergüven	Siirt Yargıç Muavini
38	7114	Hıfzı Benli	Fenike Yargıç Muavini
39	8378	Hüseyin Macit Perçin	Zonguldak Sorgu Yargıcı
40	8292	Hasan Tahsin Sarıgiloğlu	Bor Sorgu Yargıcı
41	8213	Lütfi Bozcalı	Edremit Yargıç Muavini
42	8017	Ferit Alpishender	Tunceli Sorgu Yargıcı
43	8223	Cevdet Can	Biga Yargıç Muavini
44	8386	Ali Palalıoğlu	Nusaybin Yargıç Muavini
45	8330	Alâettin Ulusoy	Kağızman Yargıç Muavini
46	8374	Ruşen Genç	Kangal Yargıç Muavini
47	8341	Zihni Özger	Van Yargıç Muavini
48	8236	Osman Tokcan	Sorgun Yargıç Muavini
49	8373	Reşat Büyüksungur	Eğirdir Yargıç Muavini
50	8158	Ekrem Vasfi Alko	Kırkağaç Yargıç Muavini
51	7602	Ali Rıza Kunutku	Söke Yargıç Muavini
52	7995	Şerafettin Aytulun	Tuzluca Yargıç Muavini
53	8229	Mehmet Taylan	Bolu Yargıç Muavini
54	8397	Ahmet Lütfi Muslu	Oltu Yargıç Muavini
55	8268	Muammer Yazar	Kars Yargıç Muavini

-350

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
56	8165	Süleyman Gencer	Reyhanlı Yargıç Muavini
57	8186	Sedat Aksoy	Eskişehir Yargıç Muavini
58	8474	Sabit Özsoy	Bergama Yargıç Muavini
59	8380	Mehmet Mahmutoğlu	Reşadiye Yargıç Muavini
60	7235	Esat Özbayraktar	Bozkır Yargıç Muavini
61	8454	Kemâlettin Kazuk	Trabzon Üye Muavini
62	8396	Hasan Tarman	Kulp Yargıç Muavini
63	8350	Fevzi Palabıyık	Kars Yargıç Muavini
64	8222	Nuri Erkan	Keskin Sorgu Yargıcı
65	8156	Sıtkı Elçi	Pınarbaşı Yargıç Muavini
66	8310	Mustafa Eriç	Rize Üye Muavini
67	8365	Behçet Baran	Bolu Üye Muavini
68	8301	Nihat Bilikser	Erzincan sorgu Yargıcı
69	8327	Keşfi Aksakoğlu	Ordu Yargıç Muavini
70	8000	Hikmet Aksu	Kilis Yargıç Muavini
71	8379	Naim Tezmen	Hendek Sorgu Yargıcı
72	8465	Muzaffer Oktar	Iğdır Yargıç muavini
73	8360	Halil Uygur	Tutak Yargıç Muavini
74	8349	Avni Yurdabayrak	Siirt Yargıç Muavini
75	8442	Nurettin İstemi	Aksaray Yargıç Muavini
76	8387	Mehmet Artan	Muş sorgu Yargıcı
77	7510	Emine Sabiha Oflas	İstanbul icra memuru
78	8202	Ömer Altındağ	Fethiye sorgu Yargıcı
79	8265	Kemâlettin Balut	Ilıç Yargıç Muavini
80	8530	Lütfi Dalamanlı	Eruh sulh yargıç muavini
81	8375	Rüstem Akınsu	Tatvan sulh yargıç muavini
82	8391	Celâl Arıkan	Uşak Yargıç Muavini
83	8362	Tarık Pepeyi	Ödemiş Yargıç Muavini
84	7878	Cevdet Sümer	Muradiye Yargıç Muavini
85	7921	Faruk Tuğcu	Sivas Yargıç Muavini
86	8361	Mustafa Onan	Pazar Yargıç Muavini
87	8364	Kaya Alper	Tefenni Yargıç Muavini
88	8359	Celâlettin Çumralı	Bolu Yargıç Muavini
89	8367	Nail İnal	Ahlat Yargıç Muavini
90	8355	Mustafa Yargıcı	Göle Yargıç Muavini
91	8372	Nuri Güler	Varto Yargıç Muavini
92	8337	Celâlettin Dinçerler	Havza Yargıç Muavini
93	8334	Mahmut Özcan	Genç Yargıç Muavini
94	8377	İsmail Eğe	Malazgirt Yargıç Muavini
95	8353	Salâhattin Tamer	Ovacık Yargıç Muavini
96	8363	Saim Demirer	Şirvan Yargıç Muavini
97	8411	Necati Torgay	Solhan Yargıç Muavini
98	8453	Hadi Kadıoğlu	Çumra Yargıç Muavini
99	8473	İhsan Muzaffer Sarana	Arpaçay Yargıç Muavini
100	8437	Ahmet Rasim Türker	Pervari sulh Yargıç Muavini
101	8438	Fevzi Peşkircioğlu	Tirebolu Yargıç Muavini

251

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
102	8470	Saffet Barlas	Siirt Yargıç Muavini
103	8450	Sabri Çınar	Maden Yargıç Muavini
104	8441	Mehmet Okyay	Savur Yargıç Muavini
105	8469	İbrahim Hakkı Yamaner	Mardin Üye Muavini
106	8449	Hasan Kangal	Bayazıt Yargıç Muavini
107	8331	Hasan İlgüner	Kars Yargıç Muavini
108	7874	Muammer Olgaç	Birecik Yargıç Muavini
109	7886	Necati Ersoy	İspir Yargıç Muavini
110	8667	Ali Aksoy	Patnos Yargıç Muavini
111	8678	Zekeriya Ergelen	Eceabat sulh Yargıç Muavini
112	8628	Sıtkı Karabel	Devrek Yargıç Muavini
113	8626	M. Kılıç Kundakçıoğlu	Çal Yargıç Muavini
114	7909	Ali Rıza Yılmaz	Yeşilova Yargıç Muavini
115	8666	Zeki Tokuç	Bulanık Yargıç Muavini
116	7930	Ömer Onsun	Osmancık Yargıç Muavini
117	8679	Ferruh Övünç	Kula Yargıç Muavini
118	7898	Ahmet Akan	Mersin Yargıç Muavini
119	7900	Emrullah Türker	Çarşamba Yargıç Muavini
120	7907	Sabri Yılmaz	Emet Yargıç Muavini
121	8645	Sabahattin Tanyel	Bayındır Yargıç Muavini
122	8650	Mehmet Hayri Batur	Çermik Yargıç Muavini
123	8652	Rauf Esen	Ilgın Yargıç Muavini
124	7884	Bekir Giray	İdil sulh Yargıç Muavini
125	7902	Mehmet Bilgin	Diyadin sulh Yargıç Muavini
126	8624	Ahmet Öztekin	Pasinler Yargıç Muavini
127	8646	Şevket Arbak	Alanya Yargıç Muavini
128	7895	Hilmi Özer	Sason Yargıç Muavini
129	7896	Nizamettin Tacer	Reyhanlı Yargıç Muavini
130	8614	Cahit Özdem	İslâhiye Yargıç Muavini
131	8625	M. Refik Danış	Hafik Yargıç Muavini
132	8631	Cihat Gazioğlu	Torbalı Yargıç Muavini
133	8672	M. Şevket Gökyar	Şarkışla Yargıç Muavini
134	8673	Ali Fahri Yücel	Nazımiye Yargıç Muavini
135	8632	Hâlûk Kayı	Ordu Yargıç Muavini
136	7908	Memduh Alptekin	Baskil sulh Yargıç Muavini
137	8671	Mustafa Altınay	Baykan sulh Yargıç Muavini
138	8643	Selâmettin Dinçer	Şereflikoçhisar Yargıç Muavini
139	8651	Şevket Özgür	Garzan Yargıç Muavini
140	8668	Tevfik Barlas	Eğil sulh Yargıç Muavlni
141	7876	Cahit Ronay	Aydın Yargıç Muavini
142	7877	Tahsin Çerik	Beytüşşebab sulh Yargıç Muavini
143	7929	Halit Taşdemir	Lâdik sulh Yargıç Muavini
144	8662	Ethem Kırkıl	Hizan sulh Yargıç Muavini
145	7885	Talât Gürpınar	Karaburun Yargıç Muavini
146	7893	Mehmet İlhan	İsparta Yargıç Muavini
147	8669	Cemâl Ergüven	Beşiri sulh Yargıç Muavini

252

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
148	8663	Ali Riza Aksoy	Zonguldak Üye Muavini
149	8687	Necati Karlıkaya	Bünyan Yargıç Muavini
150	8738	Sadık Perinçek	Diyarbakır Yargıç Muavini
151	8696	Abdülkavi Beşer	Biga Yargıç Muavini
152	8547	Nüzhet Ergin	Siverek Yargıç muavini
153	7922	Hilmi Alanya	Datça Sulh Yargıç Muavini
154	8685	Necip Özügür	Bitliş Yargıç Muavini
155	8681	Celâlettin Özülgen	Bitlis Yargıç Muavini
156	8692	Ali Kemal Erdem	Mardin Yargıç Muavini
157	7937	Hüseyin Aksakal	Karapınar Yargıç Muavini
158	8691	Turgut Kayacan	Gölköy Sulh Yargıç Muavini
159	8707	Cahit Güzel	Petürge Yargıç Muavini
160	8680	Kemâl Önen	Elmalı Yargıç Muavini
161	8684	Şefik Şakrak	Akseki Yargıç Muavini
162	8683	Fahrettin Ar	Vezirköprü Yargıç Muavini
163	7889	Ali Geuceroğlu	Bartın Yargıç Muavini
164	8270	İhsan İncekara	Haymana Yargıç Muavini
164 M.	8232	Besalet Demirel	Hilvan sulh Yargıç Muavini
165	5205	Remzi Uğur	Ayvalık sorgu Yargıcı
166	1089	Behçet Akbay	Kadirli sorgu Yargıcı
167	3965	Hakkı Erözkan	Balıkesir sorgu yargıcı
168	2890	Hasan Hulûsi Trak	Kocaeli sorgu yargıcı
169	4448	İhsan Tamer	Burhaniye sorgu yargıcı
170	5304	Celâl Gürgül	Silifke sorgu yargıcı
171	5059	Nazmi Kaya	Kemâliye sorgu yargıcı
172	5611	Sami Bayraktaroğlu	Uluborlu sorgu yargıcı
173	5624	Sabri İmer	Şebinkarahisar sorgu yargıcı
174	3748	Suphi Akın	Çeşme sorgu yargıcı
175	2961	Hayati Bingöl	Kayseri sorgu yargıcı
176	3227	Muammer Bayal	Ermenak sorgu yargıcı
177	3945	Riza Sembol	Ürgüp sorgu yargıcı
178	4786	Muhsin Özdener	Bayburt sorgu yargıcı
179	2830	Kudret Civgin	Hopa sorgu yargıcı
180	4485	Ragıp Berk	Ezine sorgu yargıcı
181	5613	Şeref Kurtuluş	Tekirdağı sorgu yargıcı
182	6149	Selâhattin Güven	Elâzığ Sorgu Yargıcı
183	3963	Abdülbaki Saltuk	Bolvadin sorgu yargıcı
184	3878	Sabri Oran	Arapkir sorgu yargıcı
185	6215	Nuri Bayar	Derik sorgu yargıcı

Aralık/943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 11 inci derece sorgu yargıçlrından (yükselmeğe lâyık)olanlara ait defter.

1	5912	Kemâl Baruksel	Sivrihisar Sorgu Yargıcı
2	4842	Rıza Derebay	Bozkır sorgu yargıcı
3	333	Feridun Öner	Gümüşhane sorgu yargıcı
4	5645	Hikmet Sümer	Tokat sorgu yargıcı
5	5551	Necip Şenel	Ayaş sorgu yargıcı

354

Aralık/943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece C. Savcılarından (Tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	4626	Hamdi İyigün	Artvin C. Savcısı

Aralık/943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	4862	İsmail Hakkı Çağırankaya	Mardin C. Savcısı
2	5029	Hilmi Uluca	Zile C. Savcısı
3	5252	Hikmet Sonel	Trabzon C. Savcısı
4	5193	İsmail Zeybekoğlu	Niğde C. Savcısı

Arlık/ 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Savcılarından (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	7477	Hadi Tan	Ankara C. Savcı Muavini
2	5472	Hakkı Talimcioğlu	Yalova C. Savcısı

Aralık/ 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6014	Tahsin Ceyhan	Of C. Savcısı
2	6322	Mustafa Somer	Bozüyük C. Savcısı

Aralık / 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6871	Nejat Özoğuz	C. Baş Savcı muavini
2	6626	Şahin Şahinler	İstanbul C. Savcı Muavini
3	8345	Orhan Karaköse	İstanbul C. Savcı Muavini

Aralık / 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5755	Hulûsi Arıman	Burhaniye C. Savcı Muavini
2	6577	Sabri Atamaner	İzmir C. Savcı Muavini

Yükselme sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
3	6597	Cemil Köne	Kırşehir C. Savcı muavini
4	6634	İbrahin Tali Parla	C. Başsavcı Muavini
5	6710	Kemâlettin Ergün	C. Başsavcı Muavini
6	6849	Zihni Kutlar	Cebelibereket C. Savcı Muavini
7	6331	Emine Hikmet Bingöllü	Sivas C. Savcı Muavini

Aralık / 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (Yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	6331	Emine Hikmet Bingöllü	Sivas C. Savcı Muavini
		(İtirazen tercih defterinin 7 inci sırasına alınmıştır)	
2	6371	Arif Sönmez	Kırklareli C. Savcısı
3	6881	Adviye Özdeniz	Ankara Millî Koruma C. Savcı Muavini
4	3503	Abdullah Azmi Altan	Gemlik C. Savcısı
5	6627	Kâzım Altan	Birecik C. Savcısı
6	6847	Feyzi Boran	Yayladağ C. Savcısı

Aralık / 1943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece C. Savcı Muavinlerinden (mümtazen yükselmeğe lâyık) onlara ait defter.

1	7513	Şahap Gürsel	İzmir C. Savcı muavsni

Aralık / 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece C. Savcı Muavinlerinden (tercihan yükselmğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8212	Remzi Öner	Urfa C. Savcı Muavini
2	8214	Yavuz Fındıkgil	Turgutlu C. Savcı Muavini
3	8305	Kâni Vrana	Gündoğmuş C. Savcı Muavini
4	8251	Sabahattin Köksal	Akşehir C. Savcı Muavini
5	7949	Memduh Tunçer	Antakya C. Savcı Muavini
6	8455	Affan Aksel	Ankara Millî Korunma Savcı Muavini
7	7033	Adil Gülâboğlu	Gümüşhane C. Savcı Muavini

Aralık / 943 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece C. Savcı Muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	7135	Reşat Akdeniz	Hendek C. Savcı Muavini
2	8330	Hayrettın Sezik	Kayseri C. Savcı Muavini
3	7984	Tevfik Kendi	Kars C. Savcı Muavini
4	7947	Selim Öztan	Manavgat C. Savcı Muavini
5	8197	Ömer Yüce	Kulp C. Savcı Muavini
6	8210	Naci Oğuzer	Petürge G. Savcı Muavini
7	8311	Adil Artun	Gediz C. Savcı Muavini
8	8113	Tarık Onan	İstanbul C. Savcı Muavini
9	8293	Mustafa Kumbar	Niksar C. Savcı Muavini

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
10	8180	Ertuğrul Ayçin	Iğdır C. Savcı Muavini
11	7951	Talât Hıncal	Silifke C. Savcı Muavini
12	8283	Orhan Türe	Geyve C. Savcı Muavini
13	8308	Fikret Güner	Bozcaada C. Savcı Muavini
14	8153	İrfan Duyar	Gaziantep C. Savcı Muavini
15	6942	Fuat Bilge	Zonguldak C. Savcı Muavini
15 M.	7295	İbrahim Özengicioğlu	Tosya C. Savcı Muavini
16	8290	Selâhattin Ersöz	Emet C. Savcı Muavini
17	8211	Şemsettin Güney	Acıpayam C. Savcı Muavini
18	8168	Esat Çıtıroğlu	Reşadiye C. Savcı Muavini
19	8294	Reşat Coşkun	İmroz C. Savcı Muavini
20	8340	Adil Keçik	Ilıç C. Savcı Muavini
21	8182	Hayri Elbaylı	Tefenni C. Savcı Muavini
22	7429	Esat Çankar	Yıldızeli C. Savcı Muavini
23	8324	Esat Yunatçı	Kuşadası C. Savcı Muavini
24	8105	Musa Uzel	Nevşehir C. Savcı Muavini
25	6960	Süleyman önder	Ayvacık C. Savcı Muavini
26	7296	Muammer Köprülü	Kadirli C. Savcı Muavini
27	8050	Mustafa Çalgüner	Samsun C. Savcı Muavini
28	8154	Hayati Çubukçu	Seyit gazi C. Savcı Muavini
29	8321	Fethi Özdural	Suruç C Savcı Muavini
30	8227	Abdullah Ekmen	Akçakoca C. Savcı Muavini
31	7801	Safa Ağlarcı	Bodrum C. Savcı Muavini
32	8115	Saffet Emre	Ardahan C. Savcı Muavini
33	8328	Reşat Emek	Alucra C. Savcı Muavini
34	8269	Necati Bayraksoy	Mucur C. Savcı Muavini
35	8253	Abdülmennan Akçalı	Adana C. Savcı muavini
36	8230	Ziya Önel	Ordu C. Savcı Muavini
37	8309	Hurşit Soydam	İsparta C. Savcı muavini
38	7967	Abdülmümin Zafir	Eskişehir C. Savcı Muavini
39	8352	Sami Çaylı	Niğde C. Savcı Muavini
40	8519	Bülent Ertan	Ermenak C. Savcı Muavini
41	7965	Hayati Ülkün	Artvin C. Savcı Muavini
42	8252	Hilmi Kandilci	Siverek C. Savcı Muavini
43	8233	Şakirettin Kazancı	Kâhta C. Savcı Muavini
44	8228	İzzettin Arıkan	Pasinler C. Savcı Muavini
45	8049	Celâl Çalünger	Bafra C. Savcısı
46	8181	Lütfi Baysal	Adıyaman C. Savcı Muavini
47	8008	Muzaffer Alpugan	Lice C.Savcı Muavini
48	8217	Emin Kutlay	Tire C. Savcı Muavini
49	8076	Cevdet Kocaman	Arapkir C. Savcı Muavini
50	8448	Sadrettin Barutçu	Hakâri C. Savcı Muavini
51	6874	Muammer Çakaloz	Aksaray C. Savcı Muavini
52	8193	Ahmet Adaman	Tunceli C. Savcı Muavini
53	7964	Reşat Araz	Zonguldak C. Savcı Muavini
54	8200	Nadir Alpay	Tokat C. Savcı Muavini

357

Terfi Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
55	8199	Cemâlettin Ulusoy	Maraşal Çakmak C. Savcı Muavini
56	8191	Faik Biçen	Kelkit C. Savcı Muavini
57	8250	Nuri Gökbalkan	Plümer C. Savcı Muavini
58	8325	Riza Sönmez	Beyşehir C. Savcı Muavini
59	8357	Cahit Töresoy	Pertek C. Savcı Muavini
60	8332	Nihat Özker	Kağızman C. Savcı Muavini
61	8225	Hamdi Aytaç	Şavşat C. Savcı Muavini
62	8422	Enver Tümer	Midyat C. Savcı Muavini
63	8354	Osman Nuri Deniz	Pınarbaşı C. Savcı Muavini
64	8381	Abdülhâmit Türkeri	Savur C. Savcı Muavini
65	8467	Hakkı Egeseli	Sinop C. Savcı Muavini
66	8541	Osman Yetkin	Doğubayazıt C. Savcı Muavini
67	8540	Lemi Budak	Afyon C. Savcı Muavini
68	8435	Muammer Obuz	Seydişehir C. Savcı Muavini
69	8476	Tevfik Niksarlıoğlu	Dörtyol C. Savcı Muavini
70	7887	Mesut Alpbaz	Milâs C. Savcı Muavini
71	7903	Salih Pürselim	Şebinkarahisar C. Savcı Muavini
72	7924	Mustafa Özden	Muş C. Savcı Muavini
73	7625	İhsan Çandar	Malatya C. Savcı Muavini
74	7372	Sabahattin Eryurt	Pazarcık C. Savcı Muavini
75	7633	Selâhattin Yücel	Tortum C. Savcı Muaviui
76	8634	Abdullah Erkan	Hekimhan C. Savcı Muavini
77	7938	Fevzi Olgun	Vezirköpru C. Savcı Muavini
78	7913	Abdi Erdem Selenge	Şarkikaağaç C. Savcı Muavini
79	8661	Sabri Çallı	Bulancak C. Savcı Muavini
80	8627	Sıtkı Yalnızoğlu	Çemişgezek C. Savcı Muavini
81	8638	İhsan Aşan	Mudurnu C. Savcı Muavini
82	7912	Niyazi Yeltekin	Andırın C. Savcı Muavini
83	7926	Emin Gökçal	Fenike C. Savcı Nuavini
84	7928	Telat Barış	Çermik C. Savcı Muavini
85	7873	Hakkı Süha Hatunoğlu	Cizre C. Savcı Muavini
86	7905	Ali Sunu	Palu C. Savcı Muavini
87	7901	Ahmet Öget	Kemaliye C. Savcı Muavini
88	8629	Mustaf Güray	Kastomunu C. Savcı Muavini
89	7879	Ömer Ülkü	Oltu C. Savcı Muauini
90	8636	Mithat Tugay	Lüleburgaz C. Savcı Muavini
91	8657	Bünyamin Pekdemir	İskilip C. Savcı Muavini
92	7904	Süleyman Öğüt	Cide C. Savcı Muavini
93	7911	Emin Öktem	Şarkışla C. Savcı Muavini
94	7910	Fikret Güneş	Nazmimiye C. Savcı Muavini
95	8630	Faruk Siret Değermen	Saimbeyli C. Savcı Muavini
96	8639	Remzi Balkanlı	Akdağmadeni C. SavcıMuavini
97	7906	Yasin Çakmakoğlu	Hınıs C. Savcı Muavini
98	8655	Tahsin Savalaş	Akseki C. Savcı Muavini
99	7920	Mustafa Haker	Tercan C. Savcı Muavini
100	7894	Sabri Ural	Ilgın C. Savcı Muavini

354

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
101	8695	Enver Dağdemir	Nusaybin C. Savcı Nuavini
102	8693	Kemal Yumlu	Cihanbeyli C. Savcı Muavini
103	7933	Mehmet Zeki Tulunay	Hozat C. Savcı Muavini
104	7892	Salim Güney	İslâhiye C. Savcı Muavini
105	8336	Sadi Yücel	Poshof C. Savcı Muavini
106	7927	Nüzhet Tandoğan	Köyceğiz C. Savcı Muavini (Konya Ereğlisi Yargıç Muavini)

759

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren beşinci derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	219	Muzaferettin Arkan	Ankara Yargıcı
2	479	Bahaeddin Ural	Rize Hukuk Yargıcı

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren beşinci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	2065	Ahmet Sabri Işıl	İstanbul asliye hukuk yargıcı
2	1090	Hulûsi Turan	İstanbul Kadastro yargıcı

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	4146	Cevat Erkul	İkinci sınıf adliye müfettişi

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5382	Mehmet Arıkan	İkinci sınıf adliye müfettişi

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	4047	Halil Kâmil Günas	Zonguldak asliye ceza yargıcı
2	3682	Hüsamettin Eroğlu	İkinci sınıf adliye müfettişi
3	4160	Hüseyin Timur Kalkay	Foça Yargıcı
4	648	Celalettin Taşpınar	Yozgat hukuk yargıcı
5	1478	Hakkı Gürsoy	Polatlı yargıcı
6	1290	Tevfik Önen	Alanya yargıcı
7	1221	Faik Köstendillioğlu	Bolu ceza yargıcı

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5240	Sıtkı Şefkatlioğlu	İstanbul sulh yargıcı

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece yargıçlardan (tercihan yükselmege lâyık) olanlara ait defter.

1	987	Sadık Uğuz	Orhaneli Yargıcı
2	1835	Şerafettin Orhon	Kastamonu ağırceza üyesi
3	4910	Lütfi Kaynak	Afyon üyesi

361

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
		Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.	
1	5240	Sıtkı Şefkatlioğlu	İstanbul sulh yargıcı
		(Mümtaz defterine itirazen alınmıştır.)	
2	4128	Arif Aydın	Tavas ceza yargıcı
3	994	Rüştü Teymuroğlu	Gördes yargıcı
4	224	Rasim Akyokuş	Yeşilova yargıcı
5	2921	Halit Özbay	Çatalca ceza yargıcı
6	2047	Şevket Yiğit	Bayramıç yargıcı
7	1900	Nuri Özak	Karaisalı yargıcı
8	4110	Tahir Özakman	Aydın Üyesi
9	3917	Ekrem Uyanık	Şile yargıcı
10	1241	Agâh Apaydın	Silifke hukuk yargıcı
11	1060	Rüştü Olcay	Nevşehir hukuk yargıcı
12	5160	Hami Kural	Ordu üyesi
		Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.	
1	6581	Tahir Çağa	İstanbul yargıç muavini
2	8058	Ekrem Tüzemen	İstanbul yargıç muavini
3	5583	İzzet Gür	Rize Sulh yargıcı
		Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.	
1	6436	İbrahim Kepecioğlu	Uşak ceza yargıcı
2	6424	Şükrü Güneymen	Adapazarı ceza yargıcı
3	6246	İhsan Serim	Konya üyesi
4	724	Niyazi Erol	Kırşehir üyesi
		Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.	
1	5583	İzzet Gür	Rize sulh yargıcı
		(İtirazen mümtaz defterine alınmıştır.)	
2	4774	Cemil Refet Korur	İstanbul sulh yargıcı
3	5897	Muammer Bahşi	Demirci yargıcı
4	5672	Sıtkı Tunçaral	Alanya ceza yargıcı
5	5562	Kemâl Dirik	Soma yargıcı
6	1397	Yusuf Ziyaettin Can	Ceyhan ceza yargıcı
7	698	Nazif Kötenoğlu	Mecitözü ceza yargıcı
8	3709	Avni Tatay	Karaman sulh yargıcı
9	6462	Eyüp Sabri Erman	Zonguldak hukuk yargıcı
10	6197	Refet Göğüş	Siverek hukuk yargıcı

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
11	3653	Vehbi Baykan	İsparta sulh yargıcı
12	6008	Hakkı Güngör	Kars üyesi
13	4864	Niyazi Bayram	Kula hukuk yargıcı
14	5261	Selâmi Kuzucuoğlu	Tirebolu hukuk yargıcı
14 M.	4100	İhsan Kâmi Göktürk	Bayburt hukuk yargıcı
15	3990	Abdülkadır Karas	Bozcaada yargıcı
16	4920	Kemâl Berk	Tosya yargıcı
17	5248	Hakkı Yılmaz	Gümüşhane hukuk yargıcı
18	6196	Hüsnü Aydınlı	Üsküdar sorgu yargıcı

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	8704	Abdülkadir Özoğuz	Ankara yargıç muavini

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5911	Asım Çelik	Manisa sulh yargıcı

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6011	S. Dündar Pınarbaşı	Niğde üyesi
1 M.	8911	Hayri Çobanoğlu	İstanbul yargıç muavini

Haziran /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece yargıç muavinlerinden (yükselmeğe lâyık)olanlara ait defter.

1	6450	Tacettin Akı	Çerkeş ceza yargıcı
2	6939	Zerrin Akgün	Alaca yargıcı
3	6485	Enver Ergin	Mazgirt yargıç muavini
4	7845	Fethi Atasagun	Orhaneli yargıç muavini
5	8170	Ali Galip Tarhan	Urfa Yargıç muavini
6	8418	Gaffar Kollıuoğlu	Emirdağı Yargıç muavini
7	8317	Ömer Lütfi Alper	M.Kemâl paşa Yargıç muavini
8	7890	İsmail Emre	Hozat Yargıç muavini
9	8553	Aziz Başer	Tavşanlı Yargıç muavini
10	8203	Hasan Kütükoğlu	İskenderun Yargıç muavini
11	7986	Vahit Esensoy	Pasinler Yargıç muavini
12	8827	Mehmet Oral	Lice Yargıç muavini
13	7994	Zühtü Ural	Bahçe Yargıç muavini
14	8756	Bahri Çalakoğlu	Silvan Yargıç muavini
15	7985	Nusret İren	Çemişgezek Yargıç muavini
16	7919	Cemâl Türkkan	Çınar sulh Yargıç muavini
17	7983	Münir Oktay	Terme Yargıç muavini
18	8725	Muvaffak Bilen	Kâhta Yargıç muavini

363

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
19	7999	Ahmet Tuna	Kızıltepe sulh Yargıç muavini
20	7993	Rifat Bilgin	Ardahan sorgu Yargıcı
21	8777	Kudret Bayhan	Bayramiç yargıç muavini
22	8764	İbrahim Meriçli	Kelkit yargıç muavini
23	7981	Ziya Bayburtluoğlu	Hınıs Yargıç muavini
24	8742	Hilmi Göker	Alucra yargıç muavini
25	7883	Basri Erk	Ardahan yargıç muavini
26	8761	Hulki Öcal	Elbistan yargıç muavini
27	8732	Haydar Çeçen	Midyat yargıç muavini
28	8122	Abdülkadir Göğüş	Siirt yargıç muavini
29	8141	Ahmet Kılıç	Kemâliye yargıç muavini
30	8135	Hikmet Başaran	Çivril yargıç muavini
31	8126	Hikmet Ertan	Bozcaada yargıç muavini
32	8144	Sabri Tanyeri	Bayazit Yargıç muavini
33	8906	Hüseyin Erdoğan	Mazgirt yargıç muavini
34	8150	Sabri Özer	Bitlis yargıç muavini
35	8100	Sadis Özinal	Mazıdağı sulh yargıç muavini
36	8120	Kadir Karakaya	Pertek yargıç muavini
37	8117	Nedim Önal	Siirt yargıç muavini
38	7917	İsmail çelikoğlu	Erzican yargıç muavini
39	8904	Etem Özkan	Devrek yargıç muavini
40	8133	Ali Zevkliler	Petürge yargıç muavini
41	8148	İbrahim Aytuğ	Maraşalçakmak yargıç muavini
42	8086	Kemâl Karaoğlu	Ağrı yargıç muavini
43	8888	Sakip Kutlukaya	Kemah yargıç muavini
44	8151	Dündar Teoman	Kulp yargıç muavini
45	8898	Kemâlettin Nimbıyıkoğlu	Çapakçur yargıç muavini
46	8131	Ali Şerefli	Torul sulh yargıç muavini
46 M.	8149	Nedim Çermikli	Tuzluca sulh yargıç muavini
47	8892	Yılmaz Dereli	Başkale sulh yargıç muavini
48	8134	Tevfik Sayıner	Karlıova sulh yargıç muavini
49	8126	Kâzım Boztepe	Özalp sulh yargıç muavini
50	8075	Vural Çeşmeli	Muş yargıç muavini
51	7936	Adnan Selekler	Borçka sulh yargıç muavini
52	8137	Mustafa Kaykanacıoğlu	Kozluk sulh yargıç muavini
53	4339	Zeki Kaymaz	Andırın sorgu yargıcı
54	6030	Tahsin İnal	Geyve sorgu yargıcı

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 11 inci derece sorgu yargıçlarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	4126	Kenan Yalvaçoğlu	Kilis sorgu yargıcı
2	4474	Abidin Gönenç	Gündoğmuş sorgu yargıcı

364

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	1915	İsmail Ünten	Diyarbakır C. Savcısı

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	5219	Esat Erpağ	Ağrı C. Savcısı

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece C. savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	5219	Esat Erpağ	Ağrı C. Savcısı
		(İtirazen tercih defterine alındı.)	
2	5164	Abdullah Büker	Tarsus C. Savcısı

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Sacılarından (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	6306	Emin Tatlı	Bursa C. Savcı Muavini

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	5513	Kemâl Berkarda	İzmir C. Savcı Muavini

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	5688	Asım Yazgan	Gürün C. Savcısı

Haziran/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece C. Savcı Muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	8451	Cavit Yandaş	Serik C. Savcı Muavini
2	7982	Hüseyin sayılgan	Mardin C. Savcı Muavini
3	7992	Rasim Baykal	Eğirdir C. Savcı Muavini
4	8002	Hamdi Akbay	Elbistan C. Savcı Muavini
5	8743	Şerafetti Acar	Karadeniz Ereğlisi C.Savcı muavini
6	8010	Mustafa Şen	Mesudiye C. Savcı Muavini
7	8740	Naci Ersezer	Derik C. Savcı Muavini
8	8018	İhsan Ergil	Doğubayazıt C. Savcı Muavini
9	7988	Rifat Kösesoy	Viranşehir C.Savcı muavini
10	8863	Mennan Özgütürk	Ergani C. Savcı Muavini
11	7112	Turhan Kapanlı	Hassa C. Savcı Muavini
12	8083	Arif Ergin	Plümer C. Savcı Muavini

365

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
13	8142	Kemal Divrik	Karapınar C. Savcı Muavini
14	8127	Nazmi Bamyacı	Siverek C. Savcı Muavini
15	8129	Halil Gürçel	Andırın C. Savcı Muavini
16	7249	Sabahattin Bor	Sarıkamış C. Savcı Muavini
17	8136	Muhtar Çağlayan	Mazgirt C. Savcı Muavini
18	8123	Ahmet Dündar	Poshof C. Savcı Muavini
19	8130	Nebil Gükçebay	Alucra C. Savcı Muavini
20	8143	Adil Ersoy	Maraşalçakmak C. Savcı Muavini
21	8152	Kemal Güner	Pasinler C. Savcı Muavini
22	8163	Adil Esmer	Kulp C. Savcı Muavini
23	8878	Ahmet Dağlı	Kiği C. Savcı Muavini
24	8670	Enver Altunay	Mardin C. Savcı Muavini
25	8116	Hüseyin Mutlu	Iğdır C. Savcı Muavini
26	7970	Samih Bingöl	Bitlis C. Savcı Muavini
27	8085	Celâl Öncel	Kurtalan C. Savcı Muavini
28	8140	Fahrettin Akşar	Çermik C. Savcı Muavini

166

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	3221	Feyzi Köken	Tunceli C. Savcısı

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece C. Savcılarından (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6069	Selâhattin Ayanoğlu	Edirne C. Savcısı

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

	5666	Ali Sebük	Ordu C. Savcısı

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece C. Savcılarından (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5463	Cemil Ulusal	Amasya C. Savcısı
2	5506	Cemal Bilgin	Bandırma C. Savcısı
3	5201	Talât Karay	Ankara Millî Korunma Savcısı
4	5676	Nail Özkan	İstanbul C. Savcı Başmuavini

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5542	Bahattin Ülkücü	C. Başsavcı Muavini

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Savcılarından (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6474	İlhan Dizdar	Afyon C. Savcısı
2	6295	Rüştü Üskent	Çanakkale C. Savcısı
3	6646	Zihni Betil	Ankara C. Savcı Muavini
4	6658	Hamdi Yılmazertekin	Muş C. Savcısı
5	6281	Radi Okbay	Karaman C. Savcısı
6	6319	Kemal Sahir Kurtuluoğlu	C. Başsavcı Müavini
7	6468	Celâl Varol	İzmir C. Savcı muavini

367

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No	Adı	Memuriyeti
1	6276	Şemmas Dura	Cebelibereket C. Savcısı
2	7192	Osman Cemal Oğuzoğlu	Ankara C. Savcı Nuavini
3	6468	Celâl Varol	İzmir C Savcı Muavini
		(İtirazen Mümtaz deftarine alınmıştır.)	

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	5957	Ahmet Süreyya Malkoç	Ankara C. Savcısı
2	6270	Kudret Karabay	Burhaniye C. Savcı muavini

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6726	Şinasi Beken	İnegöl C. Savcısı
2	6922	Şükrü Saka	Düzce C. Savcısı
3	6952	Cemal Yücel	Urfa C. Savcı Muavini
4	6936	Hayrünnisa Gürkan	C. Başsavcı Muavini
5	6779	Şekip Muslu	İstanbul C. Savcı Muavini
6	6727	Hilmi Davazlıgil	İstanbul C. Savcı Muavini
7	6954	Ahmet Erdoğdu	Dursunbey C. Savcısı
8	6724	Bedia Söylemez	İstanbul C. Savcı Muavini

Ağustos / 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6935	Hikmet Eginlioğlu	Manisa C. Savcı Muavini
2	6622	Selâmi Akdağ	Gaziantep C. Savcı Muavini
3	6727	Hilmi Davazlıgil	İstanbul C. Savcı Muavini
		(İtirazen mümtaz defterine alınmıştır).	
4	6621	Cevdet İlter	Arapsun C. Savcısı
5	6929	Hilmi Gökler	Balâ C. Savcısı
6	6928	Hilmi Arca	Bandırma C. savcı muavini
7	6954	Ahmet Erdoğdu	Dursunbey C. Savcısı
		(İtirazen mümtaz defterine alınmıştır.)	
8	6522	Ömer Könü	Konya C. Savcı muavini
9	6801	Suat Özdoğru	İstanbul C. Savcı muavini
10	6724	Bedia Söylemez	İstanbul C. Savcı muavini
		(İtirazen mümtaz defterine alınmıştır.)	
11	6636	Celâleddin Kan	Behisni C. Savcısı
12	8305	Kâni Vrana	Gündoğmuş C. Savcısı

1368

Ağustos /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	6602	Murat İsmet Peksoy	Muğla C. Savcı muavini
2	6915	Sait Yener	İnebolu C. Savcısı
3	5743	Kemal Ataizi	Bünyan C. Savcısı
4	6721	Ahmet Esat Arısel	Bolu C. Savcı muavini
5	6559	Muhlis Çöğenlioğulları	Ordu C. Savcı muavini
6	6533	İsmail Çimenoğlu	Nizip C. Savcısı
7	6717	Ahmet Mitat Anıl	Soma C. Savcısı
8	6619	Ali Alan	Çivril C. Savcısı
9	6633	Ali Nihat tunçay	Karacabey C. Savcısı
10	6927	Yaredoğ Kişioğlu	Kandıra C. Savcısı
11	6554	Nail Şakip Güneş	Kırıkhan C. Savcısı
12	6548	Şınasi Akın	Maden C. Savcısı
13	6890	Hüseyin Tüzemen	Elmalı C. Savcı muavini
14	6551	Fahri Kozan	İstanbul C. Savcı muavini
15	6923	Bidayet arabul	Bayburt C. Savcısı
16	6526	Nurettin Ertürk	Divril D. Savcısı
17	6934	Ali Nihat Üney	Göynük C. Savcısı
18	6628	Ali Özel	Erbaa C. Savcısı
19	6550	Ahmet Akbulak	Eşme C. Savcısı
20	6948	Hüseyin Sakallı	Bayramıç C. Savcısı

Ağustos /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece Savcı mavinlerinden(tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	8277	Sait Şahenk	Zonguldak C. Savcı muavini

Ağustos /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece Savcı muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8370	Bahaettin Tulunay	Bolvadin C. Savcı muavini

870

Ağustos /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 4 üncü derecede Yargıç ve C.Savcılarından Birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilenlere ait defter

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	205	Sakip Esen	Samsun asliye hukuk yargıcı
2	511	Sami Özkaya	Kırşehir C. Savcısı
3	908	Ali Yiğit	Ankara ticaret mahkemesi başkanı
4	1086	Etem kaymak	Tunceli hukuk yargıcı
5	1339	Riza Yardım	İzmir hukuk yargıcı
6	1701	Sabri Yoldoş	Ankara ağırceza başkanı
7	1775	Cemil Altay	Ankara C. Savcısı
8	4363	Cemil Ayata	Adliye Başmüfettişi

Ağustos /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 4 üncü derece yargıçlardan Birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilenlere ait ek defter

1	556	Hüseyin Kurtuldu	Rize ağırceza başkanı
2	824	Nasuh Edgü	Üsküdar hukuk yargıcı
3	947	Mehmet Kıcıman	Sivas ağırceza başkanı
4	4280	Rifat Alabay	Zonguldak ağırceza başkanı
5	4439	Besir Kayral	Ankara asliye ceza yargıcı
6	1121	Servet Tan	İzmir asliye hukuk yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	3771	Nusret Tunçalp	Hukukişleri Genel Direktör Muavini
2	668	Celil Bayar	Gaziantep Ağırceza Başkanı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece Yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	4054	Nail İnci	İstanbul Ticaret Mahkemesi Başkanı
2	3313	İsmail Ergüven	Kocaeli Hukuk Yargıcı
3	668	Celil Bayar	Urfa Ağırceza Başkanı
		(İtirazen mümtaz defterine alındı.)	
4	2195	Fuat Yazıcı	Akşehir Hukuk Yargıcı
5	4361	Sabri Sıdar	Uşak Yargıcı
6	4052	Celâlettin Toksoy	İstanbul Ceza Yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece Yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	2920	Lütfi Erkan	Burhaniye Yargıcı
2	2114	Cevdet Cünday	Giresun Ceza Yargıcı
3	1122	Kenan Ataergin	İstanbul Asliye Ceza Yargıcı
4	3549	Şevki Taşcıoğlu	Çal Ceza Yargıcı
5	2136	Hilmi Ayık	Malatya Ceza Yargıcı
6	4052	Celâlettin Toksoy	İstanbul Ceza Yargıcı
		(İtirazen tercih defterine alındı.)	
7	842	Ali Arın	Muş Yargıcı
8	1554	Fazlullah Şenol	Alanya Hukuk Yargıcı
9	1154	Zühtü Uzman	Aksaray Yargıcı
10	841	Fehmi Atabay	Van Yargıcı
11	284	Tahir Sencer	Sıvas Ceca Yargıcı
12	359	Hamdi Danişoğlu	Tunceli Ağırceza Başkanı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece Yargıçlardan (mümtezen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6191	Sakip Güran	Ceza ve Tevkif Evleri Genel Direktörlüğü Birinci Ş. Direktörü
2	5185	İhsan Köknel	Ankara Yargıcı
3	4113	Kâzım Suda	İstanbul Ticaret Başkanı
4	5200	Lütfi Akadlı	Ankara Millî Korunma Yargıcı
5	1982	Sabri Atay	Kayseri Hukuk Yargıcı
6	1228	Kasım Ünal	Salihli Yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece Yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	1228	Kasım Ünal	Salihli Yargıcı
		(İtirazen mümtaz defterine alındı.)	
2	5444	Niyazi Karkazan	Yalova Yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece Yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8412	Avni Günal	Aydın Ceza Yargıcı
2	239	Ahmet Titrek	Ürgüp Ceza Yargıcı
3	1734	Nuri Bilgin	Kırklareli Ceza Yargıcı
4	1918	Sadık Yüce	Polu Yargıcı
5	989	Muhtar Akşener	Saimbeyli Yargıcı
6	7132	Zahit Özbulak	İstanbul Asliye Ceza Yargıcı
7	3665	Emin Nami Güven	Kırşehir Hukuk Yargıcı
8	1265	Fevzi Onay	Yalvaç Hukuk Yargıcı
9	5416	Orhan Babaoğlu	Mudanya Yargıcı

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
10	3429	Suphi Andiç	Seferihisar Yargıcı
11	1416	Selâhattin Erkıvanç	Karacabey Ceza Yargıcı
12	688	Veysi Bayer	Diyarıbakır Ceza Yakgıcı
13	768	Şemsettin Aklan	Arapsun Yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece Yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5670	Müfit Erkuyumcu	İzmir Hukuk Yargıcı
2	5 99	Salim Başol	İstanbul Ağırc za Üyesi
3	5678	Nurettin Ülgenalp	Hukukişleri Genel Direktör Muavini
4	5414	Hamdi Öner	Ankara Sulh Yargıcı
5	4903	Akil Önder	Ankara Sulh Yargıcı
6	622	Abdülbari Uğur	Ankara Yargıcı
7	5789	Kaya Kırılmaz	Manisa Hukuk Yargıcı
8	4723	Celâleddin Türkgeldi	İstanbul asliye hukuk yaragıcı
9	5590	Nezahat Göreli	Ankara sulh yargıcı

Ağustos/ 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7 inci derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	5988	Nevzat Tüzünkan	Ankara icra muavin yargıcı
2	5159	Emin Bilgiç	Sıvas hukuk yargıcı
3	5023	Remzi Aytekin	Çankırı üyesi
4	1845	Cevdet Nuhrad	Taşköprü hukuk yargıcı
5	2132	Sabri Çitakoğlu	Ankara sulh yargıcı
6	5319	Hadi Dömer	Akhisar ceza yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 7.inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

1	5590	Nezahat Göreli	Ankara sulh yargıcı

(İtirazen mümtaz defterine alınmıştır.)

2	1995	Alâettin Kirman	Kastamonu sulh yargıcı
3	3129	Ahmet Vehbi Çıkrık	Gönen hukuk yargıcı
4	604	Cahit Gürkaş	Diyarıbakır ceza yargıcı
5	5325	Recep Toksöz	Köyceğiz yargıcı
6	4772	Mehmet Bilgin	Acıpayam ceza yargıcı
7	5992	Abdülkadir Ulusoy	Eşkişehir asliye ceza yargıcı
8	5030	Mithat Tulga	İslâhiye yargıcı
9	1141	Hikmet Ayaz	Tokat üyesi
10	5665	Avni Tümerden	İstanbul sulh yargıcı
11	1690	Niyazi Hakgüden	İstanbul sulh yargıcı
12	5235	Nurettin Faydagör	Urfa ceza yargıcı
13	4055	Halil Soysal	Çemişgezek yargıcı

373

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece Yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	6469	Kahraman Koç	Çorum sulh yargıcı
2	3269	Sabri Akgören	Keskin ceza yargıcı
3	6273	Avni Atalışık	Bandırma ceza yargıcı
4	1539	Hikmet Tüzeer	Konya üyesi
5	6663	Turgut Süelkan	Ankara yargıcı
6	2787	Fethi Ünver	Ankara yargıcı
7	6035	Mefharet Sezel	İstanbul ticaret mahkemesi üyesi
8	6437	Zühtü Saka	Niğde ağırceza üyesi
9	6459	Kâzım Karay	İstanbul sulh yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe yık) olanlara ait defter

1	6464	Hulûsi Oskay	Dinar ceza yargıcı
2	6293	Şevket Teoman	İstanbul sulh yargıcı
	6330	Sıtkı Akyazan	Gaziantep hukuk yargıcı
4	6461	Muhittin Taylan	İzmir sulh yargıcı
5	6662	Hamdi Dinçer	Bolavadin ceza yargıcı
6	6437	Zühtü Saka	Niğde üyesi
		(İtirazen mümtaz defterine alındı.)	
7	203	Hakkı Tüzüner	Denizli üyesi

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6459	Kâzım Karay	İstanbul sulh yargıcı
		(İtirazen mümtaz defterine alınmıştır.)	
2	5504	İsmail Bozkurt	Yalvaç ceza yargıcı
3	5944	Feridun Kırmacı	Bozüyük yargıcı
4	6268	Enverî Ege	Çeşme yargıcı
	6325	Selâhaddin Okuroğlu	Keban sulh yargıcı
6	3938	Ahmet Karaçam	Vize yargıcı
7	5390	Mehmet Erdemir	Nallıhan yargıcı
8	5561	Arif Kartın	Keşan hukuk yargıcı
9	6447	Enver Dayanç	Samsun üyesi
10	6472	Mustafa Ö al	Sandıklı ceza yargıcı
11	6285	Faruk Özgökmen	Ayancık yargıcı

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6549	Şükrü Eroğlu	Ermenak ceza yargıcı

374

Yükselme Sıra No.	Sicil No	Adı	Memuriyeti
2	6912	Belkıs Uysal	Bursa üyesi
3	6938	Kadri Karafakıoğlu	İzmir üyesi
4	6931	Saadettin Gökay	İstanbul icra muavin yargıcı
	6786	Mürüvvet Doğu	Bursa sulh yargıcı
6	6921	Şahabettin Arıç	Ankara sulh yargıcı
7	4559	Şaban Akdölek	Trabzon sorgu yargıcı
8	6537	Piraye Pilâvoğlu	İzimir ticaret üyesi

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

	6560	Bedri Özkaya	Bursa sulh yargıcı
2	6537	Piraye Pilâvoğlu	İzmir ticaret mahkemesi üyesi
		(İtirazen mümtaz defterine alındı.)	
3	6807	Saadet Targu	İstanbul sulh yargıcı
4	6950	Sabahat Kurtuluş	Tarsus sulh yargıcı
5	6920	Cavit Timur	Rize üyesi
6	6902	Meliha Toros	Adana sulh yargıcı
7	6587	Nezihe Kolankaya	Kütahya sulh yargıcı
8	6808	Sabriye Özgen	Ankara sulh yargıcı
9	6945	Akif Köksal	Ankara sulh yargıcı
10	4868	Saim Könüman	İstanbul sorgu yargıcı
11	6811	Bahattin Çakıt	İzmir sulh yargıcı
12	6792	Lâmia Sezer	Bursa sulh yargıcı

Ağustos /944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık)olanlara ait defter.

1	6968	Edip Araslı	Divriği yargıcı
2	6811	Bahattin Çakıt	İzmir sulh yargıcı
		(İtirazen tercih defterine alınmıştır.)	
3	6971	Muazzez Tümer	Uşak sulh yargıcı
4	6933	Mustafa Kınık	Amasya üyesi
5	6799	Ahmet Çelebi	Ödemiş ağırceza üyesi
6	6930	Osman Celâl Ökten	Milâs ceza yargıcı
7	6830	Saime Aksoylar	Adapazarı şulh yargıcı
8	6534	Hatice Teşrekli	Adana sulh yargıcı
9	6961	Nesip Uysal	Göynük yargıcı
10	6814	Ayşe Hikmet Tezgören	Adapazarı sulh yargıcı
11	6689	Ali Saim İnselel	Hopa yargıcı
12	6690	Muazzez Savaşkan	İstanbul sulh yagıcı
13	6618	Adil Tola	Karacasu yargıcı
14	6791	Emine Mübeccel üzer	Bandırma sulh yargıcı
15	6797	Fethi Turan	Terme yargıcı
16	6925	Salim Yamaner	Şarkikaraağaç sorgu yargıc
17	6620	Tefik Fikret Baran	Antalya sulh yargıcı
18	6941	Hüseyin Ersin	Ayvacık Yargıcı

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA
375

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
19	6643	Mustafa Enver Haktanır	Söğüt Yargıcı
20	6532	Kurban Karşı	Maden Yargıcı
21	6953	Ahsen Aral	Antakya sorgu yargıcı
22	6792	Lamia Sezer	Bursa sulh yargıcı
		(İtirazen tercih defterine alınmıştır.)	
23	6528	Mehmet Cürdoğan	Şiran sulh yargıcı
24	6862	Nigâr Saraçoğlu	Manisa sulh yargıcı
25	6648	Meliha Barlas	İstanbul sulh yargıcı
26	6547	Mehmet Faik Cıvga	Adana sulh yargıcı
27	6810	Saim Sutekin	Pazarcık yargıcı
28	6970	Naciye Yüngül	Samsun sulh yargıcı
29	6949	Yaşar Kozanoğlu	Malatya sulh uargıcı
30	6585	Meryem ünsoy	Çorum üyesi
31	6886	Şevki Yurtsever	Mardin sorgu yargıcı
32	6918	Mehmet Atascyuer	Demirköy sulh yargıcı
32 M.	6523	Hasan Mülâyım	Kadirli yargıcı
33	3639	Hasan Savaş	Adapazarı sorgu yargıcı
34	4096	İsmail Fuat Aker	Niğde sorgu yargıcı
35	2672	Hasan Riza Alpaslan	Mut sorgu yargıcı
36	3608	Fevzi Ayan	Çorum sorgu yargıcı
37	4256	Nuri Uğuzer	İskilip sorgu yargıcı
38	3058	Rifat Berk	Uşak sorgu yargıcı
39	4268	Hidayet Ertem	Rize sorgu yargıcı
40	4122	Adil Oktay	Simav sorgu yargıcı
41	4271	Hulki güleç	Van sorgu yargıcı
42	4309	Halil Sükûti	Çanakkale sorgu yargıcı
43	4576	İhsan Tümkan	Edirne sorgu yargıcı
44	4496	Hamdi Onur	Gelibolu sorgu yargıcı
45	4488	Eyüp Sabri Uğur	M. Kemal paşa sorgu yargıcı
46	4987	Emin Sönmez	Eskişehir sorgu yargıcı
47	5239	İlhami Çetin	Çankırı sorgu yargıcı
48	4553	Celâlettin Ayhan	Malluhan sorgu yargıcı
49	4999	Necip Nadir Omay	Çölemerik sorgu yargıcı
50	5114	Necmettin Cantürk	Antalya sorgu yargıcı
51	2861	Ziya Onat	Nazilli sorgu yargıcı
52	4934	İlhami Giray	Burdur sorgu yargıcı
53	4875	Kâmil Kutlay	Bozüyük sorgu yargıcı
54	5350	Hüseyin Elgin	Sandıklı sorgu yargıcı
55	5255	Âlim Şakar	Seferihisar sorgu yargıcı
56	4949	Memduh Özdemir	Karaman sorgu yargıcı
57	5497	Şerafettin Tunçalp	Cide sorgu yargıcı
58	5522	Seyfettin Tekinalp	Sürmene sorgu yargıcı
59	5550	Cemil Atalay	Daday sorgu yargıcı
60	5632	Hakkı Ağar	Maraş sorgu yargıcı
61	5630	Fehmi Okutan	Tarsus sorgu yargıcı
62	5769	Emin Tepebaşlı	Mudurnu sorgu yargıcı
63	5906	Şefik Ulukan	Şarköy sorgu yargıcı

376

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece yargıç muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	6087	Hakkı Ün	Giresun yargıç Muavini
2	8286	Enver Baytok	Ağrı Yargıç Muavini
3	8092	Hüseyin Göklevend	Elmalı Yargıç Muavini
4	8421	Ali Vural	Mutki sulh yargıç Muavini
5	2552	Necati Gökmen	Mihaliççik sorgu yargıcı
6	4789	Rahmi Tekin	Marmaris sorgu yargıcı
7	5458	Azmi Otyakmaz	Tirebolu sorgu yargıcı
8	5431	Hakkı Sansal	Nizip sorgu yargıcı

377

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait ek defter

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	6592	Recai Seçkin	İstanbul yargıç muavini (İtirazen)
2	8215	Kemalettin Utku	İzmir yargıç muavini (İtirazen)

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait ek defter

1	8306	Fahrettin Öztürk	Şebinkarahisar yarğıç Muavini
2	8323	Rauf Denker	Reyhanlı yargıç Muavini
3	8302	Hicret Abışka	Babaeski yargıç Muavini
4	8258	Şefik Simav	Hayrebolu yargıç Muavini
5	7114	Hıfzı Benli	Fenike Yargıç Muavini
6	8213	Lütfi Bozcalı	Edremit yargıç Muavini
7	8307	Kâmil Tunçel	Fatsa Yargıç Muavini
8	8208	Kemal Çimen	Yıldızeli yargıç Muavini
9	8299	Şevket Sancakoğlu	Akdağmadeni yargıç Muavini
10	8209	Hayati Şener	Çumra yargıç Muavini
11	8289	Ali Göktürk	İmroz yargıç Muavini
12	8231	Celâl Oğan	Yaylâdag yargıç Muavini
13	8267	Ali Sezen	Mesudiye yargıç Muavini
14	8304	Abdullah Sünnetçioğlu	Şarköy yargıç Muavini
15	8312	Hayri Aksoy	Korkuteli yargıç Muavini
16	8224	Şefik Seren	Ceyhan yargıç Muavini
17	8223	Cevdet Can	Biga yargıç muavini
18	8222	Nuri Erkan	Keskin sorgu yargıcı
19	8236	Osman Tokcan	Sorgun Yargıç Muavini
20	8198	Ahmet Adaman	Perlek Yargıç Muavini
21	8301	Nihat Bilikser	Erzincan sorgu yargıcı
22	8268	Muammer Yazar	Kars Yargıç Muavini

378

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C.Savcılarından (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait ek defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	8330	Hayrettin Sezik	Kayseri C.Savcı Muavini
2	8214	Yavuz Fındıkgil	Turgutlu C.Savcı Muavini
3	8212	Remzi Öner	Urfa C.Savcı Muavini
4	8251	Sabahattin Köksel	Akşehir C.Savcı Muavini

Ağustos/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C.Savcılarından yükselmeğe lâyık olanlara ait ek defter.

1	8279	Yunuf Binatlı	Uşak C Savcı Muavini
2	8266	Hüseyin Amucaoğlu	Karamürsel C.Savcı Muavini
3	8283	Orhan Töre	Geyve C.Savcı Muavini
4	8290	Selâhattin Ersöz	Emet C.Savcı Muavini
5	8321	Fethi Özdural	Zile C.Savcı Muavini
6	8200	Nadir Alpay	Tokat C.Savcı Muavini
7	8253	Abdülmennan Akçalı	Adana C.Savcı Muavini
8	8308	Fikret Güner	Bozcaada C Savcı Muavini
9	8180	Ertuğrul Ayçin	Terme C Savcı Muavini
10	8311	Adil Artun	Gediz C.Savcı Muavini
11	8217	Emin Kutlay	Tire C.Savcı Muavini
12	8230	Yusuf Ziya Ünel	Ordu C.Savcı Muavini
13	8228	İzzettin Arıkan	Ayancık C.Savcı Muavini
14	8233	Şakireddin Kazancı	Hopa C.Savcı Muavini
15	8293	Mustafa Kumbar	Niksar C.Savcı Muavini
16	8294	Reşat Coşkun	İmroz C.Savcı Muavini
17	8269	Necati Bayraksoy	Mucur C.Savcı Muavini
18	8181	Lütfi Baysal	Adıyaman C.Savcı Muavini
19	8199	Cemâlettin Ulusoy	Bor C.Savcı Muavini
20	8250	Nuri Gökbalkan	Erdek C.Savcı Muavini

Ağustos 944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece C.Savcı muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait ek defter.

1	8107	Bekir Karahan	Ağrı C.Savcı Muvini
2	8864	Mehmet Yavuz	Kâhta C.Savcı Muavini

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 4üncü derece yargıçlardan birinci sınıfaayrılmalarına karar verilenlere ait defter.

1	407	Nazif Çağlayan	Ankara Yargıcı
	969	Nuri Özkök	Ankara yargıcı
3	1166	Naci Uras	Antakya yargıcı
4	1352	Hayrettin Vardar	Eskişehir hukuk yargıcı
5	1479	Edip Bayazıtoğlu	Antalya ceza yargıcı
6	4015	Sait Özdem	Birinci sınıf adliye Müfettişi

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece yargıçlardan (mümtazen yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	4045	Senai Meriç	Üsküdar Millî Korunma Yargıcı

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 5 inci derece yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	2605	İsmail Öztürk	Maraş Hukuk Yargıcı

Aralık/944 sonuna kadar yükselme suresini bitiren 5 inci derece yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	3969	Salâhattin Ersin	İsparta Hukuk Yargıcı

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece Yargıçlardan (tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	1792	Haydar Onat	Çankırı Hukuk Yargıcı

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 6 ıncı derece Yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	4263	Kâzım Güvenç	Muş Ceza Yargıcı

Aralık/ 944 sonuna kadar yükselmeğe süresini bitiren 7 inci derece Yargıçlardan (yükselm lâyık) olanlara ait defter.

1	2110	Muhittin Kartav	Hozat Yargıcı

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece Yargıçlardan (Tercihan yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6460	Necati Suner	Afyon Sulh Yargıcı

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 8 inci derece Yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	6452	Hâmit Köseahmetoğlu	Ceza ve Tevkif evleri Genel Direktörlüğü Muavin ve İkinci Şube Direktörü

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece Yargıçlardan (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8322	Haydar Gür	Sındırgı Yargıç Muavini
2	8265	Kemalettin Bulut	Ilıç Yargıç Muavini
3	8292	Hasan Tahsin Sarıgiloğlu	Bor Sorgu Yargıcı
4	8297	Muzaffer İnal	Kırıkhan Yargıç Muavini
5	8229	Mehmet Taylan	Pınarbaşı Yargıcı
6	8210	Naci Uğuzer	Siirt Yargıç Muavini
7	5608	Rasim Baykan	Boğazlıyan Sorgu Yargıcı

380

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece Yargıç muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	6804	Kemalettin Erk	Kızılcahamam Yargıç Muavini
2	6828	Rasim Teomanuz	Malatya Yarğıç Muavini
3	6123	Halim Kalyoncu	Şavşat Yargıç Muavini
4	8463	Celâl Dinç	Urfa Üye Muavini
5	8460	Şakir Doğan	Boyabaat Yargıç Muavini
6	6875	Hüseyin İyigün	Ercis Yargıç Muavini
7	8475	Fuat Fırat	Ağrı Yargıç Muavini
8	7881	Ahmet Oskay	Cizre Yarğıç Muavini
9	8443	Ahmet Karan	Feke Sulh Yargıç Muavini
10	8548	Kâmil Tamuca	Hadım Yargıç Muavin
11	8461	Hızır Cengiz	Tercan Yargıç Muavini
12	8480	Samih Sarpkaya	Yalova Sorgu Yargıcı
13	8464	Kâmil Onsun	Gürpınar Sulh Yargıç Muavini

381

382

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	8324	Esat Yunatçı	Keşan C. Savcu Muavini
2	8252	Hilmi Kandilci	Daday C. Savcı Muavini
3	8309	Hurşit Saydam	İsparta C. Savcı Muavini
4	8325	Riza Sönmez	Beyşehir C. Savcı Muavini
5	8211	Şemsettin Güney	Acıpayam C. Savcı Muavini
6	8227	Abdullah Ekmen	Akçakoca C. Savcı Muavini
7	6874	Muammer Çakaloz	Aksaray C. Savcı Muavini

Aralık/944 sonuna kadar yükselme süresini bitiren 10 uncu derece C. Savcı Muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8457	Naci Toros	Yusufeli C. Savcı Muavini
2	8509	Naim Gilisıralıoğlu	Çumra C. Savcı Muavini
3	8521	Mehmet Sıphi Cebe	Boyabat C. Savcı Muavini
4	8419	Mithat Surgur	Çapakçur C. Savcı Muavini
5	8356	Ertuğrul Tozman	Gümüşhacıköy C. Savcı Muavini
6	8735	Necdet Haker	İncesu C. Savcı Muavini

28/9/944 gününde tâyinleri yapılan ve 4379 sayılı kanundan faydalanmak suretiyle süresini bitiren 10 uncu derece yargıç muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	7792	Hakkı Kızılok	Taşova sulh yargıç muavini
2	8973	Nuri Sirek	Çermik yargıç muavini
3	8974	Ahmet Destebaş	Biga yargıç muavini
4	8991	Kemâl Canbaz	Erzurum yargıç muavini
5	9030	Necati Kurtuluş	Kilis yargıç muavini
6	9078	Orhan Ünal Üstün	Zafranbolu yargıç muavini
7	9036	Salim Ertem	Bozcaada yargıç muavini
8	9008	Vahap Kısakürek	Karaisalı yargıç muavini
9	9016	Mustafa Sarı	Ulukışla yargıç muavini
10	9022	Mustafa Atay	Akdağmadeni yargıç muavini
11	8940	Ekrem Ultav	Bigadiç yargıç muavini
12	9004	Muzaffer Önal	Tokat yargıç muavini
13	9015	Kenan Türkgil	Soma yargıç muavini
14	9021	Muhammet Bayramoğlu	Kaman sulh yargıç muavini
15	9029	Mustafa Özevren	Zile yargıç muavini
16	8982	Mustafa Akalın	Erzincan yargıç muavini
17	9035	Enver Okvuran	Kemâlpaşa yargıç muavini
18	7468	İrfan Öztürk	Nallıhan yargıç muavini
19	8989	Kemâl Şener	Uluborlu yargıç muavini

283

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
20	8998	Naim Oktay	Maden yargıç muavini
21	8997	Hilmi Sarsılmaz	Bucak yargıç muavini
22	9024	Şefik Şensoy	Birecik yargıç muavini
23	9028	Yusuf Aybaş	Ödemiş yargıç muavini
24	9039	Kutsi Malatyalıoğlu	Dursunbey yargıç muavini
25	8207	Ahmet Cakacı	Bitlis yargıç muavini
26	8990	Hilmi Aydın	Yatağan sulh yargıç muavini
27	9026	Haydar Akdik	Sarayköy yargıç muavini
28	9046	Zekeriya Moto	Van yargıç muavini
29	9047	Sırrı Gürsen	Alaca yargıç muavini
30	8254	Abdülmecit Belli	Mesudiye yargıç muavini
31	8978	Ali Çağlar	Kangal yargıç muavini
32	9018	Naci yıldam	Alaçam sulh yargıç muavini
33	8138	Abdülkadir Erener	Alanya yargıç muavini
34	8983	Fuat Aksoy	Kozan yargıç muavini
35	8987	Atıf Atay	Derik yargıç muayini
36	9000	Fehmi Ertan	Sorgun yargıç muavini
37	9042	Muhittin Güneşhan	Karasu yargıç muavini
38	8145	Şemsettin Ekmen	Karacabey yargıç muavini
39	8988	İbrahim Başbaşar	Beyşehir yargıç muavini

28/9/944 gününde tâyinleri yapılan ve 4379 sayılı kanundan faydalanmak suretile süresini bitiren 10 uncu derece C. savcı muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8985	Remzi Erkal	Kemâlpaşa C. savcı muavini
2	8980	Hüsnü Dural	Ürgüp C. savcı muavini
3	7923	Hüsnü Akşit	Uzunköprü C. savcı muavini
4	8992	Muharrem Üngünpınar	Saimbeyli C. savcı muavini
5	9019	Nusret Doröz	Yıldızeli C. savcı muavini
6	7990	Hasan Gebizli	Ilgaz C. savcı muavini
7	9027	Sait Atabey	Şereflikoçhisar C. savcı muavini
8	9001	Kemâl Saygı	Bucak C. savcı muavini
9	8103	Rifat Aslanoğlu	Karasu C. savcı muavini
10	8110	Zeki Çavuşoğlu	Tefenni C. savcı muavini
11	8924	Kadri Yazmam	Gerede C. savcı muavini
12	9041	Zeki Dayıoğlu	Zonguldak C. savcı muavini
13	9044	Adnan Töre	Gürün C. savcı muavini
13 m.	8994	Ethem Yelbaşı	Birecik C. savcı muavini
14	9003	Fahrettin Kıyak	Şebinkarahisar C. savcı muavini
15	8908	Muhittin Köseoğlu	Midyat C. savcı muavini
16	8979	Necdet Varol	Reşadiye C. savcı muavini
17	8999	Galip Mergen	Arapsun C. savcı muavini
18	8084	Rıza Başar	Bayburt C. savcı muavini
19	9032	Sami Duyum	Bigadiç C. savcı muavini

4379 Sayılı kanundan faydalanmak suretile Ocak/945 sonuna kadar süresini bitiren 9 uncu derece yargıç muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter

Yükselme Sıra No.	Sicil No.	Adı	Memuriyeti
1	8190	Ziya Ergüven	Vakfıkebir yargıç muavini
2	8191	Faik Biçen	Tokat üye muavini
3	8189	Riza Gökçe	Mardin yargıç muavini
4	8291	Tevfik Ataman	Dinar hukuk yargıcı
5	8310	Mustafa Eriç	Rize üye muavini
6	8202	Ömer Altundağ	Fethiye surgu yargıcı
7	8196	Necdet Kalelioğlu	Gümüşhacıköy yargıç muavini
8	8186	Sedat Aksoy	Eskşehir yargıç muavini

4379 Sayılı kanundan faydalanmak suretile Ocak/945 sonuna kadar süresini bitiren 10 uncu derece yargıç muavinlerinden (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8870	Hüseyin Orhan Devrim	Turhal yargıç muavini

4379 Sayılı kanundan faydalanmak suretile Ocak 945 sonuna kadar süresini bitiren 9 uncu derece C. Savcılarından (yükselmeğe lâyık) olanlara ait defter.

1	8197	Ömer Yüce	Kırıkkale C. savcısı

386

İsviçre Federal Mahkeme Kararları

MİRAS BAĞITI. — Eşlerden her birini karşılıklı olarak terekenin tamamı için mirasçı nasbeyliyen bağıt. — sonradan zina sebebile kocayı mirastan iskat eden ve vasiyetçinin anasını mirasçı nasbeyliyen karının vasiyetnamesi. — Tasarruf edenin ölümü. — Vasiyetname hükmünün ademi sıhhatı sebebile dul koca tarafından istenen Kanuni mahfuz hisse. — Bu isteğin reddi.

MK. 478 (458), 494 (474), 513 (493).

Miras bağıtlarını bozma iradesi bizzat son arzulara müteallik işlemde ifade edilmiş olmak gerektir, fakat bu irade açıklaması d o l a y ı s i y l e d e olabilir. Zina sebebile kocasını mirastan ıskat ettiği hakkında vasiyet edenin sonraki beyanatı, miras bağıtında şart edilen mirasçı nasbını bu suretle muteber bir şekilde bozar.

DÂVACI: Oederlin, DÂVALI: Dul Moersdorff ve Weiss 27/Ekim/1938; ATF. 64 II 337 (JdT 1939 I 66)

Moersdorff adı ile doğan Madam Lilly Oederlin 6/Temmuz/1934 te Zürich te öldü. İki kızı Sonja ve Rosemarie Oederlin ile 1933 senesinden beri boşanma dâvası devam eden kocası Edmond Oederlin'i Kanunî mirasçı olarak bırakıyordu. 9/Temmuz/1925 te kocası ile bir miras bağıtı yapmıştı. Bu bağıtla eşler karşılıklı olarak birbirlerini terekenin tamamı için mirasçı nasbediyorlardı. Fakat Madam Oederlin, başka bir kadınla fena (Coupable) münasebetlerinden dolayı kocasını mirastan ıskat eden, çocuklarının hisselerini Kanunî mahfuz hisselerine indiren, vasiyetçinin anası dul Madam Lidya Moersdorff'u kabili tasarruf kısım için mirasçı nasbeden ve çocukları bir vasinin himayesine emanet etmek suretile, babanın velâyet hakkından ve fena nüfuzundan kurtarmak için yetkili makamı davet eden kendi el yazısile bir vasiyetname kaleme aldı. Tasarruf eden, vasiyeti tenfiz memuru olarak Dr. G.Weiss'ı tâyin etti.

Mansup mirasçı ve vasiyeti tenfiz memuru aleyhlerine açılan dâvalarında dul koca ve iki çocuğu diğer tedbirler arasında, mirastan ıskat hükmünün tamamile yahut hiç olmazsa yaşayan kocanın mahfuz hissesine tecavüz ettiği nisbette, iptalini istemektedirler. Dâvacılar ne ıskat sebebinin mevcudiyetine ve ne de binnetice MK. madde:

513 (493) fıkra 2 gereğince vasiyetçinin mirasçı nasbını bir taraflı olarak bozmak hakkına itiraz etmemekte, fakat miras bağıtının kanuna göre muteber bir şekilde sarih bir feshini 16/Haziran/1934 tarihli el yazılı vasiyetnamenin ihtiva etmediğini iddia etmektedirler. Zürich Kantonu Yüksek mahkemesi 24/Mayıs/1938 tarihli hükümle dâvayı reddetti. Ve federal mahkeme bu kararı tasdik eyledi.

GEREKÇE

Medeni Kanunun 513 (494). maddesinin ikinci fıkrası, miras bağtının akdinden sonra mansup mirasçı veya lehine muayyen bir şey vasiyet olunan kimse tasarrufta bulunana karşı mirastan ıskat sebebi olan bir hareketin sorumlusu olduğu takdirde, tasarrufta bulunanın miras bağıtını, yani mirasçı nasbını veya muayyen bir şey vasiyetini yalnız başına bozmasına müsaade etmektedir. Aynı maddenin 3. fıkrasına göre bu bozma, vasiyetname için belirli olan şekillerden birisile yapılır.

Kanun koyucunun tesbit ettiği ve yargıcın yorumladığı şekilde bu hükümlerden şu netice doğmaktadır: Bozma hakkını kullanma iradesi vasiyet suretile yapılan tasarruflarda o kadar kesin bir surette açıklanmış olmak lâzımdır ki, muameleye yabancı olan beyanları yahut vasiyetçinin tasarruf ederken içinde bulunduğu hal ve vaziyetleri ancak bu işlemi aydınlatmak için gözönüne almıya ihtiyaç hasıl olsun. Tereke mallarının sadece başka bir tahsisini ihtiva eden sonraki bir vasiyetname miras bağıtını bozamaz. Zira bu vasiyetnameye MK.nun 494 (474). maddesinin 3. fıkrası gereğince ortak âkit tarafından itiraz olunabilir. Vasiyetname hükümlerinde, 513 (494). maddede derpiş edilen özel sebep dolayısile miras bağıtını bozma iradesi ifade edilmiş olmalıdır. Fakat bağıta atıfta bulunan ve onun bozulmasından açık tâbirlerle bahseden bir cümle tarzı Kanun tarafından istenmiş değildir. Miras bağıtından istifade eden mirasçı lehine yapılmış olan tahsisin, işbu mansup mirasçı tarafından tasarrufta bulunana karşı vaki hareket tarzı sebebile geri alınmış olduğunun vasiyet seretile yapılan tasarruftan *dolayısile* anlaşılması da kâfidir.

Hâdisede durum böyledir. Vasiyetçi kocasının zina münasebetlerini tebarüz ettirmekte ve kocası 513 (493). madde mucibince karısına bir bozma sebebi temin etmiş olduğunu reddetmemektedir. Vasiyetçi bu sebepten dolayı kocasını mirastan ıskat ettiğini beyan etmek suretile, kocasını bütün miras hissesinden tamamile mahrum etmek iradesini memlekette mutat olan bir tarzda ifade etmiştir

Mer'i olan bu şekil ifade tarzı kesindir. Binaenaleyh eğer bu şekilde vasiyetçi kocasını Kanunî ve mahfuz miras hakkından mahrum etmiş ise (MK. 478. [458]) ,miras bağıtının ayrı olarak vermiş olduğu miras hakkından da evleviyetle mahrum etmiştir. Mirastan böyle bir ıskat, bazı müelliflerin görüşüne aykırı olarak yalnız Kanunî mahfuz hisse üzerindeki hakkı değil, fakat mirastan her hangi bir hisse üzerindeki bütün hakkı yok eder.

Dâvacılar, vasiyetnamenin yazılışı sırasında tasarruf edenin miras bağıtını hiç hatırlamadığını ve binaenaleyh onu bozmak iradesine malik olmuş bulunamıyacağını iddia etmektedirler. Fakat bu, delilden mahrum basit bir faraziyedir. Hadise yargıcı buna benzer hiç bir şey tesbit etmemiştir. Vasiyetname metni de bu mânada emareleri muhtevi değildir. Bilâkis gerek vasiyetnameden ve gerek vasiyetçinin boşanma dâvası açmış olması keyfiyetinden mirastan ıskatın miras bağıtında şart edilmiş olan terekenin tamamı için vaki mirasçı nasbının feshini istihdaf eylediği meydana çıkmaktadır.

Talebin bu sebeplerle reddi, vasiyeti tenfiz memurunun müdafaa etmek hususundaki sıfatını tetkik etmekten mahkemeyi muaf kılmaktadır.

II. Hukuk dairesi.

KEFALET. JURA NOVİT CURİA. [1] -BK.nun 503 (494). maddesinin bahşettiği haktan kefilin vazgeçmesinin şart edilmesi.- Bu hükmün muteber olması.

BK. 503 (494).

Kefil alacağın muacceliyet kesbetmesi için alacaklının ihbarda bulunmasını ve borçluyu takip etmesini istemek hakkından muteber olarak uazgçebilir. Fakat kefilin nazarı dikkatinin yalnız feragat mevzuu olan kanuni hükümlerin numaraları üzerine değil, lâkin onların mâna ve şumulleri, yani kefilin feragat etmesi istenen haklar üzerine de çekilmiş olduğunun bizzat senet metninden meydana çıkması lâzımdır.

Davacı: Mariethod, Davalı: Banque de Sion, de Kolbertmatten ve kumpanyası

16/Kasım/1938; ATF 64 II 380 (JdT 1939 I 177).

Temyiz isteğinde bulunan Sion icra memuru BK. 500 (491), 503 (494) ve icra ve iflâs Kanunun 303 (295). maddelerinin bahşettiği haklardan feragati tazammun eden bir senet dolayısile kefil sıfa-

[1] — Uygulanacak hukuk kaidesini yargıç kendisi arar bulur.

tile takip edildi Gerçi dâvacı feragati tazammun eden bu hükmün batıl olduğu def'ini dermeyan etmedi, fakat federal mahkeme mes' eleyi re'sen tetkik ve menfi olarak halletti.

Gerekçeden hulâsa

1929 tarihli kredi senedi, dendiği gibi, bir hüküm ihtiva etmektedir. Bu hükme göre kefiller BK. 500 (491) 503 (494) ve İcra ve İflâs kanununun 303 (295) maddelerinin bahşettiği haklardan vazgeçtiklerini beyan etmektedirler. Dâvacının muhakemede bu hükmün butlanını def'i olarak dermeyan etmemiş olmasına rağmen meseleyi federal mahkemenin re'sen incelemesine lüzum vardır. (ATF 45 II 551).

BK. 503. maddenin bahşettiği haklardan kefilin vazgeçmesi kamu düzenine (âmme intizamına) ahlâk ve adaba yahut BK. 19. maddenin 2. fıkrasındaki manada şahsiyete bağlı haklara aykırı mıdır?

Her şeyden önce kamu düzeninin (Âmme intizamının) BK. 503. maddede düzenlenen hususla ilgili olmadığı açıktır. Olsa olsa bu madde hükümlerini, kefile temin ettiği menfaatlerin mahiyeti dolayısile, âmir hukuk kaidelerinden saymak lâzım gelip gelmediği sorulabilir. Eğer bu hükümler bir tarafın diğerini istismar etmesine mâni olmak -iktisadi şartlar arasında mevcut bir ayrılık bu istismarı kolaylaştirabilir- yahut daha genel olarak şahsiyete bağlı telâkki edilen hakların devrini önlemek maksadile sevkedilmiş olsalardı, şüphesiz bu böyle olacaktı (Bkz. RO 53 II 320 ve 63 II 410). Fakat durum, hakikatta böyle değildir. 503. madde ile tayin edilmiş olan haklardan sadece vazgeçme keyfiyeti kefili alacaklının keyfine bırakmak neticesini doğurmaz ve eğer alacaklı bundan müstefit olmuş ise bile, bu, adalet hissini rencide edecek derecede değildir. Filhakika bundan sadece asıl borçlunun borcu devam ettiği müddetçe, kefilin borçlu kalmayı kabul ettiği neticesi doğar. Ve bunda şahsiyete bağlı hakların ihlâli mahiyetinde telâkki edilebilecek hiç bir şey yoktur. Hattâ Kanun müteselsil taahhütleri bizzat tanzim etmekte; iki kimsenin, ancak birisinin hakiki borçlu olduğunu ve diğerinin hakikatte sadece teminatçı sıfatile müdahale ettiğini kendi aralarında kararlaştırmakla beraber, müteselsil borçlu gibi imza atmalarını tamamile kabul eylemektedir. Alacaklıya karşı 503 (494). maddedeki haklardan vazgeçen müteselsil kefilin vaziyeti de aynen böyledir. O halde Doktrinin ve müellifler arasında meseleyi *de leğe ferenda* [2] tetkik

[2] — Olması lâzım gelen şekilde

edenlerin de yaptığı gibi 503. madde hükümlerinin âmir hukuktan madut olmadığını ve bilâkis bağıt ile bu hükümlerin hilâfını derpiş etmenin mümkün olduğunu kabul etmek muvafık olur.

Bununla beraber bundan, iş sahasında ve bilhassa kredi müessesesinde gittikçe fazla bir surette vücuda getirildiği görülen ve kanunun kendilerine bahşettiği salâhiyetlerden kefillerin önceden feragatını istemekten ibaret olan tatbikata ehemmiyet vermemenin meşru olacağı neticesi çıkmaz. Filhakika içerisine, BK. 497 (488), 500(491), ve 502 (493), 503 (494), 508 (499), 509 (500),511 (502) ve icra iflâs kanunu 303 (295) madde hükümlerindeki haklardan, diğer deyimle kanunun kefile bahşetmek mecburiyetini hissettiği hakların hepsinden değilse bile çoğundan açık bir feragatı ihtiva eden bir şartın derec edildiği matbu kefalet bağıtı nümunelerini görmek nadir değildir. Kefalet hukukundaki tadilâtın ilgilendirdiği kimseleri meşgul etmekten geri kalmıyan bu tatbikat (Bak. meselâ Staufer, Verhandl. des schweiz. Juristenverein 1935, 2. Heft. Protokoll der Jahresversammlung im İnterlaken p. 511 a; Rein, Die Voraussetzungen der Bürgschaft im Schveitz. Recht p. 81) hakikatte bağıtın esasını değiştirmekten başka bir neticeye vasıl olmaz, o kadar ki, kefil olarak imza atan kimse, neticede kendisini fiilen ekseriya müteselsil bir borçlu durumunda bulur. Bu durumun amelî bazı zaruretlere cevap vermesi mümkündür; fakat kefilin kendi haklarının şümulü hakkında tamamile vazıh bir durumda olmamak tehlikesini yarattığı için anormal olmaktan kurtulamaz. Binaenaleyh kefil bu hususta içerisinde bulunduğu hatayı def'an dermeyan ettiği vakit, mahkemelerin böyle bir meselenin incelenmesinde kaide olan sertliği göstermemeleri, bilâkis yalnız zikredilen kanun maddelerinin numaraları üzerine değil, fakat bu hükümlerin mâna ve şümulü, yani kefilin vazgeçmesi istenen haklar üzerinede nazarı dikkatinin çekilmiş olduğu kefalet senedinin bizzat metninden tebarüz etmediği takdirde bahis mevzuu def'i daha kolay kabul etmeleri muvafık olur.

Gerçi hâdisede, kefalet senedi dâvacının feragat ettiği kanun maddelerinin numaralarını saymakla iktifa etmektedir. Fakat bu feragatın şümulü hakkında dâvacının tamamile malûmat edinmemiş olduğunu söylemeye hiç bir şey müsaade etmez. Keza gerek ilk merci mahkemesinde gerek federal mahkemede dâvacı feregat ettiği hakların mahiyetleri üzerinde vazıh malûmatı bulunmadığını iddia etmemiştir. İddia etmiş olsa idi bile, icra memuru ve Avukat olan dâvacının bu iki sıfatı işbu def'in esaslı olduğu hakkında ciddi şüpheler uyandırmayı caiz kılacaktı.

I. Hukuk dairesi:

AİLE BİRLİĞİNİ HİMAYE TEDBİRLERİNDE YETKİLİ MAHKEME. – Ayrı yaşayan eşler – Karı tarafından kendi ikametgâhında talep edilen himaye tedbirleri ve kocanın da kendi ikametgâhında vaki boşanma talebi.– Sulh teşebbüsü için koca tarafından yargıca müracaat tarihine kadar bahşedilen tedbirler.– Kocanın ikametgâhında vaki yeni talep.– Esas hakkındaki dâvanın açılmasından evvelki devre hakkında karar vermek için kocanın ikametgâhı mahkemelerinin yetgisizliği.– Temyiz talebinin reddi.

MK. 145 (137), 169 (161).

1 — Ancak boşanma dâvasını görmekte olan Yargıcın geçici tedbirler hakkında karar vermeğe yetkili olduğunu gösteren MK.nun 145 (137). maddesi, boşanma dâvasının bilfiil görülmiye başlandığı andan itibaren uygulanabilir. Ve bu maddenin şümulü dâvanın devamile mukayyettir. Eşlerin muhtelif ikametgâhları olması halinde yetkili Yargıç esas hakkındaki dâva kendisine ilk açılan yargıçtır.

2 — «Dâvanın açıldığı„ zamanı kanton usul hukuku tâyin eder.

3 — Kanton usul hukukuna göre eşlerden birisinin şahsî ikametgâhında dâva açılmadığı müddetçe, MK 169 (161). maddedeki himaye tedbirlerini almağa yetkili yargıç, talepte bulunanın ikametgâhı yargıcıdır.

Dâvacı: Madam Teuscher – Brioud, Dâvalı: Teuscher
2 Haziran/1938; ATF 64 II 175 (JdT 1939 I 35)

Fritz Teuscher, Olten'de boş yere boşanma dâvası açtıktan sonra 1937 Şubatında eski aile ikametgâhını terketti ve Wangen bölgesinde (Bern kantonu) Herzogenbuchsee'ye gitti; karısı ve oğlu Olten'de kaldılar. Teuscher 16/Nisanda, yeni bir boşanma dâvası açmak maksadile Wangen mahkemesi Başkanından sulh teşebbüsü için bir duruşma günü tâyinini istedi. Sulh teşebbüsü 7/Mayıs/1937 de muvaffakiyetsizlikle neticelendi ve 8/9 Ekimde Wangen mahkemesi huzurunda yeni bir boşanma dâvası açtı.

Kadın kendisinin ve oğlunun bakımı için yardım tediyesi hususunda kocası aleyhine Soleur mahkemelerinde dâva açtı; kadın işbu yardımı elde etti, şu mânada ki, Soleur kantonu yüksek mahkemesi istinaf talebi üzerine verilen 12/Ekim/1937 tarihli kararile ona şahsi bir ikametgâh tanıdı, fakat 16/Nisan/1937 den itibaren, koca

352

tarafından açılan boşanma dâvasını görmekte olan Bern mahkemesinin yetkili olduğunu düşünerek, ancak işbu tarihe kadar yardım tahsis etti. Bilâkis Bern mahkemeleri, önce Wangen mahkeme Başkanının 21/Ocak/1938 tarihli nihaî kararile, sonrada boşanmada yetki meselesini ve yeniden dermeyan edilmiş olan iaşe talebini inceliyen Bern kantonu istinaf mahkemesinin 24/Mart/1938 tarihli kararile, dâvanın açıldığı tarihten (8/9 Ekim/1937) önceki bütün devre için karar vermeğe yetkileri olmadığını, çünkü boşanma dâvasının henüz hazırlık mahiyetinde olan sulh teşebbüsüne ait işlemle değil, ancak bu tarihte ikame edilmiş olduğunu beyan ettiler.

Madam Teuscher istinaf mahkemesi kararının ve Wangen mahkeme Başkanı hükmünün iptali ile 16/Nisan dan 8/Ekime kadar olan devre de dahil olmak şartile kendi dâvasının mevzuu hakkında karar verilmek üzere, dâvanın iadesi talebinde bulunarak federal mahkemeye müracaat etti. Aleyhine temyiz olunan, temyiz talebinin reddini istedi ve dâvayı kazandı.

Gerekçeden Hülâsa

MK. nun 145 (137). maddesi boşanma dâvasının açılmasından sonra dâvanın devam ettiği süre için geçici zaruri tedbirleri boşanma yargıcının alacağını derpiş etmiştir. Bu usul boşanma dâvası halinde alınacak himaye tedbirleri hakkında uygulanır; bu usul böyle bir dâva mevcut olmadığı hallerde uygulanabilen MK. 169 (161) ve sonraki maddelerdeki usulden gerek yetki ve gerek maddi şartlar bakımından farklıdır. Boşanma dâvalarında yalnız boşanma yargıcı yetkilidir. Dâvalı eş dahi (bizzat kendi ikametgâhı bulunsa yahut dâvanın açılışından beri ikametgâh değişmiş olsa bile) bu gibi tedbirleri temin için bu yargıca müracaata mecburdur. Bu suretle maddi şartlar kolaylaştırılmış bulunmaktadır. Halbuki bir boşanma veya ayrılık talebinde bulunulmasından itibaren her eş, başka hiç bir merasime lüzum kalmadan, ayrı yaşamak hakkına maliktir (MK 170 [162] fıkra 2). Bu hükümlerden her biri MK. 169 (161) ve müteakip maddelerdeki taleplerin, dilekçinin ikametgahı yargıcına yapılması lâzım geldiğini ve talep edenin yargıca müracaat hakkını ispat edeceğini derpiş eden genel kaide ile aykırı düşmektedir. Hükümlerden her biri açılmış olan boşanma dâvasının neticeleri olarak muhiktirler. Dâvanın devamınca ancak dâva ile meşgul bulunan yargıç aile münasebetlerine müdahale etmelidir; yargıçtaki, eşlerin hak ve menfaatlarını himaye eden yargıçlık sıfatı, boşanma dâvasını idare hususundaki yargıçlık sıfatına bağlıdır.

MK. 145. maddeye göre bu özel kaide, boşanma dâvası ancak gerçekten başladığı zaman uygulanır ve sarahaten bu dâvanın devam etmesile mukayyettir. Dâvanın görülmiye başlandığı an onun başlangıcını teşkileder. Ancak bu «görülmiye başlanmış olma keyfiyeti=Rechtshängigkeit» ne dâvacı eşin, nede diğer tarafın o andan itibaren dâva neticeleninceye kadar başka tarafta diğer bir boşanma dâvası açamıyacağı sonucunu doğurur. Dâvanın devamı süresince koruma tedbirlerini almak hususundaki boşanma yargıcına münhasır olan yetkinin hakiki sebebi; hususile, zaten başlamış olan boşanma dâvasından istintaç olunan def'ide kendini gösterir. Dâva henüz görülmiye başlanmış olmadığından dolayı, diğer eş kendi ikametgâhında boşanma dâvasını açabildikçe MK. 169 (161) ve daha sonraki maddelerdeki tedbirler için ikametkâhı yargıcına müracaat etmesi reddedilemez[1].

EL YAZISİLE VASİYETNAME. VESAYET—Vasiyetnamenin yapıldığı sırada vasiyetcinin bulunmadığı bir şehir mahallesine göre tarihlenen vasiyetname. — Bir mirasçının vasisi tarafından vasiyetnamenin sahih olduğunun kabulü. — Sonradan küçük tarafından vasiyetnameye yapılan itiraz. — Vesayet makamının muvafakatının mevcut olmadığının ve vasiyetnamenin tarihini lekeliyen fesat sebebinin dermeyanı. — İşbu delillerin reddi.

MK 421 (405) ,422 (406), 505 (485).

1 — MK. nun 421 (405). ve 422 (406). maddeleri, muteber olmaları için vesayet makamlarının muvafakatı zaruri olan küçüğün hukuki işlemlerini tahdidi olarak saymışlardır.

2 — El yazısile yapılan vasiyetnamede işareti icabeden "mahal„ vasiyet senedinin yapıldığı siyasi beldeye taallûk eder.

Dâvacı: Liebermann — dâvalı: Liebermann ve Madam Locher

20/ Aralık/1938, ATF 64 II 406 (JdT 1939 I 354).

Dul Madam Marth Liebermann — Jucker 1936 senesi Aralık ayında Zollikon kasabasının bir mahallesi olan Zollikerberg'de Neumünster hastahanesinde yattı. Madam 3/Aralıkta Zollikon köyünde oturan kız kardeşi madam Ottilie Locher nezdinde bir kaç saat kaldı. Bu münasebetle el yazısiyle bir vasiyetname kaleme aldı. Vesayet altındaki oğlu Emil otto Liebermann'ın miras hissesini kanunî mahfuz hisse miktarına indiriyor, diğer oğlu Ernst Liebermann'ı fazla himaye ediyor,

[1] Kararın bundan sonraki kısımları kanton hukuku bakımından dâvanın ne zaman açılmış sayılacağını tartışmakta olduğu için bu kısımları dilimize çevirmedik.

kız kardeşi Ottilie'ye muayyen bir şey (Legs) vasiyet ediyor ve bir de vasiyeti tenfiz memuru nasbeyliyordu. Vasiyetnamesini «Zollikerberg, 3/Aralık 1936» olarak tarihledi. Kendisi 18/Ocak/1937 de öldü.

Vasiyeti tenfiz memuru, mirasçı Ernst Liebermann, diğer mirasçı Emil Liebermann'ın vasisi, 16/Kasım/1937 de, Zürich vesayet makamından bir üyenin huzurile bir mülâkat yaptılar. Bazı noktalar üzerinde mutabık kaldılar. Böylece vasi - şahsen—vasiyetnamenin muteber olduğunu kabul etti ve Emil Liebermann lehine olan miras avansı 12000 Frank olarak tesbit edildi.

Bununla berabr, vasi küçük namına ve vesayet makamının muvafakatile vasiyetnameye itirazetti. Son arzulara müteallik işlem tarihinin doğruluğunu ve evvelce yaptığı beyanatın sıhhatını reddediyordu.

Zürich ilk derece mahkemesi dâvayı kabul etti. Fakat Kanton istinaf mahkemesi 7/Ekim/1938 tarihli kararla dâvayı reddeyledi. Dâvacı bu hükme karşı temyiz isteğinde bulunduysa da federal mahkemece reddolundu.

Gerekçe

1 — Muteber olmaları için vesayet makamlarının muvafakatı zaruri olan küçüğün hukuki işlemlerini MK. 421 (405), 422 (406). maddeler tahdidi olarak saymıştır. İş alemi için zaruri olan hukuki emniyet, vasinin temsil yetkisini takyit eden bu hükümlerin geniş bir surette uygulanmasına engel olmaktadır. Sayılmış olan işlemlere nisbetle aynı iktisadi değerde olan yahut onlara diğer şekilde mümasil bulunan işlemlere bu hükümler kıyasen yorumlama suretile uygulanamazlar. İşte bu sebeple, küçüğün miras haklarını ihlâl eden bir vasiyetname bahis mevzuu olduğuna göre, dâvacı tarafından ileri sürüldüğü şekilde, bu işlemin küçük için malların alım satımı veya rehin edilmesi (Md. 421 [405] No. 2), miras taksimi (No.9), bir mirasın kabul veya reddi (Md. 422 [406] No.5) kadar mühim neticeleri olduğu bahanesile işbu vasiyetnamenin mutebr olduğunun tanınması, vasi tarafından, vesayet makamının muvafakatına bağlı tutulamaz. Bundan başka vasiyete itiraz etmekten vazgeçmenin, 421 (405) ve 425 (406). maddelerde sayılan işlemlerden hal ve şartlara göre birinin vasfını taşıması gereklidir. Hâdisede vasinin beyanatında olsa olsa bir sulha muvafakat işlemi görülebilir. Fakat 421 (405) maddenin 8 numaralı bendi ancak adlî bir sulh ve ibrayı kasdeder. Bundan maada kanton yargıcının müşahadeleri 6/Kasım/1937

395

tarihli anlaşmanın yapılması sırasında tarafların vasiyetnameye itiraz imkânını ciddi olarak gözönüne aldıklarını ve dâvacının dâvadan vazgeçmesini bu mirasçıya diğer müşterek mirasçılar tarafından bazı imtiyazlar elde etmiye mahsus bir vasıta gibi telâkki ettiklerini farz etmiye müsaade etmemektedir. Vasiyetnamenin muteber olduğunun tanınması sadece taksim için lâzım olan temeli şeklen meydana getirmeyi istihdaf etmiş de olabilir. O halde anlaşma 421 (405). maddenin 9 numaralı bendine göre bir taksim işlemine benzetilemez.

Binnetice vasinin beyanatı küçüğü ilzam ader.

2 — Bu beyanat zeten esas bakımından da muhiktir.

Görünüşde MK. 505 (485) madde hükümlerine muvafık olan bir vasiyetname tarihinin hakikata unygun olmaması keyfiyeti, fedaral mahkeme içtihadına göre, şekil noksanını bizzat senet metninin tamamlamayı mümkün kıldığı hal müstesna olmak üzer, vasiyetçinin yaptığı tasarrufların batıl olması sonucunu doğurur (ATF 50 II 7, 54 II 358, 57 II 153). Fakat bu prensipler, vasiyetnamenin kaleme alındığı mahal ve zaman hakkında kanunun asgari olarak lüzumlu kıldığı malûmattan birisini lekeleyen bir noksanlık ihtimalinde cari olurlar. Kanun bu asgariyi ancak zaman hakkında tasrih etmektedir: Vasiyetçi seneyi, ayı ve günü tâyin etmek zorundadır. Vasiyetçinin son arzularını kaleme aldığı mahallin tâyini hususunda kanunda buna benzer vazıh kayıtlar yoktur. Bu noktada zaruri olan hususlar bu kaydın gayesinden doğmaktadır. 467 (449) ve 511 (491). maddeler muvacehesinde birinci derecede mühim olan zamanın tâyinini tamamladığı için kanun mahal kaydının konmasını emretmiştir. Mahalle ait kayıt vesikanın sıhhatını tahkik için lâzım olan unsurları temin eder ve uygulanacak hukukun tâyini hususunda ehemmiyeti haiz olabilir. Burada ne mahal mefhmunun 505 (485). madde çerçevesi içerisinde, hudutlarına kadar genişletilebileceği en geniş mekânı tâyin etmeğe, nede binnetice bir memleket bölgesini yahut bir seyahat güzergahını kaydetmenin kâfi olup olmadığını söylemiye lüzum yoktur; buna mukabil zikredilen kanun hükmüne göre «mahal» teşkil edebilen en dar coğrafi mekânı tahdit etmek lâzımdır. Kanunun maksadı (Ratio Legis) burada düşünülen şeyin siyasi belde olduğunu kabul ettirmektedir. Mahalle, sokak, ev numarası vesaire gibi daha vazıh kayıtlar kanunun görüşü bakımından fazladırlar. Şu halde bu kayıtlardaki yanlışlıklar vaseyıtnamenin şeklini ilgilendirmezler; zaman meselesine gelince kanun tarafından istenen gün tâyininden daha vazıh malûmat (meselâ saatin tâyini) hakkında da böyledir.

926

İtiraz olunan vasiyetname üzerinde zikredilen «Zollikerberg» mahalli doğru değildir. Fakat bu kayıt Zollikerberg mahallesinin dahil bulunduğu Zollikon kasabasını tâyin etmekten geri kalmıyor; halbuki bu mahal doğrudur. Binaenaleyh vasiyetnamenin tarihi kanunun isterlerine cevap vermektedir.

II. Hukuk Dairesi.

SÖZLÜ VASIYETNAME. — Vasiyetçinin doktoru ve hasta bakıcısı tarafından bir salı günü öğleden sonra tesbit edilen son arzular.—Beyanlarını adli makama [1] çarşamba günü öğleden sonra yapan şahitler.— Federal mahkeme tarafından vasiyetnamenin sıhhatının kabulü.

MK. 506 (497); 507 (498)

507 (498) maddenin «vakit geçirmeksizin=Sans Délai= Ohne Verzug» tabiri çok dar bir mânada alınmamak gerekir. Şahitler, hal ve şartlar, bilhassa kendi acele işleri ve meslekî vazifeleri müsaade eder etmez adlî makama müracaat ettikleri takdirde, gerekli gayreti göstermiş olurlar.

Dâvacı: Madam Lötscher - Dâvalı: Häberli

31/Mart/1939, ATF 65 II (JdT 1939 I 357)

Lücern'deki apartman dairesinde yatakta ağır hasta olan Alfred Häberli 18/Şubat/1936 Salı günü saat 16,30 ile 16,45 arasında müdavi hekimi Dr. Kessler'e ve hasta bakıcısı Wipprächtiger'e vasiyette bulunmak niyetini açıkladı. Dr. Kessler ihtizar halindeki hastanın beyanatını not etti. Häberli ertesi sabah saat 5 de öldü. Aynı gün öğleden sonra saat 16,40 a doğru hekim ve hasta bakıcı ölünün son arzularını zabıtname şeklinde tesbit ettirmek üzere yetkili adlî memur nezdinde gittiler. Dr. Kessler ağır bir kalp hastalığından dolayı tedavi ettiği vasiyetçinin, ölümün yaklaştığını hissettiğini ve henüz tasarrufa ehil bir vaziyette, Corsi'den boşanmış mürebbiyesi Madam Frieda Lötcher'e beş bin frank bıraktığını ve bu teberruun ödenmesini oğullarından en büyüğüne yüklediğini, beyan etti.

Bu mirasçı Alfred Häberli, teberruu teslim etmekten çekindi. Lehine vasiyet edilen tarafından dâva edildiğinde, şekil noksanından dolayı vasiyetnamenin batıl olduğunu def'an dermeyan etti ve bundan başka, miras borca müstağrak olduğundan kabili tasarruf mal bulunmadığını ileri sürdü; her halde mahfuz hisseye tecavüz eden teberruun tenzilini talep ediyordu.

[1] MK. 497 ve 498. maddelere göre bu makam bizde mahkeme veya yargıçtır.

Olten - Gosgen mahkemesi ve Soleur kantonu istinaf mahkemesi talebi reddettiler. İstinaf mercii sözlü vasiyetname için derpiş edilen şartları tahakkuk etmiş saymaktadır: Yakın ölüm tehlikesi yalnız vasiyetçinin kafasında değil, fakat hakikatta da mevcuttu; bununla beraber iki şahit adlî memur huzuruna çok geç gittiler. Binaenaleyh vasiyet bu bakımdan batıldır.

Dâvacı federal mahkemeye müracaat etti. Bu mahkeme kanton mahkemesinin kararını bozdu ve vasiyetnamenin sıhhatını tesbit ederek talebi kabul eyledi.

Gerekçe

1 — Hâdise yargıcının müşahedelerinden; Alfred Häberli'nin vaviyetnamesini MK. 506 (497). maddede derpiş edilen sözlü şekilde yapmasına hal ve şatların müsaade ettiği ve ertesi günü tutulan zaptın şekli ve muhtevası hakkında 507 (498). madde hükümlerine riayet edilmiş olduğu neticesi çıkmaktadır. Şu halde vasiyetnamenin sıhhati, sadece vasiyetçinin sözlü olarak tasarruf ettiği an ile iki şahidin adlî makama zabıt tutturdukları an arasında geçen zamana rağmen, kanunun istediği şekilde bu merasimin «vakit geçirmeksizin» yapılmış olduğunu kabul etmek imkânına bağlıdır. Kanun koyucu şahitlerin hatıralarında henüz taze oldukları ve üçüncü şahısların müdahalesinin tesir etmediği bir zamanda son arzuların zaptını tutturmak maksadile, emredilmiş olan merasimin birbirini çabucak kovuşturmasını, sözlü vasiyetnamenin bir sıhhat şartı haline getirmiştir (RO 45 II 550, 48 II 36). Eğer tecviz edilen süre şahitlerin istifade etmeleri imkân içerisinde bulunan nakil vasıtalarile vasiyetçinin odasından adlî makama kadar alacakları yolun asgari müddetine göre tâyin edilmek icabederse, hâdisede gecikme olduğunu kesin olarak kabul etmek lâzım gelir. Zira, vasiyetçinin beyanda bulunduğu aynı gün şahitlerin henüz normal daire saatlarında adlî memur huzuruna gidebilmeleri maddeten mümkündü. Fakat vazifelerini yapmak için şahitlere bırakılmış olan süreyi okadar sıkı bir surette tahdit etmemelidir. Şahitler vasiyetçinin vekâletini ancak sözlü vasiyetname yapmayı caiz kılan olağanüstü hal ve şartların baskısı altında üzerlerine almakta ve hiç bir ivez düşünmeden başkasının menfaatına hareket etmeyi taahhüt eylemektedirler. Kanun koyucu kendilerinin en acele işlerinden daha önce bu vekâleti ifaya onları zorlamayı istemiş olamaz. Kanun hayat zaruretlerini hesaba katmakta ve şahitlerin ancak hal ve şartlar makul bir surette müsaade eder etmez son, sözlü arzuların zaptını tutturmalarını istemektedir. Bu za-

viyeden bakıldığında, şahitlerin yetkili memur nezdine daha 18 Şubat günü bürosunu kapamadan yahut ertesi sabah gitmeleri için meslekî vazifelerini ihmal etmeleri istenemediğine göre, resmî memura ertesi günü yapılan beyanat çok geç sayılmaz. Hasta bakıcı Wiprächtiger ağır bir kalp krizine maruz olan hastayı salı günü terkedemezdi. Ve eğer Hekim carşanba sabahını, vasiyetname ile meşgul olmadan önce, vizitelerine basredebileceğini düşündü ise vazifesini kâfi derecede ciddiye almamış olmakla suçlandırılamaz. Hekim vasiyetçinin son arzularını derhal not etmiş bulunduğu ve vasiyetçinin beyanatına ait tam hatırayı gerek kendisinin gerek ikinci şahidin kafasından silebilecek bir hâdiseden korkulmadığı için, zabıt işleminin yapılmasını bir kaç saat geciktirmek sorumunu üzerine alabilirdi.

2 — Şu halde sözlü vasiyetname şeklen malûl değildir. Bununla beraber mahkeme dâvalıyı dâvacıya beş bin frank ödemeye makkûm edemez. Kanton yargıcı dâvalı tarafından ileri sürülen ve teberru'u terekenin aktif kısmının ödemiye yetmediği, yahut hiç olmazsa bu ödemenin mirasçıya ait kanunî mahfuz hisseye tecavüz ettiği iddiasından ibaret olan deliller hakkında karar vermediğine göre mahkeme son arzulara müteallik işlemin sıhhatini tesbit etmekle yetinmeye mecburdur.

. Hukuk dairesi

Karar Hulâsaları

BAĞITIN YAPILMASI VEKÂLET. — İstisna bağıtı — Mimar. — Esaslı. hata — Tazminat (BK 23,24 No. 1, 26, 363 [355])

BK sisteminde iradelerin uygunluğu bağıtın esaslı bir unsuru değildir. Tarafların hakikî iradeleri ve bu irade ile iradenin açıklanması arasındaki ayrılık ne olursa olsun, tarafların beyanları bir birine uyduğu zaman bağıt prensip itibarile tamamdır (V. Tuhr § 24 V; ATF 32 II 386, 52 II 220, 57 II 287)

Taraflar biri birinin aynı, fakat eksik ifadeler kullandıkları, yahut her biri o ifadeyi başka bir mânada anladığı takdirde iki hali bir birinden ayırmak gerektir.

A) Eğer bir birine aykırı iki anlayış arasında, birisi carî dile ve ticarî âdete uygun bulunur, diğeri açıkça hatalı olursa, bağıt, kullanılan kelimelere normal olarak verilmesi lâzımgelen ve hata da olmıyan tarafın makul olarak onlara verebileceği mânada (Vertrauensth) yapılmış sayılır. Bu halde bağıta bir taraflı olarak ancak ha-

ta dolayısile itiraz olunabilir. (V. Tuhr, Mangel des Vertragsabschlusses ZSR nouv. Série 15 P. 290 Not 2, ATF 32 II 386, 39 II 579).

B) Tâbirler benzer olmalarına rağmen şu veya bu şekilde yoruma müsait olacak tarzda iki mânalı, veya eksik oldukları takdirde, beyanlar ancak görünüşte uygundurlar; gerçekte onlar arasında gizli bir uygunsuzluk vardır ve bağıt tamam olmamıştır (ATF 41 II 256).

Bir kişinin; bir mimarı, kendisine sonradan kârlı diğer bir iş vermeden, ıvaz mukabili projeler ve planlar hazırlamağa memur ettiği bağıt genel kaideye göre bir istisna bağıtıdır (ATF 63 II 176). İş meccanen temin edildiği takdirde ancak vekâlet mevcut olabilir.

Mimarın işi avukatların yahut diğer serbest meslekte çalışanların işleri gibi, genel kaide gereğince ıvazlıdır. Binaenaleyh bir mimara ısmarlanan planların paralı olmaları lâzım geldiği karinesi mevcuttur (ATF 25 II 789): Yapılan işin fiyatı istisna bağıtı bakımından 363 (355). maddede derpiş edilmiştir; 394 (386). maddenin son fıkrası âdet olan ücrete vekilin hakkını tanımaktadır ve iş mukavelesinde 320 (314). maddeye göre bir ücret verilmek lâzımdır.

Yapılan bağıtın mahiyetinde hata eden taraf (meccani bir vekâlet yaptığını sandığı halde ıvazlı bir istisna bağıtının mevcudiyeti) mülzem olmaz (BK. 23 ve 24 NO. 1). Fakat hatası kendi kusuruna kabili isnat ise, bağıtın yapılmasından dolayı diğer tarafın uğradığı zararı tazmine mecburdur, meğerki bu tarafın hataya vakıf olması lâzımgele. Dâvacıya ödenmesi lâzımgelen tazminat bağıtın ifasının ona temin edeceği kâra değil (müsbet zarar=Dommages et intérêts Positifs) fakat bağıtı yapmamak hususundaki menfaatına (menfi zarar = Dommages et intérêts négatifts) karşılık olmak gerekir.

I. Hukuk dairesi ATF 64 II 9 (JDT 1939 I).

NAFAKA — Evli kızın nafaka borcu MK. 160 (152), 328 (315)

Nafaka borcu ancak usul ve furua ve eşleri hariç olmak üzere kız ve erkek kardeşlere terettüp eder. Evli bir kızın babasınıa nafaka vermeğe borçlu olup olmadığına karar vermek için, ev işleri bütün zamanını işgal etmediği takdirde şahsi çalışmasile elde edeceği şeyler de dahil olmak üzere ancak kendi serveti ve şahsi kazanç menbaları gözönüne alınabilir.

160. madde kadına iştimaî vaziyetine göre sadece kendi şahsi

iaşesi (enteretien) için zaruri olanı istemek hakkını bahşetmektedir; Kocası kendisine zaruri olandan fazla verdiği nisbettedir ki fazlayı ana babasının iaşesine tahsise mecbur tutulabilir.

II. Hukuk dairesi. ATF 64 II 80 (JdT 1939 I 191).

HACIR.—VESAYET.- KAYYIMLIK. MK. 433 (416).

Üçüncü şahıslar — Kanuni mânada «alâkalı» ve hacırın kaldırılmasını istemeğe yetkili olsalar bile — hacre veya kayyım tayinine itiraz hakkına malik değildir.

II. Hukuk dairesi. ATF 64 II 179 (JdT 1939 I 191)

MÜDDEAABİHİN KIYMETİNDE İHTİLÂF.--Sebepsiz iktisap.— Faiz.

Sebepsiz iktisap dâvasında iktisap eden tarafından alınmış olan faizler dâvacının talebinin mütemmim cüzünü teşkil ederler ve müddeabihin kıymetinin hesabında gözönüne alınmalıdır.

I. Hukuk dairesi. AFT 64 II 132 (JdT 1939 I 191).

ESASLI HATA — Bir hasılat icarı, malikânenin genişliği hakkında esaslı bir hata sebebile bozulduğu vakit, kiraya veren , tâyin edilmiş olan fiat nazara alınmaksızın sadece kiraye verilen şeyin hali hazır kiymetini aşan kira bedeli miktarını (ödendikleri andan itibaren faizlerile birlikte) sebepsiz iktisab dolayisile kiraciya iadeye mecburdur.

I. Hukuk dairesi. Aynı karar.

HİLE. — Hüsnüniyet BK. 28, 31 FK. 3.

Esaslı hile (Dolus Causam Dans) gibi arızî yahut tesadüfi hile (dolus incidens) dahi mağdur tarafın bağıtı bozmasına müsaade eder. Hile her hangi bir tarzda bir tarafın iradesine tesir ettiği andan itibaren, hileye maruz kalmamış olsa idi bu tarafın nasıl bir bağıt yapacak olduğunu aramıya mahâl yoktur (BK 28)

Bununla beraber hile tamamile fer'i olan bir hükmü ilgilendirdiği takdirde, yargıç, mağdur, aldatılmamış olsaydı bile bağıtı aynı şartlar altında yapıp yapmıyacağını inceleyebilir. Mamafih bağıtı bozmak hakkı hüsnüniyet kaidelerine göre kullanılmak lâzımdır. Nihayet, menfaatına muvafık olursa, mağdurun bağıtı kabul etmek ve bir tazminat istemek yetkisi mahfuzdur.

I. Hukuk dairesi. ATF 64 II 142 (JdT 1939 I 192).

4d

YOLDA SEYRİSEFER. — Bir otomobili eli altında bulunduranın (Detenteur) sorumu. — Mânevi zarar. — Estetik tazminat.

Bir Saint — Galles köyünde on bir yaşında bir kızcağız 15/Mart/ 934 de kazaen bir kamyon altına düştü. Sırtının alt tarafında ağır yaralar açıldı. Fakat kaza, etli kısımların büyük bir sathi üzerinde ciltte daimi bir izden ve adalede bir şekil bozukluğundan maada (kaba etlerinden birisi diğerinden daha küçük kalmıştır) devamlı neticeler bırakmadı. Kamyonu eli altında bulunduran aleyhine açılan sorum dâvasında binnetice yargıç bir taraftan maddî zararın tazmini meselesini (Doktor, tedavi masrafı, çalışma kabiliyetinin hafıf bir azalması) viğer taraftan estetik denilen zararın tazmini meselesini (otomobille seyri sefer kanununun 42 inci madesine tevfikan mânevi zarar namile bir miktar para tehsisi) halletmiştir.

Federal mahkeme bu son zararın mevcut olduğunu takdir etmiş ve dâvalıyı dâvacıya ademi tenazur, yani adalî çirkinlik ve cilt yarası dolayısile 7500 Frak, bundan başka maddi zarar karşılığılı olarak 4700 Frank, ödemeye mahkûm etmiştir. Yargıç genç kızın bir plâj elbisesi giymesi halinde de ademi tenazurun gözükmesi keyfiyetini bilhassa göz önüne almıştır.

I. Hukuk dairesi. (JdT 1939 I 192).

Tercüme eden
Dr. Necip Bilge

402

Yargıtay Kararları

Nr. 3 Ceza Kısmı

GENELKURUL KARARLARI

Korkutma(tehdit) — İçtima

Korkutan söz ve hareketler suçlunun kastına ve kullanılan kelimelerin anlamına göre birden fazla kimselere söylenmişse birden fazla korkutma suçu vardır.

(CK 69, 188)

Yargıtay Ceza Genelkurulu
Esas 4/309 — Karar 6/4132

Abdullah ve katerina Bercan oğlunu ölümle tehdit etmekten suçlu Raufun ceza kanunun $\frac{188}{1}$, 69, 89 uncu maddelerine tevfikan 5 gün hapis ve 60 lira ağır para cezasile mahkûmiyetine ve işbu cezalarin teciline dai rhüküm suçlunun temyizene binaen temyiz 4 üncü ceza dairesince tetkik olunarak müşteki ve şahitlerin hazırlık ve duruşmadaki ifadeleri arasındaki mübayenetlerin etlerin halli cihetine gidilmeden ve birsözle vaki tehdidin kardeşi Abdullaha da matuf olup olmadığı bir tek suç teşkil edip etmediği düşünülmeden yazılı surette karar verilmesi yolsuz olduğundan bahisle bozulup iade edilmekle eski hükümde ısrara mütedair İzmir Asliye ikinci ceza mahkemesinden bu kere verilen 23/9/944 tarihli hükmün dahi temyizen tetkikı suçlu tarafından müddetinde isdida ve şartı ifa edilerek bu baptaki evrak baş savcılığın Hükmün tasdikı talebini natık 5/12/944 tarihli tebliğnamesile birinci riyaset dairesine tevdi edilmekle umum ceza heyetinde okunup iş anlaşıldıktan sonraicabı görüşülüp düşünüldü.

Tehdidi tazammun eden sözler ve hareketler suçlunun kastına ve söylenen sözlerin medlulüne ve kullanılan kelimelerin mânasına göre birden ziyade kimselere müteveccih bulunduğu takdirde suçun taaddüdünü kabul etmek icap edeceginden bu hususlara teferru eden mahalli mahkemesinin mucip sebeplerine ve ileri sürdüğü mütalâalarına dayanan ısrara karşı hususi dairenin yalnız bir suç sayılacağına ait bozma sebebi çoğunlukla yerinde görülmemiş isede dâvacılar tarafın-

403

dan verilen müşterek istidanamede suçlu Raufun her ikisini ölümle tehdit eylediğine taallûk eden iddiaya mukabil âmme şahitlerinden İsmetin hâdise gecesi eve giren Raufun kendisini önleyen Katerinaya hitaben her ikiniz de bu gece temizl eyeceğim dediğine ait şehadeti bu bakımdan tavzihe muhtaç olup tehditkâr sözlerin iradı zamanında Keterina ile Abdullahin aynı yerde bulundukları ve tehdide maruz kalıp kalmadıkları hakkında İsmetten ve yeminsiz dinlenen diger şahitleıden keyfiyetin istizahı ve buna nazaran suçun her iki mağdure sarî ve şâmil olup olmadığının bilmünakaşa tesbit ve tayini iktiza ederken şehadetler icabı veçhile incelenmeden müphem ifade ve beyana istinaden yazıldığı gibi iki tehdit suçundan ceza tahdit edilmesi yolsuz ve itirazlar bu sebeplerle yerinde görüldüğünden hükmün C.M.U. kanun 326 ıncı maddesine tevfikan bozulmasına ve 500 kuruş temyiz ilâmı harcının ilerde haksız çıkacak tarafdan alınmasına ve depo parasının geri verilmesine 18/12/944 tarihinde oybirliğiile karar verildi.

Memura hakaret ve taarruz

Bir memurun yakasından tutup sarsmak ve sözle hakaret etmek tek bir suçtur.

(CK 266)

Yargıtay Ceza Genelkurulu
Esas 4/271 — Karar 271

Vazife sırasında muhtar Bekire hakarette bulunmak ve fiili müeseir ika eylemek ef'alindennmazuun Ali oğlu Osman Beceregin bilmuhakeme hakaretten hareketine uyan ceza Knun $\frac{}{1}$,271 inci maddeleri mucibince bir ay hapis ve otuz lira ağır para ve döğmekten dolayı da ayrıca 29 lira 10 kuruş ağır para cezaları ile mahkûmiyetine dair verilen hüküm mafevk UŞAK C. savcılığının temyizine binaen yargıtay 4 üncü ceza dairesince tetkik olunarak suçlu mağdurun yakasından sarstığı ve lisanen de hakarette bulunmak suretile fiilen ve kavlen hakarette bulunduğu halde yakasından tutup sarsmasının fiili müessir ve ayri bir suç olarak kabul ve tavsifi yolsuz olduğundan bahsile ve diger iki sebepten dolayı bozularak mahalline irade edilmekle yeniden yapılan duruşma sonunda; Suçlunun mağdurun yakasından tutup sarsmış ve onu sendeletmiş olduğu ihbar edilmekte olmasına göre bu hâdisenin müessir bir fiil mahiyetinde tezahür ederek fiilen taarruz mahiyetinin hududunu geçmiş bulunduğu anlaşılmasına göre bu noktaya taallûk eden bozma sebebi

yerinde görülmemiş olduğu beyanile eski hükümde ısrara ve para cezasının içtima ettirilmemsi ve harç miktarının tâyin edilmemesinin yolsuzluğuna ait bulunan diğer bozma sebeplerine de itibala sanığın bir ay hapsine ve içtima sebebile de 59 lira on kuruş ağır para cezası ile mahkûmiyetin ve 1200 kuruş duruşma harcının kendisinden alınmasına dair (EŞME) Asliye ceza mahkemesinden bu kerre verilen 3/7/944 tarihli hükmün dahi temyizen tetkiki mafevk UŞAK C. Savcılığı tarafından müddetinde istida edilerek bu baptaki evrak baş savcılığın Temyiz ilâmında gösterilen bozma sebepleri tamamen varit olup uymak icap edeken eski hükümde kısmen ısrar edilmesi yolsuz görüldüğünden hükmün bozulması talebini natık 2/11/944 tarihli tebliğnamesi ile birinci riyaset dairesine gönderilmekle umum ceza heyetinde okunup iş anlaşıldıktan sonra icabın görüşülüp düşünüldü.

Dâva evrakı ve duruşma zabıtnamesi münderecatına nazaran yargıtay ilâmında gösterilen bozma sebepleri tamamen varit veuymak icap ederken eski hükümde kısmen ısrar olunması yolsuz ve kanuna aykırı görülmekle mezkûr Israr kararının ceza muhakemeleri usulü kanunun 326 ıncı maddesine tevfikan bozulmasına 20/12/1944 tarihinde çoğunlukla karar verildi.

Memura hakaret ve taarruz

Polis teşkilâtı olan yerlerde jandarma kolluk işlerine bakamaz.

(CK. 267)

Yargıtay Ceza Genelkurulu
Esas 4/283 — Karar 283

Vazife sırasında jandarma komutanı yüzbaşı Cemili tahkir etmekten sanık Mustafa kızı Cemile Öz üğüdücünün bilmuhakeme: hareketine uyan ceza kanunun 266 ıncı maddesine tevfikan iki ay hapis ve elli lira ağır para cezası ile mahkûmiyetine dair verilen hüküm sanığın temyizi üzerine yargıtay dördüncü ceza dairesince tetkik olunarak: Fıkra numarasının gösterilmemesi neticeye müessir görülememiş olup ancak; suçlu Cemilenin evine müsafir gelen Haticenin hüviyetinin tahkikini icabettiren sebebin ne olduğu araştırılmaması ve tahkiki mucip sebep bulunduğu takdirde bu vazifenin münasip bir şekilde ifası mümkün iken karakola kadar daveti icabettiren zaruretin ne olduğu izah ve irae olunmaması ve ceza tâyininde bu cihetlerin

gözetilmemesi ve kabule göre hâdisede 267 inci maddenin tatbiki icabettiğinin düşünülmemesi yolsuz olduğundan bahsile bozulup iade edilmekle yeniden yapılan duruşma sonunda: sanık Cemilenin evvelce fuhşu kendisi için meslek ittihaz etmiş ve memlekette bu şekilde tanınmış kimselerden olduğu ve evinin hâlen gizli fuhuş mahalli ve birleşme yeri olarak tanındığı ve bu şekilde takip olunmakta bulunduğu ve sanığın evine müsafira olarak gelen Haticenin ise ahlâkı gayrı mazbut, ötekine berikine metreslik eden kadınlardan olduğu anlaşılmasına göre Haticenin hüviyetinin tahkiki ve Bozüyüğe gelmesi sebeplerinin araştırılması zabıtanın vazifei asliyesi cümlesinden olduğundan ve bu itibarla karakola çağrılmasında da keyfî ve kanuna aykırı bir cihet görülemediğinden ve saireden behsile eski hükümde ısrarı mutazammın Bozüyük Asliye ceza mahkemesinden bu kere verilen 24/8/944 tarihli hühmün dahi temyizen tetkiki sanık tarafından müddetinde istida ve yokluk ilmühaberi ita edilerek bu baptaki evrak baş savcılığın; Nakza fiilen uymuş olmasına göre esasın tetkiki için evrakın hususi daireye tevdii talebini natık 10/11/944 tarihli tebliğnamesi ile birinci riyaset dairesine gönderilmekle umum ceza heyetinde okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü.

Evvelki hükmün temyizen nakzından sonra hazırlık tahkikatın gayrı ahvâlde savcıların mahkemeye intikal etmiş bir hus[illegible] için re'sen tecavüze uğrayan jandarma kumandanlığına tezkere yazarak aldığı cevabı mahkemeye tevdi etmesi ve mahkemenin bunu kabul ile evvelce fuhuş ile melufiyeti hakkında bir beyan sepketmemiş olan suçlu aleyhindeki bu cevap üzerine binayı hüküm etmesi gayri caiz ve bu muamele keenlemyekûn bulunmasına ve polis teşkilâtı bulunan kazalarda jandarmanın bu kasabaya gelip gidelere karışması gayrı caiz bulunmasına binaen bozma kararı ve ve uymak icap ederken eski hükümde ısrar olunması yolsuz ve nuna aykırı görülmekle mezkûr ısrar kararının ceza muhakeme usulü kanunun 326 ıncı maddesine tevfikan bozulmasına ve beş temyiz bozma ilâmı harcının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına ve dâvanın rü'yeti için dosyanın Eskişehir asliye ceza mahkemesine gönderilmesine 20/11/944 tarihinde oybirliğiile karar ver[illegible]

İlmühaberde sahtecilik

Bir miktar tarlası ve hayvanı olan kimsenin behemahal zengin sayılması gerekmez.

(CK 855)

Yargıtay Ceza Genelkurulu

Esas 4/290 — Karar 289

Hakikat bilâfına fakrühal ilmühaberi vermekten suçlu eski muhtar Hüseyin Keskin ve âza Ali Malın bilmuhakeme; Türk ceza K. nun 355 inci maddesine tevfikan ve takdiren birer ay hapis ve yirmibeşer lira ağır para cezalariyle mahkûmiyetlerine dair verilen hüküm suçluların temyizlerine binaen Yargıtay dördüncü ceza dairesince tetkik olunarak; Suçluların hakkında ilmühaber verdikleri kimsenin bir miktar tarla ve hayvanı bulunması behemhal kendisinin zengin olduğunu kabule sebep olmazken yazılı şekilde karar verilmesi yolsuz olduğundan bahsile bozulup iade edilmekle; eski hükümde ısrarı mutazammın Gülnar asliye ceza mahkemesinden bu kere verilen 18/8 944 tarihli hükmün dahi temyizen tetkikî suçlular tarafından müddetinde istida ve şartı ifa edilerek bu babtaki evrak Baş savcılığın; dâva evrakı ve zabıtname münderacatına nazaran temyiz ilâmında gösterilen bozma sebebi varit olmakla uymak kocabederko eski hükümde ısrara karar verilmesi yolsuz görüldüğünden hükmün bozulması talebini natık 13/11/944 tarihli tebliğnamesiyle birinci riyaset dairesine gönderilmekle umum ceza hey'etinde okunup iş anlaşılıkdan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

Dâva evrakı ve duruşma zabıtnamesi münderecatına nazaran temmyiz ilâmında gösterilen bozma sebebi varid ve uymak icabederken eski hükümde ısrar olunması yolsuz ve kanuna aykırı görülmekle mezkûr ısrar kararının tebliğname veçhile ceza M. U. K. nun 326 ıncı maddesine tevfikan BOZULMASINA ve 500 kuruş temyiz ilâmı harcının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına ve depo paralarının iadesine 20/11/944 tarihinde oybirliğile karar verildi.

Uyuşturucu maddeler

Esrar tozunun hap haline getirilmesi 403. maddedeki anlamile "imal„ değildir.

(CK 403, 404)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

Esas 11640 — Karar 13039

Esrar imal ve istimal etmekten suçlu Hüseyinin bozma kararına uyularak bilmuhakeme: T. C. Kanununun 403. 404—3. 55—4 3 üncü maddelerine tevfikan altı ay hapis ve 133 lira 30 kuruş ağır para

407

ve bir sene müddetle Midyata sürgün cezalarile mahkûmiyetine ve ibtilâ derecesinde bulunan suçlunun salahı tebeyyün edinceye kadar bir hastahanede tedavi altında bulundurulmasına dair Konya asliye ceza mahkemesinden verilen 17/11/944 tarihli hükmün temyizen tetkiki mahkûm tarafından müddetinde istida ve şartı ifa edilerek dâva evrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı düşünüldü.

1 — Esrar tozunun binefsihi uyuşturucu madde olmasına ve uçmasını, dökülmesini men maksadile macun ve hap haline getirilmesinin bunun mahiyeti tebdil etmemesine binaen esrardan imal mevzuu bahs olamıyacağı cihetle kendisi için kendir tohumunu toplamak ve bunları kullanmaktan ibaret olan hâdisede fiili ve hareket yalnız 404 üncü maddeyi müstelzim iken ayrıca 403 üncü madde ile d ceza verilmesi.

Bozmayı mucip ve itirazlar bu itibarla varit olduğundan tebliğnamedeki tasdika dair mütalâanın reddile son hükmün de bozulmasına ve 500 kuruş bozma harcının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 23/12/944 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Hırsızlık

Hırsızlığın, motorun battığı yerden başka yerde ve başka zamanda denizin kıyıya attığı eşyaya karşı işlenmesinde 492. maddenin 3. bendi tatbik edilemez.

(CK 492: 3)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

Esas 11528 — Karar 13152

Kazaya uğriyarak batan millî Reasürans sigorta şirktine ait motorun metrukâtından olup sahile çıkan iki adet mazot bidonu ile sair eşyayı çalmaktan suçlu eşhastan Osman, Mustafa Altınokun bilmuhakeme: T. C. K. nun 492/3, 522 nci maddelerine tevfikan birer sene altışar ay hapislerine ve tâyin olunan cezaya muadil emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmalarına dair seferihisar As. C. mahkemesinden verilen 23/6/944 tarihli hükmün temyizen tetkiki kûmlar tarafından müddetinde istida ve şartı ifa edilerek dâva evmahrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı düşünüldü.

I — Hırsızlığın batma hâdisesi zaman ve mahallinde olmayıp batmadan sonra ve denizin sahile attığı eşyaya karşı olmasına göre tatbik edilen maddede isabet bulunmaması,

Bozmayı mucip ve itirazlar bu bakımdan varit olduğundan tadika dair tebliğnamedeki mütalâanın reddiyle hükmün bozulmasına ve depo parasınının geri verilmesine ve 500 kuruş bozma harcının haksız çıkacak taraftan alınmasına 26/12/944 tarihinde ittifakla karar verildi.

Memur — Memurin Muhakematı

Tarım satış kooperatifleri memurları, kooperatifin para ve malı üzerinde bir suç işlerse Devlet memuru gibi cezalandırılırlar, fakat usul hususunda genel hükümlere bağlıdırlar.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

Esas 294 — Karar 24

İhtilâstan suçlu Görele fındık tarımı satış kooperatifi memurlarından Salih Köse hakkında yapılmakta olan ilk tahkikatta 1609 sayılı kanuna tevfikan vilâyetten mezuniyet istihsali için evrakın C. B. M. U. liğine iadesine dair verilen karara karşı yapılan itirazın reddi hakkında bu yer asliye ceza hâkimliğinde verilip kat'ileşen 4/10/944 tarihli karar aleyhine Yüksek Adliye Vekâletinden verilen 25/12/944 gün ve 1302/1175 sayılı yazılı emre binaen bu baptaki dâva evrakı C. B. M. U.liğinden 28/12/944 gün ve 944/ sayılı ihbarname ile daireye gönderilmekle tetkik ve mütalâa olundu.

Mezkûr ihbarnamede:

Tarım satış kooperatifleri ve birlikleri hakkındaki kanunun 11. maddesinde, Tarım Satış Kooperatiflerive birliklerinin para ve malları üzerinde suç işliyen işyarların yalnız Devlet işyarları gibi ceza görecekleri tasrih edilmiş olup bunlar hakkında Devlet memurlarının tâbi oldukları takip ve muhakeme usullerinin de tatbik edileceğine dair bir kayıt ve işaret mevcut bulunmamış ve kanun vazıı ancak, bu gibi hallerde kooperatif işyarları hakkında Devlet memurlarına ait cezai hükümlerinin tatbik edilmesini iltizam etmiştir. Bu gibi kooperatiflerin yaptıkları işler âmme hizmeti mahiyetinde olmadığından işyarlarının memurin muhakematı ile 1609 sayılı kanunun takip ve muhakeme usullerine tâbi olmadığı aşikârdır.

Bu sebeplerle yerinde görülmiyen Görele Asliye Ceza hâkimliğinin mezkûr kararının Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 343. maddesine tevfikan bozulması lüzumu Yüksek AdliyeVekilliğinin yazılı emirlerine atfen ihbar olunmuştur.

İcabı müzakere olundu:

4 oa

Adliye Vekâletinin yazılı emirlerine mâtuf ihbarname yerinde olduğundan kararın usulün 343 üncü maddesinin son fıkrası uyarınca ve yeniden gerekli karar verilmek üzere bozulmasına 4/1/945 tarihinde ittifakla karar verildi.

Kazanılmış hak

Kesinleşmiş olan hükümlerkeki cezanın içtimada yanlışlıkla eksik hesaba katılması bir hak kazandırmaz.

(CMUK 343)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

Esas 696 — Karar 314

Köy muhtarını vazife sırasında döğmekten suçlu Ahmet Kürtül hakkında Andirin Asliye Ceza Mahkemesinde yapılan duruşma sonunda: T. C. K. nun 656/4 üncü maddesine tevfikan bir ay müddetle hapsine ve 271 inci maddeye müsteniden 6 da birisinin artılarak 35 gün hapse mahkûmiyetine ve mezkûr kanunun 272 inci maddesine tevfikan cezasının dörtte birine indirilerek 8 gün hapse ve 56 ınc ımadde ile altıda biri indirilerek 7gün hapse mahkûmiyeti ve suçlunun yine darptan mahkûm bulunduğu ve 25 gün kapisle 60 ıncı maddeye tevfıkan iştimaen neticeten 23 gün hapse mahkûmiyetine dair verilip katileşen 17/4/944tarihli karar aleyhine Yüksek Adliye Vekâletinden verilen 30/12/944 gün ve 889/1269 sayılı yazılı emirlerine binaen bu baptaki dâva evrakı C. Baş Müddeiumumiliğinden 5/1/945 tarih ve 945/20 sayılı ihbarname ile daireye tevdi edilmekle tetkik ve mütalâa olundu:

Mezkûr ihbarnamede

Yaştan dolayı iki gün yerine 1 gün indirilmesinde isabet bulunmadığı gibi içtima hükümlerinin tatbikinde maddi hata neticesi olarak eski mahkûmiyete ait cezadan tenzilât yapılmasıda yolsuz görülmüştür.

Eskiden hükmedilmiş olan 25 günlük hapis cezası her hangi bir surette bu defa tetkika tâbi tutulmadığına göre içtima ameliyesi dolayısile yapılan hata suçlu için müktesep teşkil etmez. Temyiz mahkemesi Yüksek 1 inci ceza dairesinin 26/1/942 gün ve 3040 sayılı kararı ve 4. ceza dairesinin 8/4/944 gün ve 360 sayılı kararları ile içtihat bu suretle teessüs etmiş olduğundan mezkûr hükmün C.

M. U. K. nun 343 üncü maddesine tevfikan bozulması lüzumu Yüksek Adliye vekilliğinin yazılı emirlerine atfen ihbar olunmuştur.

İcabı müzakere olundu:

Yazılı emre mâtuf ihbarname yerinde olduğundan hükmün usulün 343 üncü maddesinin ikinci bendi uyarınca bozulmasına ve 456/4, 27 1ve 272 inci maddelerile muayyen 8 gün hapis cezasından 56 ıncı madde ile kesirler ve hesap edilmek üzere altıda biri olan iki günü n tenziliile maznunun neticeten altı gün müddetle hapsine ve âdiyen içtimaa tâbi ve tamamen infaz edilmiş olan 25 günlük hapis cezası esas tutularak 60 ıncı madde ile 6 günün üçte ikisi olan 4 günün zammile maznunun neticeten 20 gün müddetle hapsine ve infaz edilmiş olan 25 günün bu müddetten mahsubuna ve eski mahkûmiyeti aşan miktar üzerinden 100 kuruş yarım harcın maznundan alınmasına 9/1/945 tarihte ittifakla karar verildi.

Ceza sorumu olmıyan küçükler — Dâva açmamak kararı (ademi takip kararı)

1 — CK 53 deki tedbirler suçu işlediği hakkında delil bulunan küçükler hakkında alınır.

2 — Suçu işlediğine dair delil bulunmıyan küçükler hakkında «ademi takip» kararı verilmek gerektir.

(CMUK 164, CK 53)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi
Esas 698 — Karar 815

Tedbirsizlikle ölüme sebebiyet vermekten maznun ve 12 yaşında farik ve mümeyyiz olmayan Mehmet Erdoğan hakkında Akseki Asliye C. Savcılığı tarafından yapılan hazırlık tahkikatı sonunda verilen ademi takip kararına vaki itiraz üzerine Antalya ağır ceza başganlığınca yapılan tetkikat sonunda bu kabil suçlular hakkında müsbet olsun olmasın karar vermek vezifesi makkeme başkanlığına ait olduğuna göre ademi takip kararının feshine dair verilip katileşen 26/9/942 tarihli karar aleyhine yüksek adliye vekâletinden verilen 30/12/944 tarih ve 1881/1268 numaralı yazılı emre binaen bu babdaki dâva evrakı C. Baş Savcılığından 5/1/945 tarih ve 945/22 sayılı ihbarname ile daireye tevdi edilmekle tetkik ve mütalâa olundu.

Mezkur ihbarnamede:

Yapılan hazırlık tahkikatı neticesinde suçu işlediği kanaatı ha-

41

sıl olduğu takdirde ancak T. C. K. nun 53 ve 54 üncü maddelerindeki tedbirlerin alınması lâzım geldiğine göre suçla alâkası görülmeyenler hakkında takipsizlik kararı verilmesi veya evrakın hıfzı icabettiği düşünülmeden suçla münasebeti anlaşılmıyan küçükler hakkında da C. Savcısının kanuni tedbirlere tevessül etmek mecburiyetini tahmil etmek yerinde görülmemiştir.

Mezkûr kararın C. M. U. K. nun 343 ncü maddesine tevfikan bozulması lüzumu yüksek adliye vekilliğinin yazılı emirlerine atfen ihbar olunmuştur.

İcabı müzakere olundu:

Ölüme sebebiyet suçunun yukarı haddinin bir seneyi mütecaviz olması itibariyle sonundaki munzam esbabı mucibe yerinde olmamak la beraber ademi takip kararı esas itibarile suçu işlediği iddia edilmiş olan küçük hakkında delil yokluğuna müstenit bulunmasına ve isnat edilen suçu işlediği hakkında delil bulunan küçüklere ait olan 53 üncü maddenin ikinci fıkrasının aleyhlerinde delil bulunmıyan küçüklere tahmili suretiyle bunların veli veya vasilerinin ceza tehdidi altında bırakılmaları için hukuki ve kanuni bir sebep olmamasına göre yazılı emre matuf ihbarname yerinde olduğundan usulün 343 ncü maddesinin son fıkrası uyarınca ağır ceza başkanlığı kararının bozulmasına ve yeniden gerekli karar ittihaz edilmek üzere evrakın iadesine 9/1/945 tarihinde ittifakla karar verildi.

Cezanın kesilmesi (tâyini)

Birden fazla ağırlatıcı veya hafifletici sebep olursa ikinci artırma veya eksiltme birinci artırma veya eksiltme neticesi üzerinden yapılır.

(CK 29)

Yargıtay 4. Ceza dairesi
Esas 700 — Karar 816

Kardeşi Aliyi ve Cumayi yaralamaktan suçlu Mehmet çıban hakkında Tokat Asliye ceza mahkemesince yapılan duruşma sonunda T. C. K. nun 456, 457, 51, 69 uncu maddelerine tevfikan ve neticeten 11 ay 20 gün müddetle hapse mahkûmiyetine dair verilip katileşen 18/10/944 tarihli karar aleyhine yüksek Adliye Vekâletinden verilen 3/1/945 tarih ve 9/11 sayılı yazılı emirlerine binaen bu baptaki dâva evrakı C. Baş Savcılığından 5/1/945 tarih ve 945/31 sayılı ihbarname ile daireye gönderilmekle tetkik ve mütalâa olundu.

Mezkûr ihbarnamede:

412

Aliyi yaralamaktan dolayı verilen ceza üzerinde şahsi şiddet sebebinden dolayı yapılan artırmanın evvelki artırma neticesi üzerinde yapılmaması ve içtimada hesap hatası neticesi olarak fazla ceza tâyini yolsuz görülmüştür. Mezkûr kararın C. M. U. K. nun 343 üncü maddesine tevfikan bozulması lüzumu Yüksek Adliye Vekilliğinin yazılı emirlerine atfen ihbar olunmuştur.

İcabı müzakere olundu.

T. C. K. nun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası tek artırma veya tek indirme mevzuu bahis olan hallere aittir. Artırma veya indirmenin hâkimin takdir ve tâyin edeceği ceza miktarı üzerinden hesabedileceği kaidesini koymuştur. Artırıcı veya indirici sebeplerin taaddüdü halinde gereken kaideyi üçüncü fıkra ihtiva etmektedir ki, (takdir ve tâyin edilecek ceza üzerinden ikinci fıkra ile yapılacak ilk artırma veya eksiltmeden hasıl olacak ceza miktarının ikinci artırma veya eksiltme için esas olacağını ve mütaakip artırma veya eksiltmelerde de evvelkilerin tatbikından hasıl olan ceza miktarları üzerinden yapılacağını) âmirdir. İkinci fıkradaki (Mevcut olan teştit veya tahfif edici sebepler nazara alınmaksızın) kaydı üçüncü fıkradaki sarahat karşısında bu bakımdan üzerinde durulacak bir ibare değildir. Binaenaleyh yazılı emre matuf ihbarneme yerinde olduğundan birinci sebep itibariyle aleyhe muessir olmamak üzere usulün 343 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası uyarınca ve ikinci sebep itibariyle aynı maddenin ikinci bendi uyarınca hükmün bozulmasına ve Ali Çobanı yaralamaktan 456/2, 457, 457, ve 51 inci maddelerle mayyen on ay yirmi gün hapis cezası esas olmak üzere Cuma Çobanı yaralamaktan 456/1, 457, 457, 51 inci maddelerle muayyen 26 gün hapis cezasının 69 uncu maddeyle üçte ikisi olan (hükmün içtima kısmında 16 gün gösterilmesi neticeten tâyin edilecek ceza hükmündeki cezayı aşmadıkça kazanılmış hak teşkil etmiyeceğinden) 17 günün zam ilâvesiyle maznunun binnetic 11 ay ve 7 gün müddetle hapsine ve 1700 kuruş tam duruşma harcının kendisinden alınmasına 9/1/945 te ittifakla karar verildi.

Hırsızlık — Kalkışma (Teşebbüs)

Çalınacak eşyanın belli olması halinde tam kalkışma vardır ve 522. madde uygulanabilir.

(CK 61,62,522)

413

Yargıtay 4.Ceza Dairesi

Esas 416 — Karar 367

Safiyenin geceleyin evine girerek içinde eşya bulunan sandığını çalmıya nakısan teşebbüsten ve mezbureyi bıçakla âdiyen yaralamaktan suçlu Niyazinin T. C.K. nun 492/1,61,456/4,457,525,69 uncu maddeleri gereğince 3 ay 29 gün hapsine dair Bayramiç Asliye ceza mahkemesinden verilen 10/11/944 tarihli hükmün temyizen tetkiki mahkûm tarafından müddetinde istida ve şartı ifa edilerek dâva evrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı düşünüldü.

1 — Sirkat mevzuunun taayyün etmesi itibariyle suçun nakıs değil, tam teşebbüs halinde bulunmasına ve mevzuun taayyün etmesine binaen 522 inci maddenin hafifletici hükmünün tatbikı imkânı hasıl olmasına ve kıymetin pek hafif olması halinde bir senelik cezayı iki ay ve 20 güne indirilen 62 ve 522 inci maddelerin aynı cezayı ancak dört ay indirilebilen 61 inci maddeden hafif bulunmasına göre sandık muhtevasının kıymetinin tâyin ettirilmesi ve pek hafif görülmesi ve 2/3 nisbetinde tenzil esasının kabul edilmesi takdirinde 62, 522 inci maddelerin tatbikı ve aksi takdirde 61 inci maddeyle muayyen cezanın tatbikı gerekeceğinin nazara alınmaması.

Bozmayı mucip ve itirazlar ve tebliğname bu bakımdan yerinde olduğundan kazanılmış hakka halel gelmemek üzere hükmün bozulmasına ve depo parasının geri verilmesine ve 500 kuruş bozma harcının haksız çıkacak taraftan alınmasına 9/1/945 te ittifakla karar verildi.

Görev — Millî Korunma Mahkemeleri

Devlet Demiryolları memurlarının zimmet suçları, bunlar memurin muhakemat kanununa ve 1609 sayılı kanuna bağlı olmadıklarından, millî korunma mahkemelerinin görevi dışında kalırlar.

(MKK 69)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

Esas 693 — Karar 387

İhtilâsen zimmetine para geçirmekten maznun Karabük istasyonunda memur namzedi İsmail Hakkı Ocakçıoğlu hakkında yapılan ilk takikatta: suç 1609 No. K. nun şümulüne girdiğinden evrakın vazife noktasından Zonguldak Millî Korunma mahkemesine tevdiine dair Safranbolu sorgu hâkimliğinden verilip katileşen 5/12/944 tarih-

li karar aleyhine Yüksek Adliye Vekâletinden verilen 29/12/944 tarih ve 1865/1253 sayılı yazılı emre binaen bu baptaki dâva evrakı C.B.M.U. liğinden 4/1/945 tarih ve 945/14 sayılı ihbarname ile daireye gönderilmekle tetkik ve mütalâa olundu:

Mezkûr ihbarnamede.

Suçlu memurin muhakemat K. nuna tâbi memurlardan olmadığı cihetle hakkında 1609 sayılı kanun hükümlerinin tatbikına imkân bulunmamasına ve bu sebeple dâvanın rüyeti Millî Korunma mahkemesinin vazife haricinde kalmasına göre yazılı şekilde evrakın vazife noktasından Millî Korunma Mahkemesine tevdiine karar verilmesinde kanuni isabet görülmemiştir.

Mezkûr kararın C.M.U.K. nun 343 üncü maddesine tevfikan bozulması lüzumu Yüksek Adliye Vekilliğinin yazılı emirlerine atfen ihbar olunmuştur.

İcabı müzakere olundu:

Birinci maddenin ilk fıkrası 1609 numaralı K. nun aslen mumurin muhakemat kanununa tâbi olan memurların bundan istisna suretile hususi usulü muhakemeye tâbi tutulmasını istihdaf ettiğini göstermesine göre yazılı emre matuf ihbarname yerinde olduğundan kararın usulün 343 üncü maddesinin son fıkrası uyarınca bozulmasına ve yeniden gerekli karar verilmek üzere evrakın iadesine 10/1/945 tarihinde ittifakla karar verildi.

Yasak silâh

Toplu tabancalarda namlı uzunluğunu ölçerken topun da hesaba katılması gerekir.

(CK 264, 265)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

Esas 840 — Karar 398

Memnu silâh taşımak ve jandarmalara rüşvet teklif etmekten maznun Feyzinin 3605 sayılı K.nuna göre bilmuhakeme: T.C. K.nun 264,220,223,69, 89 uncu maddelerine tevfikan iki ay beş gün hapis, 55 lira ağır para cezaları ile mahkûmiyetine ve cezasının teciline dair Boyabat As. C. Mahkemesinden verilen 22/11/944 tarihli hükmün temyizen tetkiki mafevk Sinop C.M.U. liği tarafından müddetinde istida edilerek dâva evrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı düşünüldü.

Memnu silâhları gösterir müdafai milliyenin 14/4/941 tarihli ve 18/71 sayılı tamiminde fişenk yatağı dahil ve top dinilemesine fişenk yatağını topun teşkil etmesi itibariyle yatak ve topun aynı mânada olmasına göre temyiz itirazları yerinde görülmemiş ve ehli vukuf ücreti hakkında da mahkemedende bir karar alınması mümkün bulunmuş olduğundan yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle hükmün tebliğname gibi tasdikına 11/1/945 tarihinde ittifakla karar verildi.

Karı koca gibi geçinme suçu—Zina

Karı koca gibi geçinme suçunda suçortağı kadının evli olmaması gerekir. Eğer kadın evli ise karı koca gibi geçinme suçu olmaz, zina suçu olur.

(CK 440,441.)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

Esas 489 — Karar 466

Emine ile evli olduğu halde Mehmet karısı Hatice ile karı koca gibi yaşamaktan sanık Hasan ve suç ortağı Haticenin yapılan duruşmaları sonunda: Sanıklardan Hasanın T.C.K.nun 440, 80 inci maddeleri gereğince üç ay onbeş gün hapsine ve diğer sanık Haticenin kocası tarafından dâva açılmamış ve dâvacı Eminenin aleyhine dâva ikamesi salâhiyeti bulunmamış olduğundan 443 üncü madde uyarınca hakkında takibat icrasına mahal olmadığına dair Bolu Asliye ceza mahkemesinden verilen 14/11/944 tarihli hükmün temyizen tetkiki sanık Hasan tarafından süresinde istida ve şartı ifa edilerek dava evrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı düşünüldü.

1 — Karı koca gibi geçinme suçunun esas unsuru şerikin kocalı olmamasıdır, şerikin kocalı olmasına göre suç zinadır, dâva hakkı münhasıran şerik kadının kocasına aittir. Maznun erkeğin karısının dâvası üzerine nüküm verilemez.

Bu sebeple bozmayı mucip ve temyiz itirazları ve tebliğname bu bakımdan yerinde olduğundan hükmün bozulmasına ve depo parasının geri verilmesine ve 500 kuruş bozma harcının haksız çıkacak taraftan alınmasına 12/1/945 te ittifakla karar verildi.

Bir eylemle kanunun birden fazla hükmüne dokunma — Kast

Ağacın kesilip götürülmesi, bir eylem (fiil) ile kanunun birden fazla hükmüne aykırılıktır.

(CK 2, 44, 79, 491, 516)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi
Esas 479 — Karar 466

Durmuş'un ceviz ağaçlarını kesip odun yapmak suretiyle ızrar dan maznun Kâzım Kaya'nın yapılan duruşması sonunda: T. C. K. nun 516/6, 522 inci maddeleri gereğince bir ay hapsine ve bir lira ağır para cezası alınmasına ve 200 kuruş duruşma harcının tahsiline dair Koyulhisar Asliye ceza mahkemesinden verilen 18/10/1944 tarihli hükmün temyizen tetkiki üst dereceli Şebinkarahisar Savcılığından süresinde istida edilerek dâva evrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle oluru düşünüldü.

A) Fiilde aranılan suç kastidir. Şu veya bu suçu yapmak kastı değildir. Maznunun hırsızlık kastiyle de olsa, ağacı kesmesiyle ızrar suçu tahakkuk etmiştir.

B) Aşağı ve yukarı hadlerinin mukayesesinde 516 ıncı maddenin bentleri 491 inci maddenin ilk fıkrasından ağırdır. 79 uncu maddeye göre onun tatbiki yerindedir. Bu itibarla C. M. U. liğinin esasa taallûk eden itirazı yerinde değise de, ceza miktarına göre noksan harç tâyini yolsuz ve buna ait temyiz itirazı yerinde olduğundan muayyen 200 kuruş harcın 250 kuruşa iblâğı suretiyle esas hükmün ıslahen tasdikına 12/1/1945 te ittifakla karar verildi.

Hırsızlık

Mektep olarak kullanılan cami, ibadet olunan yer değildir.

(CK 492: 5)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi
Esas 629 — Karar 510

Cami'den kilim çalmaktan sanık Haşim'in T. C. K. nun 492/5, 522, 525 inci maddeleri gereğince 4 ay hapsine ve o kadar da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına ve kilimlerin iadesine dair Muğla As. C. mahkemesinden verilen 10/11/944 tarihli hükmün temyizen tetkiki mahkûm tarafından müddetinde istida ve şartı ifa edilerek dâva evrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle oluru düşünüldü.

417

1 — Hâdise sırasında cami'nin mektep olarak kullanılmakta olduğu anlaşılmasına göre madde tatbikında isabet bulunmaması,

Bozmayı mucip ve itirazlar bu itibarla varit olduğundan tebliğname veçhile hükmün Bozulmasına ve 500 kuruş bozma harcının haksız çıkacak taraftan alınmasına 12/1/1945 te ittifakla karar verildi.

Kalkışma (teşebbüs)—Resmî evrakta sahtecilik

Nüfus memuruna yalan beyanda bulunmak suçu nüfusa kayıt düşürülmediği tamam olmaz.

(CK 62, 248)

Yargıtay 4. Ceza Dairesi.

Esas 258—Karar 519

Mehmet ve Gülüzarın evlenmiş oldukları hakkında nüfus dairesine hilâfı hakikat evlenme ihbariyesi tanzim etmek ve nüfus memuruna karşı yalan beyanatta bulunmaktan suçlu muhtar Ramazan ve İlyasın T. C. K. nun 343/2 inci maddesine tevfikan altışar ay hapislerine dair Fethiye Asliye Ceza mahkemesinden verilen 8/9/944 tarihli hükmün temyizen tetkiki mahkûmlar tarafından müddetinde istida ve şartı ifa edilerek dâva evrakı tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı düşünüldü.

Kanun maddesinde husulü meşrut olan zararın fiilin tekemmül halinde evli olmıyan iki kişinin evlilik halinde bulunacakları cihetle kanunu medeninin şahsi hükümleri noktai nazarından bihakkın tahakkuk edeceğine göre teşebbüs derecesinde kalan fiilden dolayı zararın tahakkuk ettiğinin aranmasına mahal olmaması itibariyle tebliğnamenin birinci bendindeki mütalâa yerinde görülmemiş ve ayrı ayrı harç tâyin edilmemesi aleyhe bozma sebebi sayılmamıştır ancak

Sahtekârlık suçunun ilmühaber üzerine nüfus dairesince kayıt tesisile tekemmül edeceğine nazaran fiilin teşebbüs derecesinde kalıp kalmadığının teemmül ve münakaşa edilmemesi.

Bozmayı mucip ve temyiz itirazları bu bakımdan yerinde görülmediğinden hükmün bozulmasına ve depo paralarının geri verilmesine ve 500 kuruş bozma harcının haksız çıkacak taraftan alınmasına 12/1/945 te oybirliğiyle karar verildi.

418

Yargıtay Kararları

Nr. 3 **Hukuk Kısmı**

Kira — Millî Korunma

Bağıtın başlangıcında Kira süresi sonunda kiralanan yerin boşaltılacağı hakkında kiracının yaptığı yüklenme ve şartlar millî korunma kanunu yürürlükte kaldığı müddetçe muteber değildir.

(Millî K K 30)

Yargıtay içtihat birleştirme Cenelkurulu
Esas 15/20—karar 28

Akdin bidayetinde taahhüt edilen tahliye şartının Millî korunma kanununun 30 uncu maddesi muvacehesinde muteber olup olamıyacağı hususunda temyiz üçüncü hukuk dairesinin 28/9/943—$\frac{11185}{9698}$ ve Ticaret dairesinin 8/5/943 — $\frac{863}{917}$ sayılı kararlarını havi ilâmları arasında hasıl olan tezat ve mübeyanetin halli Birinci Reisliğin 22/4/944 Tarih ve $\frac{3}{107}$ sayılı yazısiyle istenilmiş ve 944 20 Numarada kayıtlı dosyada hâdisenin aynı olmak itibariyle birleştirilmiş olmakla keyfiyet tevhidi içtihat heyetinde incelenerek:

Sonuçta;

Millî korunma kanunu hayat pahalılığını önlemek için vaz buyurulmuştur.30 uncu maddesi de gerek ev, gerek iş evi buhranına ve bunun neticesi olabilecek pahalılığa karşı düşünülüp tedvin olunmuştur. Şu halde kanunun bütün hükümleri gibi bu maddedeki hükümler de âmme inzibatı mülâhazasından mülhem olmakla âmir hükümlerdendir. Nitekim mezkûr madde kiralama mukavelelerinde taraflarca kararlaştırılmış olan müddetleri mukavele hükümlerine kiracı tarafından riayet şartiyle uzatmış ve mukavele edilen müddetin hitamında mecuru mucire iade etmek lüzumuna dair olan Borçlar kanunu hükümlerini yine bu şart dairesinde olmak üzere muvakkat bir zaman için bertaraf edip Borçlar kanununa ve kiracıların matbu konturatolarda açık ibare ile yazılı tahliye taahhütlerine dayanan mucirlerin tahliye dâvalarının dinlenmesini menetmiştir. Maddenin elbette tarafların rızasiyle akdin feshine müdahalesi yoktur ve

419

olamaz.Fakat hâdiselerde böyle tarafların rızasiyle fesih bahis mevzuu değildir. Bahis mevzuu olan şey maddenin sırf kiracı tarafından vukubulacak tahliye ihbarının akit sırasında taraflarca kararlaştırılan bir şart şeklinde mukaveleye dercedilmesi halidir. Bir bakıma, ihbar kiracı tarafından müddetin hitamından en az 15 gün önce yapılması halinde tahliye lüzumu tahakuk edeceğine göre akit henüz yapılırken de böyle bir beyanın mukaveleye derci, aynı neticeyi vermek lâzımgelecegi zannolunabilir.Fakat kanun vazıının maksadı ve ihbar tabirinin mefhumu buna müsait degildir. Çünkü mukavele yapılırken yahut hâdiselerimizde olduğu gibi kanun hükmünce kiracının böyle bir ihbarla müddetin uzaması hükümlerinden kurtulabılmesi kabul edilirse de, akit sırasındaki tahliye taahhüdü bu ihbarın makamına kaim tutulamaz. Malûmdur ki: mukavele sırasında ihbar gibi şeyler âdet değildir. Mukaveleler ancak hüküm ve şartları intiva eder. Mukavele edilen müddetin kanun hükmünce uzamasını önceden önlemek maksadile mucirin kiracıya kabul ettireceği tahliye taahhüdü de işte kanunun âmir ve istisnai hükümleri hilâfına olarak umumi hükümlerinin ve mukavelenin tahliyeye müteallik hükümlerin yürürlükte kalması şartından başka bir şey olamaz. Hâdiselerin çoğunda kiracı bu şartı bir mesken yahut sanat ve ticaret yeri bulmak ıztırariyle kabul ve imza eder. Her halde bu şart ve taahhüt zıkri geçen 30 uncu maddenin âmir ve istisnai hükümlerine muhalefeti hasebiyle Borçlar K. nun 19 uncu maddesi gereğince batıldır, muteber tutulamaz. Maddede beyan edilen ihbar bu mahiyette olmıyan ve akit yapıldıktan sonra kiracının kendiliğinden yapacağı yazılı beyandır. Kiracı mukavelenin hususi şartlar kısmında tahliye hakkındaki taahhüdünün ihbar sayılmasına rıza göstermiş olsa da bu taahhüt mucirin akde razı olmak için koştuğu bir şartı kabulden başka bir şey olamıyacağı için bununla ihbar yapılmış sayılmayıp maddenin âmir hükmüne muhalif bir şart ve taahhüt kabul edilmiş demek olur ki Borçlar K.nun zikri geçen 19 uncu maddesi hükmünce o gibi taahhütlerin batıl addedilmesi lüzumunda şüphe edilemez. Buna benzer mukavele hükümlerini Millî korunma K. nun zikri geçen 30 uncu maddesinde derpiş edilen ihbar kabilinden saymak bu sebeple caiz olmadığı gibi aksini mütalâa etmek kanunun istihdaf ettiği gayeye de uygun düşmez.

Yukarda zikredilen sebep ve mütalâalara mebni mukavele edilen müddetin hitamında mecurun tahliye edileceğine dair kira mukavelelerine dercedilecek şart ve taahhütlerin Millî korunma kanunu yürürlükte kaldığı müddetçe muteber almadığına 4/10/944 Gününde reylerin üçte ikisini geçen çoğunlukla karar verildi.

420

Ticari iş—Mülkiyeti muhafaza kaydı

Mülkiyeti muhafaza kaydının ancak menkulü olan kimsenin ikametgâhındaki noter tarafından tasdik ve özel siciline yazılmakla muteber olacağına dair medeni kanun hükmü ticarî satışlara da şamildir.

(Mk 688, Tk 704)

Yargıtay içtihat birleştirme genelkurulu
Esas - Karar 3614

Mülkiyeti muhafaza mukavelelerinin, ancak menkulü olan kimsenin ikametgâhındaki noter tarafından tasdik ve sicilli mahsusuna kaydolunmak şartile muteber olacağından bâhis olan medeni kanunun 688 inci maddesi hükmünün ticari satışlara şümulü olup olmadığı noktasında Temyiz ticaret ve icra ve iflâs daireleri kararları arasında hâsıl olan içtihat ihtilâfının halli icra ve iflâs dairesi Reisliğinin 13/12 1943 Tarih ve $\frac{1772}{847}$ sayılı yazısile istenilmesine mebni toplanan tevhidi içtinad heyeti umumiyesinde keyfiyet muzakere edilerek:

Neticede;

1 — Medeni kanunun 688 inci maddesi; mülkiyeti muhafaza şartile yapılan menkul satışlarının resmî şekle tâbi olduğunu göstermektedir.

2 — Ticaret K. nun 704 üncü maddesi; sadece ticari satışlarda semenin tamamı verilmezden evvel alıcının satılan şeye malik olmıyacağı hakkındaki şartın muteber olduğunu ifade etmektedir. Bu maddede mülkiyeti muhafaza akdinin ne şekilde yapılacağı hakkında sarahat olmadığından bu hususta medeni kanun hükümlerinin tatbiki lâzımgelir.

Mucip sebepler:

Medeni kanun hükümlerine göre menkul mülkiyetinin intikali için teslim lâzımdır. «Madde—687». Menkul mallarda zilyedlik mülkiyetin delili olduğundan mülkiyet de zilyedlik ile beraber intikal eder. Ancak taksit ile yahut veresiye mal satışlarındaki zaruret ve ihtiyaç nazara alınarak satılan şeyin alıcıya teslimi halinde mülkiyeti satıcı uhdesinde alıkoymak için yapılan mukavlelerin muteber olduğu istisnaen tecviz edilmiştir. Ancak medeni kanunda mülkiyeti muhafaza mukavelesinin ne şekilde yapılırsa muteber olacağı gösterildiği halde ticaret kanunu böyle bir kayd ve sarahatı ihtiva etmemektedir.

Gerçi ticaret K. nun 704 üncü maddesinde «müşterinin semeni tamamen ifa etmezden evvel mebia malik olmıyacağı hakkındaki şart muteberdir» diye hususi bir hüküm mevcut ise de, bu hüküm; ticari satışlarda, semenin tamamı ödenmezden evvel alıcının satılan şeye malik olmıyacağı hakkındaki şartın muteber olacağını ifade etmek için sevkedilmiş olup akdin ne şekilde yapılacağı hakkında ticaret kanununda sarih veya zımni bir hüküm yoktur.

Nitekim Borçlar K. nun 222 inci maddesinde «satılığı şeyin mülkiyetini muhafaza eden satıcı, onun mülkiyetini iddia edebileceği» ve 223. maddesinde de «sattığı şeyin mülkiyetini iddia eden satıcı hakkında mülkiyeti muhafaza şartına müteallik hükümlerin tatbik edilebileceği" yazılı olduğu halde mülkiyeti muhafaza mukavelesinin ne şekilde yapılırsa muteber olacağından bahsedilmemiştir. Esasen ne Borçlar kanununda ne de ticaret kanununda bunun yeri olmamak lâzımgelir. Çünkü bu mesele, menkul mülkiyetinin intikal ve iktisabı ile alâkası olan bir keyfiyettir. İntikal ve iktisab keyfiyetleri munhasıran medeni kanunun iştigal sahasına giren bir mevzudur.

Medeni kanunumuz "başkasına naklettiği mülkiyeti nâkilin uhdesinde hıfz için yapılan mukavelelerin ancak menkulü olan kimsenin ikametgâhındaki noter tarafından tasdik ve sicilli mahsusuna kaydedilmiş ise muteber" addetmiştir. Daha doğrusu mülkiyeti muhafaza şartile yapılan satış mukavelelerini, gerek âkidlerin gerek üçüncü şahısların hak ve menfaatlarını korumak maksadile hususi şekle tâbi tutmuştur. Borçlar K. nun 11 inci ve ticaret K. nun 664 üncü maddeleri hükümlerine göre akdin sıhhatı için kanunun tâyin ettiği şekle riayet olunmak şarttır. Aksi takdirde akit muteber olmaz. Menkul mülkiyetinin intikal ve iktisabı ile alâkalı olan bu şekil meselesi âdi satışlara münhasır olmayıp ticari satışlara da şamildir.

Çünkü ticaret K. nun ikinci maddesinde «ticaret meselelerinin kanunen muteber mukavele ile ve böyle bir mukavele bulunmadığı halde ticaret kanununun sarahat veya delâletile halledileceği ve bunlarla da halledilemediği takdirde ticari örf ve âdetlerin ve âdet dahi mevcut değilse ahkâmı medeniyenin tatbik olunacağı» yazılıdır. Yukarda izah edildiği üzere ticaret kanunu bu bapta sakittir. Şekle ait meselelerde kanunun emrettiği şeyin hilâfı mukavele edilemiyeceği gibi örf ve âdete de itibar edilemiyeceğinden medeni kanun hükümlerinin tatbikı lâzımgelir.

Her ne kadar mülkiyeti muhafaza şartile yapılan ticari satış

mukavelesinin noterlikçe tasdik ve tescili gibi merasimin ticari muamelelerde matlubolan sürat esasına uygun düşmiyeceği iddia edilmekte ise de, ticarî muamelelerin esasını yalnız sürat teşkil etmeyip ticari emniyet ve itibar dahi o derece matlup ve mültezem bulunmuş olmakla beraber kanunun tâyin ettiği şekil meslelerine sürat mülâhazasile muhalefet edilemiyeceği tabiidir. İşte bu mucip sebeplere binaen mülkiyeti muhafaza şartile yapılan ticari satış akdinin de noterlikçe tasdik ve sicilli mahsusuna kaydedilmedikçe muteber olmadığına üçte iki ekseriyetle karar verildi.

Kanuni şufa—Vazgeçme

Müşterek mülkiyette hissedarlardan birine ait şufa hakkı mülkiyetin kanuni takyitlerinden olup bu haktan vazgeçme tapu siciline tescil ile olur.

Hükmen teessüs etmiş böyle bir şufa hakkından noter senedile vazgeçme hükümsüzdür.

(MK 633, 659)

Yargıtay Hukuk Genelkurulu

Esas 1/88—Karar 69

DÂVA: Müdeaaleyhlerin murisi Hüseyin Kabadayı tarafından evvelce müvekkili aleyhine şufa dâvası ikame olunarak cari muhakeme neticesinde meşfu hissenin dâvacı Hüseyin namına tesciline karar verilmiş ve karardan sonra Hüseyin Kabadayı noter huzurunda şufa hakkını ıskat ederek taraflar yekdiğerini sulh ve ibra edip buna müsteniden kendisi mezkûr gayrimenkulde kırk, elli bin liralık tesisat yapmış ve sonra Hüseyin Kabadayı efat edip mirasçısı müddeaaleyh eski hükme istinaden şufa talebinde bulunarak evvelki hükmü temyiz etmiş ise de hükümden sonra hadis olan vaziyeti temyiz mahkemesi tetkik edemiyeceğinden dolayı hüküm tasdik edildiğinden müdahalenin menine ve icra takibatının iptaline karar verilmesi talebinden ibarettir.

HÜKÜM: Müddeaaleyhin murisi Hüseyin Kabadayı şufa hakkından feragat etmiş olduğu noter senedi münderecatından anlaşıldığından müddeaaleyhin şufa hakkı talebile vaki müdahale ve muarazasının menine ve mezkûr şufa ilâmının tefviz ve icrasına mahal olmadığına dair verilen hüküm; indettemyiz: Medeni kanunun 633 üncü maddesi mucibince hükmen teessüs etmiş olan aynî bir haktan feragat keyfiyetinin tapu sicilline şerhverilmek suretile olabileceği te-

423

emmül edilmiyerek noter senedile olan feragatın kabulile yazılı olduğu üzere meni muarazaya karar veri mesirde isabet görülememiş olduğundan bahsile bozularak mahalline iade edilmekle yeniden yapılan muhakeme sonunda bazı mütalâat beyanile evvelki hükümde ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN VE DURUŞMA İSTEYEN : Müddeaaleyh vekili

Temyiz Kararı

Duruşma icrası için tâyin olunan 20/12/944 tarihine raslayan Çarşamba günü muayyen zamanda temyiz müstedisi Ayşe Manavuşak vekili avukat Haydar Uçkun ve Hüseyin Ak vekili avukat İsmail Hakkı Yargın gelerek hazır olup temyiz müddeti hakkında mümeyyezünaleyh vekilinin itirazı olmadığı ledessüal ve temyiz arzuhalinin müddeti zarfında verilerek kaydedildiği bittetkik anlaşılmakla hukuk heyeti umumiyesince tarafların şifahi izahları dinlendikten ve dosyadaki kâğıtlar okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü.

Hükmen teessüs etmiş ve kanunen de mevcut bulunmuş olan bir aynî haktan feragatın topu siciline şerh verilmeksizin hükmü olmıyacağına göre hususi dairenin nakız kararına ittiba lâzım iken ilâmda yazılı sebep ve mütalâalarla ısrara karar verilmesinde isabet görülememiş ve nakız talebi varit bulunmuş olduğundan temyiz olunan son hükmün de hukuk usulü muhakemeleri kanununun 429 uncu maddesine tevfikan bozulmasına ve aşağıda müfredatı yazılı (905) kuruş temyiz ilâmı harcının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 20/12/944 tarihinde çoğunlukla karar verilerek her iki taraf vekillerine usulen tefhim kılındı.

Müdafaayı değiştirme ve genişletme

Dâva arzuhalinde hâdise sebebiyle kamyonun muattal kaldığını iddia eden dâvacının; daha sonra kamyonun değil tenezzüh otomobilinin muattal kaldığını bildirmesi müdafaanın tadil ve tevsii mahiyetindedir.

(HMUK 202)

Yargıtay Hukuk Genelkurulu
Esas 4/58 — Karar 57

Dâva: Müvekkili Ankara istasyonunda bilet almakla meşgul bulunduğu sırada kişenin cam tavanı istikametinde müthiş gürültü işit-

mesiyle ellerini başına götürdüğü sırada tavan camlarından kırılan parçalar ellerine isabet ederek sağ eli yaralanmış ve bu suretle işinden ve kazancından geri kalmış olduğundan bahsile arabalariyle yevmiye kazancı olan yirmibeş lira hesabiyle kırkbeş güne ait (1125) lira ve tedavi ücreti olarak doktora verdiği kırk lira ile yemek vesaire masrafları (280) lira ve çektiği ıstıraba mukabil asgari bin liranın müddeaaleyhten tahsili talebinden ibarettir.

Hüküm: Tafsilâtı zabıtname ve ilâmında yazılı olduğu üzere nakza tebean yapılan muhakeme sonunda: dâvacının yaralanması yüzünden 45 gün iş ve gücünden kaldığı ve kırk lira tedavi masrafı yaptığı ve hâdise tarihinde dâvacının bizzat tenezzüh otomobili işlettiği ve o tarihlerde safi kazancının (1569) lira (20) kuruştan ibaret olduğu mahallinde dinlenen şahitlerin şahadeti ve ehli vukuf raporu ve mübrez makbuzla sübut bulmuş ve her ne kadar dâva arzuhalinde kamyondan bahsedilmişse de, dâvacı vekili ahiren müvekkiline ait kamyonun başka şoför tarafından işletildiğini ve hâdise dolayısiyle tenezzüh otomobilinin muattal kaldığını bildirmiş ve bu beyan dâvayı tebdil ve tevsi mahiyetinde olmayıp maddi zararın sebeplerini tashihten ibaret olduğu cihetle müddeaaleyh vekilinin bu hususa mâtuf müdafaası varit bulunmamış ve ancak dâva arzuhalinde (1125) lira kâr mahrumiyeti talep edildiğinden ehli vukuf raporunda tâyin edilen miktardan dâva edilen kısmının nazara alınması zaruri bulunmuş olduğundan müddeaalevhin bilcümle müdafaatının reddiyle binyüzyirmibeş lira kâr mahrumiyeti ve kırk lira tedavi ücreti ki, ceman binyüzaltmışbeş lira maddi zararın müddeaaleyten tahsiliyle dâvacıya verilmesine ve ziyade maddi zarar ile mânevi tazminat iddiasının reddine dair verilen hüküm *indettemyiz*; dâvacının yaralanma dolayısiyle kamyonunu işletemediğinden dolayı maddi tazminat talebettiği ve nakızdan sonra istima kılınan şahitler de mezkûr kamyonu dâvacının şoförü marifetiyle işlettiğine şahadet etmiş oldukları halde dâvacının dönüpte tenezzüh otomobilini işlettiğinden bahsile tazminat istemesi iddia sebeplerini tevsi mahiyetinde bulunmuş ve müddeaaleyh te buna muvafakat etmemiş iken bu iddianın kabuliyle yazılı olduğu üzere karar verilmesi ve mahkemenin kabulüne göre de dâvacı ile diğer bir kimse arasında müşterek olduğu anlaşılan tenezzüh otomobili için takdir olunan tazminattan dâvacının hissesine hükmedilmek lâzımgelirken tam tazminata hükmedilmesi de yolsuz olduğundan dolayı bozularak mahalline iade edilmekle; yeniden yapılan muhakeme sonunda: Bazı mütalâat beyaniyle evvelki hükmde ısrara karar verilmiştir.

Temyiz eden: Müddeaaleyh vekili avukat Cemil Erk.

Temyiz Kararı

Hukuk heyeti umumiyesince bittedkik; ısrarı mutazammın olan son hükmün müddetinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

Tarafların iddia ve müdafaalarına ve zabıtname ile dosyada mevcut evrak münderecatına nazaran hususi dairenin bozma kararı varit olup uymak iktiza ederken ilâmda yazılı sebep ve mütalâalarla ısrara karar verilmesi yolsuz ve temyiz itirazları yerinde görüldüğünden temyiz edilen son hükmün dahi Hukuk U. M. K. nun 429-uncu maddesine tevfikan Bozulmasına ve aşağıda müfredatı yazılı (905) kuruş temyiz ilâmı harcının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 22/11/1944 tarihinde Çoğunlukla karar verildi.

Vukuf ehli

Dâvalıların gıyabında yapılan keşifte dâvacıların beraber getirdikleri kimselerin vukuf ehli olarak kabulü yolsuzdur.

(HMUK 276)

Yargıtay Hukuk Genelkurulu

Esas 2/202—Karar 51

Dâva: 24 lira kıymetinde tapu ile tasarruflarında bulunan beş parça tarlaya vaki müdahelenin men'i talebinden ibarettir.

Hüküm: Kayıt örnekleri keşif ve sair dosya münderecatı gibi müsbet delillere nazaran müdeaaleyhlerin iddiaları varit görülmediğinden reddile müdahelenin men'ine dair verilen hüküm indet temyiz:

21/8/943 de tefhim edilen hükme karşı 3/9/943 de temyiz eden müddeaaleyh Hasan ve Tevfikın kanuni müddeti geçtikden sonra temyiz talebinde bulunmuş olmalarına mebni bunların temyiz taleplerinin reddine ve tebliğe göre kanuni müddet içinde temyiz istidasında bulunan Lütfü ve Zübeyir ve Cemileye hasren yapılan tetkikatta dâvalıların gıyabında yapılan keşifte dâvacıların getirdikleri Mehmet ile Mehmet kaya ve Hasan Barutun ehli vukuf olarak kabul edilmek suretile keşfin icrası hukuk usulü muhakemeleri kanununun 276 ıncı maddesine mugayir bulunmakla hükmün bu noktadan dolayı bozulmasına ve şimdiden diğer cihetlerin tetkikına ka-

rar verilip mahaline iade edilmekle yeniden yapılan muhakeme sonunda bazı mütalâat beyanile evvelki hükümde ısrara karar verilmiştir.

Temyiz Eden: Müddeaaleyhler

Temyiz Kararı

Hukuk heyeti umumiyesince bittetkik ısrarı mutazammın olan son hüküm müddetinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü.

Hususi dairenin bozma kararı varit olup uymak iktiza ederken ilâmda yazılı sebep ve mutalâlarla ısrara karar verilmasi yolsuz ve temyiz itirazları yerinde görüldüğünden temyiz edilen son hükmün de hukuk usulü muhakemeleri kanununun 429 zuncu maddesine tevfikan bozulmasına ve aşağıda yazılı (200) kuruş temyiz ilâmı masrafının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 22/11/944 tarihinde oybirliğile karar verildi.

Haciz Kabiliyeti — Devlet malı

Devlet Demiryolları ve Limanları idarei umumiyesinin teşkilât ve vezaifine mütedair olan 1042 No. lu kanunun 6 ıncı maddesinin birinci fıkrası hükmünce, bu idarenin banka vesair yerlerde mevcut paralarının haczi caizdir.

(İİK 82; 1042 sayılı Kanun 6)

Yargıtay İcra ve İflâs Dairesi

Esas 3550 — Karar 3640

Akif Yenice ve arkadaşlarının ilâma müstenit elli beşbin lira alacaklarından dolayı borçlu Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme idaresinin Bursa İş Bankasile İstanbul ve Ankara Ziraat Bankalarında mevcut mevduatına ve cari hesaplardaki alacaklarına haciz konulmasına dair icra memurluğunca ittihaz edilen karara karşı mezkûr idare tarafından ileriye sürülen şikâyette; idare nukut ve emvalinin, devlet malları cümlesinden olmak hasebile haczi caiz olmadığı gibi icra emrinin de usulü dairesinde tebliğ edilmemiş olduğu beyan edilerek, haczin fekki ve icranın durdurulması istenmekte ise de hâdisedeki takip katileşmiş ilâma müstenit olup Icra emri, icra ve iflâs kanunu hükümlerine tevfikan, Mudanyadaki Devlet Demiryolları İşletme Âmirliğine tebliğ edilmiş ve haciz muamelesinde de bir yolsuzluk bulunmamış olmasına gore borçlu idarenin vaki talep

ve şikâyeti yerinde olmadığından reddine dair (Mudanya) İcra işleri tetkik merciinden verinlen 3/11/944 tarihli ve 85 numaralı kararın müddeti içinde temyizen tetkiki borçlu D D. yolları ve Limanları işletme Umum Müdürlüğüne izafeten vekilleri avukat Osman Yazıcı ve Selâmi savran taraflarından istenmesi üzerine bu baptaki evrak mahallinden daireye gönderilmekle mütalâa ve tetkik ve icabı müzakere olundu:

Devlet Demiryolları ve Limanları idarei umumiyesinin teşkilât ve vezaifine dair bulunan 1042 sayılı kanunun 6 ıncı maddesinin birinci fıkrasında idarei umumiyenin eşhas ve müessesat ile münesebatında hususi münasebetler hükümlerinin cari olacağı beyan olunduktan sonra ikinci fıkrasile de mezkûr idareye ait emval, nukut ve eşyanın çalınması, ihtilâsı, veya her ne suretle olursa olsun suiistimal edilmesi halinde emvali devlet hakkında ika olunan bu gibi cerayime müterettip cezalarla cezalandırılacağı ifade olunmak suretile istisnai bir hüküm vazedilmiş ve müstesnaların mevrit ve mahalline kasır ve tahsisi lâzımgelip bunların hududunu tevsia kanuni cevaz bulunmamış ve binaenaleyh borçlu idarenin banka vesair yerlerde mevcut paralarının haczi mezkûr maddenin birinci fıkrası hükmünce caiz bulunmuş olduğundan yerinde olmıyan temyiz itirazlarının reddile usul ve kanun hükümlerine uygun görülen mümeyyezünbih kararın İcra ve İflâs kanununun 366 ve H.U.M. kanununun 438 inci maddeleri gereğince (Tasdikına) ve aşağıda yazılı masrafın temyiz isteyenden alınmasına 7/12/944 tarihinde ittifakla karar verildi.

Temyizin para haciz ve tevkiflerine tesiri

İcra ve İflâs kanununun 364 üncü maddesi 3 üncü fıkrası hükmünün, netice itibarile satış hüküm ve mahiyetinde olan para haciz ve tevkiflerine de teşmilen tatbiki, yani mahcuz paranın alacaklıya verilmiyerek temyiz neticesine kadar veznede emaneten alıkonulması ve şu suretle borçlunun muhtemel zararlardan korunması lâzımgelir

(İ İ K 364/3)

Yargıtay İcra ve İflâs Dairesi

Esas 3856 — Karar 3953

Temyiz edilen karar:Borçlu Mehmet Eren, 9/11/944 tarihli şikâyet istidasında; Sabri Nazmi Öze olan borcundan dolayı aleyhinde yapılan takip üzerine vaki olan itirazının ref'i hakkındaki karar kesinleşmeden İş Bankasındaki mevduatından (13967) lira (41) kuruşa ha-

ciz konularak alacaklıya verilmesi kanuna muhalif olduğunu ileri sürerek paranın alacaklıdan geri alınıp bankadaki hesabına yatırılmasını istemekte ise de icra ve iflâs kanununun 364 üncü maddesi hükmüne göre borçlu itirazın ref'i hakkındaki kararı temyiz etse dahi icra geri bırakılmayıp ancak temyiz,satışı tehir edeceginden borçlunun vaıit olmıyan şikâyetinin reddine karar verildiği beyanından ibarettir.

Temyiz eden: Borçlu vekili

Temyiz kararı

Borçlunun parasını yatırmış olduğu İş Bankası, Tasarruf sandıkları hakkındaki 1711 sayılı kanunun 11 inci maddesine uygun bir teşekkül mahiyetini haiz ise sözü geçen kanunun 4 üncü maddesi mucibince belli miktara kadar olan mevduatın haczi caiz olmadığı ve borçlu yapılan haczin yolsuzluğundan şikâyet etmekte bulunduğu cihetle, hadisedeki 10/11/944 tarihli Merci kararının İcra ve İflâs kanununun 363 üncü maddesinin 4 numaralı bendi sarahatı veçhile temyiz kabiliyeti mevcut olup aksine itiraz edilen 4/12/944 tarihli karar bu bakımdan doğru görülmediğinden mezkûr karar kaldırılarak esasın tetkikına girişildi.

Hâdisede borçlunun yukarda zikredilen hususla ilişikli müdafaa ve şikâyet hakkını kullanabilmesi icin, alevhinde tatbik olunan haciz muamelesi usulü dairesinde kendisine bildirilmek icâbederdi.

Bundan başka, itirazın ref'ine mütedair olan merci kararı temyizen tetkik edilmekte iken borçlunun haczedilmiş bulunan maaş, ücret veya bir yerdeki parasının temyiz neticesi beklenmeksizin alacaklıya verilmesi lâzım gelip gelmiyeceği hususu da müzakere ve munakaşa mevzuunu teşkil etmiş olduğundan, tetkikat bu noktada da derinleştirilmiştir, şöyle ki: H. U. M. kanununun mahkeme ilâmlarına mahsus olup icra kanunile de ilgili bulunan ve tehiri icra kararı alınmadıkça temyizi dâvanın icrayı tehir etmiyeceğine mütedair olan 443 üncü maddesi, İcra ve İflâs kanununun temyizin satıştan başka icra muamelelerini durdurmıyacağı hakkındaki 364 üncü maddeei 3 üncü fıkrası hükmüile mvkayyettir.Böyle olunca,umumi bir kaide halinde tedvin kılınmış ve başlı başına kesin bir hükmü muhtevi bulunmuş olan mezkûr fıkra, sözü geçen usul kanunu maddesi konusunun bir istisna hali sayılamıyacağından usul ve icra kanunlarının bu konudaki hükümlerinin birlikte uzlaşmış olarak tatbiki ve bu halde de ruh ve maksatlarının dikkatle korunup gözetilmesi icap eder. Kanunda, temyizin satışı durdurması konusunun, geri dönülmesi hiç

kolay olmıyan ve çok defa kabil bulunmıyan durum ve yükümlerden borçluvu koruma için olduğunda şüphe edilemez. Satışa kadar icra muamelelerinin ifası icraya konulan ilâmın sonradan bozulması halinde taraflar için ağır ve yükümlü bir iş olmaz ise de satış ve satıştan sonra gelen satış bedelinin alacaklılara paylaştırılıp verilmesi gibi muameleler borçlu için ağır zararları mucip olabilir. Satışın caiz olmaması konusu ile bu muameleden hasıl olacak paranın alacaklılara verilmesine nasıl sıra ve mahal verilmemiş ve borçlu esasta bu gibi muamelelerin muhtemel zararlarından korunmuş ise satışsız elde edilen paranın icra vezneesinden çıkarılarak alacaklıya verilmesi keyfiyeti de satışlı muameleye kıyas suretile ifasına müsaade ve cevaz verilmemiş olan bir husus olur. Satışlı ve satışsız icra muamelesinde müşterek illet ve sebepten ötürü kanun ibaresi ruh ve maksadının yukarda yazılı veçhile olduğu açıklaşır.

İcra işlerinin hızla yürütülmesi ve sebepsiz ve boş yere geciktirilmemesi matlup ise de sürat esas gaye olmadığından mücerret işin bir an evvel neticelendirilmesi düşüncesile alâkalıların hak ve menfaatlerinin tehlikeye mâruz bırakılması asla caiz görülemez. Mahcuz paranın temyiz tetkikatının sonu beklenmeksizin alacaklıya verilmesi, bazı hallerde istifa mahallinin bulunmaması hasebiyle borçlunun büyük zararını müeddi olup buna mukabil alacaklının teahhur sebebleriyle husule gelen zararı, alacağın faizile giderilmiş olacağından, iki tarafın melhuz ve muhtemel zararları karşılaştırılacak olursa, borçlunun uğrayacağı zarar daha ağır, alacaklınınki ise daha hafif olmakla, her iki zarardan ehveninin ihtiyarile daha büyük ve ağır zararın izalesi de kanunun ruh ve mânasına, hakkaniyet ve adalet prensip ve icaplarına çok uygun düşer.

Şu cihetti de bildirmek icap eder ki: alacaklı hesabına icra dairesine yatırılan bir borçtan borçlunun kurtulacağı hakkındaki İcra ve İflâs kanununun (12) inci maddesinin ihtilâfı mucip olan mesele ile hiç bir ilgi ve bağlılığı yoktur. Cebri icra yolu ile tahsil olunan veya borçlunun icraya verdiği bir paranın vezneye girmesile borçlunun borçtan kurtulması keyfiyetinin hâdise de ihtilâfın hallinde bir yeri ve tesiri olamaz.

Yukardaki izah ve tahlillere göre sözü geçen 3 üncü fıkra hükmünün, netice itibarile satış hükümü ve mahiyetinde olan para haciz ve tevkıflerine de teşmilen tatbiki, yani mahcuz paranın alacaklıya verilmiyerek temyiz neticesine kadar veznede emaneten alıkonulması ve şu suretle borçlunun muhtemel zarardan korunması lâzımgelir.

İcra tetkik merciince borçlunun bu hususlara matuf şikâyetinin reddi cihetine gidilmesi yolsuz ve temyiz itirazları yerinde görüldüğünden, temyiz olunan kararın zikredilen sebeplerden dolayı İcra ve iflâs kanununun 366 ve H. U. M. kenununun 428 inci maddeleri gereğince (Bozulmasına) ve aşağıda yazılı masrafın il-rde haksız çıkacak taraftan alınmasına 30/12/944 tarihinde birinci sebepte oybirliğiyle — ikinci sebepte çoğunlukla karar verildi.

Azâ Nuri Köninin muhalefet şerhi :

(1) İcra ve iflâs kanununun 364 üncü maddesi 3 üncü fıkrası sarihtir. Temyiz şatıştan başka icra muameerielini durdurmaz. Bu istisnai hükmün mevridine hasrı kaidei hukukiye icabındandır. Tevsii cihetine gidilemez.

(2) İçtihat tesisinde kanunlar arasındaki ahengi ve tesanüdü gözetmek yine kanuni bir icaptır. H. U. M. kanununun 443 üncü madesinin birinci fıkrası şöyledir. (Temyizi dâva icrayı tehir etmez), bu bir esastır. İstisnalar diğer fıkralarda geliyor. Hattâ yine bu maddede ancak müsted'i indettemyiz haksız çıktığı takdirde mahkûmiyetini edâ ve teslim edeceğine dair kefaleti kaviyye göstermek veyahut mahkemei Temyiz icranın tehirine karar verebilir denilmekte olmasına göre mahkûmünbihin alacaklıya teslimi suretiyle icranın devamı ve tekemmülü kabul edilmiştir. İcra ve İflâs kanununun 364 üncü maddesinde de bu esas kabul edilmiş ve temyizi dâvada satış hariç kalmak üzere icra muamelelerinin devamı ve tamam olması esası korunmuş ve iki kanun arasında tesanüt muhafaza edilmiştir. Zaten icradan istihdaf edilen gaye hakkın sahibine isalidir. Müteakip muameleler hep bu gayeyi temin için vazedilmiş çarelerdir. Asıl icranın mukaddematından başka bir şey değildir. Vazıı kanun ise istisnalardan maada ahvalde temyizi dâvanın icrayı durduramıyacağını esas kaide olarak kabul etmiştir.

(3) Satışın iadesi mümkün olmıyan vaziyet tevlit edeceği düşünülerek istisna edildiği gün gibi aşıkârdır. Çünkü usulü dairesinde satılan şey geri alınamaz.

(4) Yine İcra ve İflâs kanununun 364 üncü maddesinin son fıkrasında icranın devamı için lüzumlu evrak alıkonarak bunların birer sureti Temyiz Mahkemesine gönderilecek dosyaya konur diye yazılı olması mutlak olarak icranın devam edeceğine ayrıca işaret etmiştir.

(5) Yine İcra ve İflâs kanununun 12 inci maddesinde (İcra dairesi

431

takipte bulunan alacaklı hesabına verilen paraları kabule mecburdur. Bununla borçlu borcundan kurtulur deniliyor) bu ne demektir? Alacaklı nam ve hesabına parayı alan icra dairesinin bu vaziyeti alacaklının yerine kaim olmasından ve paranın alacaklıya verildiğinin bihükmilkanun kabul edilmiş bulunmasından ileri gelmektedir.

(6) Kanunun 72 inci maddesi hükmü de bu noktai nazarı teyid ediyor. Mezkûr maddede (..... borçlu olmadığı bir parayı ödemek mecburiyetinde kalan şahıs ödediği tarihten itibaren bir sene içinde mahkemeden paranın geri alınmasını istiyebilir) çünkü icra dairesine ödemek alacaklıya ödemek demektir. Bu böyle olmasa dâva salâhiyeti gelmezdi. Bir senelik müruru zamana da mebde paranın icraya tevdii tarihidir. Zira o tarihte borç ödenmiştir.

(7) Yine İcra ve İflâs kanununun 362 inci maddesinde icra veznesine tevdi yahut dairece tahsil olunan para veya icra muamelesi sebebile hıfzedilmekte olan eşya tevdi veya tahsil tarihinden itibaren on seneye kadar alâkadarları tarafından müracaat olunmazsa talep hakkı hazine lehine düşer. Bu maddedeki incelik tahsil tarihinin esas tutulması ve on sene müddet icranın eli alâkalıların eli gibi sayılmasıdır. Çünkü o tarihte icra tam olmuş ve borçlunun icra dairesile alâkası kesilmiştir.

(8) Bu hususta yani temyizi dâva vukuunda veznedeki paranın alacaklıya verilmemesi hakkında kanunda tadilât yapılması lüzumuna dair vaki teklifin son kanun tadilât esaslarını hazırlıyan komisyon tarafından kabul edilmemesi icranın devamının iltizam edildiğini müeyyit kuvvetli bir delildir.

(9) İntiyati haciz ve tedbiri tazammun eden bir karar bulunmadıkça ya buna mümasil bir muamele olmadıkça temyizi dâva veznedeki paranın alacaklıya verilmesini tehire sebep olamaz. Netice : yukarda gösterilen icaplara binaen ikinci sebebe muhalifim.

Âza Necati Ünlügil'in muhalefet şerhi :

Temyiz yalnız satışı durdurabileceği kanunun sarahatı icabındandır Hâdise satışla kıyasa müsait değildir. İcabında istirdat talebinde bulunulabileceği reyindeyim. Kararın bu kısmına muhalifim.

Kira—Zaruri tamirler—Bağıtı bozma

Kiralanan şey kira müddeti içinde zaruri tamirlere muhtaç olursa kiracı, kira hakkına halel gelmemek şartile bu tamirlerin yapılmasına müsaade etmekle mükelleftir; akdin zaruri tamir sebebile bozulması ve kiralanan şeyin böyle bir bozma zımınnda tahliyesi istenemez.

(BK 251)

Yargıtay Ticaret Dairesi

Esas 44 - 3153 — Karar 2715

Dâva: Dâvacı, dâva olunanın kirası altında bulunan dükkânın kira müddeti bitmiş ve dükkân tamire muhtaç bulunmuş olması hasebiyle tahliyesini istemiştir.

Son karar: Bozma kararına uyularak yapılan duruşma sonunda; Ehlivukuf raporunda dükkânın, malzemesi hazır bulunduğu takdirde bir buçuk ayda tamiri kabil olabileceği bildirilmesine mebni, bu müddet için dâva olunanın tamirata müsaade etmesine karar verildiğini natıktır.

Temyiz eden: Ahmet İzmirli vekili Nuri Çimenoğlu.

Temyiz kararı

Temyiz isteğinin süresi içinde olduğu görüldükten ve dosya içindeki bütün kâgıtlar okunduktan sonra işin gereği hakkında görüşülüp oylaşıldı:

Mahkemece uyulan bozma kararı dairesinde hüküm verilmiş olmasına ve borçlar kanununun 251 inci maddesinde mecurun icare müddeti zarfında zaruri tamirata muhtaç olması takdirinde müstecire tahmil edilen borç isticar hakkına halel gelmemek şartiyle bu tamiratın icrasına müsaade etmekten ibaret bulunmasına ve akdin zaruri tamirat sebebiyle feshi ve mecurun böyle bir fesih zımnında tahliyesi mezkûr madde hükmüne muhalif olacağına ve bu sebeple temyiz edilen hükmün mezkûr maddenin sarahatına ve bozma kararının icaplarına uygun bulunmasına mebni, yerinde olmıyan itirazların reddiyle, hükmün Tasdikına ve aşağıda yazılı 500 kuruş temyiz masrafının temyiz edenden alınmasına 21/12/944 tarihinde Oy birliğiyle karar verildi.

433

— DÜZELTME —

Adliye dergisinin 945 yılı 2 inci sayısındaki yargıtay kararları hukuk kısmı (Ticaret dairesi) sahife 31 de alttan itibaren 4 üncü satırda (bulunmamasına) kelimesi (bulunmasına) ve bu kararın hülâsa kısmında «ücret takdirine müsait değildir» ibareleri «ücret takdirine müsaittir» şeklinde düzeltilecektir.

— BİLDİRİ —

Adliye Bakanlığı Yayın Müdürlüğünden:

Bakanlıkça gerek yayınlanan ve gerek satın alınarak yargıç ve savcılık kitaplıklarına demirbaş olarak gönderilen muhtelif mevzudaki eserlerle Adliye Dergisi ve düsturların alındığına dair imzalı ve tasdikli tevzi listelerinin gününde gönderilmediği görülmektedir

1 — Ayniyat talimatnamesine göre bu gibi eserlerin kayıtları ve hesapları kapatılması gerekli olduğundan tevzi listelerinin arattırılarak hemen gönderilmesi ve bundan sonra gelecek eserlere ait listelerin de geciktirilmeksizin geri çevrilmesi,

2 — Resmî gazete ile yapılacak ilân ve ilâmların gerek evrakı ve gerek ilân ücretlerinin de evvelce bildirildiği üzere (BAŞ BAKANLIK YAYIM VE MÜDEVVENAT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ—Ankara) adresine yollanması,

3 — Matbu evrak, bilumum defter taleblerinin de (Ankara: Adliye Bakanlığı Levazım Müdürlüğü) ne yazılması rica olunur.

Adalet Dergisi

Sayısı 30, yıllık abonesi 300 kuruştur.

Adalet Bakanlığı tarafından bastırılan veya satın alınan ve mevcudu bulunan kitapların adları, fiyatları, aşağıda; eldeetme yolu da kapağın içinde gösterilmiştir.

Adı	Fiyatı Kr.
Avukatlık kanunu	50
Alman ceza muhakemeleri usulü kanunu	175
Bağlamlar kanunu şerhi (H. Oser)	150
Ceza kanunu üzerinde bir inceleme	75
Cezalı kanunlar ve bunları tatbik eden merciler üzerinde mülâhazalar	40
Ceza Muhakemeleri kanununun esbabı mucibesi	50

Adı	Fiyatı Kr.
Ceza Muhakemeleri usulü kanunu üzerinde bazı izahlar	50
Ceza Muhakemeleri Usulü kanunu alfabetik fihristi	75
Deniz ticareti kanunu	50
Hâkimler kanunu	50
Meşhut Suçlar Kanunu	15
„ „ „ talimatı	15
Varşova konferansı	75
Tamimler mec. (1928-1937)	175
„ „ (1938)	100
„ „ (1939-1940)	100
Noter Kanunu	50
Devletler umumi hukuku	300
Madrid Konferansı	100

Dergiye konulmak üzere gönderilen yazılar yeni türkçe terimlerle yazılmış olmalıdır.

435

436